ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett_Terry-UZ-21-Nohy_z_jilu.pdb

PDB Name: Pratchett_Terry-UZ-21-Nohy_z_ji
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.3.2006
Modification Date: 11.3.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett
NOHY Z JÍLU

Byla teplá letní noc, když na dveře zabušila pěst tak silně, že se závěsy prohnuly dovnitř.

Muž otevřel a vyhlédl na ulici. Od řeky táhla hustá mlha a noční nebe bylo zatažené. Viděl stejně daleko, jako kdyby se pokoušel proniknout pohledem bílý samet.

Později si ale uvědomil, že těsně za okruhem světla, padajícího na ulici z otevřených dveří, byly jakési stíny. Spousta stínů. A všechny ho pozorně sledovaly. Pomyslel si, že to mohly být velmi slabé odrazy světla…

O tvaru toho stínu přímo před ním však nemohlo být sporu. Byl obrovský, tmavočervený a vypadal jako figura muže uplácána z hlíny dětskýma rukama. Jeho oči plály jako dva uhlíky.

„Co je? Co chcete takhle pozdě v noci?“

Golem mu podal tabulku, na níž bylo napsáno:

SLYŠELI JSME, ŽE BYSTE SI PŘÁL GOLEMA.

No jistě, golemové přece neumějí mluvit, že?

„Hahá. Přál, to ano. Mohl dovolit, to ne. Poptával jsem se, to je pravda, ale ty ceny, za které se dnes prodáváte, jsou pekelné…“

Golem setřel slova z tabulky a napsal:

PRO VÁS STO TOLARŮ.

„Tyjsi na prodej?“

NE.

Golem ustoupil stranou. Do světla postoupil jiný.

Byl to také golem, to poznal každý. Ale nebyla to ta obvyklá neohrabaná věc vypálená z hlíny, jakou člověk příležitostně vidí. Tenhle se leskl jako nově vyleštěná socha, dokonalý do poslední podrobnosti šatstva. Připomínal mu jeden ze starých obrazů původních králů města - pyšný postoj a majestátní sestřih. Abychom řekli pravdu, měl dokonce na hliněné hlavě malou korunku.

„Sto tolarů?“ protáhl muž podezřívavě. „Co je s ním? Kdo ho prodává?“

NENÍ NA NĚM NIC ŠPATNÉHO. DOKONALÝ DO POSLEDNÍHO DETAILU. DEVADESÁT TOLARŮ.

„To skoro vypadá, jako kdyby se ho někdo chtěl ve spěchu zbavit…“

GOLEM MUSÍ PRACOVAT. GOLEM MUSÍ MÍT SVÉHO PÁNA.

„No jo, to já vím, ale člověk slyší historky… Zblázní se, pracuje přes čas, trhá normy a tak.“

NENÍ BLÁZEN. OSMDESÁT TOLARŮ.

„Vypadá… docela nově,“ řekl muž a poklepal na lesklý hrudník. „Ale dneska už golemy nikdo nedělá, proto se ty zatracený ceny drží pořád tak vysoko, že na ně chudák malý obchod-“ zarazil se. „Nebo je snad začal někdo znovu vyrábět?“

OSMDESÁT TOLARŮ.

„Slyšel jsem, že je kněží zakázali vyrábět už před kolika lety. Člověk by se kvůli tomu mohl dostat do maléru.“

SEDMDESÁT TOLARŮ.

„Kdo je dělá?“

ŠEDESÁT TOLARŮ.

„Prodává je Albertsonovi? Nebo firmě Střevlík a Dědek? Už tak je hrozně těžké konkurovat a oni mají peníze, aby je mohli investovat do nového zařízení -“

PADESÁT TOLARŮ.

Muž obešel golema. „Člověk by mohl jen sedět a pozorovat, jak se mu podnik bortí pod rukama kvůli daním, co musíte ze všeho zaplatit, teda rozumíte, jak to myslím…“

ČTYŘICET TOLARŮ.

„Víra, to je sice hezká věc, ale co takoví proroci vědí o zisku, aha? Hmm…“ Obrátil pohled k beztvarému golemovi, napůl ukrytému v mlze a stínech. „Bylo to třicet tolarů, co jsem vás to teď viděl napsat?“

ANO.

„Vždycky jsem rád nakupoval za velkoobchodní ceny. Okamžik!“ Vešel dovnitř a vrátil se s hrstí mincí. „Budete je

prodávat taky někomu z těch mizerných křupanů?“

NE.

„Výborně. Řekněte svému šéfovi, že je radost s ním obchodovat. Tak pojď dovnitř, Šťastný Jakube.“

Bílý golem vešel do továrny. Muž se rozhlédl po ulici sem a tam, zavřel dveře a vydal se za ním.

V temnotě se pohnulo několik ještě temnějších stínů. Ozval se tichý sykot. Pak se obrovské tmavé stíny kolébavým krokem ztratily ve tmě.

Krátce potom, a to za nejbližším rohem, byl překvapen žebrák, který tam seděl a s napřaženou dlaní čekal na almužnu, když najednou zjistil, že je bohatší o celých třicet tolarů. (*Pozn. autora: Bohužel se poté opil a byl v tomto stavu unesen přímo z hospody a dopraven na palubu lodi (tedy odborně řečeno zšanghajován), která se vydávala do vzdálených cizích krajů. Tam se pak setkal s množstvím půvabných mladých dam, jež nenosily mnoho oblečení. Nakonec šlápl na tygra a následkem této nešťastné nehody zemřel. Jak vidíte, o dobrých skutcích se dozví celý svět)

Zeměplocha se vznášela na blýskavém horizontu vesmíru, pomalu se otáčela na zádech čtyř obrovských slonů, kteří se uhřadovali na krunýři Velké A’Tuin, vesmírné želvy. Světadíly ubíhaly kolem, korunovány různým počasím. Jednotlivá počasní uskupení se pomalu pohybovala proti směru otáčení Zeměplochy jako taneční pár, který se při valčíku otáčí opačně než ostatní tanečníci v sále. Oblohou se pozvolna valily miliardy tun praktického zeměpisu.

Lidé se dívají na věci, jako je zeměpis nebo meteorologie, dost skepticky, a to nejen proto, že jednu z nich mají pod nohama a ta druhá je pravidelně promáčí. Nepovažují je za skutečnou vědu. (*Pozn. autora: Abyste rozuměli, rozhodně ne za ten druh vědy, s jejíž pomocí můžete něčemu přidat další tři nohy a pak to vyhodit do povětří) Jenže zeměpis je vlastně jen zpomalená fyzika, do které někdo tu a tam zastrčil strom, a meteorologie je plná vzrušujícího módního chaosu a spletitostí. A léto není jen období. Je to i místo. Léto je stvoření v pohybu a rádo se na zimu stěhuje na jih.

Dokonce i na Zeměploše, s jejím malým sluněčkem, které křižuje nad otáčejícím se světem, se mění roční období. V Ankh-Morporku, největším ze zeměplošských měst, bylo právě prvojaro odstrčeno prvolétem, ale tomu už se pomalu na záda mačkal prvopodzim.

Zeměpisně řečeno, ve městě samém nebylo tak docela jednoduché ty rozdíly rozeznat, i když je třeba říci, že v pozdním jaru nabýval povlak na hladině řeky nádhernou smaragdově zelenou barvu. Jarní mlha se pak měnila v mlhu podzimu, která se míchala a splývala s kouřem a páchnoucím dýmem stoupajícím ze čtvrti mágů a alchymistů, dokud zdánlivě neožila svým vlastním dusivým životem.

A čas běžel.

Podzimní mlha se tiskla půlnoční temnotou na okenní tabulky.

Krev stékala čůrkem po stránkách výjimečně vzácné knihy náboženských pojednání, která byla roztržena v půli.

Tak tohle bylo docela zbytečné, pomyslel si otec Tubelík.

Pak se mu vnutila další myšlenka, totiž ta, že ho neměl uhodit. Jenže otec Tubelík nějakou tu ránu nikdy nepovažoval za příliš důležitou. Lidé se uzdravovali, knihy ne. Natáhl roztřesenou ruku a pokusil se posbírat rozházené stránky, ale pak klesl zpět.

Pokoj se otáčel.

Dveře se prudce otevřely. Na podlaze zaduněly těžké kroky - přesněji vždy jeden krok a pak těžké pošoupnutí.

Krok. Šoup. Krok. Šoup.

Otec Tubelík se pokusil zaostřit. „Ty?“ zachroptěl.

Přikývnutí.

„Seber… ty… knihy.“

Starý kněz pozoroval, jak jsou knihy sbírány a rovnány do úhledných stůžků prsty, které pro takový úkol nejsou právě nejvhodnější.

Nově příchozí vytáhl z trosek na podlaze brk, pečlivě napsal něco na kus papíru, pak papírek sroloval a opatrně ho vsunul otci Tubelíkovi mezi rty.

Umírající kněz se usmál.

„Takhle my nefungujeme,“ zamumlal a papírová trubička se mu ve rtech zazmítala jako poslední cigareta. „My… si… děláme… náš… vlastní… ž…“

Klečící postava ho chvíli pozorovala, pak se pomalu naklonila kupředu a s nesmírnou péčí mu zatlačila oči.

Sir Samuel Elánius, vrchní velitel ankh-morporské Městské hlídky, se na sebe zamračil do zrcadla a začal se holit.

Břitva byla mečem svobody. Holení bylo činem vzpoury.

Poslední dobou mu někdo připravoval koupel (denně! - člověk by nevěřil, že něco takového může lidská kůže vydržet!). Někdo mu připravoval šaty (a jaké šaty!). A někdo mu vařil (a jak mu vařil! -Elánius věděl, že přibývá na váze). A někdo mu dokonce čistil boty (a že to byly nějaké boty! - ne ta laciná záležitost s podrážkami z tvrzené lepenky, ale dobře padnoucí boty z pravé lesklé kůže). Byli tady jednoduše lidé, kteří za něj dělali téměř všechno, ale jsou tady jisté věci, které by měl muž vykonávat sám, a jednou z nich je holení.

Věděl, že lady Sibyla s tím mírně nesouhlasí. Její otec se v životě sám neoholil. Měl na to člověka. Elánius protestoval s tím, že strávil příliš mnoho let pochůzkami po nočních ulicích, než aby byl šťastný, když mu bude nějaký cizí člověk mávat břitvou kdekoliv v okolí hrdla. Jenže ten pravý, nevyslovený důvod jeho příkrého odmítnutí spočíval v tom, že ze srdce nenáviděl představu světa rozděleného na holené a holící. Nebo na ty, kteří nosí vyleštěné boty, a ty, kteří jim je leští. Pokaždé když viděl, jak mu Jeefes skládá šaty, potlačoval neodolatelné nutkání kopnout butlera, který pro něj v onom okamžiku představoval urážku lidské důstojnosti, do oblýskaného zadku.

Břitva klidnými tahy ničila noční strniště.

Včera se pořádala jakási oficiální večeře. Už si ani nevzpomínal při jaké příležitosti. Zdálo se mu, že na takových podnicích tráví většinu života. Koketní, rozchichotané ženy a uhýkaní mladíci, kteří stáli ve chvíli, kdy se rozdávaly brady, někde úplně vzadu. A jako obvykle se vrátil z města napůl pohlceného mlhou v ošklivé náladě nespokojen sám se sebou.

Všiml si světla pod kuchyňskými dveřmi, slyšel hovor a smích a vešel dovnitř. Byl tam Jeefes a stařík, který přikládal pod kotlem na teplou vodu, hlavní zahradník a chlapec, jenž leštil lžičky a zapaloval ohně. Hráli karty a na stole stály láhve s pivem.

Přitáhl si židli, prohodil několik žertů a požádal, aby ho vzali do hry. Chovali se… přívětivě. Jistým způsobem. Ale jak hra pokračovala, cítil Elánius, že se kolem něj uzavírá vesmír. Bylo to jako stát se najednou ozubeným kolečkem ve skleněných hodinách. Nikdo se nesmál. Říkali mu „sire“ a neustále si odkašlávali. Všechno bylo… velmi opatrné.

Nakonec zamumlal nějakou omluvu a neohrabaně vyšel z kuchyně. Když byl v polovině chodby, měl dojem, že slyšel poznámku následovanou… no, možná to bylo skutečně jen pousmání. Ale mohl to být úšklebek.

Ostrá čepel pomalu sjížděla kolem nosu.

Pch. Ještě před dvěma roky by ho muž jako Jeefes pustil do kuchyně jen s velkým sebezapřením. A jistě by ho přinutil, aby se zul.

Takže takový je teď vás život, veliteli Elánie. Pro hlavouny do panského stavu povýšený policajt a hlavoun pro všechny ostatní.

Zamračil se na svůj odraz v zrcadle.

Začal skutečně ve stoce, to je pravda. A teď si žil! Měl jistá tři teplá jídla denně, dobré boty, v noci teplou postel, a když už je o tom řeč - manželku. Sibyla byla dobrá duše, i když v poslední době měla sklony hovořit o vráskách, ale seržant Tračník Elánia ujistil, že to se stává většině manželek, že je to biologická záležitost a úplně přirozená věc.

Elánius měl ovšem raději své staré laciné boty, podrážky měly tak tenké, že v nich uměl číst městské ulice. Došlo to tak daleko, že za dokonale temné noci dokázal jen podle povrchu a velikosti kamenů pod nohama určit, ve které ulici se právě nachází. No, co se dá dělat…

Na Elániově zrcadle na holení bylo něco maličko zvláštního. Bylo mírně vypuklé, takže odráželo větší část místnosti než obyčejné rovné zrcadlo a navíc poskytovalo velmi dobrý pohled na venkovní hospodářská stavení a zahradu za okny.

Hm. Nad čelem už mi to opravdu řídne. Vlasy na ústupu. Míň vlasů k česání, ale na druhou stranu zase větší kus obličeje k mytí…

Ve skle se něco mihlo.

Bleskově se vrhl stranou a přikrčil se.

Zrcadlo se rozletělo na střepy. Zvenčí, směrem od rozbitého okna se ozval zvuk spěšných kroků, pak praskot a výkřik.

Elánius se narovnal. Z misky na holení vytáhl největší střep a opřel jej o černou střelu, která se z poloviny zarazila do zdi.

V klidu dokončil holení.

Pak zazvonil na zvonek přivolávající osobního sluhu.

Ve dveřích se zjevil Jeefes. „Sire?“

Elánius si opláchl břitvu. „Zavolejte mladšího sluhu, aby posbíral ty střepy, ano? A skočil do sklenářství.“

Butlerovy oči přeletěly k oknu a pak k rozbitému zrcadlu. „Jistě, pane. A účet mám jako obvykle poslat na Cech vrahů, sire?“

„S mými pozdravy. A když už bude ten hoch venku, ať se taky zastaví v tom obchodě v Pátém a sedmém dvoře a donese mi nové zrcadlo na holení. Trpaslíci už tam vědí, jaké mám rád.“

„Jistě, sire. A mám donést prachovku a okamžitě to všechno poklidit, sire? Mám informovat lady Berankinovou, sire?“

„Ne. Ona vždycky říká, že si za to můžu sám, protože jim k tomu svým chováním dodávám odvahu.“

„Výborně, sire,“ přikývl Jeefes.

A zmizel.

Sám Elánius si pečlivě otřel obličej a sešel do ranního pokoje, kde otevřel skříň a vytáhl z ní nový samostříl, jejž mu darovala Sibyla jako svatební dar. Sám byl zvyklý na staré erární kuše, které mívaly nechvalně známý zvyk vystřelit vám přímo do obličeje, a to přesně ve chvíli, kdy jste se ocitli v úzkých. Jenže tohle by Burleigh a Silnoruka, samostříl vyrobený na zakázku, a abychom pravdu řekli, dokonce na míru, s olejem napuštěnou ořechovou pažbou. Říkalo se, že neexistuje lepší.

Vybral si tenký doutník a vyšel do zahrady.

V dračinci panoval zvýšený ruch. Elánius vešel dovnitř a pečlivě za sebou zavřel. Kuši opřel o dveře.

Jekot a kvákavé zvuky zesílily. Nad silnými stěnami kotců tu a tam vytryskly záblesky namodralých plamenů.

Elánius se naklonil k nejbližšímu stání. Zvedl čerstvě vylíhlé dráče, kterému se mezi chovateli říkalo sedák, a podrbal ho pod bradou. Když rozjařeně vypustilo modrožlutý plamen, připálil si o něj doutník a chvilku vychutnával kouř.

Vypustil kroužek dýmu směrem k postavě visící pod stropem. „Dobré ráno.“

Postava sebou zoufale zazmítala. Díky obdivuhodnému ovládání svalů celého těla se vetřelci podařilo v pádu zachytit se jednou nohou v koleně stropního trámu, ale vytáhnout se nahoru už nedokázal. Na to, aby seskočil, nebylo ani pomyšlení. Přímo pod ním se shromáždilo malé hejno dráčat, která dychtivě poskakovala nahoru a dolů a vzrušeně vypouštěla plameny.

„Ehm… dobré ráno," odpověděla visící postava.

„No, udělalo se nám opravdu pěkně," pokračoval Elánius a zvedl kbelík uhlí. „I když se obávám, že by se nám později mohla vrátit mlha."

Vzal malou hrudku uhlí a hodil ji dráčkům. Poprali se o ni.

Elánius si ze kbelíku vybral další kousek. Mladý dráček, který vybojoval první kousek uhlí, měl teď zřetelně delší a výhřevnější plamen.

„Předpokládám," ozval se po chvilce mladík, „že bych neměl počítat s tím, že mě sundáte?"

Další dráček zhltl kus uhlí a s říhnutím vypustil ohnivou kouli. Mladík se zoufale rozkýval, aby se jí vyhnul.

„Hádej," odpověděl Elánius.

„Když tak o tom přemýšlím, bylo ode mě hloupé zvolit si střechu," pokračoval vrah.

„Už to tak vypadá," přikývl Elánius. Minulý týden strávil několik hodin tím, že nařezával trámy a opatrně vyvažoval tašky.

„Měl jsem seskočit ze zdi a použít jako kryt křoví."

„Asi ano," odpověděl klidně Elánius. V křoví nastražil past na medvědy.

Vzal do ruky několik hrudek uhlí. „Předpokládám, že byste mi neřekl, kdo si vás najal?"

„Obávám se, že to nemohu, sire. Znáte pravidla."

Elánius smrtelně vážně přisvědčil. „Minulý týden jsme měli u Patricije syna lady Žralounové," uvažoval nahlas. „Poslyšte, tak to je skutečně mládenec, který by se potřeboval naučit, že ‚ne' neznamená ‚ano, prosím'."

„To je možné, sire."

„A pak tady byla ta záležitost s hochem lorda Rzezacze. Nemůžete střílet sloužící proto, že vám postavili boty ke dveřím obráceně, chápete? Nadělá se při tom hodně nepořádku. Bude se muset naučit rozlišovat pravou ruku od levé jako my všichni. A taky právo od bezpráví."

„Já vás poslouchám, sire."

„Jak se zdá, tak jsme se dostali do slepé uličky," řekl Elánius.

„Zřejmě ano."

Elánius zamířil dalším kusem uhlí na malého bronzovozeleného dráčka, který ho šikovně chytil ve vzduchu. Teplota se citelně zvyšovala.

„Jedné věci ale nerozumím," řekl zamyšleně. „Proč to vy, hoši, pořád zkoušíte jenom tady nebo v kanceláři. Tím myslím, že hodně času trávím ve městě, ne? Mohli byste mě zabít na ulici, co říkáte?"

„Cože? Jako nějaký obyčejný mordýř, sire?"

Elánius přikývl. Bylo to temné a pokřivené, ale Cech vrahů měl čest jistého druhu. „Na kolik mě ocenili?"

„Dvacet tisíc, sire."

„Mělo to být víc," zabručel Elánius.

„Souhlasím." Jestli se mladý vrah dostane zpět do cechu, bude to víc, pomyslel si Elánius. Vrahové si své životy cenili vysoko.

„Tak se na to podívejme," řekl Elánius a prohlédl si konec svého doutníku. „Cech si bere padesát procent. Takže zbývá deset tisíc tolarů."

Jak se zdálo, vrah jeho slova chvilku zvažoval, pak sáhl do opasku a neohrabaně hodil směrem k Elániovi objemný váček. Elánius ho zachytil.

Pak zvedl svůj samostříl. „Tak bych odhadl," řekl, „že kdyby teď někdo muže ve tvém postavení pustil, mohl by se propuštěný dostat ke dveřím a vyváznout jen se středními popáleninami. Pokud by byl rychlý. Jak rychlý jsi ty?"

Žádná odpověď.

„A taky, což je samozřejmé, by musel být v zoufalé situaci," pokračoval Elánius, který při řeči položil těžkou kuši na stůl, kde se připravovalo krmivo, a upevnil ji tam. Pak vytáhl z kapsy kousek provázku. Ten jedním koncem přivázal ke skobě ve stěně a druhý k tětivě kuše. Pak opatrně ustoupil na stranu a stiskl spoušť.

Tětiva se pohnula jen o kousek.

Zdálo se, že vrah, který Elánia pozoroval z visu vzhůru nohama, přestal dýchat.

Elánius několikrát zatáhl z doutníku, až se doutnající konec změnil v pekelně žhnoucí oko. Pak vytáhl doutník z úst a opřel ho o napjatý provaz tak, že stačilo, aby odhořelo několik milimetrů, a provaz začne doutnat.

„Dveře nechám otevřené," řekl. „Vždycky jsem se choval logicky. Budu se zájmem sledovat tvou kariéru."

Hodil drakům zbytek uhlí a vyšel z dračince.

Zdálo se, že to bude další ankh-morporský den bohatý událostmi, a to teprve začal.

Když Elánius docházel k domu, zaslechl zadrnčení, krátké „svišš", cvaknutí a zvuky někoho, kdo velmi rychle utíká do zahrady.

Jeefes na něj čekal s připraveným kabátem. „Nezapomeňte, prosím, že máte v jedenáct schůzku s jeho lordstvem, sire Samueli."

„Ano, ano," přikyvoval Elánius.

„A máte taky v deset hodin navštívit společnost heroldů. Lady si na tomto bodu velmi trvala, sire. Její slova zněla, cituji: ‚řekněte mu, ať ho ani nenapadne znovu se z toho vykroutit', sire."

„No tak dobrá."

„A lady ještě říkala, abyste se pokusil nikoho nerozzlobit."

„Vyřiďte jí, že se budu snažit."

„A vaše nosítka čekají před domem, sire."

Elánius si povzdechl. „Děkuju vám. V ozdobném jezírku v zahradě je muž. Vytáhněte ho a dejte mu šálek čaje. Myslím,

že je to slibný mládenec.“

„Jistě, sire.“

Nosítka. Aha, no jistě, nosítka. Dostal je jako svatební dar od Patricije. Lord Vetinari věděl, jak Elánius miluje procházky ulicemi města, a bylo pro něj velmi typické, že Elánia obdaroval něčím, co mu ono potěšení znemožňovalo.

Nosítka čekala venku. Oba nosiči se v očekávání narovnali. Sir Samuel Elánius, vrchní velitel ankh-morporské Městské hlídky, se znovu vzbouřil. Pravděpodobně by měl používat tu zatracenou věc, ale…

Podíval se na předního nosiče a palcem mu ukázal na dvířka do ozdobné budky. „Nastup si,“ přikázal.

„Ale sire -“

„Je překrásné ráno,“ řekl Elánius a shodil ze sebe plášť, „dnes se odnesu sám.“

„Nejdražší mami & tati…“

Kapitán Karotka z Městské hlídky měl volný den. Takový den měl svůj řád. Nejdříve si dal snídani v některé příhodné kavárně. Pak napsal dopis domů. Dopisy domů mu často dělaly jisté potíže. Dopisy, které dostával od rodičů, byly vždycky velmi zajímavé, plné hornických statistik a vzrušujících novinek o nových šachtách a slibných rudných žilách. A jediné, o čem mohl psát on, byly nějaké ty vraždy a podobně.

Na chvilku se zahryzl do konce tužky.

Nuže, byl to zase zajímavý týden (psal). Honím se jako moucha masařka, to mi věřte! Otevíráme právě novou strážnici na ulici Vepřových drobů, což se nám hodí, protože je to jen kousek na Stínov, takže teď už máme čtyři! Počítám tu u Dollyiných sester a v Dlouhé hradební a já jsem v Hlídce jediný kapitán, takže mám pořád službu. Občas postrádám to kamarádské posezení ze starých časů, kdy jsme to byli jenom Noby, seržant Tračník a já, ale máme přeci jen tohlecto století Ovocného netopýra. Seržant Tračník chce jít koncem měsíce na penzi, říká, že po něm paní Tračníková chce, aby už konečně dal jednou pokoj a natáhnul bačkory, co mu dala vloni na Svátek prasečí hlídky. Prý se přestěhují na venkov a koupí si farmu, kde budou blížpřírodě, a já jsem si jistý, že mu taky přejete všechno nejlepší. Můj přítel Noby je pořád Noby, akorát je mnohem víc nobyovatější.

Karotka nepřítomně vzal z talíře se zbytky snídaně polovinu skopové kotlety a ruku s ní vsunul pod stůl. Ozvalo se „chňap“.

No, abych se vrátil zpátky k práci, určitě už jsem vám psal o těch malých uličnících z ulice Kotevního řetězu, a i když se pořád pohybují spíš kolem Pseudopolského dvora, lidem se nelíbí, když spolupracovníci Hlídky nenosí uniformy, ale velitel Elánius říká, že ti podstrání kriminálníci taky nenosí uniformu, takže můžou jít všichni ke všem čertům.

Karotka přestal na okamžik psát. Přestože byl v Ankh-Morporku už skoro dva roky, pořád ještě nevěděl, jak se píše slovo „posraní“.

Velitel Elánius tvrdí, že potřebujeme tajné policisty, protože máme tajné zločiny…

Karotka znovu přestal psát. Miloval svou uniformu. Žádné jiné oblečení neměl. Představa policajta v přestrojení pro něj byla… nepředstavitelná. Bylo to pro něj něco jako ti piráti, kteří vyplouvali pod cizím praporem. Jako špioni. Nicméně po chvíli ukázněně pokračoval.

…a velitel Elánius jistě ví, o čem mluví, to jsem si jistý. Říká, že už to není ta starodávná policajtská práce, kdy jsme chytali ty ubožáky, co neměli dost rozumu ani na to, aby utekli! No, každopádně to pro Hlídku znamená víc práce a nové tváře.

Zatímco čekal, až ho napadne nějaká další vhodná věta, vzal ze svého talíře párek a ruku spustil pod stůl.

Ozvalo se další „chňap“.

Přiběhl číšník.

„Přidáte si ještě, pane Karotko? Na podnik.“ Každá restaurace a jídelna v Ankh-Morporku Karotkovi nabízela jídlo zdarma v nezvratné a šťastné jistotě, že vždycky bude trvat na zaplacení.

„Ne, ale musím říct, že to bylo opravdu výborné. Takže okamžik… tady je dvacet pencí a drobné si nechte,“ odpověděl Karotka.

„A jak se má vaše slečna? Dnes jsem ji ani nezahlédl?“

„Angua? No, víte, ona… jistě je někde nablízku a v pohotovosti, však ji znáte. Ale buďte klidný, vyřídím jí, že jste se po ní ptal, spolehněte se.“

Trpaslík se šťastným úsměvem přikývl a odspěchal.

Karotka napsal několik dalších řádků, vypocených z povinnosti, a pak řekl velmi tiše: „Stojí ten koňský potah stále ještě před Ocelkůrkovou pekárnou?“

Zpod stolu se ozvalo slaboučké zakňučení.

„Vážně? To je zvláštní. Všechny rozvážky skončily už před hodinou a mouku a zrní dovezou až odpoledne. A kočí tam taky pořád sedí?“

Tiché zaštěknutí.

„A navíc to zvíře vypadá moc dobře na obyčejného tažného koně. A víš, jak to chodí, normální kočí by mu už dávno navlékl na čenich pytel se žrádlem. A je poslední čtvrtek v měsíci. To znamená, že u Ocelkůrky mají výplatu.“ Karotka odložil tužku a zamával rukou, aby zachytil číšníkův pohled.

„Trochu kávy z mletých pražených žaludů, pane Nebozezi. Abych si ji mohl vzít s sebou.“

Pan Pohopka, správce Muzea trpasličího chleba v Kolotoční ulici, byl poněkud vzrušen. Kromě jiných vážných věcí, které ho rozrušily, byl také právě zavražděn. Jenže zatím byl rozhodnut brát to jen jako nepříjemnou, nicméně nepodstatnou skutečnost.

Byl ubit krajícem chleba. To je něco, co by se nemohlo stát ani v té nejhorší lidské pekárně, ale trpasličí chleba má úžasné vlastnosti, které mu propůjčují charakter útočné zbraně. Trpaslíci považují pečení svého chleba za součást válečného umění. Když pak vyrábějí kamenné koláče, většinou to tak neberou.

„Podívejte se tady na ten zub,“ stěžoval si Pohopka. „Úplně zničil kůrku!“

A TAKY TVOU LEBKU, řekl Smrť.

„No, to taky,“ řekl Pohopka hlasem člověka, který si cení vlastní lebku na deset penny, ale velmi dobře si uvědomuje nenahraditelnou hodnotu výstavního vzorku trpasličího chleba. „Ale co by bylo špatného na nějakém zabijáku? Nebo proč si nevzal kladivo? Sám jsem mu mohl nějaké půjčit, kdyby si byl řekl.“

Smrť, který měl od přírody osobnost až vtíravě pečlivou, si uvědomil, že se ocitl v přítomnosti mistra. Bývalý, lépe řečeno teď už zesnulý pan Pohopka měl kvíkavý hlas a brýle zavěšené na kusu černé pásky - jeho duch teď měl na očích jejich přesnou kopii - a takové věci bývaly vždycky znaky člověka, který leští nábytek i zespoda a kancelářské sponky třídí podle velikosti.

„Je to skutečně velmi špatné,“ pokračoval pan Pohopka. „A velmi nevděčné, po veškeré té pomoci, kterou jsem jim poskytl s pecí. Myslím, že bych si měl vážně stěžovat.“

PANE POHOPKO, UVĚDOMUJETE SI PLNĚ, ŽE JSTE MRTEV?

„Mrtev?“ zatrylkoval správce. „Ale ne. Já přece nemohu být mrtev. Ne v téhle chvíli. To je prostě naprosto nemožné. Vždyť jsem ještě ani nedokončil katalogizaci bojových vdolků!“

NICMÉNĚ PŘESTO JE TOMU TAK.

„Ne ne. Promiňte, ale takhle by to nešlo. Budete muset počkat. Teď nemám čas zdržovat se takovými nesmysly.“

Smrť byl v rozpacích. Po počátečním zmatku pocítila většina lidí jistou úlevu nad tím, že už to mají za sebou. Z ramen jim spadla podvědomá tíha. Zbavili se střevíce, který je tlačil. To nejhorší už se stalo a oni mohli, obrazně řečeno, bezstarostně pokračovat. Jen málokdo bral smrt jako jednoduchou nepříjemnost, která zmizí, pokud si budete dost nahlas stěžovat.

Ruka pana Pohopky prošla deskou stolu. „Co to?“

VIDÍTE?

„No to je neslýchané! To jste si nemohl vybrat nějaký vhodnější okamžik?“

JEN NA ZÁKLADĚ KONZULTACE S VAŠÍM VRAHEM.

„Tam se mi zdá, že je to pěkně mizerně zorganizováno. Chci si stěžovat! Koneckonců platím poctivě daně.“

JÁ JSEM SMRT, NE DANĚ. SE MNOU SE SETKÁTE JEN JEDNOU.

Stín pana Pohopky začínal pomalu blednout. „No, jde o to, že já se vždycky pokoušel nějak rozumně si všechno naplánovat dopředu…“

JÁ SI MYSLÍM, ŽE NEJLEPŠÍ JE BRÁT ŽIVOT TAK, JAK JDE.

„To je velmi nezodpovědné…“

V MÉM PŘÍPADĚ TO VŽDYCKY FUNGOVALO.

Nosítka zastavila před Pseudopolským dvorem. Elánius nechal nosiče, aby je zaparkovali, a zatím si oblékl kabát.

Bývaly doby, a zdálo se to být včera, kdy byla strážnice téměř opuštěná. Byl tam starý seržant Tračník klimbající v křesle a prádlo desátníka Nóblhócha, které viselo na šňůře před krbem. A pak se to najednou všechno změnilo…

Seržant Tračník na něj čekal s poznámkovým blokem. „Mám tady hlášení z ostatních strážnic, sire,“ řekl a snažil se udržet s Elániem krok.

„Něco zvláštního?“

„Je tady případ jakési podivné vraždy, pane. V jedné z těch starých budov na Nedomyšleném mostě. Nějaký starý kněz. Moc o tom nevím. Hlídka jen vzkázala, že bychom se na to měli podívat.“

„Kdo ho našel?“

„Strážník Postihnout, sire.“

„Ach bohové.“

„No právě, sire.“

„Pokusím se tam dnes dopoledne podívat. Něco jiného?“

„Desátník Nóblhóch je nemocný, sire.“

„To vím dávno.“

„Já tím myslel, že není ve službě, protože je nemocen.“

„Tentokrát nejel na pohřeb své babičky?“

„Ne, sire.“

„Kolik už mu jich, mimochodem, zemřelo letos?“

„Sedm, sire.“

„To je ale zvláštní rodina, tihle Nóblhóchové.“

„To jo, sire.“

„Frede, nemusíš mi pořád říkat ‚sire‘.“

„Máme společnost, sire,“ upozornil ho seržant a hodil očima významně k lavici v hlavní kanceláři. „Přišel se přihlásit na to místo alchymisty.“

Na Elánia se nervózně usmál trpaslík.

„Dobrá,“ přikývl Elánius. „Promluvím si s ním ve své kanceláři.“ Sáhl do kapsy a vytáhl z ní kožený váček, který dostal od vraha. „Ulož to do fondu pro vdovy a sirotky, ano?“

„Skvělá práce, sire. Ještě pár takových pokusů a budeme si moci dovolit nějakou tu vdovu navíc.“

Seržant Tračník se vrátil k svému stolu, kradmo pootevřel zásuvku a vytáhl knihu, kterou právě četl. Jmenovala se Zvířecí manželství. Ten titul mu zprvu dělal jisté starosti - člověk slyší různé historky o podivných lidech žijících na venkově -, ale jak se ukázalo, byla to jen kniha o tom, jak se mají krávy, prasata a ovce chovat a rozmnožovat.

Teď přemýšlel, kde vzít knihu, ze které by se ta zvířata naučila číst.

Zatím nahoře Elánius opatrně otevřel dveře do své kanceláře. Cech vrahů se držel pravidel. To se těm mizerům muselo přiznat. Zasáhnout náhodou někoho jiného než zadaný cíl znamenalo mnoho nepříjemných důsledků. Mimo jiné také nedostat zaplaceno. To znamenalo, že pasti v jeho kanceláři byly vyloučeny, protože tam denně procházelo mnoho lidí. I tak se ale vyplatilo být opatrný. Elánius byl dobrý v tom, dělat si onen druh bohatých nepřátel, kteří si mohli dovolit zaměstnat vraha. Těm všem stačilo mít štěstí jednou, ale Elánius ho potřeboval neustále.

Protáhl se do místnosti a vyhlédl z okna. Rád pracoval při otevřeném okně, i když bylo poměrně chladno. Rád naslouchal zvukům města. Kdokoliv, kdo by se však k oknu pokusil vyšplhat, by narazil na všechny záludnosti, volnými taškami počínaje přes křehké opěry pro ruce a nohy, které se při dotyku rozpadaly, až ke zrádným okapovým žlabům, jaké jen Elániova fantazie dokázala vymyslet. A dole dal Elánius namontovat zábradlí posetá ostrými hroty. Ta zábradlí byla pěkná a ozdobná, ale především a ze všeho nejvíc špičatá.

Zatím Elánius vyhrával.

Ozvalo se nesmělé zaklepání na dveře.

Pocházelo od kloubů trpasličího uchazeče. Elánius ho vpustil do kanceláře, zavřel dveře a usedl za svůj stůl.

„Tak,“ řekl. „Takže vy jste alchymista. Ruce požrané kyselinou a žádné obočí.“

„To je pravda, sire.“

„Je dost neobvyklé najít trpaslíka s takovou profesí. Měl jsem dojem, že vy, lidičky, spíš dřete ve slévárně svého strýčka, nebo tak něco.“

Vy lidičky, tedy trpaslík, přikývl. „Jenže já neumím zacházet s kovy,“ odpověděl.

„Trpaslík, který neumí zacházet s kovem? To musí být něco naprosto unikátního.“

„Velmi zřídkavá věc, sire. Ale v alchymii mi to docela šlo.“

„Člen cechu?“

„Už ne, pane.“

„Ale? A jak jste z cechu odešel?“

„Střechou, sire. Ale už vím naprosto jistě, kde došlo k chybě.“

Elánius se pohodlně opřel v křesle. „Alchymisté často vyhazují věci do vzduchu. Neslyšel jsem, že by za to někoho vyloučili.“

„To proto, že ještě nikdo z nich nevyhodil do vzduchu Cechovní radu, sire.“

„Cože, celou?“

„No, z větší části, sire. Přesněji řečeno všechny snáze oddělitelné kousky.“

Elánius zjistil, že zcela automaticky otvírá spodní zásuvku stolu. Znovu ji zavřel a zašustil papíry na stole. (*Pozn. překl.: Pokud někdo z vás Elánia nezná natolik, aby si uvědomil, proč to udělal, pomohu mu. Viděli jste někdy ty staré psací stoly z úřadů první republiky? Jejich spodní zásuvka byla mnohem vyšší než ostatní. Tak vysoká, že se do ní vešla stojící láhev) „Jak se jmenuješ, mládenče?“

Trpaslík polkl. Tohle byla očividně ta chvíle, které se obával.

„Řiťka, sire.“

Elánius ani nezvedl oči.

„Aha, ano. Tady se to vlastně píše. To znamená, že jsi z oblasti Überwaldu, že?“

„No… ano, sire,“ přikývl mírně překvapený Řiťka. Lidé většinou nerozlišují mezi trpasličími klany.

„Z té oblasti pochází i naše policistka Angua,“ vysvětloval Elánius. „A teď… tady se píše, že tvoje křestní jméno je… aha, tady… Já ty Fredovy klikyháky nedokážu přečíst… é…“

Nedalo se nic dělat. „Pleškot, sire,“ řekl Pleškot Řiťka.

„Tak Pleškot, ano? Je dobře, že se stará tradiční jména v rodinách udržují, Pleškote Řiťko. Opravdu dobře.“

Řiťka ho pozorně sledoval. Po Elániově tváři nepřeběhl ani ten nejmenší náznak smíchu nebo pobavení.

„Ano, sire, jmenuju se Pleškot Řiťka,“ přikývl. Ale Elánius pořád ještě nehnul ani brvou. „Můj otec byl Vrtil. Vrtil Řiťka,“ dodával trpaslík jako někdo, kdo jazykem strká do zkaženého zubu, aby zjistil, jestli to bude bolet.

„Skutečně?“

„A… jeho otec byl Pšouk Řiťka.“

Ani jediný záchvěv veselí, žádná stopa po úsměšku, sebevzdálenější stín jediného úsměvu. Elánius odsunul papíry stranou. „No, my si tady vyděláváme na živobytí, Řiťko.“

„Rozumím, pane.“

„My tady věci do povětří nevyhazujeme, Řiťko.“

„Jistěže ne, sire. Já taky nevyhazuju do vzduchu všechno. Některé věci prostě zmizí."

Elánius zabubnoval prsty o stůl. „Víš něco o mrtvých tělech?"

„Ale oni byli jen poněkud otřeseni, sire."

Elánius si povzdechl. „Poslyš. Já vím, jak být policajtem. Při tom se musí hlavně hodně chodit a mluvit. Ale je tady hodně věcí, které neznám. Přijdeme na místo činu a tam je na podlaze nějaký šedý prášek. Co je to? Já to nevím. Ale vy, lidičky, víte, jak smíchat věci v miskách a zjistit to. Byl mrtvý otráven? Jak se zdá, potřebujeme někoho, kdo by věděl, jakou barvu by měla mít zdravá játra. Chci tady mít někoho, kdo se podívá do popelníku a řekne mi, jaké kouřím doutníky."

„Dusobeylovy tenké panatelly," řekl Řiťka automaticky.

„Dobří bohové!"

„Nechal jste na stole ležet krabičku, sire."

Elánius se podíval na stůl. „Dobrá," přikývl. „Občas je odpověď jednoduchá. Ale častěji není. Občas dokonce ani nevím, jestli klademe tu správnou otázku."

Vstal. „Nemůžu říct, že bych trpaslíky nějak zvlášť miloval, Řiťko, ale právě tak nemiluju ani trolly, ani lidi, takže předpokládám, že je to v pořádku. No dobrá, jsi jediný kandidát, takže třicet tolarů měsíčně, pět tolarů na ubytování mimo strážnici, předpokládám, že budeš koukat na práci, a ne na hodiny, protože u policajtů existuje jedno mytické zvíře, které ti ukradne každou volnou chvilku a nazývá se ‚přesčas', jenže nikdo nikdy neviděl jeho stopy. Jo, taky když tě některý trollí důstojník nazve štěrkožroutem, bude propuštěn, když ty jim budeš říkat balvani, budeš propuštěn ty, my jsme tady totiž taková jediná velká rodina, a jestli jsi doma zažil nějakou z velkých rodinných rozprav, ujišťuji tě, Řiťko, že se to tomu tady opravdu podobá, pracujeme jako tým a musím říct, že to zatím docela funguje, i když to zvládáme za pohybu, ale v polovině případů nevíme, co to právo vlastně je, takže to občas bývá opravdu velmi zajímavé. Musím tě upozornit, že technicky jsi zařazen jako desátník, ale bůh tě chraň vydávat nějaké rozkazy skutečným policistům, dostaneš nějaký výcvik, jen co na to zbude chvíle času, a teď sežeň nějaký ikonograf a sejdeme se u Nedomyšleného mostu za… sakra… řekněme raději za hodinu. Musím se ještě zajít podívat na ten zatracený erb. No, na druhou stranu, mrtvá těla už mrtvější nebudou. Seržante Navážko?"

Ozval se pravidelný skřípot, po chodbě venku se přisunulo něco neobyčejně těžkého a ve dveřích, které se otevřely, stál troll.

„Anosire?"

„Tohle je desátník Řiťka. Desátník Pleškot Řiťka, jehož otec se jmenoval Vrtil Řiťka. Dejte mu odznak, vezměte ho do přísahy a ukažte mu, co a jak. Takže dobrá. Ano, desátníku?"

„Budu se snažit dělat uniformě čest, veliteli," řekl Řiťka.

„Výborně," přikývl Elánius stroze. „Jen tak mimochodem, seržante, dostal jsem hlášení, že včera večer nějaký troll v uniformě přibil jednoho z Chrysoprasových pohůnků za uši na zeď. Nevíte o tom nic?"

Troll svraštil obrovské čelo. „A mluví se v té zprávě taky o tom, že ten trollí lump prodával Nářez trollím dětem?"

„Nic takového. Tvrdí se tam, že byl na cestě ke své drahé staré matičce, které chtěl předčítat duchovní literaturu."

„A říkal Skořepina, že viděl odznak toho trolla, který ho napadl?"

„To ne, ale tvrdí, že mu ten troll vyhrožoval tím, že mu svůj odznak vrazí tam, kam slunce nesvítí," odpověděl Elánius.

Navážka vážně přikývl. „No, to by ten dotyčný musel ujít velký kus cesty jenom proto, aby zničil poctivý odznak," řekl.

„Mimochodem, byl to od vás šťastný tip, když jste odhadl, že to byl Skořepina."

„Bylo to jako záblesk z čistého nebe, sire," odpověděl Navážka. „Pomyslel jsem si: který sviňák, co prodává Nářez trollím dětem, by si zasloužil přitlouct za uši na zeď, sire… a bingo! Ta myšlenka se mi v hlavě vylíhla úplně sama od sebe."

„Přesně to jsem si myslel."

Pleškot Řiťka se díval z jedné klidné tváře na druhou. Oči členů Hlídky ani na okamžik neopustily tvář toho druhého, ale slova zněla poněkud nezúčastněně, jako kdyby oba četli nějaký neviditelný scénář.

Pak Navážka pomalu zavrtěl hlavou. „Musel to být někdo, kdo se za člena Hlídky jenom vydával, sire. Sehnat helmice podobné těm našim je dost jednoduché. Ani jeden z mých trollů by něco takového neudělal. To by byla policejní brutalita, sire."

„To rád slyším. Jen pro dobro věci, chápete, bych byl rád, abyste prohlédl trollí skříňky. Tímhle případem se zabývá Silikonova liga proti pomluvám."

„Jistě, sire. A jestli zjistím, že to byl některý z mých trollů, padnu na něj jako tuna těch hranatých věcí, ze kterých si lidé stavějí domy, sire."

„Dobrá. Takže vzhůru, Pleškote Řiťko. Navážka na vás dohlédne."

Řiťka zaváhal. Tohle bylo naprosto neúnosné. Ten člověk se nezmínil ani o sekerách, ani o zlatě. Neřekl dokonce ani něco jako třeba „v Hlídce to můžete dotáhnout daleko". Řiťka se cítil vyveden z míry.

„Ehm… řekl jsem vám své jméno, že, sire?"

„Ano. Mám to tady napsané," přikývl Elánius. „Pleškot Řiťka. Správně?"

„Ehm… ano, správně. To je v pořádku. Děkuji vám, pane."

Elánius se díval, jak dvojice mizí v chodbě. Pak pečlivě zavřel dveře a přetáhl si přes hlavu plášť, aby nikdo neslyšel, jak se směje.

„Pleškot Řiťka!"

Pleškot běžel za trollem jménem Navážka. Strážnice se začínala plnit. Bylo jasné, že Hlídka se zabývá mnoha různými

věcmi a že při mnoha z nich je třeba křičet.

Dva uniformovaní trollové stáli před vysokým stolem seržanta Tračníka a mezi sebou měli trolla o něco menšího. Ten měl na tváři sklíčený výraz. Mimo něj také silně škrobenou širokou sukénku a na zádech nalepený pár malých mulových křídel.

„- shodou okolností víme, že trollové nemají, co se týče vil Zubniček, absolutně žádnou tradici," říkal právě Tračník. „A už vůbec ne, co se týče víly nazvané -" podíval se do papírů, „- Zinkycink. Takže co kdybysme to přece jen nazvali násilným vstupem a vloupáním bez licence Cechu zlodějů?"

„To jsou druhový předsudky, když nechcete trollům dovolit, aby měli svou vílu Zubničku," zahuhlal Zinkycink.

Jeden z trollích policistů obrátil na Tračníkův stůl vzhůru nohama pytel. Na papíry se vysypal celý déšť různých stříbrných předmětů.

„A tohle jsi našel pod polštáři, co?" ušklíbl se Tračník.

„Bůh žehnej těm malým dobrým dušičkám," sklopil Zinkycink hlavu.

U vedlejšího stolu se unavený trpaslík hádal s upírem. „Podívejte," vysvětloval právě, „to není vražda. Vždyť vy už jste dlouho mrtev, rozumíte?"

„On mi je vrazil rovnou do těla!"

„Dobrá, byl jsem si promluvit s majitelem a ten mi řekl, že to byla nehoda. Vůbec nic prý proti upírům nemá. Říká, že jednoduše nesl tři krabice tužek HB s gumou na konci a zakopl o okraj vašeho pláště."

„Nevím, proč bych nemohl pracovat, kde chci!"

„Ano, ale… v továrně na tužky?"

Navážka se podíval dolů na Řiťku a vesele se ušklíbl. „Tak tě vítám do života velkoměsta, Řiťko," řekl. „Máš zajímavý jméno."

„Ano?"

„No, většina trpaslíků má jména jako Balvanvzpěr nebo Silnoruka."

„Ano?"

Navážka nepatřil k těm, kteří by vnímali jemné detaily řeči a vztahů, ale kousavost v Řiťkově hlase pronikla i k němu. „Dobrý jméno."

„Co je to Nářez?" zeptal se Pleškot.

„To je chlorid amonnej smíchanej s rádiem. Tobě by z toho zvonilo v hlavě, ale trollům se z toho rozpouští mozek. V horách je to velkej problém. Teď ho začali nějací grázlové vyrábět tady ve městě a my se pokoušíme zjistit, kdo a kde. Velitel Elánius mi dovolil vést -" Navážka se soustředil, „- ve-řej-nou pre-ven-tiv-ní kam-paň a říkat lidem, co se stane těm hajzlům, kteří to svinstvo prodávaj dětem…" Mávl mohutnou rukou k velkému a dosti hrubě vyvedenému plakátu na stěně. Stálo na něm:

Nářez: Prostě řekněte „AarrghaarrghprrossíimnenèneUÍK".

Jediným pohybem otevřel dveře.

„Tohle tady je starej hajzlík, kterej už nepoužíváme, takže tady si můžeš míchat ty svoje volovinky, je to jediná volná místnost, kterou prozatím máme. Budeš si to tady ale muset vyčistit, protože to tady smrdí jako latrína."

Otevřel další dveře. „A tohle je naše šatna. Každý tady má vlastní věšák a tak a támhle jsou paravány na převlékání, protože víme, že vy, trpaslíci, jste hodně cudní. Je to dobrej život, když nejseš slabej. Pan Elánius je okej, ale někdy je trochu divnej, pořád říká takový věci jako, že tohle město je vroucí kotel a všechna špína a kal vždycky vyplavou na hladinu, a jiný takový věci. Hned ti dám tvoji helmu a odznak, ale ze všeho nejdřív musim -" otevřel poměrně velkou skříňku na boční stěně místnosti, na které bylo barvou napsáno NaVAŠKA, „- někam zašít todle kladivo."

Z Ocelkůrkovy trpasličí pekárny (Kupujte chleba, který má říz!) vyběhly dvě postavy, vrhly se k povozu a naléhavě pokřikovaly na kočího, aby okamžitě vyrazil.

Kočí k nim obrátil pobledlou tvář a ukázal před sebe na ulici.

Seděl tam vlk.

Nebyl to obyčejný vlk. Tenhle měl zlatorudou srst, která byla kolem uší tak dlouhá, že vypadala spíše jako hříva. A vlci obvykle nesedávají uprostřed městské ulice.

Tiše vrčel. Bylo to hluboké, tiché a dlouhé vrčení. Byl to slyšitelný ekvivalent hořícího doutnáku.

Kůň byl k smrti vyděšený, měl strach zůstat na místě, ale ještě mnohem větší strach se pohnout.

Jeden z mužů se začal opatrně natahovat pro samostříl. Vrčení o poznání zesílilo. Ještě opatrněji ruku spustil. Vrčení znovu zeslábloo.

„Co je to?"

„Vlk!"

„Ve městě? Co by tady asi tak žral?"

„Jak tě vždycky napadne ptát se na takový pitomosti?"

„Dobré ráno, pánové!" řekl Karotka a odstrčil se od zdi, o niž se až dosud opíral. „Zdá se, že se nám mlha znovu zvedá. Mohl bych viděl vaše cechovní licence, prosím?"

Otočili se. Karotka je obdařil přátelským úsměvem a kývl jim na pozdrav.

Jeden z mužů si začal prohledávat kapsy a s divadelními efekty předváděl pantomimu člověka myšlenkami nepřítomného.

„Aha. Hm. Tedy, jak bych vám to… Ráno jsem vypadl z domu dost narychlo, musel jsem ji tam zapomenout -"

„Oddíl dva, pravidlo jedna regulí Cechu zlodějů říká, že členové musí své průkazy a licence nosit při každé profesionální příležitosti," citoval Karotka.
„Vždyť ani nevytáh meč!" zasykl ten nejhloupější z vypečeného trojlístku.
„Ani to nepotřebuje, má nabitýho vlka!"

Někdo v šeru psal a skřípot brku po pergamenu byl jediný zvuk, který se ozýval.
Dokud se se zavrznutím neotevřely dveře.
Píšící se obrátil stejně rychle a hbitě jako pták. „Ty? Řekl jsem ti, aby ses sem už nikdy nevracel."
„Já vím, já vím, ale jde o tu zatracenou věc. Výrobní linka se zastavila a to se dostalo ven a zabilo toho kněze."
„Viděl to někdo?"
„V té mlze, co včera byla? Těžko. Ale -"
„Pak to tedy není, rozumíš, nic důležitého."
„Že ne? Nemají přece zabíjet lidi. No… tedy," připustil mluvčí, „ne tak, že je praští do hlavy."
„Ale udělají to, když se jim to přikáže."
„Nikdy jsem mu nic takového neporučil! A co když se to obrátí proti mně?"
„Proti svému pánu? Nedokáže to neposlechnout ta slova ve své hlavě, člověče!"
Návštěvník si sedl a vrtěl hlavou. „Ano, ale jaká slova? Já nevím, vážně nevím, začíná toho být příliš mnoho a tu zatracenou věc mám pořád někde za zády -"
„Aby ti přinášela tučné zisky -"
„Dobrá, dobrá, ale mně jde spíš o tu druhou věc, o ten jed, já totiž nikdy -"
„Mlč! Zajdu za tebou ještě dnes v noci. Můžeš říct ostatním, že mám kandidáta. A jestli se ještě jednou odvážíš sem přijít…"

Ankh-morporská Královská společnost heroldů a obřadníků sídlila za zelenými vraty v ulici Rozmazlené kočky. Elánius zalomcoval táhlem zvonku. Za zdí něco zaklinkalo a celé místo okamžitě propuklo ve strašlivý koncert houkání, vrčení, pískání a troubení.
Pak nějaký hlas vykřikl: „Lehni, chlape! Buď sedící! A ty buď ležící! Ne, neřekl jsem, abys byl kráčející! Co ty tam? Kdo stojí o to, abys byl zpět hledící? (*Pozn. překl.: Já za to nemůžu, to se zeptejte heraldiků, proč se vyjadřují tak krkolomně) A ty dostaneš kostku cukru, protože jsi hodný kluk. Viléme! Okamžitě toho nech! Hned ho polož! Miluško, pusť Gustava!"
Zvířecí zvuky utichly a k bráně se přiblížily kroky. Pak se v ní pootevřela malá branka určená pro obvyklý provoz.
Elánius viděl tři centimetry silnou část velmi malého muže.
„Ano? Vy jste nám přivezl maso?"
„Jsem velitel Elánius a mám dohodnutou schůzku."
Kakofonie zvířecích hlasů opět zesílila.
„Cože?"
„Velitel Elánius!" zařval Elánius.
„Aha. No, asi bude nejlepší, když půjdete dovnitř."
Dvířka se otevřela. Elánius prošel dovnitř.
Rozhostilo se ticho. Několik párů očí pozorovalo Elánia s nezastíraným podezřením. Některé z nich byly malé a červené. Další byly velké a jen tak tak vyčnívaly nad hladinu špinavého rybníčku, který zabíral větší část dvora. Jiné se na Elánia dívaly z bidýlek.
Dvůr byl plný zvířat, ale i ta utiskoval zdejší hutný pach. A většina těch zvířat byla velmi starých, což onen pach nikterak nevylepšovalo.
Támhle na Elánia zazíval bezzubý lev. Lev běžící, nebo alespoň klackující se pomalu kolem, by byl sám o sobě zázrak, ale lev ležící a sloužící jako polštář postaršímu gryfovi, který se na něm vyvaloval se všema čtyřma nohama ve vzduchu, to byla i pro Elánia věc nevídaná.
Byli tady ježci, šedivějící leopard, kterého Elánius okamžitě poznal podle přivrácené hlavy, a několik opelichaných pelikánů. Zelená voda v jezírku zavířila a na povrch se vynořil párek hrochů, kteří zívali jako o závod. Ani jedno ze zvířat nebylo v kleci a ani jedno se nepokoušelo sežrat některého ze svých společníků.
„Ach ano, na lidi to vždycky napoprvé takhle zapůsobí," řekl malý stařík. Měl dřevěnou nohu. „Jsme tady taková jedna malá šťastná rodinka."
Elánius se otočil a přistihl se, jak upřeně zírá na malou sovu. „U všech bohů," řekl, „to je přece morpork, ne?"
Obličej starého muže pukl šťastným úsměvem. „Vidím, že máte v heraldice jisté vědomosti," zachichotal se. „To je Dafné. Její předkové se sem dostali až z nějakých podivných ostrovů daleko za Středem, tak tak."
Elánius vytáhl z kapsy odznak Městské hlídky a díval se na erb, který na něm byl zobrazen.
Stařík se mu pokoušel nahlížet přes rameno. „To ovšem není ona," řekl a ukázal bradou na sovu sedící na ankhu. „To byla její praprababička Oliva. Morpork na ankhu, chápete? To je taková slovní hříčka. Směje se tomu někdo? No, já do toho neměl daleko. Tak to je asi ta největší legrace, jakou tady u nás můžete čekat. Moc by nám pomohlo, kdybychom pro ni sehnali partnera, abych vám řekl pravdu. A taky bychom potřebovali hrošici. Tedy, abyste rozuměl, jeho lordstvo říká, že už máme dva hrochy, a to má pravdu. Já jenom tvrdím, že to pro Rudolfa a Křesomysla není přirozené, chápejte, já nechci soudit, já jenom říkám, že to není správné. Jakže jste to říkal, že se jmenujete?"
„Elánius. Sir Samuel Elánius. Tuhle schůzku mi domluvila moje žena."
Stařík se zachichotal. „Jo, jo, tak to obvykle bývá."

Navzdory své dřevěné noze zamířil rychlým krokem kouřícími hromádkami lejn a trusů všech možných druhů a barev k budově na druhé straně dvora.

„Řekl bych, že tohle musí být skvělé pro zahradu," řekl Elánius v pokusu o udržení konverzace.

„Zkusil jsem tím zalít rebarboru," přikývl stařík a otevřel jakési dveře, „jenže ona vzápětí vyrostla do výše pěti metrů a pak se samovznítila. Dejte pozor na saní (*Pozn. překl.: Heraldika zná mnoho různých zvířat a pazvířat; saň je jedním z nich. Od draka se liší tím, že má čtyři nohy (drak zpravidla jen dvě) a obvykle nesrší oheň (drak ano)) tentononc, sire, ona byla nemocná - ale, to je smůla. Ale to nic, toho si nevšímejte, až to uschne, tak to seškrábnete jako nic. Tudy, sire."

Oproti dvoru, který byl plný světla a zvuků, bylo uvnitř v síni ticho a dosti šero. Ve vzduchu byl cítit suchý hřbitovní pach starých knih a kostelních věží. Když si Elániovy oči přivykly na nedostatek světla, všiml si, že mu nad hlavou visí praporce a zástavy. V místnosti bylo několik oken, ale pavučiny a závěje mrtvých much způsobily, že světlo, které jimi pronikalo dovnitř, bylo jen šedé.

Stařík zavřel dveře a nechal Elánia o samotě. Ten ho pozoroval oknem, jak se kulhavě vrací k práci, kterou se zabýval před Elániovým příchodem. A zabýval se tím, že sestavoval živý erb.

Na dvoře stál vztyčený obrovský štít ze stlučných a vyřezaných prken. Bylo na něm přitlučeno zelí -skutečné hlávky zelí. Stařík zavolal něco, čemu Elánius nerozuměl. Malá sova se se zapleskáním vznesla ze svého bidýlka a přistála na velkém ankhu, který byl připevněn na vrcholku štítu. Oba hroši s funěním opustili rybníček a teď se postavili každý z jedné strany štítu.

Stařík si před touhle scénou rozložil malířský kozlík, upevnil do něj plátno, vzal paletu a štětec a zvolal: „Hop-láá!"

Hroši se vztyčili, i když pravda dost revmaticky, na zadní nohy. Sova rozepjala křídla.

„Dobří bohové," zabručel Elánius pro sebe, „a já si vždycky myslel, že si to prostě všechno vymýšlejí!"

„Vymýšlejí, sire? Vymýšlejí?" ozval se mu kousek za zády hlas. „To bychom se brzo dostali do maléru, kdybychom si to všechno jen tak vymýšleli."

Elánius se otočil. Za zády mu stál malý muž a šťastně na Elánia zíral tlustým sklem brýlí. Pod jednou paží nesl svazek několika pergamenových roliček.

„Lituji, že jsem vás nemohl přivítat už u brány, ale byl jsem v tom okamžiku velmi zaměstnán," řekl a napřáhl k Elániovi volnou ruku. „Croissant Rouge - persevant." (*Pozn. překl.: Heraldika je, ač to tak na první pohled nevypadá, poměrně složitá pomocná věda historická. I tam fungovaly různé hodnosti, například první herold země míval titul krále heroldů, jeho pomocníci se pak nazývali persevanti. Králové i další heroldové měli svá úřední jména jako Německá říše (hádejte kde?), Červený drak, Padací mříž nebo Podvazek)

„Ehm… promiňte, ale vy jste opravdu červený svačinový rohlíček?" zeptal se užaslý Elánius.

„Ne ne ne. To znamená Rudý půlměsíc. To je můj titul, víte? Jsem hlavní herold a vy asi budete sir Samuel Elánius, ano?"

„Ano."

Rudý půlměsíc nahlédl do jednoho ze svitků. „Dobrá. Výborně. Jaký vztah máte k lasičkám, sire?"

„K lasičkám?"

„Máme tady nějaké volné lasičky. Já vím, že lasičky nejsou klasickým heraldickým zvířetem, ale máme moc pěkné a silné lasičky, a jestli se mi nepodaří někoho přesvědčit, aby je vzal za své, budu je muset pustit, a to by hrozně rozrušilo persevanta Pardessa Chataina. (*Pozn. překl.: Řekněme něco jako Hnědý převlečník) Vždycky, když se rozčílí, zamkne se ve své kůlně na dvoře a…"

„Pardessus… vy myslíte toho stařika tam venku?" zeptal se Elánius. „Víte, zajímalo by mě… proč on… proč vlastně vy… Pochopte, vždyť erb je jen grafické znamení. Nemusíte je přeci malovat podle skutečnosti."

Rudý půlměsíc byl šokován. „No, možná, že kdybyste si z celé té věci chtěl dělat opravdu velmi zlomyslnou legraci, pak ano, mohl byste si to všechno vymýšlet. To byste skutečně mohl," přikyvoval. „Takže… žádné lasičky, co?"

„No víte, osobně by mi to bylo dost jedno," řekl Elánius. „Zvláště lasičky by mi nevadily. Jenže moje žena říkala, že draci by byli -"

„Rád, podobná příležitost se často nenaskytne," ozval se jakýsi hlas ze stínů temného zákoutí.

Ten hlas zněl tak, že by ho člověk nechtěl slyšet ani za světla. Byl vyschlý jako troud. Byl to zvuk hlasu vycházejícího z úst, která nevěděla, co to je odplivnout slinu. Zněl jako mrtvý hlas.

A byl.

Zloději z pekárny zvažovali své možnosti.

„Mám ruku na kuši," řekl ten nejodvážnější z trojice.

Ten nejrealističtější prohlásil: „Vážně? Já srdce v kalhotách."

„Óóó," oznámil ten třetí, „já mám slabý srdce, mně by do kalhot ani…"

„No jo, ale já tím chci říct… Vždyť on ani nemá meč. Kdybych dostal toho vlka, vy dva už byste si s tím chlapem bez potíží poradili, ne?"

Pak se druhý muž, ten, jemuž to myslelo nejrealističtěji, podíval na kapitána Karotku. Jeho pancíř se leskl. Právě tak se mu leskly svaly na nahých pažích. Dokonce i jeho kolena se leskla.

„Tak se mi zdá, že jsme se tady dostali do nějaké slepé uličky, nebo že to vypadá na plichtu, co?" prohlásil kapitán Karotka.

„Co kdybychom odhodili ty peníze?" navrhl opatrně jasný myslitel.

„To by celé věci samozřejmě pomohlo," přikývl Karotka.

„A vy byste nás pak pustil?"

„Ne. Ale každopádně by se vám to počítalo k dobru a já bych se za vás přimluvil.“

Ten mazaný s kuší si olízl rty a přesunul pohled z Karotky na vlka. „Jestli ho na nás poštvete, varuju vás, někdo tady zemře!“

„Ano, to by se mohlo snadno stát,“ přikývl Karotka smutně. „Rád bych tomu zabránil, pokud to bude jen trochu možné.“

Zvedl ruce. V každé měl něco plochého, kulatého, v průměru asi patnáct centimetrů. „Tohle,“ prohlásil, „je trpasličí chleba. Jeden z páně Ocelkůrkových nejlepších. Není to, samozřejmě, pravý válečný chléb, ale na krájení bude jistě dobrý…“

Jedna Karotkova paže se mihla. Vytryskl malý vodopád pilin a plochý bochník téměř do poloviny zmizel v tlusté dřevěné fošně, která tvořila opěradlo kozlíku. Trčel z ní zhruba centimetr vedle muže se slabým srdcem, který měl, jak se teď ukázalo, i slabý močový měchýř.

Muži s kuší se podařilo odtrhnout pohled od chleba teprve ve chvíli, kdy na zápěstí ucítil lehký vlhký stisk.

Žádné zvíře se nedokáže pohybovat tak rychle, ale přece tady teď stálo a vlčí výraz dával tušit, že kdyby si šelma přála, mohla by stisk zesilovat více méně do nekonečna.

„Odvolejte ho!“ řekl střelec a odhodil volnou rukou samostříl na zem. „Řekněte mu, ať mě pustí!“

„Víte, já jí nikdy nic neporoučím,“ odpověděl mu Karotka. „Ona má svou vlastní hlavu.“

Ozval se dusot okovaných bot a z bran pekárny vyběhlo půl tuctu trpaslíků vyzbrojených sekerami. Když smykem brzdili u Karotky, odletovaly jim zpod podrážek chvosty jisker.

„Chopte se jich!“ vykřikl Ocelkůrka. Karotka položil trpaslíkovi ruku na helmu a otočil jej směrem k sobě.

„To jsem já, pane Ocelkůrko,“ řekl. „A tohle jsou, myslím, ti muži, že?“

„Máte svatou pravdu, kapitáne Karotko!“ řekl, pekař-trpaslík. „Tak pojďte, mládenci! Pověsíme je před bura zak-ka.“ (*Pozn. autora: Před radnicí)

„Oóó,“ zamulal ten slabý na srdce zadýchaně.

„Ale no tak, pane Ocelkůrko,“ řekl Karotka chlácholivě, „víte, že takový trest v Ankh-Morporku neužíváme.“ (*Pozn. autora: Hlavní důvod byl v tom, že v Ankh-Morporku není radnice)

„Praštili Bjorna Těsnogaťu tak, že z toho omdlel, a Olafa Silnoruku dva nakopali do bad'dhakz! (*Pozn. autora: Díže na těsto) Uřízneme jim ty jejich -“

„Pane Ocelkůrko!“

Trpasličí pekař zaváhal a pak k úžasu a nesmírné úlevě zlodějů ustoupil o krok dozadu. „No dobrá… dobrá, kapitáne Karotko. Když to říkáte vy.“

„Mám nějakou neodkladnou povinnost, ale budu vám vděčný, když je vezmete a odvedete do Cechu zlodějů,“ řekl Karotka.

Logický myslitel zbledl jako stěna. „Oh, to ne! Oni jsou v poslední době čím dál tím háklivější na nelicencovanou zlodějnu! Cokoliv jiného, jen ne Cech zlodějů!“

Karotka se k nim otočil. Světlo mu dopadlo na tvář velmi zvláštním způsobem. „Tak cokoliv?“ řekl.

Nelicencovaní lumpové se po sobě podívali a pak promluvili všichni najednou.

„Tak Cech zlodějů. Dobrá, nám to nevadí.“

„My máme Cech zlodějů rádi.“

„Nemůžu se dočkat. Zlodějský cechu, už jdu!“

„Skvělí lidé, v Cechu zlodějů.“

„Přísní, ale spravedliví.“

„Výborně,“ přikývl spokojeně Karotka. „V tom případě budou všichni spokojeni. Aha, okamžik.“ Pak sáhl do váčku u pasu a vytáhl minci. „Tady je pětipence za ten chleba, pane Ocelkůrko. Na ten druhý jsem sice sáhl, ale nebude těžké ho znovu přeleštit.“

Trpaslík na mince nevěřícně zamrkal. „Tak vy chcete platit mně za to, že jste zachránil mé peníze?“ valil oči.

„Jako daňový poplatník máte právo na to být ochraňován Hlídkou,“ prohlásil lakonicky Karotka.

Nastala rozpačitá odmlka. Pak Ocelkůrka upíral pohled na špičky svých střevíců. Jeden nebo dva trpaslíci se začali pochechtávat.

„No tak dobrá, mám nápad,“ ozval se pak Karotka laskavým hlasem. „Až budu mít chvilku času, zaskočím k vám do pekárny a pomůžu vám plnit formy, co vy na to?“

Jeden ze zlodějů přerušil další nastalé ticho.

„Ehm… prosím… mohl by váš… é… pejsek… laskavě pustit mou ruku, prosím?“

Vlk uvolnil sevření, seskočil z kozlíku na zem a tiše došel ke Karotkovi, který uctivě pozvedl ruku k helmě a zasalutoval.

„Přeji vám všem hezký den,“ prohlásil a tiše odkráčel.

Zloději i okradení jej sledovali jako ve snu.

„Je vůbec skutečný?“ vypravil pak ze sebe jeden ze zlodějů.

Pekař ošklivě zavrčel a pak procedil mezi zuby: „Vy grázlové!“ Zvýšil hlas a zařval: „Vy hajzlové!“

„Co… cože? Vždyť jste dostal všechny své peníze nazpět, ne?“

Oba zaměstnanci museli mistra Ocelkůrku držet.

„Tři roky!“ syčel. „Tři roky se nikdo nezajímal! Tři prašivé roky, a nikoho ani nenapadlo, aby zaklepal na dveře. A on přijde ke mně! Už to vidím! Bude při tom ještě milý! Známe ho! Ten je snad ochotný i jít a sehnat mi nové formy, abych s tím neměl starosti! Proč jste vy, hnusáci, radši neutekli i s těmi penězi!“

Elánius se rozhlížel po tmavém, zatuchlém pokoji. Ten hlas mohl právě tak dobře přicházet z hrobky.

Po tváři malého heraldika přeběhl výraz paniky. „Možná by byl sir Elánius tak laskav a popošel sem?“ pokračoval hlas. Byl ledový a pečlivě odkapával každou slabiku. Byl to onen druh hlasu, který před ničím nepřivírá oči.

„To je, abych vám to vysvětlil… Drak,“ řekl Rudý půlměsíc.

Elániova ruka sjela k rukojeti meče.

„Drak - král heroldů.“

„Král?“

„Je to pouhý titul,“ vysvětloval hlas. „Laskavě vstupte.“

Z jakéhosi důvodu zazněla Elániovi ona slova v zadním mozku jako „Mlaskavé sousto“.

„Král heroldů,“ opakoval Drakův hlas, když Elánius prošel do vnitřní svatyně. „Tady nebudete potřebovat svůj meč, veliteli. Jsem Dračím králem heroldů více než pět set let, ale už dávno nechrlím oheň, ujišťuji vás. Cha-cha. Cha-cha.“

„Ha-ha,“ vypravil ze sebe Elánius. Neviděl postavu přesně. Světlo dovnitř proudilo několika vysoko umístěnými a velmi zaprášenými okny a dál byla místnost přisvětlena několika tucty svíček, jejichž plamen měl černé okraje. Elánius před sebou viděl jen nejasný obraz s pokleslými rameny.

„Prosím, posaďte se,“ řekl Dračí král heroldů. „A budu vám velmi zavázán, když se podíváte doleva a pozvednete bradu.“

„A nastavím vám krk, to chcete říct?“

„Cha-cha. Cha-cha!“

Postava zvedla jeden ze svícnů a přistoupila blíž. Ruka dost vyzáblá na to, aby mohla patřit kostlivci, uchopila Elánia za bradu a opatrně s ní otáčela sem a zase tam.

„Ach ano. Ten profil, ten je beze sporu elániovský. Ale elániovské uši nemáte. Samozřejmě, vaše babička z matčiny strany byla Podupníková. Cha-cha…“

Elániova ruka se znovu sevřela na rukojeti meče Elániů. Existovalo jediné stvoření, které mohlo mít tolik síly ve zdánlivě tak křehkém těle.

„Já si to hned myslel! Vy jste upír! Vy jste prostě obyčejný, mizerný, krvavý upír!“

„Cha-cha!“ Mohl to být smích. Mohlo to však být i odkašlání. „Ano. Upír. Samozřejmě. Ano, slyšel jsem o tom, jaký je váš názor na upíry - ‚Jsou málo živí, ale rozhodně ne dost mrtví.‘ Řekl jste to, že? Myslím, že to bylo velmi chytré. Cha-cha. Upír ano. Krvavý ne. Krvavou tlačenku ano. Vrchol řeznického umění. A když už zklame všechno ostatní, je ještě spousta košer řezníků v Ovarové ulici. Cha-cha. Ano. Žijeme nejlépe, jak jen to jde. Cha-cha. Mě už se nemusí žádná panna bát. Cha-cha. Už několik set let, abyste věděl. Ha-ha.“

Stín, svícen a zvláštní světlo se odsunuly stranou.

„Obávám se, že váš čas byl proplýtván zbytečně, veliteli Elánie.“

Elániovy oči si zatím přivykly na šero a blikající světlo v místnosti. Byla plná knih. Málokteré z nich byly v policích. Stály ve vysokých sloupcích všude, kde bylo jen trochu rovného místa. Z každé knihy vyčnívalo několik záložek, podobajících se rozšlápnutým prstům.

„Nerozumím,“ řekl Elánius. Buď měl Dračí král heroldů opravdu až nepřirozeně svěšená ramena, nebo ukrýval pod svým beztvarým oděvem křídla. Elánius si připomněl, že někteří z nich umějí létat jako netopýři. Napadlo ho, jak starý bude asi tenhle. Mohli žít prakticky věčně…

„Pokud tomu rozumím, jste tady proto, že se došlo k názoru, že by bylo… hm, správné, abyste měl svůj erb. Obávám se, že to není možné. Cha-cha. Rodina Elániova svůj erb měla, ale ten nemůže být obnoven. Bylo by to proti pravidlům.“

„Proti jakým pravidlům?“

Ozvalo se tiché zadunění, jak byla vytažena a otevřena kniha.

„Podívejte, jsem si jist, že znáte své předky, veliteli. Váš otec byl Tomáš Elánius, jeho otec byl Gustav Vilém Elánius-“

„To mluvíte o tom Elániovi, kterému říkali Kamenná tvář,“ přikývl Elánius krátce. „Takže to má něco společného se starým Kamennou tváří.“

„Jistěže. Ah-ha. Elánius Kamenná tvář alias Netrp nespravedlnost. Váš předek. Velitel Městské hlídky kolem 1688. A královrah. Zavraždil posledního ankh-morporského krále, jak ví každý žáček ve třetí třídě.“

„Popravil!“

Mírné pokrčení skleslých ramen. „Tak nebo tak, váš rodinný erb byl, jak my v heraldice říkáme, Ex-cretus Est Ex Altitudine. Tedy abychom tak řekli Depositatum De Latrína. Zničen. Zavrhnut. Znectěn tak, že ho nelze obnovit. Pozemky zabaveny, dům strhnut, stránka vytržená z dějepisu. Aha. Víte, veliteli, je zajímavé, kolik potomků starého - hm -‚Kamenné tváře‘ Elánia,“ - uvozovky kolem přezdívky se sevřely jako čelisti kleští v rukou stařeny, která do nich chce uchopit něco nepěkného - „bylo důstojníky Hlídky. Myslím, že i vy, veliteli, jste si vysloužil tu přezdívku. Cha-cha. Cha-cha. Už mě několikrát napadlo, jestli ve vás není jakási zděděná touha po tom vymazat tu pohanu. Hmm.“

Elánius zaskřípal zuby.

„Takže tím se mi snažíte naznačit, že nemůžu mít svůj erb?“

„To je ono. Cha. Cha.“

„Protože můj předek zabil -“ Elánius se odmlčel. „Ne, to nebyla ani poprava!“ řekl. „Popravit můžete lidskou bytost. Zvíře porážíte.“

„Byl to král,“ upozornil Drak opatrně.

„Ó, ano. A ukázalo se, že dole v hladomornách měl stroje na -“

„Veliteli,“ přerušil ho upír a pozvedl ruku, „obávám se, že mi nerozumíte. Ať byl jinak cokoliv, byl to přece jen a především král. Víte, koruna není jako policejní helma, cha-cha. I když ji sundáte, je pořád na hlavě.“

„No, Kamenná tvář mu ji sundal pořádně."

„Ale král nebyl postaven ani před soud."

„Nenašel se jediný soudce, který by ho chtěl soudit," odpověděl Elánius.

„Kromě vás… tedy kromě vašeho předka…"

„No a? Někdo to udělat musel. Jisté obludy nemají právo kráčet pod modrým nebem."

Drak našel stranu, kterou hledal, a obrátil knihu směrem k Elániovi. „Tohle byl váš štít," řekl.

Elánius upřel pohled na známé znamení morporské sovy usazené na ankhu. To pak bylo jako klenot umístěno nad erbem rozděleným na čtyři pole a v každém poli byl jeden symbol.

„Co znamená ta koruna prostrčená dýkou?"

„Aha, to je tradiční symbol. Určuje jeho nositele jako ochránce koruny."

„Opravdu? A ten svazek prutů, v nichž je zastrčena sekera?"

„To je fasces. To zase symbolizuje, že je… že byl důstojníkem práva. A ta sekera, to byla zajímavá zvěstovatelka věcí příštích, že? Ale obávám se, že sekery nic neřeší."

Elánius se podíval na třetí pole. Tam bylo něco, co se podobalo mramorové bustě.

„To symbolizuje jeho přezdívku Kamenná tvář," vysvětloval Drak, aniž byl tázán. „Požádal, aby na ni v erbu byla nějaká odvolávka. Heraldika občas není nic jiného než umění hříček."

„A tohle tady? To je přece vinný hrozen, že? To musel být můj předek asi pěkný násoska, co?"

„Ne. Tak tohle. Hm. To je přece odrůda vína. Sylván. Elán. Elánius!"

„Aha. Tak umění špatných hříček," poznamenal Elánius. „Vsadím se, že při takových vtípcích se lidé válejí smíchem po zemi."

Drak zavřel knihu a povzdechl si. „Ti, kteří dělají, co musí být uděláno, se málokdy dočkají odměny. Nuže, tak tomu bylo a já jsem zcela bezmocný." Starý hlas zazněl veseleji. „Ale i tak… byl jsem velmi potěšen, veliteli, když jsem slyšel, že jste se oženil s lady Sibylou. To je skvělý rod. Jedna z nejvznešenějších rodin ve městě, aha. Berankinové, Žralounovi, Adventuriovi, Nóblhóchovi, samozřejmě…"

„A to je všechno?" zajímal se Elánius. „Takže teď mohu odejít?"

„Mívám jen zřídkakdy návštěvy," řekl Drak. „Obvykle heroldové navštěvují lidi, ale já si myslel, že ve vašem případě bude potřeba správné vysvětlení. Ehm. Máme teď velmi mnoho práce. Kdysi jsme pracovali se skutečnou heraldikou. Ale oni mi říkají, že teď máme století Ovocného netopýra. Dnes se zdá, že každý člověk, který si otevře obchod s použitými pirohy, považuje za svou povinnost cítit se gentlemanem." Mávl vyhublou poloprůsvitnou rukou ke třem erbům zavěšeným v řadě na nástěnné tabuli. „Řezník, pekař a svícnař," ušklíbl se, ale spíš pobaveně než zle. „Vlastně svíčkař, abych jmenoval přesně. Nemůžeme udělat nic jiného než probrat všechny záznamy a dokázat, že jejich rody jsou alespoň dostatečně zbrojnošovité a že je tady jakýs takýs podklad pro udělení erbu…"

Elánius se zadíval na trojici štítů. „Myslím, že tenhle jsem už někde viděl."

„Aha. To je pan Artur Doručil, svíčkař," řekl Drak. „Najednou mu jdou obchody a on má pocit, že by měl být gentlemanem. Štít dělený pošikem sinister d'une méche en metal gris, tedy, jak by se řeklo, kovově šedý štít, který má vyjadřovat jeho osobní odhodlání a horlivost (Jak jsou tihle obchodníci horliví!), dělený šikmo zprava dolů svíčkovým knotem. V horní části má chandelle in a fentre avec rideaux houlant (sviče ozařující teplým svitem okno, ha, ha), v dolní polovině dva rozsvícené svícny (což naznačuje, že ten chudák svíčkař prodává svíčky stejně chudým, jako bohatým). Naštěstí byl jeho otec náčelníkem přístavní správy, takže jsme se mohli trochu odvážněji pustit do další tvorby - to označuje lampa aupoisson (lampa ve tvaru ryby) v klenotu, což vlastně sjednocuje zaměstnání jak jeho, tak jeho otce. Motto je v běžném moderním jazyce ‚O umění pozvednouti svíci'. Lituji, cha-cha, bylo to ode mě ošklivé, ale nedokázal jsem tomu odolat."

„To jsem se zasmál, až mě z toho píchá v boku," řekl Elánius. Něco ho v mozku pokopávalo a snažilo se získat jeho pozornost.

„A tenhle je pro pana Gerharta Fuseklara, prezidenta Cechu řezníků a uzenářů," pokračoval Drak. „Jeho žena mu řekla, že erb je věc, kterou prostě musí mít, a kdo by se přel s dcerou nabubřelého obchodníka, takže jsme mu udělali erb v rudé barvě, to za krev, a s modrými a žlutými pruhy jako na řeznické zástěře. Pole je půleno taky šikmo, jenže pokosem, to je zleva doprava dolů, šňůrou uzenek, a ta je ve středu překryta sekáčkem v kožené rukavici. Je to boxerská rukavice, což je to nejlepší, co jsme mohli udělat pro… hm - ponožku. Motto je Futurus Meus est in Visceris, což by se mělo překládat jako ‚Má budoucnost je ve vnitřnostech', a to postihuje současně jak jeho profesi, tak naráží na starou praxi věštění-"

„- budoucnosti z vnitřností," přikývl Elánius. „Úžasné." To, co se pokoušelo přilákat jeho pozornost, mu teď už v hlavě zuřivě poskakovalo nahoru a dolů.

„Zatímco tenhle třetí, ten je pro Rudolfa Korbílka z Cechu pekařů," řekl Drak a ukázal prstem silným jako vyschlá větvička na třetí erb. „Dokázal byste ho popsat, veliteli?"

Elánius štít obdařil zachmuřeným pohledem. „No, je rozdělen na třetiny a v nich je noha propíchnutá hřebem, plamen a hrnec," řekl. „Hm… pekaři používají oheň a v hrnci je pravděpodobně voda…"

„Je to také hezká hříčka se slovy," upozornil ho Drak.

„No, jestli se nejmenuje Ostrohřeb… tak…" Elánius najednou zamrkal. „Ta noha s hřebem, to jsou muka. Dobří bohové! Muka - mouka. Mouka, oheň a voda? Ten hrnec mi připadá tak trochu jako podpostelový pisoár. Nočník?"

„Starý výraz pro pekaře byl pistor," řekl Drak. „Nuže, veliteli, nakonec z vás ještě uděláme heraldika! A motto?"

„Quod Subigo Farinam," řekl Elánius a nakrčil čelo. „Protože… ‚farinaceus' znamená, že to má něco společného s obilím, nebo moukou, že?… ne, okamžik. .. ‚Protože jsem utvořil bochník'?"

Drak několikrát tleskl rukama. „Skvělá práce, pane."

„Tohle místo se musí za dlouhých zimních večerů otřásat v základech, co?“ zabručel Elánius. „To je tedy heraldika, ano? Hříčky se slovíčky a nepříliš zdařilé rébusy?“

„Samozřejmě je v tom ještě velké množství jiných věcí,“ omlouval svou vědu Drak. „Tyhle jsou jednoduché. Více méně si je vymýšlíme. Zatímco dědičné erby starých rodin, jako je třeba rodina Nóblhóchů…“

„Nóblhóch!“ zvolal Elánius. Konečně mu došlo, co mu tak dlouho pobíhalo hlavou. „To je ono! Řekl jste Nóblhóchovi! Už předtím, když jste mluvil o starých rodinách.“

„Aha. Cože? Aha, jistě. Velmi dobrá, stará rodina. I když teď, bohužel, trestuhodně upadla.“

„Nemyslíte tím Nobyho… tedy desátníka Nóblhócha?“ řekl Elánius a z jeho slov čišela nezastíraná hrůza.

Se zaduněním se otevřela kniha. V oranžovém světle zahlédl Elánius několik erbů obrácených vzhůru nohama a bohatě rozvětvený rodinný strom, který za celou dobu své existence nepoznal udržovací řez.

„No prosím. Mohl by to být C. W. Sv. J. Nóblhóch?“

„Ehm… ano. Ano!“

„Syn Mnaty Nóblhócha a dámy, o které se prameny zmiňují jako o Markétce z Jilmové ulice?“

„Pravděpodobně.“

„Vnuk Amanda Nóblhócha?“

„Ano, to by mohlo být.“

„A ten byl nelegitimním synem Eduarda Sv. Jeana de Nobbleshoche, ankhského hraběte a, cha-cha, pokojské neznámého původu?“

„Dobří bohové!“

„Hrabě zemřel bez potomků, kromě, samozřejmě, jmenovaného Amanda. Zatím jsme nebyli schopni tohoto potomka vystopovat, ať jsme dělali co jsme dělali.“

„Dobří bohové!“

„Vy snad toho gentlemana znáte?“

Elánius s úžasem naslouchal vážně myšlené pozitivní větě týkající se desátníka Nóblhócha, která navíc obsahovala slovo „gentleman“.

„No, víte… vlastně ano,“ přikývl.

„Je to zámožný muž?“

„Mluvíme-li o předmětech cizích lidí, pak snad.“

„Dobrá, ehm, řekněte mu o našem rozhovoru, prosím. Teď už nezbývá žádná půda, ani jiný majetek, ale titul je pořád ještě volný.“

„Promiňte… Mohl bych se ujistit, že jsem tomu dobře rozuměl. Desátník Nóblhóch… můj desátník Nóblhóch… je ankhský hrabě?“

„Musel by nám nějakým způsobem potvrdit svůj původ, ale v zásadě ano, vypadá to tak.“

Elánius upřel pohled do šera. Až do dnešního dne svého života by Noby pravděpodobně nedokázal lidi, kteří by ho zpytovali, přesvědčit, ke kterému patří živočišnému druhu.

„Dobří bohové,“ prohlásil Elánius ještě jednou. „A předpokládám, že on svůj erb dostane, co?“

„A moc pěkný.“

„Oh.“

Elánius dokonce ani nestál o žádný erb. Ještě před hodinkou by se byl téhle schůzce rád vyhnul, jak už to ostatně několikrát udělal. Jenže…

„Noby? Dobří bohové!“

„Výborně, takže výborně! Tohle bylo opravdu velmi šťastné setkání,“ řekl Drak. „Mám moc rád, když naše záznamy drží krok s dobou. Cha-cha. A jen tak mimochodem, jak si vede mladý kapitán Karotka? Říkali mi něco o tom, že jeho slečna je vlkodlačice. Cha-cha.“

„Skutečně,“ přikývl Elánius.

„Cha-cha.“ Drak udělal v temnotě jakýsi pohyb, který mohl být celkem dobře spikleneckým poklepáním na nos. „My tyhle věčičky známe!“

„Kapitán Karotka si vede velmi dobře,“ odpověděl Elánius tak ledově a odměřeně, jak jen to dokázal. „Kapitán Karotka si vždycky vedl skvěle.“

Když vycházel z místnosti, práskl dveřmi. Plameny svící se zachvěly.

Policistka Angua vyšla z uličky a zapínala si opasek.

„To šlo krásně,“ liboval si Karotka, „a lidé to bezpochyby ocení, takže to byl další krok na cestě k tomu, abychom si zajistili úctu společnosti.“

„Tfujtfuj! Ten chlap měl ale rukáv! Vsadila bych se, že o praní prádla v životě neslyšel,“ stěžovala si Angua a otírala si ústa.

Automaticky si srovnali krok a přešli do klasické „chůze“ - energeticky úsporného policejního kroku, v němž je setrvačná váha nohy hnací silou, která posouvá chodce kupředu s vynaložením minimálního úsilí. Chůze je důležitá, říkal vždycky Elánius, a protože to říkal Elánius, Karotka tomu věřil. Chůze a rozhovor. Dojděte dostatečně daleko a promluvte s dostatečným počtem osob a máte svou odpověď.

Úcta společnosti, pomyslela si Angua. To bylo Karotkovo oblíbené rčení. No, ono to bylo původně Elániovo oblíbené rčení, i když sir Elánius si pokaždé, když ho vyslovil, ještě odplivl. Jenže Karotka tomu věřil. Byl to právě Karotka, kdo navrhl Patricijovi, aby byla zatvrzelým kriminálníkům dána příležitost „posloužit společnosti“ tím, že zkrášlí příbytky starším a starým občanům. Tak se stalo, že starší a staří občané poznali nový rozměr hrůzy svého věku

a při rozsahu ankh-morporské zločinnosti došlo mimo jiné třeba i k tomu, že jedna starší dáma měla během šesti měsíců tolikrát vytapetovaný vstupní salon, že do něj teď mohla vstupovat jen bokem. (*Pozn. autora: Velitel Elánius byl naopak pro to, aby byl každý těžší zločinec vystaven krátkému silnému šoku. Rychlost a síla tohoto šoku záležely na tom, jak pevně se zločince podařilo připoutat ke hromosvodu)

„Našel jsem něco moc zajímavého," řekl Karotka Angui, „a až ti to ukážu, jistě tě to bude moc zajímat."

„To je zajímavé," podotkla lakonicky.

„Ale teď ti neřeknu, co to je, protože chci, aby to pro tebe bylo překvapení," pokračoval Karotka.

„Aha. Tak dobře."

Angua šla Karotkovi po boku a chvíli zamyšleně mlčela. „Tak mě napadlo, jestli to bude stejně zajímavé jako ta sbírka minerálů, kterou jsi mi ukázal minulý týden."

„To byla ale věc, že?" přikyvoval Karotka zapáleně. „A kolikrát jsem tou ulicí prošel a ani ve snu mě nenapadlo, že je tam muzeum minerálů! A všechny ty zkameněliny!"

„Úžasné. Člověk jako ty si jistě představuje, že se kolem muzea budou návštěvníci shromažďovat přímo v zástupech."

„Samozřejmě, jenom nevím, proč tomu tak není!"

Angua si musela často, ve chvilkách jako například teď, připomínat, že Karotka nemá v duši ani tu nejmenší stopu po ironii. Opakovala si, že to není jeho vinou, že ho vychovali trpaslíci v nějakém dole a že si opravdu myslí o každém kusu kamene, bůhvíjak není zajímavý. Týden předtím navštívili malou kovoslévarnu. Ta byla taky zajímavá.

Ale přesto… přece jen… nemohli jste mít Karotku neradi. Dokonce i staré dámy, které poslední dobou žily v neustálém pachu čerstvých barev a lepidel, měly Karotku rády. Ona měla Karotku ráda. A hodně. Což jistě způsobí, že opustit ho bude o to těžší.

Byla vlkodlačice. A to vlastně říkalo všechno. Buď jste trávili celý čas tím, že jste se ze všech sil snažili docílit toho, aby se o tom lidé nedozvěděli, nebo jste je to nechali zjistit a trávili většinu času tím, že jste pozorovali, jak se od vás drží stranou a šeptají si za vašimi zády, i když na to, abyste to mohli pozorovat, museli jste se otočit, a pak už si zase nešeptali za vašimi zády.

Karotkovi to nevadilo. Ale nelíbilo se mu, že to vadí ostatním. Špatně snášel, když i ti nejpřátelštější kolegové u sebe nosili alespoň kousíček stříbra. Viděla, jak ho to popouzí. Viděla, jak v něm narůstá napětí, ale nevěděla, co s tím.

Bylo to přesně tak, jak řekl její otec. Stačí, abys lidem přišla na chuť jinde než při jídle, a v tu ránu se zapleteš tak, že bys udělala líp, kdybys rovnou skočila do stříbrného dolu.

„Jak to vypadá, bude letos na závěr novoroční oslavy velký ohňostroj," řekl Karotka. „Miluju ohňostroje!"

„Já jen pořád nedokážu pochopit, proč chce Ankh-Morpork slavit skutečnost, že tady byla před třemi sty lety občanská válka," řekla Angua, která se vrátila myšlenkami do současnosti.

„Proč ne," odpověděl Karotka. „Vždyť jsme vyhráli."

„Ano, ale taky prohráli."

„člověk by se na tyhle věci měl vždycky dívat jenom z té lepší stránky, to říkám já. Aha, už jsme tady."

Angua zvedla hlavu a podívala se na vývěsní štít.

„Muzeum trpasličího chleba," četla. „No, páni. Už se nemůžu dočkat!" Karotka šťastně přikývl a mávnutím ruky otevřel dveře. Zevnitř se vylinul pach prastarých kůrek.

„Haló, pane Pohopko?" zavolal. Žádná odpověď. „Asi někam vyběhl."

„Třeba se chodí trochu ochladit, když už to tady nemůže napětím vydržet," řekla Angua. „Pohopka, to ale není trpasličí jméno, že?"

„Ne ne, on je člověk," vysvětloval Karotka a vstoupil dovnitř. „Ale je to úžasná kapacita. Chléb je jeho život. Napsal vyčerpávající práci na téma útočného chleba. No… protože tady není, utrhnu si dva lístky a nechám na pultě dvoupenci."

Nevypadalo to, že by měl pan Pohopka mnoho návštěvníků. Na podlaze ležel prach, stejně jako na výstavních vitrínách, a dokonce jako na většině exponátů. Mnohé z nich měly známé tvary kravského lejna, něco jako ozvěna jejich chuti, ale byly tady i bochánky, válečné chlebové placky odlehčené dírkováním, smrtelně nebezpečné vrhací topinky a celá řada podivně tvarovaných dalších objektů, vynalezených rasou, která vzala zápas s výživou a o ni tak vážně, že to přesahovalo myšlenky kohokoliv jiného.

„Copak to tady hledáme?" zeptala se Angua. Pak zavětřila. Ve vzduchu visel ošklivý závan známého pachu.

„To je… Jsi na to připravená?… Je to… válečný chleba Čekana Krvozbrotě," vyprávěl jí Karotka, zatímco se přehraboval ve stolku u vchodu.

„Bochník chleba? Tys mě sem přivedl, abys mi ukázal bochník chleba?"

Znovu zavětřila. Ano. Je to krev. Čerstvá krev.

„Přesně tak," přikývl Karotka. „Je sem zapůjčen jen na několik týdnů. Je to přesně ten chleba, kterým máchal v bitvě v Koumském údolí a zabil jím dohromady padesát sedm trollů, i když -" a teď Karotkův tón přešel z nadšení k veřejné úctě, „- to už bylo před mnoha a mnoha roky a my bychom neměli dovolit, aby nás prastará historie učinila slepými k realitě multietnické společnosti. Vždyť už máme koneckonců století Ovocného netopýra."

Zaskřípaly dveře.

Pak: „Tenhle válečný chléb," zeptala se Angua mírně nezřetelně, „není černý? A hodně větší než obyčejný bochník?"

„Ano, to je přesně on."

„A pan Pohopka… je takový malý? Má špičatou bílou bradku?"

„Ano, to sedí."

„A hlavu má rozbitou na kaši?"

„Cože?"

„Myslím, že bys měl raději jít sem a podívat se sám," vypravila ze sebe Angua a začala ustupovat.

Dračí král heroldů seděl sám uprostřed svící.

Takže to byl velitel sir Samuel Elánius, přemýšlel. Hlupák. Je jasné, že si nevidí ani na špičku nosu. A lidem se líbí, když se právě takoví dostávají do vysokých úřadů. No, je pravda, že i takoví lidé se dají využít, a to je asi ten důvod, proč ho Vetinari do jeho úřadu jmenoval. Hloupí lidé často dokážou věci, o které by se chytří neodvážili pokusit…

Povzdechl si a přitáhl k sobě další svazek. Nebyl o mnoho větší než většina z těch, které lemovaly jeho pracovnu, což by překvapilo každého, kdo by znal jeho obsah.

Byl na něj opravdu pyšný. Svazek představoval zcela výjimečný kousek práce, ale Drak by byl překvapen - nebo lépe řečeno byl by překvapen, kdyby jej v posledních sto letech dokázalo vůbec něco překvapit -, jak snadné některé z těch věcí byly. Nepotřeboval je dokonce ani číst. Znal je nazpaměť. Rodinné stromy byly správně zasazeny, slova byla srovnána na stránkách a on se toho jenom musel pěkně držet.

První strana byla nadepsána: Potomci krále Ka-rotky I., z Boží vůle krále ankh-morporského. Několik dalších stran pokrýval rozsáhlý a složitý rodinný strom, který zatím končil slovem ženat:

…Další slova byla vyplněna jen tužkou.

„Delfína Angua von Überwald," přečetl Drak nahlas. „Otec - ah-ha - a ověřený předek - baron Guye von Überwald, známý také jako Stříbrochvost; matka madam Serafina Soxe-Bloonbergová, známá také jako Žlutý tesák z Genovy…"

Tahle část, to byl docela výkon. Čekal, že jeho agenti budou mít jisté potíže s vlčími oblastmi Anguiny osoby, zvláště s jejími předky, ale jak se ukázalo, měli horští vlci na těchto věcech stejný zájem jako lidé. Anguini předci patřili vždycky k vůdcům smečky.

Dračí král heroldů se usmál. Pokud se jeho týkalo, druh nebyl prvořadě důležitý. Skutečně záleželo je na čistém a dobrém původu.

Aha, nuže dobrá. Tak takhle nějak by mohla vypadat budoucnost.

Odsunul knihu stranou. Jednou z předností života, který dosahoval délkou mnohonásobku průměrného lidského žití, bylo to, že jeden viděl, jak křehká je budoucnost. Lidé říkali věci jako mír, který zavládl na věky, nebo říše, jež potrvá tisíc let, a o půl života později už si nikdo nepamatuje, o čem se to vlastně mluvilo, co zůstalo z té říše, kterou spálil dav na popel. Historii měnily malé věci. Často to dokázalo pouhých několik tahů perem.

Přitáhl si další svazek. Na protititulu bylo napsáno: Potomci krále… No, tak jak si bude ten chlap říkat? To byla jedna z těch věcí, které se nedaly vypočítat. No dobrá…

Drak zvedl tužku a napsal: Nóblhóch.

Usmál se do svícemi osvětlené místnosti.

Lidé neustále mluvili o skutečném králi Ankh-Morporku, ale historie uděluje kruté lekce. Mimo jiné říká - často i slovy psanými krví -, že skutečným králem se stává ten, kdo je korunován.

I tuhle místnost vyplňovaly knihy. To byl vůbec ten první dojem - dojem vlhké, mírně zatuchlé vše-pronikající knihovatosti.

Nebohý otec Tubelík ležel na koberci z rozházených knih. A byl každopádně mrtev. Nikdo nemohl krvácet tolik a zůstat pak ještě naživu. Nebo přežít s hlavou, která vypadala jako vyfouknutý fotbalový míč. Někdo ho musel udeřit velkým kladivem.

„Tahle stará paní s křikem vyběhla ven," ohlásil policista Postihnout a zasalutoval. „Tak jsem vešel dovnitř a tady to takhle vypadalo, pane."

„Přesně takhle, strážníku Postihnoute?"

„Ano, pane. A jmenuji se Postihnout-hříšné-vysvětlující-brožurkou, sire."

„Co to je za starou paní?"

„Říká, že se jmenuje paní Kaňáčková, sire. Říká, že mu vždycky nosí jídlo. Říká, že mu tady taky denně zapracovala."

„Zapracovala?"

„No, vždyť vy víte, sire. Zametla, vytřela, poklidila."

Na zemi skutečně ležel podnos a rozbitá miska s ovesnou kaší. Bylo jasné, že stařena, která sem denně docházela s jídlem a pak zapracovala na domácnosti, byla šokována tím, že někdo přišel do bytu jejího pána a zapracoval na něm dřív.

„Dotkla se něčeho?"

„Ona tvrdí, že ne, sire."

Což znamenalo, že starý kněz zemřel tou nejúhlednější smrtí, jakou kdy Elánius viděl. Ruce měl zkříženy na hrudi. Oči měl zatlačeny.

A někdo mu něco vstrčil do úst. Vypadalo to jako ролička stočeného papíru. To dodávalo mrtvému znepokojivě furiantský vzhled, jako kdyby se rozhodl dát si ještě po smrti poslední cigaretu.

Elánius opatrně vzal papírovou trubičku a rozvinul ji. Byla pokryta pečlivě napsaným, ale neznámým písmem. Výjimečně zajímavé bylo z toho důvodu, že pisatel použil jedinou tekutinu, která byla na místě k mání ve větším množství.

„No maucta," prohlásil Elánius. „Psáno krví. Říká to snad někomu něco?"

„Ano, sire!"

Elánius pozvedl oči k nebi. „Prosím, policisto Postihnoute?"

„Postihnout-hříšné-vysvětlující-brožurkou, sire," řekl policista a zatvářil se ukřivděně.

„Hříšné-vysvětlující-brožurky, právě jsem chtěl dodat, strážníku," pospíšil si Elánius.

(*Pozn. autora: Strážník Postihnout byl Omnijec a jeho země měla k hlásání evangelia tradiční přístup - těla nevěřících na mučidla, hlavu na špalek. V současných dnech se věci poněkud zcivilizovaly, ale Omnijci mají stále velmi emocionální a neostýchavý způsob hlásání Slova, takže jen změnili druh zbraní. Strážník Postihnout trávil většinu volných dnů se svým bratrem ve víře, jehož jméno znělo Zdrť-nevěřící-mazanými-argumenty, a spolu obcházeli domy, zvonili na zvonky a měli takovou pověst, že kamkoliv ve městě přišli, lidé se před nimi v panice ukrývali za, do i pod nábytek)

„Takže?“

„Tohle je prastaré klačské písmo,“ řekl policista Postihnout. „Patří jednomu z oněch pouštních kmenů, tenhle se jmenuje Vesklečové a má velmi moudrý, ale od základu chybný -“

„Ano, ano, jistě,“ pospíšil si Elánius, který bystře poznal slovní nohu, která se chystala vsunout do pootevřených pomyslných dveří duchovního tématu, poskytujících tak možnost šíření víry. „A víte, co to znamená?“

„Mohu to zjistit, pane.“

„Výborně.“

„Jen tak náhodou mě napadlo, neměl jste ještě čas podívat se na ty brožurky, které jsem vám včera dal, pane?“

„Měl jsem strašně moc práce,“ odpověděl Elánius automaticky.

„Nelamte si s tím hlavu, pane,“ řekl Postihnout s výrazem člověka, který se snaží konat dobro navzdory tomu, že má proti sobě obrovskou přesilu. „To stačí, až vám vybude chvilka.“

Staré knihy vyházené z polic rozsypaly své listy po celé místnosti. Na mnoha z nich byly krvavé kapky.

„Některé z nich vypadají jako náboženské,“ zabručel Elánius. „Třeba v nich něco najdete.“ Pak zavolal přes rameno. „Navážko, rozhlédni se pořádně kolem, ano?“

Navážka přerušil svou namáhavou činnost, která představovala pečlivé obtahování mrtvého těla křídou. „Rozkaz, pane. Po čem, pane?“

„Po čemkoliv zvláštním, co bys našel.“

„Dobrá, pane.“

Elánius se se zabručením sklonil k zemi a prstem sáhl na šedou čmouhu na zemi. „Prach,“ poznamenal.

„To na podlahách bývá, pane,“ přikývl Navážka s pochopením.

„Jenže tenhle je bělavý, a ta podlaha je z černé hlíny,“ řekl Elánius.

„Aha,“ rozjasnila se drsná tvář seržanta Navážky. „Stopa!“

„Jenže to může být opravdu jen obyčejný prach.“

A ještě něco. Někdo se pokusil uklidit knihy. Někdo jich celou řadu nastavěl do vysokého sloupce, největší knihy dole, nejmenší nahoře, dvě hrany zaříznuté s geometrickou přesností.

„Tak tomuhle opravdu nerozumím,“ zamračil se Elánius. „Takže tady dojde ke rvačce. Na toho starce někdo zuřivě zaútočí. Pak někdo - možná že to byl on sám, když umíral, nebo vrah - něco napíše krví, která se umírajícímu řine z ran. Pak papírek pěkně sroluje a strčí mu ho do úst jako cucavý bonbon. Nakonec raněný zemře a někdo mu zatlačí oči a upraví ho a hezky tady srovná knihy a… pak udělá co? Vyjde ven do toho bublajícího kotle, kterým je Ankh-Morpork!“

Obočí poctivého seržanta Navážky se nakrčilo díky namáhavému procesu myšlení. „Co když… co když je nějakej otisk i pod oknem,“ řekl Navážka nakonec. „To jsou vždycky stopy, co se je vyplatí sledovat.“

Elánius si povzdechl. Navážka, přestože jeho IQ se výší rovnalo zhruba pokojové teplotě, byl dobrý policajt a ještě lepší seržant. Měl dar oné zvláštní hlouposti, kterou dokáže jen málokdo oklamat. Bohužel jediná věc těžší než přivést ho k tomu, aby vzal nějakou myšlenku za vlastní, byla přesvědčit ho pak, aby ji opustil. (Pozn. autora: Navážka byl zvláště dobrý, když přišlo na kladení otázek. Používal tři základní. Byla to přímá (Udělals to?), neodbytná (Jsi si jistý, žes to neudělal?) a opatrná (Byl jsi to ty, kdo to udělal, že ano?). I když to nebyly ty nejmazanější otázky, které kdy lidé vymysleli, Navážkovo nadání spočívalo v tom, že je dokázal trpělivě klást celé hodiny, až nakonec dostal správnou odpověď, jež většinou zněla nějak jako: „Jo! Jasně! Udělal jsem to! Udělal! A teď mi prosím řekněte, co jsem udělal!“)

„Navážko,“ řekl Elánius tak laskavě, jak to právě svedl, „za tím oknem je deset metrů vysoká stěna, která padá do řeky. Tam žádné otisky…“ zarazil se. Konec konců to byla řeka Ankh. „Všechny otisky už se jistě vsákly,“ opravil se. „Téměř určitě.“

Pro všechny případy však přece jen vyhlédl z okna. Hluboko pod ním srkala a mlaskala řeka. Otisky tam nebyly žádné, proslulý škraloup hladiny byl hladký. Zato na okenním parapetu byla další šedavě bílá čmouha.

Elánius seškrábl trochu prášku a přičichl k němu.

„Vypadá to jako bílý jíl,“ řekl. „Kde, u všech čertů, je tady v okolí krajina, kde by byl takový jíl?“

Nenapadalo ho v okolí města jediné takové místo. Jakmile jste jednou vyšli mimo hradby, byla všude v okolí těžká černá hlína, a ta se táhla až k horám Beraní hlavy. Člověk, který by chtěl přejít nejbližší ulepené pole, by byl na druhé straně alespoň o pět centimetrů vyšší.

„Je to fakt záhada,“ řekl Navážka.

Elánius se nemilosrdně usmál. Byla to záhada. A on neměl rád záhady. Záhady totiž mají ten ošklivý zvyk, že se hbitě rozrůstají, když je člověk rychle nevyřeší. A většinou se ještě okotí.

Obyčejné vraždy se dějí neustále. Obvykle je dokázal vyřešit i Navážka. Když zoufalá žena, svírající v ruce do pravého úhlu ohnutý pohrabáč, stála nad mužem ležícím na podlaze a neustále křičela „To o našem Venouškovi říkat neměl!“, nebylo toho mnoho, čím jste mohli zkomplikovat případ tak, abyste ho nedokázali vyřešit do nejbližší svačiny. A když po sobotní noci viselo z trámů u Zašitého bubnu několik mužů, nebo byly na dřevěných stěnách přibity různé části jejich těl, a všichni štamgasti se tvářili jako vzor nevinnosti, nepotřebovali jste ani navážkovskou inteligenci, abyste přišli na to, co se tady odehrálo.

Elánius se podíval na otce Tubelíka. Bylo až neuvěřitelné, že tolik krvácel, on, s rukama jako hůlčičky a hrudníkem podobným stojánku na topinky. Jistě se nedokázal ani příliš bránit.

Elánius se sklonil a opatrně pozvedl mrtvému jedno víčko. Vybledlé modré oko s černou zorničkou se na něj dívalo z oněch míst, kde se teď už starý kněz pohyboval.

Věřící stařec, který žil v několika malých zatuchlých pokojících a podle silného odéru z nich očividně příliš nevycházel. Koho ten mohl ohrožovat…?

Strážník Postihnout vstrčil hlavu do dveří. „Dole stojí trpaslík bez obočí a s připáleným vousem a tvrdí, že jste mu přikázal, aby sem přišel, sire, a pár lidí z okolí tvrdí, že otec Tubelík je jejich kněz a že mu chtějí vypravit pohřeb."

„Aha, to bude Řiťka. Pošlete ho nahoru," řekl Elánius a narovnal se. „Těm občanům řekni, že musí chvíli počkat."

Trpaslík Řiťka se vyplazil po schodech, prohlédl si místo zločinu a podařilo se mu doběhnout k oknu dřív, než se pozvracel.

„Už je to lepší?" zeptal se po chvilce Elánius.

„Ehm… ano. Aspoň doufám."

„Takže vás tady nechám."

„Hm… a co si vlastně přejete, abych udělal?" ozval se Řiťka, ale to už byl Elánius někde v polovině schodiště.

Angua zavrčela. Byl to signál pro Karotku, že už může otevřít oči.

Ženy, jak kdysi poznamenal seržant Tračník, když si myslel, že Karotka potřebuje radu, jsou někdy v maličkostech legrační. Některé jsou nerady, když je někdo vidí bez make-upu, jiné trvají na tom, že jejich kufry musí být menší než pánské, přestože si s sebou vždycky berou mnohem víc věcí. V Anguině případě šlo o to, že nesnášela, když ji někdo viděl při přeměně z člověka ve vlkodlaka a naopak. Bylo to prostě něco, co jí hrozně vadilo, říkala. Karotka ji mohl vidět v jakékoliv podobě, ale ne v těch různých mezistadiích, kterými procházela na cestě od jednoho krajního bodu k druhému. Byla přesvědčená, že pak už by ji nechtěl vidět vůbec.

Očima vlkodlaka vypadal svět jinak.

Tak především byl černobílý. Přesněji řečeno ta jeho malá část, kterou podle lidského myšlení viděla očima, byla černobílá. Ale kdo se staral o to, že tohle „vidění" si muselo sednout na zadní sedadlo, když tady za volant nastupoval čich, rozesmátý a dokonalý, který vystrkuje ruku z okénka a ukazuje obhroublé gesto všem ostatním smyslům? Vždycky si potom pamatovala pachy, barvy a zvuky. Krev byla nádherný hluboký a hnědý bas, okoralý chléb byl k jejímu překvapení ve zvonivé ostré žluti a každý člověk byl čtyřrozměrná kaleidoskopická symfonie. Protože čichové vnímání znamenalo vidět nejen prostorem, ale i časem. Člověk mohl stát na jednom místě třeba jen minutku a pak, třeba o hodinu později, ho tam její čich stále ještě viděl, protože jeho pach téměř nezeslábl.

Tiše, s čenichem u země, procházela uličkami Muzea trpasličího chleba. Pak na chvilku vyšla do uličky a zkoušela to tam.

Po pěti minutách došla ke Karotkovi a dala mu znovu signál.

Když zase otevřel oči, natahovala si přes hlavu blůzu. To byla jedna z věcí, v nichž měli lidé výhodu. Pár rukou má málokteré zvíře.

„Myslel jsem, že vyběhneš do ulice a budeš někoho sledovat," řekl.

„Sledovat koho?"

„Prosím?"

„Cítím toho mrtvého, tebe, chleba, a to je všechno."

„Nic víc?"

„Špína. Prach. Takové ty obyčejné věci. Jistě, jsou tady nějaké starší stopy, staré celé dny. Vím, že tys tady byl například naposled minulý týden. Spousta pachů. Tuk, maso a z nějakého důvodu borová smůla, staré jídlo…, ale přísahám, že tady poslední den nebo dva nebyla živá bytost, jen správce a my dva."

„Ale říkala jsi přece, že každý po sobě nechává stopu."

„To je pravda."

Karotka se podíval na bývalého správce. Ať jste to brali z kterékoliv strany, ať jste své definice uvolnili, jak nejvíc to šlo, ten člověk prostě nemohl spáchat sebevraždu. Ne bochníkem chleba.

„Upíři?" nadhodil Karotka. „Ti umějí létat…"

Angua si povzdechla. „Karotko, dokázala bych poznat, kdyby tady byl upír v průběhu minulého měsíce."

„A v zásuvce je skoro půltolar v drobných," řekl Karotka. „Kromě toho, kdyby sem přišel zloděj, šel by především po válečném chlebu, že? Je to drahocenný kulturní artefakt."

„Měl ten ubožák hodně příbuzných?" zajímala se Angua.

„Myslím, že má jen jednu starší sestru. Chodím sem jednou měsíčně jen tak na kus řeči. On mi dovolil pořádat vystavené exponáty, víš?"

„To musela být opravdu skvělá zábava," řekla Angua, než se stačila zarazit.

„Je to… velmi uspokojivé, vážně," přikývl Karotka. „Připomínalo mi to vždycky domov."

Angua si povzdechla a vstoupila do pokojíku za malým muzeem. Vypadal jako pokojíky za muzei po celém světě, plný krámů a věcí, na které není v expozici místo, předmětů, jejichž původ není zcela jasný, jako například mince datované „0025 před Kristem". Byly tam nějaké police s úlomky trpasličího chleba, uspořádaná police s nářadím, jemuž vévodila především kladiva. A všude papíry. U jedné stěny zabírala dost velkou část místnosti pec.

„Zkoumal staré recepty," řekl Karotka, který cítil, že musí i ve smrti dodat činnosti starého pána vážnosti.

Angua otevřela dvířka pece. Do pokoje se vylila vlna tepla. „To je ale velká trouba," řekla Angua. „Na co jsou tyhle věcičky?"

„Aha… vidím, že pekl vrhací koláčky," řekl Karotka. „Na krátkou vzdálenost jsou skutečně smrtící."

Zavřela dvířka. „Měli bychom se vrátit do Dvora a odtamtud by mohli poslat někoho, kdo by -"

Pak se zarazila.

Poté co se měnila, nastávaly vždycky trochu nebezpečné okamžiky, zvláště když se proměňovala ve dnech, které měly blízko k úplňku. Nebylo to tak špatné, když byla vlčicí. Byla stále inteligentní, nebo lépe řečeno cítila se inteligentní, i když život v téhle podobě byl mnohem jednodušší, a proto by se dalo říci, že na vlka byla výjimečně inteligentní. Obtížné to začínalo být, když se proměnila zpět v člověka. Morfologické pole potřebovalo několik minut, aby se ustálilo, a mezitím byly všechny její smysly velmi ostré, pachy neobyčejně silné a uši slyšely zvuky, které byly daleko za hranicemi omezeného lidského sluchu. A dokázala navíc mnohem lépe přemýšlet o věcech, které zažila ve vlčí podobě. Jako vlčice mohla očichat lucernu a vědět, že tady byl včera starý Bonzo, že nebyl ve své kůži a že ho jeho pán stále ještě krmí vnitřnostmi. Její lidský mozek jí ale už v těch chvílích umožňoval přemýšlet o tom, proč a jak.

„Poslyš, je tady ještě něco jiného," řekla a tiše se nadechla. „Je to něco velmi jemného. Ten pach tady nezanechal živý tvor. Ale… ty to necítíš? Něco jako prach nebo hlína, ale ne tak docela. Je to tak trochu… žlutooranžové…"

„Hm," odpověděl Karotka taktně. „Ne každý má takový nos jako ty."

„Cítila jsem to už předtím, někde ve městě. Nevzpomínám si kde. Je to silné… Silnější než ty ostatní pachy. Něco jako pach bahna nebo vlhkého jílu."

„Pch, na těchhle ulicích…"

„Ne, počkej, to není… obyčejné bláto. Je to ostřejší. Ten odstín je mnohem jasnější."

„Víš, občas ti závidím. Musí to být krásné, být vlkem. Alespoň na chvíli."

„Má to své nevýhody." Jako třeba blechy, pomyslela si, když zamykali muzeum. A pak jídlo. A pak ten neodbytný pocit, že bych měla nosit tři podprsenky najednou.

Neustále si říkala, že má všechno pod kontrolou, a svým způsobem opravdu měla. Toulala se nočním městem a - dobrá, bylo tu sem tam nějaké to zaběhlé kuře -, ale vždycky si pamatovala, kde tu noc byla, a vracela se tam ráno, aby vstrčila pode dveře nějakou tu penci.

Bylo těžké být vegetariánem, když jste si ráno museli vytahovat ze zubů kousky syrového masa. Ale jinak to měla opravdu pod kontrolou.

Dokonale, opakovala si.

Byla to Anguina mysl, co se toulalo po nocích, ne mysl nějakého vlkodlaka. Tím si byla docela jistá. Vlkodlak by se nespokojil jen s kuřaty. Ani zdaleka ne.

Otřásla se.

Koho se to snažila oklamat? Bylo snadné být ve dne vegetariánem. Ubránit se tomu, aby se nestala v noci humanitariánem, bylo na tom všem to nejtěžší.

První hodiny tloukly jedenáct, když se Elániova nosítka dokývala k Patricijovu paláci a zastavila. Elániovy nohy už toho měly dost, protože sice vyběhl do pátého patra tak rychle, jak to jen dokázal, ale pak se sesul na židli v přijímacím předpokoji.

Minuty ubíhaly.

Na Patricijovy dveře neklepete. On si vás pozve, protože ví jistě, že už čekáte.

Elánius se pohodlně opřel a vychutnával chvilku klidu.

Najednou se mu v kapse kabátce ozvalo kvrk-ping, ping-cink, píp.

Ztěžka si povzdechl, vytáhl z kapsy v kůži vázaný balíček velikosti malé knihy a otevřel ho.

Z krabičky na něj zíral přátelský, ale dosti ustaraný obličejík.

„No, copak?" nadhodil Elánius.

„Jedenáct nula nula. Schůzka s Patricijem."

„Ano. A co? Je pět minut po jedenácté."

„Ehm. Takže už jsi ji měl?" zeptal se démonek.

„Ne."

„Mám si to teda pamatovat dál nebo co?"

„Ne. Ale poslyš, nepřipomněl jsi mi schůzku ve společnosti heraldiků ráno v deset."

„Je na úterý, ne? Přísahal bych, že ta je až na úterý!"

„Dnes je úterý."

„Oh." Skřítek se zatvářil zničeně. „Hm. Dobrá. Omlouvám se. Hm. Mohl bych ti říct, kolik hodin je v Klači. Nebo v Genově. Nebo ve Visovisu. Kdekoliv. Jen si řekni."

„Nepotřebuju vědět, kolik hodin je v Klači."

„Ale mohl bys," snažil se šotek zoufale. „Jen pomysli, jaký dojem by to udělalo na lidi, kdybys v nějakém hluchém místě rozhovoru najednou řekl: ‚Á podívejme, věřili byste, že v Klači je teď o hodinu méně?' Nebo v Bes Pelargicu. Nebo v Efebe? Jen se mě zeptej. Do toho. Mně to nevadí. Na kterémkoliv z těch míst."

Elánius si v duchu povzdechl. Měl poznámkový blok. Dělal si do něj poznámky. Byl vždycky velmi užitečný. A pak mu Sibyla, Bůh tu dobrou duši opatruj, přinesla tohohle patnáctifunkčního fujtajblíka, který dělal spoustu jiných věcí, i když, jak se už stačil Elánius přesvědčit, deset z jeho patnácti funkcí spočívalo v tom, že se omlouval za svou nedokonalost ve zbývajících pěti.

„Mohl by sis udělat poznámku ‚nezapomeň'."

„Páni! Vážně? No né! Prima. Fajn. Žádnej problém."

Elánius si odkašlal. „Sejít se s desátníkem Nóblhóchem. Věc za prvé: dodržování časových rozpisů; a za druhé:

hraběcí titul.“

„Ehm… promiň, ale to je ten zápis ‚nezapomeň‘?“

„Ano.“

„Promiň, ale jako první jsi měl hlásit heslo ‚nezapomeň‘. Jsem si skoro jistý, že to tak stojí v manuálu.“

„Dobrá, byla to prostě poznámka ‚nezapomeň‘.“

„Promiň, ale musíš mi to nahlásit znovu.“

„Nezapomeň: sejít se s desátníkem Nóblhóchem; a: dodržování časových rozpisů; b: hraběcí titul.“

„Mám to,“ hlásil důležitě skřet. „Chceš, abych ti to připomenul v nějakém konkrétním čase?“

„Myslíš našeho času?“ ušklíbl se Elánius jízlivě. „Nebo klačského?“

„No, jestli to chceš fakticky vědět, tak ti můžu říct, kolik hodin je v -“

„Myslím, že si to raději napíšu do svého poznámkového bloku, jestli ti to nevadí,“ řekl Elánius.

„No, když tomu dáváš přednost, já už rozeznávám i rukopis,“ prohlásil šotek pyšně. „Jsem velmi moderní.“

Elánius vytáhl z kapsy svůj starý blok. „Jako tohle? Líbí se ti?“

Skřítek na blok chvilku nepřátelsky pošilhával. „No jo,“ řekl nakonec. „To je fakticky rukopis. Zakroucený čárky, špičatý čárky a všechno pospojovaný. Jo. Rukopis. Ten bych poznal všude.“

„A nečeká se od tebe, že mi řekneš, co se tam říká?“

Pidimužík se zatvářil, ostražitě. „Co se tam říká? Podle toho se maj dělat nějaký zvuky?“

Elánius odložil odřený zápisník a zavřel víčko organizátoru. Pak se pohodlně opřel a čekal dál.

Někdo neobyčejně chytrý - jistě někdo mnohokrát chytřejší než ten, kdo vycvičil šotka - musel vyrobit hodiny pro Patricijův předpokoj. Vydávaly sice klasický zvuk tik tak, jako všechny obyčejné hodiny. Jenže nějakým podivným způsobem, oproti všem hodinářským zvyklostem, bylo jejich tik a tak nepravidelné. Tik tak tik… a pak, o sotva postižitelnou chviličku později, se ozvalo tak tik tak… pak zase o chviličku dříve, než na co bylo lidské ucho připraveno, tik. To stačilo, aby se myšlenkový proces každého čekajícího po deseti minutách v předpokoji změnil z útvaru původně dokonale připraveného k servírovaní v misku rozvařené ovesné kaše. Patricijův hodinář byl jistě honorován královsky.

Hodiny ukazovaly čtvrt na dvanáct.

Elánius přešel ke dveřím a navzdory všem zvyklostem zaklepal.

Vzal za kliku. Dveře nebyly zamčeny.

Lord Vetinari vždycky říkal, že přesnost jest zdvořilostí králů.

Elánius vešel dovnitř.

Pleškot svědomitě seškrabal hrubý bílý prášek a pak prozkoumal tělo nebohého otce Tubelíka.

Anatomie byla v Cechu alchymistů dost důležitým předmětem, což vyplývalo z pradávné teorie, že lidské tělo je jakýsi mikrokosmos představující vesmír. Bohužel bylo velmi těžké určit, když jste tento mikrokosmos otevřeli, která část vesmíru je ta malá, purpurová a dělá, když do ní strčíte, pump-pump. Každopádně když jste vytrvali a celou problematikou se dál zabývali, tak jste nějakou tu znalost praktické anatomie nasbírali, i když jste museli tu a tam nějaký ten kousek seškrabat ze zdi. Někdy se stávalo, že když noví studenti prováděli některý zvláště úspěšný experiment, co se dynamičnosti a výbušnosti týče, výsledkem bylo často něco mezi generální renovací laboratoře a hrou „Kdo dřív najde druhou ledvinu?“.

Ten muž byl zabit opakovanými údery do hlavy. To bylo tak všechno, co se o tom dalo říci. Nějakým velmi těžkým a tupým předmětem. (*Pozn. autora: Je všeobecně rozšířeným a velmi ošidným mýtem, že lidé, kteří vymyslí nějaký smrtící nástroj, jím posléze sami hynou. Na tomto názoru není téměř špetka pravdy. Plukovník Shrapnel nevyletěl do povětří, pan Guillotin zemřel s hlavou pevně na krku, plukovník Gatling nebyl zastřelen. Kdyby nedošlo v jedné z temných uliček k vraždě výrobce boxerů a zabijáků sira Viléma Předměta Tupého, tyhle pověsti by byly nikdy nevznikly)

Co tak asi ještě očekával Elánius, že Pleškot udělá?

Trpaslík pečlivě prohlédl zbytek těla. Nebyly na něm vidět žádné další známky násilí, i když… na prstech mrtvého bylo několik malých skvrnek od krve. Jenže na druhé straně, krev byla všude kolem.

Měl stržené i dva nehty. Otec Tubelík se musel dost urputně bránit, nebo se alespoň pokoušel chránit rukama. Pleškot se na prsty podíval pozorněji. Pod nehty něco bylo. Voskově lesklá hmota, podobná hustému tuku. Nedokázal si představit, kde se tam vzala, ale jeho práce pravděpodobně vyžadovala, aby to zjistil. Vytáhl z kapsy malou obálku a seškrabal do ní trochu hmoty, obálku zalepil a očísloval.

Pak z brašny vytáhl ikonograf a chystal se udělat obrázek mrtvoly.

Když to provedl, upoutalo něco jeho pozornost.

Otec Tubelík ležel na zádech s jedním okem, které předtím Elánius zkoumal, otevřeným a mrkal na věčnost.

Pleškot se podíval zblízka. Nejdřív si myslel, že se mu to zdálo. Jenže…

Ani teď si ještě nebyl jistý. Lidské vědomí si s vámi dokáže pěkně zahrát.

Otevřel dvířka ikonografu a promluvil na skřítka uvnitř.

„Dokázal bys namalovat obrázek toho oka, Sydney?“ řekl.

Pidimužík zazíral čočkami z bedýnky. „Akorát toho voka?“ kvákl.

„Ano. A zvětši to, jak nejvíc dovedeš.“

„Vy ste divnej, šéfe!“

„A drž hubu.“

Umístil krabici ikonografu na stole a sedl si. Z bedýnky se ozývalo hbité a pravidelné sviš sviš tahů štětcem. Pak se

ozvalo skřípění otáčené páky a ze štěrbiny se s tichým šustotem vysunul ještě napůl vlhký obrázek.

Řiťka se na něj podíval. Pak zaklepal na bedýnku. Poklůpek se otevřel.

„No?“

„Větší. Tak, aby vyplnilo celý papír. Abych se vyjádřil přesně -“ Pleškot se vrátil pohledem k obrázku v ruce, „- nakresli jen zorničku. Ten kousek uprostřed.“

„Tak, aby to zabralo celej papír? Vy ste fakt divnej.“

Řiťka přistrčil bedýnku blíž. Zevnitř se ozvalo cvakání převodů, jak šotek vysunoval čočky, a pak znovu několik spěšných tahů štětcem.

Z bedýnky se vysunul další, ještě vlhký obrázek. Byl na něm zachycen velký černý kruh.

Tedy… hlavně černý.

Pleškot se podíval hodně zblízka. Byl tam náznak, jen slaboučký náznak…

Znovu zaklepal na bedýnku.

„No, co zas, pane trpaslíku - divná osobo?“ skřehotal šotek.

„Ten kousek uprostřed. Tak velký, jak to jen dokážeš.“

Čočky se zaskřípěním ještě popojely.

Pleškot dychtivě čekal. Ve vedlejší místnosti slyšel trpělivě přecházet Navážku.

Potřetí se ze štěrbiny vysunul obrázek a poklůpek se otevřel. „A máš to,“ ohlásil jízlivě skřítek. „Došla mi černá!“

A celý papír byl černý… kromě malého kousíčku.

Dveře ke schodišti se s třeskotem rozlétly a objevil se v nich strážník Postihnout, kterého dovnitř zatlačovala malá skupinka lidí. Pleškot téměř provinile vsunul obrázek do kapsy.

„Tohle je neomluvitelné!“ prohlásil malý muž s dlouhou černou bradkou. „My žádáme, abyste nás vpustil. A vy jste kdo, mladíku?“

„Já jsem Pl… jsem desátník Řiťka,“ prohlásil Pleškot. „Podívejte se, tady mám odznak…“

„Nuže, desátníku,“ řekl černobradý, „Já jsem Všebor Čurvinka, mám v místní společnosti jisté postavení a žádám vás, abyste nám okamžitě vydali ubohého otce Tubelíka!“

„My se… totiž, abyste pochopili… Snažíme se právě zjistit, kdo ho zabil,“ začal Pleškot.

Řiťka za sebou uslyšel nějaký pohyb a tváře davu před ním najednou začaly vypadat velmi ustaraně. Otočil se a viděl ve dveřích do vedlejší místnosti stát Navážku.

„Všecko dobrý?“ zeptal se troll.

Majetkové poměry Hlídky se v poslední době změnily k lepšímu, což umožnilo pořídit Navážkovi skutečný pancíř na míru, a ten nahradil kus zbroje válečného slona, který Navážka nosil od nástupu do služby jako náhradu. Přesně podle klasických zvyklostí, jež platily pro výstroj a výzbroj seržanta, zbrojíř se na něm pokusil zpodobnit stylizované hrudní a břišní svaly. Co se Navážky týkalo, nepodařilo se tam řemeslníkovi dostat ani polovinu z nich.

„Nebo jsou nějaký trable?“ zajímal se.

Dav ustoupil.

„Vůbec žádné, důstojníku,“ odpověděl pan Čurvinka. „Já jen… ehm…, že jste se objevil tak najednou, chápete…“

„Správně,“ přikývl Navážka. „Já jsem objevitel. A často se mi to stává najednou. Takže žádný trable, co?“

„Vůbec žádné potíže, důstojníku.“

„Úžasná věc, tydle trable,“ zaduněl Navážka zamyšleně. „Vždycky hledám nějaký trable, a když je potom někdy najdu, tak mi lidi říkají, že to vlastně žádný trable nejsou a nebyly.“

Pan Čurvinka se napřímil.

„Ale chtěli bychom si odnést otce Tubelíka, abychom ho mohli pohřbít.“

Navážka se otočil k Pleškotu Řiťkovi. „Máš už všecko, cos potřeboval?“

„Myslím, že ano…“

„Je fakticky mrtvej?“

„To je.“

„Nemohlo by se mu udělat líp?“

„Jak to myslíš? Že by se cítil líp než mrtvý? Tak to těžko.“

„Okej, tak si ho, lidičky, můžete vodnýst.“

Oba strážníci ustoupili stranou a dívali se, jak lidé odnášejí tělo.

„Proč jsi dělal obrázky toho mrtvého?“ zeptal se Navážka.

„No, myslel jsem si, že by se mohlo hodit, kdybychom měli zaznamenáno, v jaké je poloze. Podle mě se někomu nelíbilo, jak padl, a tak ho srovnal. Znám dost bláznů, kteří by to udělali a potom mu ještě popřáli ‚a teď si teprv lež‘.“

Navážka smutně přikývl. „Tak ona to byla lež? No vidíš, a přitom by si jeden řek - svatej muž.“

Řiťka vytáhl z kapsy obrázek a znovu se na něj podíval. Byl skutečně téměř černý. Jenže…

Na úpatí schodiště se objevil strážník. „Je tam nahoře někdo, kdo se jmenuje -“ ozvalo se tlumené uchichtnutí, „- Pleškot Řiťka?“

„Jo,“ přikývl Pleškot zachmuřeně.

„Dobrá, tak velitel Elánius vzkazuje, že máš okamžitě přijít do Patricijova paláce, jasný?“

„To mluvíš s desátníkem Řiťkou,“ upozornil policistu Navážka.

„To je v pořádku,“ řekl Řiťka. „Horší už to být nemůže.“

* * *

Šeptanda jsou informace předestilované do takové čistoty, že je nezachytí žádný filtr. Nepotřebují dveře ani okna - někdy dokonce nepotřebují ani lidi. Existují samy o sobě, nespoutané a divoké, pádí od ucha k uchu a občas se úst ani nedotknou.

Tyhle uprchly velmi časně. Z nejvyššího okna v Patricijově ložnici viděl Samuel Elánius, jak se lidé stahují k paláci. Nebyl to dav, ale Brownův pohyb v ulicích vysílal stále více a více lidí tímhle směrem.

Trochu se uvolnil, když viděl branou vyjít několik strážných.

Zatím lord Vetinari, ležící na lůžku, otevřel oči.

„Ah… velitel Elánius," zamumlal.

„Copak se děje, sire?"

„Jak se zdá, musel jsem ulehnout, Elánie."

„Byl jste ve své kanceláři, sire. V bezvědomí."

„Ale tohle. Asi jsem to trochu… přehnal. No, děkuji vám. Kdybyste byl tak laskav a pomohl mi vstát…"

Lord Vetinari se pokusil zvednout, zakymácel se a padl zpět na lůžko. Tvář měl bledou jako stěna. Na čele se mu perlil pot.

Ozvalo se zaklepání na dveře. Elánius je pootevřel jen na úzkou štěrbinu.

„To jsem já, sire. Fred Tračník. Mám zprávu. Co se děje?"

„Výborně, Frede. Koho zatím máte dole?"

„Jsem tam já, policista Pazourek a policista Fackal, sire."

„Dobrá. Ať někdo zajde ke mně domů a vyřídí, ať mi Jeefes přinese pracovní uniformu. A taky můj meč a samostříl. A věci na noc. A pár doutníků. A ať řekne lady Sibyle… ať řekne lady Sibyle… no… Budou muset jednoduše říci lady Sibyle, že se tady musím postarat o nějaké věci, to je všechno."

„Co se děje, sire? Dole někdo povídal, že lord Vetinari zemřel!"

„Cože jsem?" zabručel Patricij ze své postele. „Nesmysl!" S trhnutím se vztyčil, spustil nohy z lůžka a spadl. Lord Vetinari byl vysoký muž, takže padal hluboko. A udělal to tak, že pomalu skládal kloub za kloubem. Nejdříve mu povolily kotníky. Pak padl na kolena. Kolena narazila na zem se slyšitelným zaduněním a Vetinari se ohnul v pase. Nakonec narazil na koberec čelem.

„Oh," řekl.

„Jeho lordstvo je jen tak trochu…" začal Elánius - pak ale chytil Tračníka a vystrčil ho z místnosti. „Myslím, že ho někdo otrávil, Frede, a nepochybuju o tom, že je to pravda."

Tračník se zatvářil zhrozeně. „U bohů! Chcete, abych přivedl doktora?"

„Zbláznil ses? Potřebujeme ho udržet naživu!"

Elánius se zakousl do rtu. Řekl ta slova, která mu kroužila mozkem, a bezpochyby už teď se městem začíná vznášet slabé chmýří šeptandy. „Ale někdo by na něj dohlédnout měl," dodal nahlas.

„To je, k sakru, pravda," souhlasil Tračník. „Tak mám raději přivést nějakého mága?"

„Jak víme, že to nebyl některý z nich?"

„Bohové!"

Elánius se pokoušel myslet. Všechny doktory ve městě zaměstnávaly cechy a všechny cechy nenáviděly Vetinariho, takže…

„Až tady budeš mít dost lidí, abys mohl postrádat posla, pošli ho do stájí na Královské dolní a přiveď Kubu Koblihu," řekl.

Tračník vypadal ještě vyděšeněji. „Koblihu? Ten ale přece neví o doktorování, ani co by se za nehet vešlo! Ten se přece živí dopováním závodních koní!"

„Jen ho přiveď, Frede."

„A co když nebude chtít?"

„Tak mu řekneš, že velitel Elánius ví, proč Smíšek minulý týden nevyhrál Quirmskou stodolarovku, a taky řekni, že jsem se shodou okolností dozvěděl, že troll Chryzopras na tomhle závodě prodělal deset tisíc tolarů."

To udělalo na Tračníka dojem. „Vy máte občas dost ošklivej způsob myšlení, sire!"

„Nebude to trvat dlouho a začne se tady shromažďovat obrovský dav. Chci, abyste před tuhle místnost postavili pár mužů, nejraději trolly nebo trpaslíky -a nikdo sem nevstoupí bez mého souhlasu, rozumíš?"

Různé výrazy, které se mezitím shromáždily na Tračníkově tváři, začaly bojovat o nadvládu. Nakonec se mu podařilo vypravit ze sebe: „No ale… otrávený? Vždyť má psy, ochutnávače a bůhvíco."

„Možná že to byl někdo z nich, Frede."

„U všech bohů, sire! Takže vy nevěříte nikomu, co?"

„Přesně tak, Frede. A jen tak mimochodem - nebyls to ty? Ne, počkej, to byl jen žert," dodával Elánius rychle, když viděl, jak Tračník krabatí tvář a nabírá k pláči. „Tak se do toho dej. Nemáme moc času."

Elánius zavřel dveře a opřel se o ně zády. Pak otočil klíčem v zámku a přistrčil pod kliku židli.

Nakonec zvedl Patricije ze země a překulil ho na postel. Bezvládný muž zasténal a víčka se mu zachvěla.

Jed, pomyslel si Elánius. To je vždycky ze všeho nejhorší. Travič může být bůhvíjak daleko, jed nevidíš, necítíš, většinou nemá ani chuť, a přece tady je a koná svou práci…

Patricij otevřel oči.

„Chtěl bych sklenici vody," řekl.

Vedle postele byl džbán a pohár. Elánius zvedl džbán a zaváhal. „Pošlu někoho, aby přinesl čerstvou," řekl.

Lord Vetinari velmi pomalu zamrkal.

„Ach, sire Samueli," řekl pak těžce, „ale komu můžete důvěřovat?"

Když nakonec Elánius sešel dolů, byl ve velké audienční síni početný dav. Lidé nervózně přecházeli sem a tam, tvářili se ustaraně a nejistě a jako většina důležitých lidí kdekoliv, když byli ustaraní a nejistí, byli z toho vzteklí.

První se vrhl na Elánia pan Flanelnoha z Cechu lupičů. „Co se děje, Elánie?“

Pak si všiml Elániova pohledu. „Sire Elánie, myslím,“ opravil se a ztratil jistou dávku své nabubřelosti.

„Myslím, že byl lord Vetinari otráven,“ odpověděl Elánius.

Okolní tlumený rozhovor utichl. Flanelnoha si uvědomil, že protože to byl on, kdo položil otázku, bylo na něm, aby teď pokračoval. „A je to… hm… smrtelné?“

Nastalo ticho, že by bylo slyšet, kdyby padl na podlahu špendlík.

„Zatím to vypadá, že ne,“ odpověděl Elánius.

V celém velkém sále se začaly hlavy pomalu otáčet jedním směrem. Ohniskem všech pohledů byl doktor Odkraglli, představený Cechu vrahů.

Odkraglli zavrtěl hlavou. „Nevím o žádné smlouvě, která by se týkala lorda Vetinariho,“ řekl. „Kromě toho doufám, že se všeobecně ví, že jsme cenu na Patricije stanovili na jeden milion tolarů.“

„A chcete tím říci ‚kdopak vůbec má takové peníze‘, že?“ řekl Elánius.

„No… tak třeba vy, sire Elánie,“ odpověděl Odkraglli, aniž hnul brvou. Několik přítomných se nervózně zasmálo.

„Každopádně si přejeme Vetinariho vidět,“ řekl Flanelnoha.

„Ne.“

„Ne? A proč ne, mohu-li se zeptat?“

„Příkazy doktora.“

„Ano? A kterého doktora?“

Seržant Tračník, stojící Elániovi za zády, pevně zavřel oči.

„Doktor Jakub Foltýn,“ odpověděl Elánius.

Trvalo několik vteřin, než to někomu došlo. „Cože? To snad… nemyslíte… Kubu Koblihu? To je přece koňský doktor!“

„Ano, taky mi to řekli,“ přisvědčil Elánius.

„Ale proč?“

„Protože většina jeho pacientů přežije,“ odpověděl Elánius. Pozvedl ruce, aby zabránil rostoucím projevům protestů. „A teď vás musím opustit, pánové. Někde nablízku je potenciální vrah. Rád bych ho našel dříve, než se z něj vrah doopravdy stane.“

Pak se vydal nahoru po schodech a pokoušel se nevnímat výkřiky za svými zády.

„Jste si starým Koblihou jistý, sire?“ To ho dohonil seržant Tračník.

„No, a ty mu věříš?“ opáčil Elánius.

„Koblihovi? Nikdy!“

„Správně. Je nedůvěryhodný, a proto mu taky věřit nebudeme. Jenže já ho viděl postavit na nohy koně, o kterém všichni říkali, že je dobrý už jen do vuřtů. Koňští doktoři musí vykázat nějaké výsledky, Frede.“

A to byla skutečně pravda. Když lidský doktor po tom, co pacientovi několikrát pustil žilou a přikládal mu baňky a pijavice, zjistil, že pacient z čistého zoufalství zemřel, pořád ještě mohl říci „ale božíčku, to byla vůle boží a dostanu třicet tolarů, prosím“ a odejít v klidu a pokoji jako svobodný muž. To proto, že lidská bytost nemá, technicky vzato, žádnou cenu. Zato dobrý závodní kůň může stát až dvacet tisíc tolarů. Doktor, který takového koně nechá příliš rychle odejít do onoho slavného velkého padoku na nebesích, je na tom hůř. Musí čekat, že pravděpodobně brzo z nějaké hodně temné uličky uslyší hlas říkající něco jako „pana Chryzoprase to velmi rozzlobilo“ a pak že krátký zbytek jeho života vyplní ošklivá nehoda.

„Zatím to vypadá tak, že nikdo neví, kde je kapitán Karotka s Anguou,“ hlásil Tračník. „Mají dneska volný den. A Nobyho taky nikdo nenašel.“

„Kvrk-ping, ping-cink, píp,“ ozval se hlas z Elániovy kapsy.

Vytáhl organizátor a zvedl víčko.

„Ano?“

„Ehm… dvanáct hodin - poledne,“ oznámil skřítek. „Oběd s lady Sibylou.“

Pak se rozhlédl po okolních tvářích.

„Ehm… to je v pořádku, nebo ne?“

Pleškot Riťka si osušil čelo.

„Velitel Elánius má pravdu,“ řekl. „Mohl by to být arzen. Skutečně mi to připadá jako otrava arzenem. Podívejte se, jakou má barvu.“

„Hnusná věcička,“ souhlasil Kuba Kobliha. „Nesnažil se sníst něco z ložního prádla?“ zajímal se dál.

„Prostěradla i potahy jsou tady všechny, takže odpověď zní ne.“

„A jak močí?“

„Eh. Jako obyčejně, předpokládám.“

Kobliha nasál vzduch mezi zuby. Měl úžasné zuby. Byla to ta druhá věc, které si na něm každý všiml. Měly barvu vnitřní strany nemyté čajové konvice.

„Proveďte ho trochu kolem na volný lonži,“ řekl.

Patricij otevřel oči. „Jste, doufám, doktor?“ řekl slabým hlasem.

Kuba Kobliha na něj vrhl nejistý pohled. Nebyl zvyklý na pacienty, kteří s ním mluvili. „No víte, jó… mám spoustu

trpělivých pacientů.“

„Tak to já pacienty nemám naštěstí žádné a trpělivost mi právě došla,“ řekl Patricij, pokusil se zvednout a upadl zpět do podušek.

„Namíchám mu nějaký pití,“ řekl Jakub Kobliha a o několik kroků ustoupil. „Vy si zacpete nos a nalejete si to do krku dvakrát denně, rozumíte? A žádný klení!“

Pak odspěchal a nechal Patricije s Řiťkou o samotě.

Desátník Řiťka se rozhlédl po místnosti. Elánius mu nevydal žádné zvláštní příkazy. Řekl jen: „Jsem si jistý, že to nebyli ochutnávači. Protože jejich povinnost je taková, že nevědí dne ani hodiny, kdy jim někdo přikáže, aby snědli celý talíř toho kterého jídla. Ale přesto dám příkaz Navážkovi, aby si s nimi promluvil. Ty zjisti jak, rozumíš? A kdo, to už nech na mně.“

Když jed nesníš nebo nevypiješ, tak co moc zbývá? Pravděpodobně ho můžeš nasypat na polštář, aby se ho oběť nadýchala, nebo jí ho můžeš ve spánku nakapat do ucha, nebo si na něj může sama sáhnout. Možná i malá šipka… Kousnutí hmyzu…

Patricij se pohnul a podíval se vodnatýma, krví podlitýma očima do míst, kde stál Pleškot. „Řekněte mi, mladíku, vy jste policista?“

„Hm… právě jsem začal, pane.“

„Zdá se, že jste trpasličího původu.“

Pleškot se neunavoval s odpovědí. Bylo zbytečné to popírat. Z jakéhosi důvodu dokázali lidé poznat, že jste trpaslík, už když se na vás podívali.

„Arzen je velmi populární jed,“ řekl Patricij. „I v domě má stovky využití. Celá staletí byly v módě drcené diamanty, a to navzdory tomu, že to nikdy neúčinkovalo. Právě tak se z nějakého důvodu užívali velcí pavouci. Rtuť je pro ty trpělivé, lučavka pro ty, co spěchají. Své zastánce mají i španělské mušky. Hodně se toho dá podniknout se sekrety různých zvířat. Tělesné šťávy housenky motýla kvantového počasí způsobí, že člověk bude naprosto a dokonale bezmocný. Ale k arzenu se lidé vracejí jako ke starému známému.“

V Patricijově hlase byla slyšet jakási letargická otupělost. „Není to tak, mladý Vetinari? Jistěže, sire. Správně. Ale kam to potom dáme, když víme, že to budou všichni hledat? Na to poslední místo, kam by se kdo díval, sire. Špatně. Hlouposti. My to dáme na místo, kde to nikdy nikdo hledat nebude…“

Hlas mu poklesl do sotva srozumitelného mumlání.

Ložní prádlo, pomyslel si Pleškot. Dokonce i noční košile. Pomalu do kůže…

Pleškot zabušil na dveře. Otevřel strážný.

„Doneste jinou postel.“

„Cože?“

„Jinou postel. Odkudkoliv. A čisté ložní prádlo.“

Podíval se na podlahu. Koberec sice nebyl nijak zvlášť velký, ale v ložnici, kde lidé chodí bosí…

„A taky odneste tenhle koberec a přineste jiný.“

Co ještě?

Přišel Navážka, kývl Řiťkovi na pozdrav a pozorně se rozhlédl místností. Nakonec zvedl otlučenou židli.

„Tohle mu bude muset stačit,“ řekl. „Jestli se mu to nebude líbit, tak jí vždycky ještě můžu ulomit opěradlo.“

„Cože?“ nechápal Řiťka.

„Starej Kobliha mi řek, abych mu dones vzorek stolice,“ odpověděl Navážka a vyšel z místnosti.

Pleškot otevřel ústa, aby trolla zastavil, ale pak pokrčil rameny. Koneckonců, čím méně nábytku, tím lépe…

A tady o to bylo postaráno, snad ještě kdyby se mohly strhat tapety ze zdi.

Sam Elánius se díval z okna.

Vetinari nebyl člověk, který by byl příliš nakloněn tělesným strážcům. Užíval - tedy zatím ještě užíval - ochutnávače, ale to bylo celkem běžné. Ale když dovolíte, Vetinari této funkci dodal, jak bývalo jeho zvykem, specifickou podobu. Ochutnávači byli velmi dobře placeni a skvěle se s nimi zacházelo a všichni byli synové jeho šéfkuchaře. Jeho hlavní a nejdůležitější ochrana však spočívala v tom, že byl neustále z pohledu všech alespoň o chloupek užitečnější živý než mrtvý. Velké a mocné cechy ho neměly rády, ale do posledního byly raději, že je u moci on, než aby se v Oválné kanceláři usadil někdo z konkurenčního cechu. Byla to chladná a téměř klinická stabilita, ale část jeho génia spočívala právě v objevu toho, že stabilita je věc, kterou lidé chtějí víc než cokoliv jiného.

Kdysi řekl Elániovi, přesně v téhle místnosti a když stál přesně u tohohle okna: „Oni si myslí, že chtějí dobrou vládu a spravedlnost pro všechny, Elánie, ale po čem v hloubi srdce doopravdy touží? Jen aby věci pokračovaly jako obvykle a zítřek aby se příliš nelišil ode dneška.“

V téhle chvíli se Elánius otočil k Tračníkovi. „Tak co uděláme teď, Frede?“

„Nevím, sire.“

Elánius si sedl do Patricijova křesla. „Pamatuješ si na minulého Patricije?“

„Na starého lorda Picbudku? I na toho před ním, na lorda Skřipce Sebevraždu. Jó, jó. Ti byli jeden horší než druhej. No, tenhle se alespoň pořád nehihňal ani nenosil ženský šaty.“

Minulý čas, pomyslel si Elánius. Už se jim to začíná plížit do hlav. Není to příliš dávná minulost, ale už je velmi napjatá.

„Tam dole je nějaké podezřelé ticho, Frede,“ řekl spěšně.

„Intriky většinou moc kraválu nenadělají, sire.“

„Vetinari pořád ještě není mrtev, Frede.“

„Rozumím, sire. Ale oficiálně nevelí, že ne, sire?“

Elánius pokrčil rameny. „Teď asi opravdu nikdo nevelí,“ připustil.

„No jo, sire. Ale člověk nikdy neví, kam si štěstí sedne.“

Tračník při své řeči stál v přísném pozoru, oči měl zaostřeny někam za Elániovo rameno a hlas dokonale kontrolovaný, aby se vyhnul jakémukoliv náznaku emocí.

Elánius Tračníkův postoj okamžitě poznal. Sám ho používal, když to jinak nešlo. „Tak o co jde, Frede?“ řekl.

„O nic, sire, to byl jen takový slovní obrat.“

Elánius se pohodlně opřel.

Dnes ráno, pomyslel si. Věděl jsem, co den přinese. Měl jsem se jít dohodnout o tom zatraceném erbu. Pak běžná schůzka s Vetinarim. Po obědě jsem měl přečíst nějaké zprávy a možná, že bych se byl zaskočil podívat na to, jak pokračují s novou budovou Hlídky v ulici Vepřových drobů, a pak bych šel domů a brzo spát. A teď Fred naznačuje… Cože?

„Poslyš, Frede, pokud bude muset nastoupit nový vládce, nebudu to já.“

„A kdo to teda bude, sire?“ Tračníkův hlas měl pořád ještě onen nezúčastněný tón.

„A jak to mám vědět? Může to být…“

Najednou se před ním otevřelo něco jako otvor a on cítil, jak jsou do něj vsávány jeho myšlenky. „Ty mluvíš o kapitánu Karotkovi, že, Frede?“

„Možná, sire. Já si totiž myslím, že žádnej cech nedovolí, aby na to místo dosedl chlápek z jinýho cechu, a každej má kapitána Karotku rád a - no, po městě se vykládá, že on je vlastně právoplatnej dědic trůnu, sire.“

„Na to ovšem neexistuje žádný důkaz, seržante.“

„To já těžko posoudím, sire. O tom nic nevím. Nevím, jaký by to musel být důkaz,“ odpověděl seržant s náznakem vzdoru. „Ale má ten svůj meč a mateřský znamínko v podobě královský koruny a no… Prostě každej ví, že je král. A má to svý krisma.“

Charisma, pomyslel si Elánius. Ó ano. Karotka skutečně měl charisma. On působil, že to lidem v hlavách fungovalo úplně jinak. Dokázal by přesvědčit útočícího leoparda, aby se vzdal, odevzdal zuby a drápy a šel dělat něco užitečného pro společnost. To by bylo něco, co by teprve poplašilo staré dámy!

Jenže Elánius charismatu příliš nevěřil. „Už žádní králové, Frede.“

„Máte pravdu, sire. Mimochodem, našel se Noby.“

„Vidím, že den je čím dál tím horší, Frede.“

„Říkal jste, že si s ním budete muset promluvit o všech těch pohřbech, sire…“

„No, povinnosti jsou a budou. Dobrá, běž a řekni mu, aby gem přišel.“

Elánius zůstal sám.

Už žádní králové. Elánius by měl asi potíže, kdyby měl formulovat přesné zdůvodnění, proč tomu tak musí být, proč je mu taková představa protivná až do morku kostí. Koneckonců celá řada Patricijů byla stejná, nebo dokonce horší než mnozí králové. Ale Patricijové byli… určitým způsobem… zlí na základě rovnoprávnosti osob. To, co Elánius prostě nedokázal snést, bylo, že král je odlišný druh lidského tvora. Vyšší forma. Něco magického. Ale pozor, hm, nějaká magie v tom jistě byla. Ankh-Morpork se dodneška zdál být zaplaven královským tímhle a královským tohle, malými staříky, kteří dostávali několik pencí týdně za držení různých nesmyslných titulů jako Strážce královských klíčů nebo Ochránce korunovačních klenotů, i když už nebyly žádné klíče, natož korunovační klenoty.

Členové a příslušníci královských rodů byli jako pampelišky. Bez ohledu na to, kolik hlav jste usekli, kořeny zůstávaly pod zemí a čekaly, aby zase vyrazily na povrch.

Bylo to jako chronická nemoc. Jako kdyby i ta sebechytřejší osoba měla někde v hlavě bílé místo, kam někdo napsal: „Králové. Skvělý nápad.“ Kdokoliv stvořil lidstvo, dopustil se podstatné konstrukční chyby. Lidé měli zbytečné sklony příliš často se ohýbat v kolenou.

Ozvalo se zaklepání na dveře. Jistě není možné, aby zaklepání na dveře bylo kradmé, ale tohle zaklepání takové opravdu bylo. Mělo jistý harmonický zvuk. Tenhle klepnutý akord říkal zadnímu mozku: Osoba, která klepe, pokud jí nikdo neotevře, stejně vklouzne dovnitř, kde čórne cigára, která budou po ruce, přečte si každý papír, na nějž jí padnou oči, otevře několik zásuvek a upije z každé láhve alkoholu, kterou náhodou najde, ale nespáchá žádný větší prohřešek proti zákonu, protože ta osoba není zločinec ve smyslu morálním, ale - stejně, jako je lasička zlá -je to součástí jejího života od narození. Bylo to zaklepání, které jednoduše mluvilo samo za sebe.

„Pojď dál, Noby,“ zvolal Elánius.

Dovnitř vklouzl desátník Nóblhóch. Byla to jedna z těch dalších věcí, které pro něj byly typické - dokázal do místnosti vklouznout i dveřmi otevřenými dokořán.

Neohrabaně zasalutoval.

Na desátníku Nóblhóchovi bylo něco absolutně neměnného, pomyslel si Elánius. Dokonce i Fred Tračník se přizpůsobil změnám charakteru Městské hlídky, ale nic nezměnilo desátníka Nóblhócha. Nezáleželo na tom, co jste s ním udělali, ale na desátníku Nóblhóchovi bylo vždycky něco nepopiratelně no-byovatého.

„Noby…“

„Pane!“

„Ehm… sedni si, Noby.“

Desátník Nóblhóch se zatvářil podezřívavě. Takhle podle něj nemohl začínat žádný skutečný „sprduňk“.

„Ehm… Fred mi řek, že se mnou chcete mluvit, pane Elánie, kvůli dodržování časovejch…“

„To že jsem mu řekl? Vážně? Aha, ano. Noby, na kolika pohřbech svých babiček jsi skutečně byl?“

„Ehm… teda… na třech…“ řekl Noby neochotně.

„Na třech?“
„No, ukázalo se, že stařenka Nóblhóchová poprvé nebyla tak docela mrtvá.“
„Tak proč si bereš všechna ta volna?“
„Víte, dost nerad bych o tom mluvil…“
„Proč ne?“
„Páč byste se asi nabudil, sire…“
„Nabudil?“
„Jako že byste vylít z kůže.“
„No, možná, Noby.“ Elánius si povzdechl. „Ale to pořád není nic proti tomu, co udělám s tvou kůží, jestli mi to neřekneš…“
„Vono je to tak, sire. Teďkom budeme mít todlencto tricentre… tricerat… todle třístý výročí a oslavu. Teda příští rok, sire Elánie…“
„No a?“
Noby si olízl rty. „Já prostě nechtěl žádat o zvláštní volno. Fred říká, že ste na to všecko trochu háklivej. Ale… víte, sire, že sem členem společnosti Hrdinové historických mečů a koulí, sire…“
Elánius přikývl. „Ti tatrmani, kteří se oblečou do historických kostýmů a předstírají, že s tupými meči bojují některou ze starých bitev,“ řekl.
„No,“ přikývl Noby, „Ankh-morporská historická re-kreační společnost, sire,“ dodával desátník o trošku ochotněji.
„No, vždyť to povídám.“
„Dobrá… takže teď bychom rádi lidem při oslavách předvedli bitvu o Ankh-Morpork, chápete. To znamená spoustu zkoušení a tak.“
„No, teď to začíná konečně dávat smysl,“ přikývl Elánius unaveně. „Takže ty se učíš pochodovat sem a tam se svou plechovou pikou, co? A v pracovní době, co?“
„Ehm… no, to právě… ne tak docela, sire Elánie. Víte, totiž… abych řek pravdu, tak se učím jezdit sem a tam… na svým bílým koni…“
„Ale? Takže ty si hraješ na generála?“
„Ehm… ještě o něco vejš než generál, sire…“
„No, pokračuj.“
Nobyho ohryzek několikrát nervózně poskočil nahoru a dolů. „Nó… já tam budu představovat krále Lorenza, sire. Ehm… To je ten… poslední král, ten, co ho váš ctihodnej… ehm…“
Zdálo se, že se vzduch v místnosti prudce ochladil.
„Ty… budeš hrát…“ začal Elánius a odtrhával slovo za slovem jako kyselé kuličky z hroznu hněvu.
„Dyť sem řikal, že vás to nadzvedne,“ zabručel Noby. „Fred Tračník taky řikal, že vás to nadzvedne.“
„A proč zrovna ty -?“
„Tahali jsme los, sire.“
„A tys prohrál?“
Noby se ošil. „Ehm… ne tak docela, sire. Víte… já ani tak neprohrál. Tak bych to ani neřek. Spíš sem tak nějak jako vyhrál. Každej ho chtěl hrát. Heleďte, je to přece krása, dostanete koně a pěknej kostým a kdeco. A nakonec to přece jenom byl král, žejo.“
„Ten muž byl odporná obluda!“
„No jo, ale to bylo tak strašně dávno, sire,“ namítl Noby nervózně.
Elánius se trochu uklidnil. „A kdo si vytáhl roli Elánia Kamenné tváře?“
„É… é…“
„Noby!“
Nóblhóch svěsil hlavu. „Nikdo, sire. Von ho nikdo nechtěl hrát, sire.“ Malý desátník polkl a pak pokračoval s výrazem člověka, který se rozhodl odbýt si své martyrium co nejrychleji, jen aby to už měl za sebou. „Takže uděláme takovýho panáka ze slámy, sire, aby pěkně hořel, až ho večer hodíme na oheň. A bude velikej ohňostroj, sire,“ dodal s hrozivou jistotou.
Elániovi jako kdyby přes tvář spadla kovová roleta. Noby byl raději, když lidé křičeli. Na něj lidé křičeli téměř celý život. S křikem si dokázal poradit.
„Nikdo nechtěl být Elánius Kamenná tvář,“ řekl Elánius chladně.
„No jo, to proto, že byl na poražený straně, sire.“
„Na poražené straně? Elánius Železný, zvaný Kamenná tvář, vyhrál. Šest měsíců vládl městu.“
Noby zase rozpačitě přešlápl z nohy na nohu. „No jo, jenže… každej mezi lidma říká, že to tak dopadnout nemělo, sire. Všichni řikaj, že prostě měl jenom zatracený štěstí, sire. Dyť byl v menšině jeden ku deseti! A taky měl bradavice. A byl to pěknej mizera, sire, dyž to vemete kolem dokola. Dyť von usek králi hlavu! Udělat něco takovýho, na to už musí jeden bejt hodně otrlej exemplář! Bez urážky, sire!“
Elánius zavrtěl hlavou. Co na tom teď vlastně záleželo? (Jenže někde tam uvnitř na tom záleželo.) Bylo to tak dávno. Je lhostejné, co si o tom teď myslí spolek bláznivých romantiků. Fakta jsou fakta.
„Dobrá, chápu,“ řekl. „Je to skoro komické, vážně. Protože je tady ještě jedna věc, kterou bych ti rád řekl.“
„Ano, pane!“ Zdálo se, že se Nobymu ulevilo.
„Pamatuješ si na otce, Noby?“
Desátník Nóblhóch znovu propadl panice. „Co to je za otázku, a eště dyž ji takhle na někoho vybafnete, sire?“
„To je jen takový čistě sociální výzkum, Noby.“

„Starej Mňáta, sire? Nic moc, sire. Já ho taky málokdy vídal, akorát když pro něj přišli četníci, aby ho vytáhli z půdy."

„A víš toho hodně o svých, hm, o své antecedenci, Noby?"

„To je lež, pane. Já ničím takovým netrpím, ať už vám řekli cokoliv!"

„Oh. Aha. Hm… ty nevíš, co to slovo znamená, že?"

Noby znovu nejistě přešlápl. Nelíbilo se mu, když ho vyslýchal policista, zvláště proto, že byl sám policistou. „No, tak dlouhý slovo fakt neznám, sire."

„To znamená ‚minulé generace'. Nikdy ti o nich nikdo nevyprávěl?" Nobymu přeběhl po tváři další ustaraný výraz a Elánius rychle dodal: „To znamená tvé předky - otce, dědečka…"

„Já znal akorát starýho Mňátu, sire. Sire… estli má všecko tohle dotazování skončit u votázky, kam se poděly ty pytle se zeleninou, co chyběj z obchodu v ulici u Melasovýho dolu, tak já v tý době vůbec nebyl v okolí a -"

Elánius mávl lhostejně rukou. „A on… Nezbylo ti po něm něco? Nezdědil jsi něco?"

„Akorát pár jizev, sire. A ten svůj špatnej loket. Vobčas mě po sakrech bolí, zvlášť když se má měnit počasí. Vždycky když fouká vítr vod středu, tak vzpomínám na starýho Mňátu."

„Dobrá -"

„A pak eště tohle…" Noby umným pohybem zalovil pod hrudním plátem. To byla další z oněch úžasných věcí. Dokonce i pancíř seržanta Tračníka se mohl lesknout, když ne doopravdy zářit. Ale každý kov, který se dostal do blízkosti Nobyho kůže, velmi rychle korodoval. Desátník vytáhl koženou tkanici, kterou měl na krku, na níž byl navlečený zlatý prsten. Navzdory skutečnosti, že zlato nekoroduje, pokryla celý prsten patina.

„Ten mi dal na smrtelný posteli," řekl Noby. „No, když říkám ‚dal', tak myslim…"

„A neřekl ti při tom nic?"

„No, jo… von řek: ‚Okamžitě to naval zpátky, ty malej smrade!' Heleďte, von to měl na koženým špagátě na krku, zrovna jako já, sire. Ale vono to neni jako vopravdickej prstýnek. Byl bych ho už dávno střelil, sire, ale nemám po něm nic jinýho, a dybych dal ten prstýnek pryč, třeba bych si na něj už nikdy nevzpomenul. Akorát když by foukal ten vítr vod středu."

Elánius vzal prsten do ruky a přeleštil ho prstem. Byl to pečetní prsten s vyrytým erbem. Stáří a ošoupání a stálá přítomnost těla desátníka Nóblhócha způsobily, že erb byl naprosto nečitelný.

„Ty jsi aristokrat, Noby."

Noby přikývl. „Jo, ale mám na to speciální šampón, sire."

Elánius si povzdechl. Byl čestný muž. Vždycky cítil, že to patří k největším defektům jeho osobnosti.

„Až budeš mít chvilku, zaskoč do heraldické společnosti v ulici Rozmazlené kočky, ano? Tenhle prsten vezmi s sebou a řekni, že tě posílám."

„Ehm…"

„Neměj strach, Noby," uklidňoval ho Elánius. „Nebudou žádné potíže. Tam ne."

„No, když to říkáte, sire?"

„A tím sirem se nemusíš pořád unavovat."

„Díky, sire."

Když Noby odešel, natáhl se Elánius ke stolu a vzal do ruky vybledlý výtisk Krkatilových Šlechtických rodů neboli, jak tomu on v duchu říkal, Průvodce k zločineckým třídám. Nenašli byste v ní ty, kdož bydleli ve slumech, ale našli byste tam ty, komu ty slumy patřily. A zatímco žít ve slumu bylo považováno za důkaz toho, že jste zločinec, z jakéhosi nepochopitelného důvodu byli ti, kteří ve slumech vlastnili celé ulice, zváni na největší společenské události města.

V poslední době se objevoval téměř každý týden přinejmenším jeden nový erb. Drak měl pravdu alespoň v jednom. Každý v Ankh-Morporku, jak se zdálo, chtěl mít erb a na něm víc klenotů, než s kolika se narodil.

Podíval se pod Nobyové.

V knize byl dokonce ten zatracený erb. Jeden ze štítonošů byl hroch, pravděpodobně jeden z královských ankh-morporských hrochů, to znamená jeden z potomků Rudolfa a Křesomysla. Druhý štítonoš byl zase jakýsi podivný býk, který se svým výrazem Nobymu neobyčejně podobal. Ten držel v předních nohách zlatý ankh, který, protože to byl erb rodiny Nóblhóchů, jeden z předků jistě někde ukradl. Štít byl červeno-zelený a byla na něm bílá krokev, na níž bylo pět jablek. Co měla jablka společného s válečným uměním, bylo naprosto nejasné. Možná to byla nějaká skvělá obrázková či slovní hříčka, takže se při pohledu na tento erb ve Společnosti heraldů plácají smíchy do stehen, přestože by tady hrozilo nebezpečí, že kdyby se Drak plácl do stehna příliš silně, upadla by mu noha.

Bylo poměrně snadné představit si Nobyho ve šlechtickém stavu. Protože to, v čem Noby chyboval, bylo jeho příliš malé a přízemní myšlení. On se tiše vtíral do obyčejných míst a zcizoval tam drobnosti, které za mnoho nestály. Kdyby se takhle vtíral na světadíly, kradl celá města a během tohoto procesu vyvraždil většinu jejich obyvatel, byl by jistě pilířem společnosti.

Pod heslem Elánius v knize nebyl ani řádek.

Elánius Nebudu-trpět-nespravedlnost nebyl pilířem společnosti. Zabil vlastníma rukama krále. Byl to nezbytný čin, ale společnost, ať už je to cokoliv, většinou nemá ráda lidi, kteří udělali, co bylo třeba udělat, nebo řekli, co bylo třeba říci. On zabil či odsoudil k smrti i jiné lidi, to byla pravda, ale město bylo špatné, odehrálo se v něm několik hloupých válek a my byli prakticky součástí Klačské říše. Občas potřebujete mizeru. Historie občas potřebuje chirurgický řez. A občas je jediným chirurgem po ruce mistr Sekera. Na sekeře je něco konečného. Ale zabte jednoho mizerného krále a každý vás nazve královrahem. Nemohli jste říct, že to bylo jen ze zvyku, nebo tak nějak…

Elánius našel v knihovně Neviditelné univerzity deník Elánia Kamenné tváře. Ten muž byl tvrdý, o tom nebylo pochyb. Ale na druhé straně také žil v těžkých časech. Mimo jiné napsal: „Nechť z plamenů boje zrodí se nový člověk, jenž nebude lži staré skrývati." Jenže staré lži nakonec stejně zvítězily.

Řekl lidem: Jste svobodní. A oni odpověděli: Hurá. Jenže on jim pak ukázal, co svoboda stojí, takže ho nazvali tyranem, a jakmile byl zrazen, začali se bezcílně hemžit sem a tam. Chovali se jako kuřata zvyklá na posadu, která se poprvé dostala do toho velkého světa za plotem, ale pak se raději rychle vrátila zpět do tepla a zavřela za sebou dvířka…

„Kvrk-ping, ping-cink, píp.“

Elánius si povzdechl a vytáhl z kapsy organizátor.

„No?“

„Nezapomeň: návštěva u obuvníka, čtrnáct nula nula,“ sdělil mu skřet.

„Jednak ještě nejsou dvě hodiny a mělo to být v úterý,“ odpověděl Elánius.

„Takže si to můžu z rubriky ‚nezapomeň‘ vyškrtnout?“

Elánius zasunul organizátor zpět do kapsy.

Kdo mohl mít motiv pro otrávení lorda Vetinariho?

Ne, takhle to nezjistí. Možná kdyby se Elánius vydal na předměstí a obrátil svá pátrání směrem k malým stařenkám, které jen zřídkakdy vycházejí ven, protože mají tapetami zalepené i dveře a kdoví co ještě, našel by i někoho bez motivu. Ale ten muž zůstával naživu díky tomu, že vždycky věci zaonačil tak, aby bylo každému jasné, že budoucnost bez něj je mnohem riskantnější podnik než budoucnost s ním.

Takže jediní lidé, kteří by jej mohli chtít zabít, museli být šílenci - a bozi vědí, že jich bylo v Ankh-Morporku požehnaně - nebo někdo, kdo si byl absolutně jistý, že kdyby se město sesypalo, on by stál na vrcholku té hromady.

Jestli měl Fred pravdu - a seržant byl většinou dobrý indikátor myšlení průměrného občana, protože on byl průměrný občan -, pak tou osobou byl Karotka. Jenže kapitán Karotka byl jedním z mála lidí v celém městě, který měl podle všeho Vetinariho rád.

A samozřejmě tady byla ještě jedna osoba, která na tom byla podobně.

Zatraceně, pomyslel si Elánius. To jsem přece já, že ano…

Na dveře znovu někdo zaklepal. Tohle klepání nepoznával.

Opatrně pootevřel.

„To jsem já, sire, Řiťka.“

„Tak pojď dál.“ Bylo příjemné vědět, že na světě existuje alespoň jedna osoba, která má více problémů než on. „Jak je na tom jeho lordstvo?“

„Ten to vzal zkrátka, už ho nic nebolí.“

„Cože?“

„Zotavil se velmi rychle, sire, a přestalo mu být špatně, takže teď sedí a čte si. Pan Kobliha mu uvařil nějaký ulepený lektvar, který chutnal po mořských řasách, a já mu namíchal nějaké žaludeční soli. Sire, vzpomínáte na toho starého muže, co bydlel v domě na mostě?“

„Jaký starý… ha. Ano.“ Zdálo se to být tak dávno. „Co je s ním?“

„No, řekl jste mi, abych se rozhlídl kolem a… Udělal jsem tam nějaké obrázky. Tohle je jeden z nich, sire.“ Trpaslík podal Elániovi obdélník, který byl téměř v celé ploše černý.

„Zvláštní. Co je to?“

„No… slyšel jste někdy ty historky o očích nebožtíků, sire?“

„Předpokládej, že nemám nijak zvláštní literární vzdělání, Řiťko.“

„Dobrá… říká se, že…“

„Okamžik, kdo říká?“

„No, oni, znáte to, sire, lidi říkají.“

„Ti samí lidé, kteří jsou ‚každý‘ v ‚každý ví‘?“ Lidé, kteří tvoří ‚naši společnost‘?“

„Ano, pane. Předpokládám, že tak to je, pane.“

Elánius mávl rukou. „Tak tihle? Dobrá, pokračuj.“

„Tak se prostě říká, že poslední věc, kterou umírající vidí, zůstane jako otisk v jeho očích.“

„Jo tohle. To je hodně stará historka.“

„Ano. Vážně úžasná. Člověka by nenapadlo, že se taková pověra může udržet tak dlouho, že, sire? Kdyby ovšem nebyla pravdivá. Měl jsem dojem, že jsem tam zahlídl tuhle rudou skvrnku, a tak jsem přikázal skřítkovi, aby nakreslil opravdu co největší obraz zornice, než to zmizí docela. A přesně ve středu…“

„A nemohl si to ten mrňavý parchant vymyslet?“ řekl Elánius a znovu upřel pohled na obrázek.

„Oni nemají dost fantazie na to, aby lhali, sire. Na obrázku máte jen to, co skutečně vidí.“

„Zářící oči.“

„Dva rudé body,“ řekl Řiťka střízlivě, „které by ovšem mohly být párem planoucích očí.“

„Skvělá práce, Řiťko.“ Elánius si zamnul bradu. „Hrom aby do toho… Doufám jenom, že to není nějaký bůh. To by mi teď ještě ke všemu chybělo! Mohl bys z toho udělat kopie, abych je poslal na strážnice?“

„Jistě, sire. Můj skřet má dokonalou paměť.“

„Tak do toho.“

Ale než stačil Řiťka odejít, dveře se znovu otevřely. Elánius zvedl hlavu. Na prahu stáli Karotka s Anguou.

„Karotko? Já myslel, že máte volný den!“

„Objevili jsme vraždu, sire! V Muzeu trpasličího chleba. Ale když jsme se vrátili na strážnici, řekli nám, že je lord Vetinari mrtev!“

To vám řekli? pomyslel si Elánius. Tady máte ty drby a šeptandu. Kdybychom je mohli ještě trochu upravit pravdou, jak užitečné by tyhle prostředky mohly být…

„No, na mrtvolu dýchá skvěle," řekl. „Myslím, že bude v pořádku. Někdo prostě pronikl jeho ochranou. Sehnal jsem doktora, aby na něj dohlídnul. Nedělejte si starosti."

Někdo pronikl jeho ochranou, zopakoval si v duchu. A já jsem jeho ochrana.

„Doufám, že je ten člověk špičkou na svém poli, sire," řekl Karotka vážně.

„Je ještě lepší - je to doktor, který se stará právě o ty, kdo jsou špičkami na jejich poli," odpověděl Elánius. Já jsem jeho ochrana a ani jsem netušil, že se stane něco takového.

„Pro město by to byla hrozná pohroma, kdyby se mu něco stalo, sire!" řekl Karotka.

V Karotkově přímém pohledu neobjevil Elánius nic než nevinný zájem a upřímnou účast. „To by vážně bylo, že? Ale každopádně, teď je pod dohledem. Říkali jste, že došlo k další vraždě?"

„V Muzeu trpasličího chleba, sire. Někdo zabil pana Pohopku jeho vlastním chlebem."

„Přinutil ho, aby ho snědl?"

„Udeřil ho s ním, sire," řekl Karotka s výčitkou v hlase. „Byl to bojový chléb, sire."

„Byl to ten stařík s bílým plnovousem?

„Ano, sire. Vzpomínáte? Představil jsem vám ho, když jsem vás tam vzal na výstavku bumerangových sušenek."

Angua měla dojem, že viděla, jak po Elániově tváři přeběhl výraz, který dával tušit, že se upamatoval. „Kdo by zabíjel takové stařík, jako byl tenhle?" zeptal se bezradně.

„To nevím, sire. Policistka Angua se do toho pustila v civilu -" Karotka konspirativně zamrkal, „- a nevyčenichala jedinou stopu. Nic se neztratilo. A tohle je vražedný nástroj."

Bojový chléb byl mnohem větší než obyčejný bochník. Elánius jej s nechutí obrátil v ruce. „Trpaslíci tím vrhají jako diskem, že?"

„Přesně tak, sire. Když byly loňské hry v Sedmihoří, usekl tím Snori Štítohryz špičky šesti vajec postavených za sebou, a to na padesát metrů, sire. A to byl jen běžný lovecký bochník. Ale tohle, to je… no, přinejmenším kulturní artefakt. Postupy pečení takového chleba už dneska nikdo nezná, sire."

„Cenný?"

„Velmi, pane."

„Stál by za krádež?"

„Nikdy byste se ho nezbavil, sire! Každý poctivý trpaslík by ho poznal!"

„Hmm, slyšeli jste už o tom knězi, který byl zavražděn na Nedomyšleném mostě?"

Karotka se zatvářil šokovaně. „Snad ne starý otec Tubelík? Vážně?"

Elánius se chtěl zeptat „Takže vy jste ho znal?", ale v poslední chvíli se zarazil. Protože Karotka znal každého. Kdybyste Karotku shodili někam do neprobádané tropické džungle, bylo by to: „Zdravím, pane Rychlý-běžče-mezi-stromy! Dobré ráno, pane Mluvící-s-pralesem! Jaká nádherná foukačka! A na jak apartním místě máte ono pero!"

„Měl více než jednoho nepřítele?"

„Jakého jednoho?"

„No, řekl bych, že fakt, že alespoň jednoho měl, je dost zřejmý, že?"

„Je to… Byl to příjemný starý pán," řekl Karotka. „Málokdy vycházel ven. Tráví… Trávil skoro všechen čas mezi svými knihami. Byl silně věřící. Tedy věřil na mnohá náboženství a víry. Studoval je. Trochu zvláštní, ale nikomu nezkřivil ani vlas. Proč by ho měl někdo zabíjet? Nebo pana Pohopku? Párek neškodných stařílů?"

Elánius mu vrátil bojový chléb. „To zjistíme. Po-licistko Anguo, byl bych rád, kdybyste se na to podívala. Vezměte… ano, vezměte si desátníka Řiťku," řekl. „Už na tom začal pracovat. Angua je také z Überwaldu, Řiťko. Možná máte nějaké společné známé nebo přátele."

Karotka vesele přikývl. Anguina tvář ztuhla.

„Ah, h'druk g'har dWatch, Sh'rt'azs!" řekl Karotka. „H'h Angua tConstable… Angua g'har, b'hk bargr'a Sh'rt'asz Kad'k…" (*Pozn. překl.: Je pravda, že překládat se má z originálu, protože překlad z překladu bývá velmi zkreslený, ale bohužel, tady mi nezbylo nic jiného než použít anglický překlad páně Pratchettův. Překládá z trpasličtiny do angličtiny a já do češtiny takto: „Vítejte, desátníku Zadečku! Tohle je policistka Angua… Anguo, ukaž Zadečkovi jak skvěle už umíš trpaslicky…")

Zdálo se, že se Angua pokouší soustředit. „Grr'dukk d'buz-h'drak…" vypravila ze sebe.

Karotka se rozesmál. „Právě jsi řekla: ‚Malý důlní nástroj ženského původu'!"

Řiťka zíral na Anguu, která mu pohled oplácela a při tom mumlala: „No, víte, trpasličtina je dost těžká, když jste se většinu života neživili štěrkem…"

Řiťka na ni zíral dál. „Ehm… no, děkuju," vypravil ze sebe. „Ehm… snad abych raději šel a poklidil si v laboratoři."

„A co lord Vetinari?" řekl Karotka.

„Nasadím na to svého nejlepšího muže," řekl Elánius. „Důvěryhodného, spolehlivého člověka, který zná všechny přístupy do tohohle paláce i jeho chodby jako dlaň vlastní ruky. Jinými slovy řečeno - tohle vyřídím sám."

Karotkův výraz plný naděje se změnil ve výraz ublížené nedůvěry. „Nechcete, abych to udělal já?" pokusil se. „Mohl bych -"

„Ne. Mějte shovívavost se starým mužem. Byl bych rád, kdybyste se vrátil na strážnici a o všechno se tam postaral."

„O co o všechno?"

„O všechno! Udělal, co je třeba. Pohnul s papíry. Sestavil nový časový rozpis hlídek a služeb. Křičel na lidi! Přečetl hlášení!"

Karotka zasalutoval. „Rozkaz, veliteli Elánie, sire."

„Výborně. A teď zmizte."

A kdyby se něco stalo Vetinarimu, dodal Elánius v duchu sám pro sebe, když skleslý Karotka odcházel, nikdo nebude moci říct, že jsi mu byl nablízku.

Malá mřížka v brance společnosti heraldiků se otevřela a přes ni ven pronikly nezřetelné zvuky, řehtání, vrčení, řev a ptačí skřeky. „Co je?“ řekl hlas za brankou. „Co tady chcete, člověče?“

„Jsem desátník Nóblhóch,“ odpověděl Noby.

K mřížce se přitisklo oko. Obhlédlo v plném rozsahu ono požehnané boží dílo, které se nazývalo desátník Nóblhóch.

„A ty jsi pavián? Máme jednoho objednaného z -“

„Ne. Já jsem sem přišel kvůli nějakému erbu,“ řekl Noby.

„Ty?“ zachvěl se hlas. Jeho majitel dával zcela jasně najevo, že existují jisté šlechtické stupně, které odněkud z výše těsně nad králem klesají až k lidem neurozeným, a že co se desátníka Nóblhócha týče, obává se majitel hlasu, že se bude muset vytvořit další taková třída, ještě neurozenější, než jsou neurození.

„Řekli mi,“ ozval se desátník Nóblhóch v silných rozpacích, „že je na prstenu, který nosím.“

„Tak si to obejděte k zadním dveřím!“ řekl hlas.

* * *

Řiťka poklízel prozatímní výbavu, kterou si instaloval na nepoužívaném záchodku, když ho jakýsi zvuk za jeho zády přinutil k ohlédnutí. O veřeje se opírala Angua.

„Co chceš?“ zeptal se Řiťka.

„Nic. Myslela jsem si jenom, že ti řeknu: neboj se. Já to nikomu neřeknu, když si to nebudeš přát.“

„Nevím, o čem to mluvíš!“

„A já si myslím, že lžeš.“

Řiťka upustil zkumavku a ztěžka dosedl na sedátko. „Jak to můžeš vědět?“ řekl. „Dokonce ani ostatní trpaslíci to nepoznají! A kolik mě to stálo opatrnosti!“

„Řekněme, že mám… zvláštní schopnosti, hm?“ odpověděla Angua.

Řiťka začal bezmyšlenkovitě vyplachovat jakousi křivuli.

„Nevím, proč tě to tak bere,“ pokračovala Angua. „Já si vždycky myslela, že trpaslíci stejně téměř nedělají rozdíl mezi mužem a ženou. Půlka trpaslíků, které přivedeme za třiadvacítku, jsou ženské, já to vím, a právě s těmi bývá nejhorší domluva.“

„Co je to třiadvacítka?“

„„Pobíhání a spílání lidem v opilosti a pokusy uříznout jim kolena‘,“ citovala Angua. „Je jednodušší přečiny očíslovat než je vždycky vypisovat v celém znění. Podívej, v tomhle městě je spousta ženských, které by byly hrozně rády, kdyby měly takovou možnost jako trpaslíci. Rozumíš, z jakých prací si můžou vybrat? Barmanka, servírka, šička, švadlena nebo něčí žena. Zatímco ty můžeš dělat cokoliv, co dělají chlapi…“

„Pokud ovšem děláme jen to, co dělají chlapi,“ pokrčila Řiťka nos.

Angua se na chvilku odmlčela. „Aha,“ řekla. „Už je mi to jasné. Ano. Tuhle písničku znám.“

„Neudržím sekeru!“ řekla Řiťka najednou. „Mám strach pustit se do boje! Myslím si, že písně o zlatě jsou pitomé! Nenávidím pivo! Neumím ani pít jako trpaslíci! Když se pokusím lemtat pivo, utopím trpaslíka za sebou!“

„Vidím, že to může být velmi komplikované,“ řekla Angua.

„Viděla jsem tady ve městě děvče, které šlo po ulici a mužští na ně pískali! A můžeš nosit šaty! Barevné šaty!“

„Ach bože,“ Angua se pokoušela nesmát. „Jak dlouho už se trpasličí dámy cítí takhle? Já myslela, že jsou šťastné tak, jak věci jsou…“

„Ano, je snadné být šťastný, když nevíš, jak to jinde chodí,“ prohlásila Řiťka trpce. „Kroužkové kalhoty jsou fajn, dokud nezjistíš, že existuje satén, hedvábí a krajkové prádlo!“

„Kra… aha, asi ano,“ řekla Angua. „Krajkové prádlo. Ano.“ Pokusila se cítit jistou účast a skutečně ji cítila, ale měla co dělat, aby neřekla: Ty aspoň nemáš ten pech, že si musíš vybírat modely, které se dají zapnout tlapkami.

„Myslela jsem si, že se přesunu sem a najdu si nějaké jiné zaměstnání,“ vzlykala Řiťka. „Umím šít a byla jsem v Cechu šiček a -“ zarazila se a i pod plnovousem bylo vidět, jak zčervenala.

„Ano,“ přikývla Angua. „Tuhle chybu udělala spousta ženských.“ Vstala a oprášila se. „Ale každopádně jsi udělala dojem na velitele Elánia. Myslím, že se ti tady bude líbit. V Hlídce má každý své problémy. Normální lidé se nestávají policisty. Budeš s nimi vycházet skvěle.“

„Velitel Elánius je trochu…“ začala Řiťka.

„Je fajn, když má dobrou náladu. Občas se potřebuje napít, ale v poslední době to dělá skutečně výjimečně. Znáš to: jeden panák je příliš mnoho, dva už jsou málo… A je z toho popudlivý. Když je ve špatné náladě, přišlápne ti špičky a pak na tebe bude křičet, protože nestojíš dost rovně.“

„Ty jsi normální,“ řekla Řiťka mezi vzlyky. „Ty se mi líbíš.“

Angua ji pohladila po hlavě.

„To říkáš teď,“ opáčila, „ale až tady budeš nějakou tu chvíli, zjistíš, že nejsem nic jiného než obyčejná čubka… Co je to?“

„Co?“

„Tady ten… obrázek. Ty oči.“

„Myslíš ty dva rudé body,“ řekla Řiťka.

„Ale? Ano?“

„To je poslední věc, kterou viděl otec Tubelík, myslím."
Angua upírala oči na černý obdélník. Zavětřila. „A je to tady zase!"
Řiťka o krok ustoupila. „Co? O čem to mluvíš?"
„Odkud pochází ten zápach?" ptala se Angua.
„To nejsem já!" pospíšila si Řiťka.
Angua sebrala ze stolku malý talířek a přičichla k němu. „To je ono! Tohle jsem cítila v muzeu! Co je to?"
„Je to jen jíl. Bylo to na zemi v místnosti, kde byl zabit ten starý kněz. Pravděpodobně to tam někdo přinesl na botě."
Angua kousek hmoty rozdrobila mezi prsty.
„Myslím, že je to obyčejná hrnčířská hlína," řekla Řiťka. „Používali jsme ji v cechu. Na výrobu nádob," dodala pro případ, že by Angua nepochopila, co a jak. „Víš, co myslím? Tyglíky a takové věci. Tahle vypadá, jako když se ji někdo pokusil vypálit, ale nepoužil správnou teplotu. Vidíš, jak se drobí?"
„Hrnčířství," řekla Angua. „Znám hrnčíře…"
Podívala se znovu na obrázek z ikonografu.
Prosím ne, pomyslela si. Jen ať to není jeden z nich.

Hlavní brána společnosti heraldiků - obě křídla - se rozletěla dokořán. Dva heraldikové vzrušeně pobíhali kolem desátníka Nóblhócha, který vyvrávoral ven.
„Zjistilo vaše lordstvo všechno, co potřebovalo?"
„Nngh," odpověděl Noby.
„Kdybychom vám snad mohli být ještě nějak nápomocni…"
„Hmpf."
„Vůbec nic pro vás nemůžeme -?"
„Gbll."
„Omlouváme se vám za ty boty, ale saň byla nemocná. Jak to uschne, snadno se to oddrolí."
Noby se vrávoravým krokem vydal po hlavní ulici.
„Má dokonce i takový vznešený krok, co říkáš?"
„Rozhodně… možná ještě vznešenější."
„Je to nechutné, že tak urozený muž je pouhým desátníkem."

* * *

Troll Láva ustupoval, až zády narazil na svůj hrnčířský kruh.
„Já to neudělal," prohlásil.
„Neudělal co?" zajímala se Angua.
Láva zaváhal.
Láva byl obrovský a… tak nějak… kamenný. Pohyboval se ulicemi města jako malý ledovec, a jak tomu bývá u ledovců, bylo na něm víc než jen to, co člověk viděl na první pohled. Byl známý jako dodavatel věcí. Více méně jakýchkoliv věcí. Byl také jako zeď, což je hodně podobné ohradě, ale oproti ohradě je mnohem tvrdší a mnohem hůř se proráží. Láva nikdy nekladl zbytečné otázky, protože ho nikdy žádné nenapadly.
„Nic," odpověděl nakonec. Láva už dávno zjistil, že všeobecný zápor je mnohem jistější než postupné zapírání jednotlivých možností.
„To ráda slyším," řekla Angua. „A teď… odkud bereš materiál?"
Lávova tvář téměř popukala námahou vymyslet, kam by mohly otázky tohoto druhu směřovat. „Já na ně mám papíři," zaduněl, „každej kousek je řácky zacálovanej!"
Angua přikývla. To byla nejspíš pravda. Láva, i když na první pohled budil dojem, že by nedokázal počítat do deseti, aniž by někomu kolem sebe neutrhl ruku - a bylo známo, že má důvěrné styky se složitou zločineckou hierarchií města -, byl proslulý tím, že své účty platil. Chcete-li být úspěšní ve zločineckém světě, musíte mít především pověst poctivce.
„A viděl jsi už někdy takovouhle hlínu?" řekla Angua a ukázala mu hrudku.
„To je jíl," odpověděl Láva a poněkud se uvolnil. „Takovej vidim furt. Takovej jíl, von nemá výrobní číslo. Jíl je jíl. Mám ho fůru vzadu. Takovýho. Dělaj se z toho cihly a hrnce a další věci. Se z toho dělaj. Ve městě je bůhvíco hrnčířůch a všichni máme ten samej matroš. Proč tě zajímá zrovna jíl?"
„A nemohl bys mi říci, odkud ten jíl je?"
Láva vzal hrudku na dlaň, očichal ji a pak ji promnul mezi prsty.
„To je prašivina," řekl a zdálo se, že teď, když se rozhovor obrátil od osobních věcí k všeobecným, je mnohem spokojenější. „To je takovej řídkej jíl, dobrej akorát tak pro takový ty jako dyž umělecký keramičky s dlouhejma oringlema, co dělaj hrnky na kafe tak mrňavý, že se vám na ně nevejdou vobě ruce." Znovu hrudku promnul mezi prsty. „A taky to má v sobě kolik šamotu. To se rozmlátěj hodně na jemno starý pálený věci a přidaj do toho. Vono je to potom takový bytelnější. Ta hlína jako. Každej hrnčíř toho má fůru." Znovu zmáčkl hrudku v ruce. „Todle bylo zahřátý, ale nedodělaný."
„Ale nedokázal bys říci, odkud ta hlína je?"
„No, nejpřesnější, co můžu říct, je, že ze země, dámo," odtušil Láva lakonicky. Teď, když se ujistil, že otázky nemají nic společného s takovými záležitostmi, jako je například poslední zásilka dutých soch a podobně, uvolnil se. Jak se někdy za podobných okolností stává, pokusil se být užitečný. „Pojďte a podívejte se na tohle."
A s dusáním se otočil, členky Hlídky ho následovaly dílnou, zatímco je většina přítomných trollů sledovala

ostražitými pohledy. Ani jeden z nich nestál o to, vidět policistu takhle zblízka, zvláště když většina z nich pracovala u Lávy, protože to bylo klidné a tiché zaměstnání a oni se potřebovali alespoň na několik týdnů ztratit veřejnosti z očí. Byla pravda, že mnozí lidé přicházeli do města, protože to bylo místo velkých možností, ale někdy to byla i příležitost, jak se vyhnout tomu, aby byli oběšeni, naraženi na kůl nebo trháni koňmi za zločiny, které nechali za sebou v horách.

„Hlavně se moc nerozhlížej," řekla Angua.

„Proč?" zeptala se Pleškot.

„Protože jsme tady samy dvě a jich je alespoň dva tucty," odpověděla Angua. „A všechno naše oblečení bylo ušito pro lidi s oběma rukama a oběma nohama."

Láva prošel dveřmi ven na dvůr za dílnou. Na paletách tam byly narovnány různé nádoby. V dlouhých řadách se červenaly cihly. A pod hrubě zbudovanou střechou bylo několik hromad jílu.

„Hele," ukázal Láva. „Jíl."

„Říká se tomu nějak, když je to takhle v té hromadě?" zeptala se Řiťka bojácně. Pak se opatrně dotkla hromady nohou.

„Jo," přikývl Láva. „Pro todle máme termitus pechmikus ‚hromada'."

Angua smutně potřásla hlavou. Tak to jsou ty stopy. Jíl je jíl. Doufala, že ho bude množství různých druhů, a jak se ukázalo, je obyčejný jako prach.

Ale pak Láva pomohl policii s pátráním. „Helejte, nevadilo by vám, dybysme se vrátili zpátky?" zamumlal. „Voni sou z vás mý pomocníci nervézní a vsadil bych se, že naflákaj hrnce, co pak neprodám."

Ukázal na velké dveře v zadní stěně, dost velké, aby jimi projel vůz. Pak se chvilku hrabal v kapse u zástěry, až vytáhl velký klíč.

Zámek na bráně byl velký, lesklý a nový.

„Ty se bojíš, aby tě někdo nevykradl?"

„Helejte, slečinko, to nejni fér," řekl Láva. „Někdo mi zničil starej zámek, dyž mi před třema čtyřma měsícema čórnul ňáký zboží."

„To je ale hnusné, co?" řekla soustrastně Angua. „Člověka obvykle v takovém případě většinou napadne, proč vlastně platí daně."

Láva byl svým způsobem mnohem chytřejší než například pan Ocelkůrka. Anguinu poznámku ignoroval. „Bylo to akorát zboží," řekl a snažil se policistky dotlačit k bráně, jak nejrychleji to jen šlo.

„A co vám ukradli?" zajímala se Pleškot. „Jíl?"

„Jo, nestál nijak moc, ale máte tak zhruba recht," přikývl. „Hrom do mě bac, estli vim, proč to udělali. To už musí bejt něco, to už je prácička, dyž chcete, aby vám vratama odpochodovalo skoro půl tuny jílu."

Angua si znovu prohlédla zámek. „To věřím," řekla nepřítomně.

Brána za nimi s třeskem zapadla. Byly opět venku v uličce.

„Chtěla bych vědět, na co by mu někdo kradl takové množství hlíny," zavrtěla Pleškot hlavou. „Hlásil to Hlídce?"

„Tomu nevěřím," odpověděla jí Angua. „Vosy si většinou moc nestěžují, když je někdo bodne. Každopádně Navážka si myslí, že Láva je namočený v pašování Nářezu do hor, a proto je celý nedočkavý najít nějakou záminku, aby se mohl v dílně pořádně rozhlédnout… Podívej, tohle je prakticky můj volný den." Ustoupila o kousek a změřila si pohledem vysokou zeď posázenou na vrcholu kovovými hroty. „Dá se vypálit jíl v obyčejné peci?"

„To ne."

„Není v ní dost teplo?"

„Ne, má špatný tvar. Některé nádoby by byly přepálené, jiné pořád ještě nedodělané. Proč se ptáš?"

Proč se ptám? pomyslela si Angua. Ale co, k čertu se vším… „Dala by sis něco k pití?"

„Nechci pivo," odpověděla Řiťka rychle. „A nechci jít nikam, kde se musí zpívat, když se pije. Nebo se plácat do kolenou."

Angua s pochopením přikývla. „Abych to tak shrnula, někam, kde by nebyli žádní trpaslíci?"

„Ehm. . jo."

„Tam, kam spolu zajdem, to není žádný problém."

Mlha rychle houstla. Celé ráno visela v uličkách a sklepích. Teď ještě ztmavla. Vystupovala ze země a z řeky, spouštěla se z oblohy, vypadala jako lepivá nažloutlá a páchnoucí deka - řeka Ankh v plynné formě. Našla si cestu puklinami a proti všem zákonům logiky setrvávala i v osvětlených místnostech, plnila vzduch závojem, v němž pálily a slzely oči a praskal plamen svíček. Venku se rozmazával obrys každého předmětu, každý tvar se měnil v hrozbu…

V šedé uličce odbočující z šedé ulice se Angua zastavila, narovnala se a strčila do dveří.

Když vstoupily dovnitř, ovzduší v dlouhé, nízké a tmavé místnosti se změnilo. Čas se na vteřinu zastavil a ten okamžik zazvonil jako skleněná mísa, ale pak se atmosféra najednou uvolnila. Přítomní se obraceli zpět ke svým sklenicím.

Oni skutečně seděli. Chovali se docela, jako kdyby byli lidé.

Řiťka se přisunula blíž k Angui. „Jak se to tady jmenuje?" zeptala se.

„No, ono se to tady vlastně nejmenuje," odpověděla Angua, „ale někdy tomu říkáme Na márách."

„Zvenčí to nevypadá jako hospoda. Jak takový podnik najdeš?"

„Ten nenajdeš. K tomu… jsi přitahována."

Pleškot se nervózně rozhlédla. Nebyla si jistá, kde jsou, jen tušila, že je to někde ve spleti malých uliček v blízkosti dobytčího trhu.

Angua přistoupila k baru.

Z šera se vynořil temnější stín. „Zdravím tě, Anguo," řekl hlubokým tahavým hlasem. „Ovocnou šťávu?"

„Ano. Chlazenou."

„A co s tím trpaslíkem?"

„Toho si dá syrového," ozval se hlas ze šera. Tmou se zavlnil krátký záchvěv sborového smíchu.

Některé ze smíchů připadaly Řiťce dosti podivné. Nedokázala si představit, jak by mohly vycházet z normálních rtů. „Já si dám taky ovocnou šťávu," vypravila ze sebe.

Angua se na trpaslici podívala. Cítila zvláštní vděčnost za to, že poznámka, která vyletěla ze šera, tu malou kulovitou hlavu jako by dokonale minula. Odepjala si policejní odznak a pečlivě a významně ho položila na barpult. Udělal tiše cink. Pak Angua vytáhla z kapsy ikonografii, naklonila se přes pult a podala ji barmanovi. (*Pozn. překl.: Anglické „man" znamená právě tak člověk, jako muž, nemluvě o zhruba deseti dalších významech. Slovo barman, které pochopitelně označuje toho člověka za barpultem, který vám poslouží nějakým tím drinkem, jsme prostě převzali. Uznáte, že výraz barmuž či barčlověk, který by tady měl být použit kvůli vyznění následujícího vtípku, by zněl pěkně hloupě) Pokud to tedy byl člověk Pleskot si stále ještě nebyla jistá. Tabulka nad barem hlásala: „Zde se hosté nemění."

„Ty víš, kde se co šustne, Igore," řekla Angua. „Včera byli zabiti dva starci. Trollovi Lávovi nedávno někdo ukradl větší množství cihlářské hlíny. Neslyšel jsi o tom něco?"

„Proč se o to staráš?"

„Zabíjet lidi, i když jsou staří, je nezákonné," odpověděla mu Angua. „Samozřejmě, zrovna tak je nezákonná celá spousta věcí, takže máme v Hlídce plné ruce práce. Ale jsme raději, když můžeme mít plné ruce důležitých věcí. Jinak bychom mohli začít mít ruce plné těch nedůležitých věcí. Slyšíš mě?"

Stín chvíli uvažoval. „Běžte a sedněte si někam," řekl. „Přinesu vám pití."

Angua se vydala ke stolku v nedalekém výklenku. Návštěvníci o ně ztratili zájem. Tichý šum hovoru nabral na síle.

„Co je to za podnik?" zašeptala Řiťka.

„To je… Tady každý může být sám sebou," odpověděla Angua pomalu. „Lidé, kteří… jinak musí být tak trochu opatrní. Chápeš?"

„Ne…"

Angua si povzdechla. „Upíři, zombie, bubáci, ghúlové a tak. Nemr-" zarazila se. „Prostě ti jinak živí," dořekla. „Ti, kteří se musí většinu života hlídat, aby nestrašili ostatní lidi, musí se přizpůsobovat. Tak to tady funguje. Přizpůsobit se, sehnat si zaměstnání, neděsit lidi a máš slušnou šanci, že jednoho dne nenajdeš přede dveřmi dav s vidlemi a planoucími pochodněmi. Ale občas je dobře zajít někam, kde všichni vědí, co jsi zač."

Teď, když si Řiťčiny oči přivykly na šero v místnosti, začala rozeznávat na lavicích stíny různých tvarů. Některé z nich byly mnohem větší než stíny lidské. Jiné měly špičaté uši a dlouhé čenichy.

„Co je to za děvče?" zeptala se. „Vypadá… normálně."

„To je Violeta Botičková. Je to víla Zubnička. A vedle ní je bubák Šlýžkal."

Ve vzdáleném koutě sedělo něco schouleného v obrovském plášti a pod špičatým kloboukem se širokou střechou.

„A tamten?"

„To je Starej dědek Potíž," řekla Angua. „Jestli nechceš mít nějaký malér, tak si ho vůbec nevšímej."

„Ehm… a jsou tady i nějací vlkodlaci?"

„Jeden nebo dva," přikývla Angua.

„Nenávidím vlkodlaky."

„Vážně?"

Nejpodivnější návštěvnice seděla sama u malého kulatého stolku. Vypadala jako velmi stará dáma s šálou a slaměným kloboukem s květinami. Zírala před sebe s výrazem dobromyslné bezcílnosti, a když se na ni člověk v té podivné společnosti zadíval, vypadala mnohem děsivěji než kterýkoliv z oněch ostatních stínů.

„A tahle?" sykla Pleškot.

„Ta? To je jenom paní Gamagé."

„A taje co?"

„Co je? No, ona sem chodí skoro denně na nějakou tu skleničku a taky aby přišla mezi lidi. Někdy si… oni si zazpívají. Staré písničky, které si paní Gamagé pamatuje. Je téměř dokonale slepá. A jestli myslíš, zda je nemrtvá… tak ne, není. Ani upír, zombie nebo bubák. Prostě jen obyčejná stará dáma."

U stolku paní Gamagé se zastavilo obrovské chlupaté stvoření a položilo před stařenku sklenici.

„Portské s citrónem. To je pro vás, paní Gamagé."

„Tak na zdravíčko, Karlíčku!" zachichotala se stará paní. „Jak jde instalatéřina?"

„Jde to skvěle, drahoušku," řekl bubák a zmizel v šeru.

„To byl instalatér?" užasla Pleškot.

„Samozřejmě že ne. Nevím, co byl zač Karlíček. Pravděpodobně už je dávno mrtvý. Ale ona si myslí, že tenhle bubák je Karlíček instalatér, a proč by jí to někdo vyvracel?"

„To chceš říct, že ona neví, že tahle hospoda je -"

„Podívej, ona sem chodí už od těch starých časů, kdy se to tady ještě jmenovalo U koruny pod sekerou," vysvětlovala ochotně Angua. „Nikdo jí to nechce pokazit. Paní Gamagé má rád každý. Oni na ni… tak trochu dávají pozor. Vypomáhají jí v různých drobnostech."

„Jak?"

„No, slyšela jsem, že minulý měsíc se někdo vloupal do té chajdy, kde bydlí, a ukradl jí tam nějaké věci…"

„To mi jako pomoc zrovna nepřipadá."

„…a příští den jí to někdo všechno vrátil a na Stínově našli párek zlodějů, kterým někdo vysál všechnu krev." Angua

se usmála a v jejím hlase se zachvěl zlomyslný tón. „Víš, lidé ti napovídají o nemrtvých spoustu ošklivých věcí, ale nikdy se nedoslechneš kolik užitečné práce udělají nemrtví ve prospěch společnosti."

Objevil se barman Igor. Vypadal více méně jako člověk, až na to, že měl hřbety rukou porostlé černou srstí a místo obočí jediný plynulý huňatý pruh nad očima. Hodil na stůl několik tácků a na dva z nich postavil sklenice.

„Teď si pravděpodobně přeješ, aby to byl trpasličí bar," řekla Angua. Zvedla opatrně volný tácek, který jí ležel těsně vedle ruky, a podívala se na jeho spodní stranu.

Řitka se znovu rozhlédla kolem. Kdyby to byl trpasličí bar, touhle dobou už by se podlaha lepila rozlitým pivem, vzduchem by poletovalo nestrávené pití a všichni by zpívali. Pravděpodobně by zpívali nejnovější trpasličí hit Zlato, zlato, zlato nebo některou ze starých oblíbených lidovek jako Zlato, zlato, zlato nebo největší trpasličí evergreen Zlato, zlato, zlato. Během dalších pěti minut by vzduchem proletěla první sekera.

„Ne," zavrtěla hlavou. „Tak špatné to nemůže být nikde."

„Dopij to," řekla Angua. „Musíme si někam zajít a na něco se podívat."

Kolem Anguina zápěstí se sevřela obrovská chlupatá tlapa. Zvedla hlavu a upřela pohled do děsivé tváře, kterou tvořily prakticky jen oči, tlama a dlouhé chlupy.

„Ahoj, Šlicku," řekla odměřeně.

„Há… tak jsem slyšel o nějakým baronovi, kterej je z tebe fakticky nešťastnej," řekl Šlicek a z jeho dechu by se dal vysrážet alkohol.

„To je moje věc, Šlicku," odpověděla Angua. „Běž a raději si zase hezky vlez za svoje dveře jako hodný bubák!"

„Pch, von tvrdí, že zostouzíš svou starou dobrou otčinu -"

„Pusť mě, prosím," řekla Angua. V místech, kde ji svírala Šlickova ruka, měla kůži úplně bílou.

Řiťka přejela pohledem bubákovi od zápěstí k rameni. Přestože byl jinak poměrně štíhlý, svaly na paži se mu rýsovaly jako kuličky navlečené na drátě.

„Cha, ty s tou tvojí plackou," ušklíbl se ošklivě. „Proč bychom tě tady -"

Angua se pohnula tak rychle, že se Řiťce na kratičký okamžik rozmazala před očima. Volnou rukou si něco vytáhla od pasu, zvedla to a připlácla Šlickovi na hlavu. Ten sebou trhl, pustil ji, narovnal se a zůstal stát. Kymácel se pomalu sem a tam a přitom se mu ze zubaté tlamy draly tiché steny. Na hlavě měl malý čverec silné chlupaté látky, jejíž cípy mu odstávaly kolem uší jako kapesník s uzly, jaké si dávají na hlavu lidé proti úžehu.

Angua odstrčila židli a sebrala ze stolu tácek. Nezřetelné postavy kolem stěn reptaly.

„Vypadněme odsud," řekla. „Igore, dej nám půl minutky a můžeš mu sundat tu deku z hlavy. Pojď, Řiťko."

Angua s Řiťkou spěšně vyšly ven. Mlha zatím stačila změnit slunce v pouhý náznak, ale ve srovnání s barem Na márách vládlo na ulicích oslňující světlo.

„Co se mu to stalo?" ptala se Řiťka v běhu, kterým vyrovnávala Anguin dlouhý krok.

„Existenční nejistota," odpověděla jí Angua. „Teď neví, zda existuje, či nikoliv. Je to kruté, vím, ale zjistili jsme, že je to jediná věc, která na bubáky platí. Nejlepší je modrá chlupatá pokrývka." Všimla si Řiťčina nechápavého výrazu. „Podívej, bubáci zmizí, když strčíš hlavu pod pokrývku. To přece ví každý, že? Takže když strčíš pod deku hlavu jim…"

„Aha. Už chápu. Óó, to je hodně ošklivé."

„Během deseti minut bude zase v pořádku." Angua se naklonila a hodila pivním tácem jako žabkou.

„A co to vykládal o nějakém baronovi?"

„Já ho moc neposlouchala," odpověděla opatrně Angua.

Pleškot se v mlze zachvěla, ale nebylo to jen chladem. „Měl přízvuk, jako kdyby pocházel taky z Überwaldu jako my. Byl tam jeden baron, žil nedaleko nás, a ten doslova nenáviděl každého, kdo chtěl odejít."

„Ano…"

„Celá jejich rodina byli vlkodlaci. Jeden z nich mi sežral bratrance."

Anguina paměť se rozeběhla na plné obrátky. Vrátila se všechna stará jídla z doby před tím, než si řekla „ne, takhle se žít nedá", a začala ji strašit. Trpaslík… trpaslík… Ne, byla si téměř jistá, že nikdy… Ostatně, celá rodina si dělala legraci z jejích jídelních návyků…

„Proto je nemůžu vystát," pokračovala Pleškot. „Ano, lidé říkají, že se dají zkrotit, ale já říkám: jednou vlkem, vždycky vlkem. Nemůžeš jim věřit. Jsou zlí ve své podstatě, víš? Mohou v jediném okamžiku znovu zdivočet, to říkám já."

„Ano. Můžeš mít pravdu."

„A nejhorší na tom je, že většinu času se pohybují mezi námi a vypadají jako obyčejní lidé."

Angua zamrkala, vděčná za to, že ji kryje jak mlha, tak Řiťčina neochvějná důvěra. „Pojď. Už jsme skoro na místě."

„Kde?"

„Jdeme se podívat na někoho, kdo je buď náš vrah, nebo kdo vraha zná."

Pleškot se zastavila. „Ale ty máš jen meč a já nemám ani ten!"

„Neboj se, nebudeme zbraně potřebovat."

„Oh, to je výborné!"

„Ony by nám stejně k ničemu nebyly."

„Oh!"

Elánius otevřel dveře, aby zjistil, proč je v úřadovně takový křik. Lidský - v tomto případě trpasličí -faktor zastupující policii, desátník ve službě, měl nějaké potíže.

„Zase? Kolikrát už jste byl tenhle týden zabit?"

„Dělal jsem jenom svou práci!" prohlašoval rezolutně neviditelný stěžovatel.

„Rovnal jste česnek? Vy jste přece upír, ne? Heleďte, proberme si, jaká zaměstnání jste v poslední době dělal… Ostřič

kůlů pro firmu na výrobu plotů, zkoušeč slunečních brýlí pro firmu Argus optik… Zdá se mi to, nebo je v tom nějaký utajený systém?“

„Promiňte, velitel Elánius?“

Elánius se ohlédl přímo do usměvavé tváře, jejímž jediným cílem bylo konat světu dobro, i kdyby si celý svět přál, aby raději konala něco jiného.

„Ach… policista Postihnout, no ano,“ dodával spěšně. „Obávám se, že v tomhle okamžiku jsem dost zaneprázdněn a nejsem si ani jistý, že mám nesmrtelnou duši, ha-ha, ale možná byste se mohl zastavit až…“

„Je to kvůli těm slovům, jejichž význam jsem měl na váš rozkaz rozluštit,“ řekl Postihnout káravě.

„Jaká slova?“

„No přece ta, která otec Tubelík napsal vlastní krví? Vy jste řekl, abych se pokusil zjistit, co znamenají.“

„Aha. Ano. Pojďte do mé kanceláře.“ Elánius se uvolnil. Tak tohle naštěstí nebude jeden z těch děsivých rozhovorů o stavu jeho duše a nezbytnosti pořádně ji vyprat a vykartáčovat, než propadne zatracení věčnému. Tohle bude o něčem důležitém.

„Je to starodávná cenotinština, sire. Používala se ke psaní svatých knih, i když samozřejmě, když řeknu ‚svatý‘, nemohu k tomu nepodotknout, že ve skutečnosti byli cenotini zásadně pomýleni, protože…“

„Jistě, jistě, jakpak jinak,“ řekl Elánius a usedl za psací stůl. „A neříkal ten nápis náhodou ‚Udělal to panXY,hú,hú,hú‘?“

„Ne, pane. Tahle věta se nevyskytuje v žádné ze známých svatých knih.“

„Hm,“ zabručel Elánius.

„Kromě toho jsem si prohlédl ostatní papíry v místnosti a zdá se, že ten papír nebyl psán rukou zavražděného, sire.“

Elániův obličej se poněkud rozjasnil. „A-ha! Takže to psal někdo jiný? A neříká to třeba něco jako ‚Á teď to máš, lumpe, čekali jsme celé roky, abysme tě dostali za to, co jsi tenkrát udělal‘?“

„Ne, sire. Tahle věta se nevyskytuje ani v žádných jiných svatých knihách,“ pokračoval policista Postihnout a zaváhal. „Jen v Apokryfech k Pomstychtivému testamentu Offlerovu,“ dodal důležitě. „Tahle slova jsou z cenotinské Knihy pravdy,“ odfrkl si poněkud pohrdavě, „jak tomu říkají. Je v ní zachyceno, co prý jejich falešný bůh…“

„Mohl byste mi laskavě říci, co znamenají ta slova, a vynechat srovnávací náboženskou studii?“ přerušil ho Elánius.

„Dobrá, sire.“ Postihnout se zatvářil ublíženě, ale rozložil kousek papíru a pohrdlivě si odfoukl. „Tohle jsou některá pravidla, která údajně dal jejich bůh prvním lidem, když je uhnětl z hlíny a vypálil, sire. Pravidla jako ‚Po celý život v potu tváře pracovati budeš‘, sire, a ‚Nezabiješ‘ a ‚Pokorný budeš‘. Takové věcičky.“

„To je všechno?“ zeptal se Elánius.

„Všechno, pane,“ přisvědčil Postihnout.

„Takže jsou to jen náboženské citáty?“

„Přesně tak, sire.“

„A nenapadá vás náhodou nějaký důvod, proč měl ten papír právě v ústech? Ten chudák vypadal, jako kdyby si právě chtěl dát poslední cigaretu.“

„Ne, sire.“

„Rozuměl bych tomu ještě, kdyby tam bylo něco jako ‚Své nepřátele zdrtíš‘,“ pokračoval Elánius. „Ale tohle jednoduše praví ‚Konej svou práci a nedělej potíže‘.“

„Ceno byl velmi nenáročný bůh, pane. V přikázáních měl do odborníka opravdu daleko.“

„Na to, jak znám bohy, to zní dost slušně.“

Postihnout se zatvářil nesouhlasně. „Cenotini vymřeli během pěti set let, kdy vedli jednu z nejkrutějších a nejkrvavějších válek na našem kontinentu.“

„Ušetříme blesky a rozeženeme církevní sbor, co?“ usmál se téměř pobaveně Elánius.

„Prosím, sire?“

„Ale nic. No, dobrá, děkuju vám, policisto. Zařídím, aby o tom byl informován kapitán Karotka. Děkuji vám ještě jednou, a protože bych vás nerad zdržoval od vašich -“

Ale ani Elániův až kvapně zrychlující hlas nedokázal zabránit Postihnoutovi v tom, aby vytáhl ze záňadří roličku papíru.

„Přinesl jsem vám poslední číslo Nepřikrášlených faktů, sire, a taky Válečný křik, který obsahuje mnoho článků, jež vás budou určitě zajímat. Například exhorty pastora Nosóna Pidlaře ke kongregacím, (*Pozn. překl.: To má zvuk, co? Lepší, než kdybych použil české výrazy, které by vám zhruba řekly, že to jsou: „Krátké povzbudivé promluvy při bohoslužbách, a to buď ke shromáždění věřících, k radě spolupracujících církví, nebo jiným církevním shromážděním apod.“Ale hlavně je to kratší) aby se pozvedly a promluvily vřele k lidem prostřednictvím svých schránek na dopisy.“

„Ehm, děkuji vám.“

„Nemohl jsem si nevšimnout, že ty články a časopisy, které jsem vám přinesl minulý týden, leží pořád na vašem stole, na tom místě, kam jsem je položil, sire.“

„Och ano, no, víte, jak bych vám to… Prostě… Víte, jak to chodí, v posledních dnech jsem měl tolik práce, takže opravdu nezbyla ani chvilka, abych se do nich…“

„Nikdy není pozdě začít se bránit věčnému prokletí, sire!“

„Na nic jiného nemyslím, policisto. Děkuji vám.“

To je nefér, pomyslel si Elánius, když Postihnout odešel. V mém městě, na místě zločinu je ponechán psaný lístek, a má dost slušnosti, aby byl výhrůžný? Nemá. Je to poslední pokus umírajícího muže napsat jméno svého vraha? Ne. Je to kus kostrbatých náboženských poučení. Jaký je to Bůh stop, když poskytuje stopy záhadnější než záhada sama?

Elánius napsal na Postihnoutův překlad nějakou poznámku a papír položil do košíku s nápisem „vyřídit“.

Dost pozdě si Angua uvědomila, proč se právě v tomhle období měsíce podvědomě vyhýbala okolí městských jatek.

Dokázala se proměnit dle vlastní vůle, kdykoliv si to přála. To je jedna věc, na kterou lidé u vlkodlaků zapomínají. Úplněk však byl něco, čemu nedokázali odolat, měsíční paprsky pronikaly přímo ke středisku jejich morfologické paměti a otočily všemi vypínači, ať o to Angua stála, nebo ne. Do úplňku chybělo jen několik dnů. A vábný pach zvířat v ohradách a krve z jatek bušil do pevné stěny jejího vegetariánství. Tato pro ni těžko odolatelná kombinace hrozila nebezpečím, že nastartuje Anguina automatického pilota.

Zadívala se na temnou budovu před nimi. „Myslím, že to obejdeme zezadu," řekla. „A ty můžeš zaklepat."

„Já? Mě si nikdo ani nevšimne!" vyděsila se Řiťka.

„Ukážeš jim placku a řekneš, že jsme Hlídka."

„Ani se na mě nepodívají! Vysmějou se mi!"

„Dřív nebo později tě to stejně nemine. Takže do toho!"

Dveře otevřel mohutný muž v zástěře potřísněné krví. Byl šokován, když ho za opasek uchopila jedna trpasličí ruka, druhá mu před obličejem nastrčila policejní odznak a zhruba ve výši pupku se mu ozval hlas: „My jsme Hlídka, jasné? Tak! A jestli nás okamžitě nepustíte dovnitř, dáme si vaše střeva jako předkrm!"

„To pro začátek nebylo špatné," zabručela Angua. Zvedla Řiťku, postavila ji kousek vedle a zářivě se na řezníka usmála.

„Pan Fuseklar? Chceme si promluvit s jedním z vašich zaměstnanců. S panem Dorflem."

Muž ještě nestačil tak docela zažít náhlý šok z Řiťky, ale přesto se mu podařilo částečně se vzpamatovat. „Pan Dorfl? Co udělal tentokrát?"

„Jen se ho chceme na něco zeptat. Můžeme dovnitř?"

Pan Fuseklar se podíval na Řiťku, která se nervózně třásla prožitým vzrušením. „Mám na vybranou?" zeptal se.

„No, řekněme, že máte na vybranou v jistém směru," řekla Angua.

Pokusila se uzavřít nos zrádnému vábení krve. Někde nedaleko v areálu byla dokonce výrobna uzenin. Ta zpracovávala všechny ty části zvířat, které by jinak nikdo nejen nejedl, ale ani nepoznal. Při pachu jatek se jí obracel lidský žaludek, ale někde hluboko uvnitř si jedna část jejího já sedla, začala slinit a chtivě nasávala tu směs vůní vepřového, hovězího, jehněčího, skopového a…

„Krysy?" řekla a zavětřila. „Nevěděla jsem, že zásobujete i trpasličí trh, pane Fuseklare?"

Pan Fuseklar se najednou změnil v člověka, který si přál, aby všichni viděli, že chce spolupracovat.

„Dorfle! Okamžitě sem!"

Ozval se zvuk těžkých kroků a zpoza pultu s hromadou zvířecích mrtvol se vynořila postava.

Někteří lidé neměli nemrtvé v oblibě. Angua věděla, že velitel Elánius je v jejich přítomnosti poněkud nejistý, i když v poslední době se to dost zlepšilo. Lidé vždycky potřebují někoho, komu by se cítili tak trochu nadřazeni. Živí nenáviděli nemrtvé a nemrtví si - cítila, jak se jí zatínají pěsti - ošklivili neživé.

Golem jménem Dorfl maličko kulhal, protože měl jednu nohu o kousek kratší než druhou. Nebyl oblečen, protože neměl nic, co by musel skrývat, a tak na něm byly vidět skvrny různých odstínů v místech, kde byl v minulých letech vyspraven novým jílem. Bylo na něm těch „záplat" tolik, že Angua začala přemýšlet, jak asi může být starý. Ta věc, golem, vypadala jako ony hrnky, které tak zavrhoval Láva. Hrnky vyrobené lidmi, kteří si myslí, že když jsou udělané ručně, musí tak i vypadat a otisk palce ve vypálené hlíně že je značkou pravosti.

To bylo ono. Ta věc vypadala, jako když byla vyrobena ručně. Samozřejmě, za ty roky se téměř celá sama přestavěla, oprava za opravou. Golemovy trojúhelníkové oči slabě světélkovaly. Byly bez zorniček, otvory tmavočerveně doutnaly uvězněným ohněm.

V ruce držel dlouhý sekáček na maso. Řiťčin pohled se na nástroj přilepil a ve zhrozeném úžasu se nedokázal odtrhnout. V druhé ruce golem svíral kus provazu, na jehož konci byl uvázán velký chlupatý a silně páchnoucí kozel.

„Co děláš, Dorfle?"

Golem kývl hlavou ke kozlovi.

„Krmíš Jidáše?"

Dorfl znovu přikývl.

„Nemáte náhodou nějakou práci, pane Fuseklare?" řekla Angua.

„Ne, já…"

„Já myslím, že jistě máte nějakou práci, pane Fuseklare," zdůraznila Angua.

„Co? Ehm. Ano? Hm. Ano. Dobrá. Dobrá, půjdu a podívám se na paráky s vnitřnostmi…"

Když řezník odcházel, zastavil se na okamžik a zamával prstem pod místem, kde by měl golem nos, kdyby golemové měli nosy.

„Jestli kvůli tobě budu mít nějaký malér…" začal.

„Myslím, že ty vaše paráky by potřebovaly dohled co nejdříve," řekla Angua ostře.

Řezník odspěchal.

Na dvoře bylo ticho, i když přes vysoké zdi se občas přelily zvuky města. Z druhého konce jatek sem tu a tam dolehlo zabečení vyděšené ovce. Dorfl stál nehybně jako balvan, v ruce svíral sekáček a oči upíral k zemi.

„To je troll, který vypadá jako člověk?" zašeptala Řiťka. „Podívej se na ty oči!"

„To není troll," opáčila Angua, „ale golem. Muž z hlíny. Stroj."

„Ale vypadá jako člověk!"

„Protože je to stroj, který má vypadat jako člověk."

Angua obešla golema a zastavila se za ním. „Chci si přečíst tvůj šém, Dorfle," řekla.

Golem pustil kozla, zvedl sekáček a zaťal ho do špalku vedle Řiťky s takovou silou, že trpaslice uskočila. Pak si před sebe přetáhl tabulku, kterou měl na kusu provazu pověšenou přes rameno, vytáhl z poutka pisátko a napsal:

ANO.

Když Angua zvedla ruku, uvědomila si Řiťka, že golemovi se přes čelo táhne tenká linka. Pak se mu k její hrůze odklopila celá horní část hlavy. Angua nevzrušeně sáhla dovnitř a vytáhla nažloutlý svitek papíru.

Golem znehybněl. Oči mu pohasly.

Angua rozvinula papír. „Je tady nějaký svatý nápis," řekla. „Tak je to vždycky. Pochází to z neznámé, dávno zapomenuté staré víry."

„Ty jsi ho zabila?"

„Ne. Nemůžeš vzít něco, co není."

Angua vložila svitek zpět a s cvaknutím hlavu zavřela.

Golem opět ožil a oči mu znovu zažhnuly.

Řiťka tajila dech. Teď s úžasem hlasitě vydechla. „Co jsi to udělala?" vypravila ze sebe.

„Řekni jí to, Dorfle."

Golemovy silné prsty se jen zamíhaly, když se pisátko rozeběhlo po tabulce.

JSEM GOLEM. BYL JSEM VYROBEN Z JÍLU. MŮJ ŽIVOT JE VE SLOVECH. VÝZNAMEM TĚCHTO SLOV, ULOŽENÝCH V MÉ HLAVĚ, OŽÍVÁM. MŮJ ŽIVOT JE PRÁCE, POSLOUCHÁM VŠECHNY PŘÍKAZY. NEZNÁM ODPOČINEK.

„Jaká jsou to slova?"

JSOU TO JISTÉ TEXTY, KTERÉ JSOU OHNISKEM VÍRY. GOLEM MUSÍ PRACOVAT, GOLEM MUSÍ MÍT PÁNA.

Kozel si lehl golemovi k nohám a začal přežvykovat.

„Došlo ke dvěma vraždám," řekla Angua. „Jsem si téměř jistá, že jednu spáchal golem, pravděpodobně však obě. Můžeš nám o tom něco říct, Dorfle?"

„Promiň, ale počkej," ozvala se Řiťka. „Chceš mi snad říct, že tahle… věc je poháněna slovy? Tedy… že on mi říká, že je poháněn slovy?"

„Proč ne? Slova mají velkou sílu. To každý ví," přikývla Angua. „Ve městě je mnohem víc golemů, než by sis myslela. Dnes už vyšli z módy, ale ještě existují. Mohou pracovat pod vodou, v naprosté temnotě nebo po kolena v jedech a kyselinách. Celé roky. Nepotřebují jíst ani odpočívat. Jsou…"

„Ale to je otrokářství!" zvolala Řiťka.

„Samozřejmě že není. To bys mohla stejně zotročit třeba kliku u dveří. Máš mi co říci, Dorfle?"

Řiťka neustále obracela oči k sekáčku zaťatému ve špalku. V hlavě se jí mačkala slova jako dlouhý, ostrý a těžký a vyplňovala její myšlenky mnohem dokonaleji, než vyplňovala svatá slova hlavu golemovu.

Dorfl mlčel.

„Jak dlouho tady pracuješ, Dorfle?"

BUDE TO UŽ TŘI STA DNÍ.

„A měl jsi nějaké volno?"

SMĚJU SE. CO BYCH DĚLAL S VOLNEM?

„Ale nejsi přece pořád jen tady, na jatkách?"

OBČAS CHODÍM PO ROZNÁŠKÁCH.

„A potkáváš jiné golemy? Teď mě dobře poslouchej, Dorfle. Já vím, že mezi sebou nějakým způsobem udržujete kontakt. A jestliže golem zabíjí skutečné lidi, nedám za vaši naději na přežití ani zlámanou grešli. Stačí, aby se to lidé dozvěděli, a v tu ránu tady budou i s planoucími pochodněmi. A kladivy. Chápeš, co ti říkám?"

Golem pokrčil rameny.

NEMOHOU NÁM VZÍT, CO NEEXISTUJE, napsal.

Angua rozhodila rukama. „Pokouším se být civilizovaná," řekla. „Mohla bych tě okamžitě zabavit. Obvinila bych tě z toho, že jsi nechtěl spolupracovat, když jsme měly dlouhý a únavný den a měly jsme už všeho plné zuby. Znáš otce Tubelíka?"

STARÝ KNĚZ, KTERÝ ŽIJE NA MOSTĚ.

„Odkud ho znáš?"

NOSIL JSEM MU VĚCI.

„Byl zavražděn. Kde jsi byl, když byl zabit?"

TADY, NA JATKÁCH.

„Jak to víš?"

Dorfl na okamžik zaváhal. Další slova pak psal velmi pomalu, jako kdyby přicházela z velké dálky a po dlouhém přemýšlení.

PROTOŽE JE TO NĚCO, CO SE MUSELO STÁT NEDÁVNO. PROTOŽE JSI ROZČÍLENÁ. POSLEDNÍ TŘI DNY JSEM ODSUD NEODEŠEL.

„Byl jsi tady pořád?"

ANO.

„Čtyřiadvacet hodin denně?"

ANO. NA KAŽDÉ SMĚNĚ JSOU TADY I LIDÉ I TROLLOVÉ, ONI TO POTVRDÍ. BĚHEM DNE MUSÍM ZABÍJET, STAHOVAT, ČTVRTIT, PORCOVAT A VYKOSŤOVAT. V NOCI BEZ ODPOČINKU MUSÍM VYRÁBĚT UZENKY A VAŘIT JÁTRA, SRDCE, DRŠŤKY, LEDVINY A DROBY.

„To je strašné," řekla Řiťka.

SKORO ANO.
Dorfl pomalu otočil hlavu, podíval se na Anguu a napsal:
JEŠTĚ MĚ POTŘEBUJEŠ?
„Kdybychom tě ještě potřebovaly, víme, kde tě hledat.“
TOHO STARÉHO PÁNA JE MI LÍTO.
„Dobrá. Tak pojď, Řiťko.“
Když opouštěly dvůr, cítily, jak je golem sleduje očima.
„Lhal,“ řekla Řiťka.
„Jak tě to napadlo?“
„Vypadal, jako když lže.“
„Asi máš pravdu,“ přikývla Angua. „Ale sama vidíš, jak je tohle místo velké. Vsadím se, že by se nám nepodařilo dokázat, že odsud na půl hodinky vyklouzl. Myslím, že by se tohle místo mělo, jak říká velitel Elánius, podrobit zvláštnímu zkoumání.“
„Co… To jako myslíš třeba v civilu?“
„No, něco takového,“ odpověděla Angua opatrně.
„Je to trochu komické, vidět na jatkách kozla jako domácího mazlíčka, co říkáš,“ řekla Řiťka, když chvíli kráčely hustou mlhou.
„Cože? Aha, ty myslíš kozla Jidáše,“ usmála se Angua. „Většina jatek nějakého má. To není domácí mazlík. Myslím, že by se mu mělo říkat spíš zaměstnanec.“
„Zaměstnanec? A co by tady asi tak mohl dělat?“
„Pch. Každý den vchází na jatka. To je jeho zaměstnání. Podívej, představ si, že máš ohradu plnou vyděšených zvířat, ano? A ta se tam mačkají a nemají vůdce… a pak je tam rampa, která vede do téhle budovy, a ta vypadá odporně a děsivě… a pak, hurá! Najednou je tady kozel, který se nebojí, a tak ho stádo vděčně následuje a -“ Angua udělala krátký charakteristický pohyb rukou pod krkem, „a na druhé straně vyjde jenom kozel.“
„Ale to je příšerné!“
„No, z hlediska toho kozla to dává smysl. On ven vyjde vždycky,“ řekla Angua.
„A jak tohle všechno víš?“
„U Hlídky přijdeš na různá místa a dozvíš se různé věci.“
„Vidím, že se toho budu muset hodně učit,“ zamyslela se Řiťka. „Ani v duchu by mě například nenapadlo, že s sebou musíte nosit takové věci jako třeba kousky přikrývky.“
„To patří ke speciální výstroji pro boj s nemrtvými.“
„No ano, vím o česneku a upírech. Na upíry vlastně platí cokoliv, co je posvěcené. A co takhle vlkodlaci?“
„Promiň, co jsi říkala?“ zeptala se Angua, která stále ještě myslela na golema.
„Mám stříbrnou kroužkovou zbroj a doma jsem slíbila našim, že ji budu nosit, ale je ještě něco dobrého pro vlkodlaky?“
„Gin s tonikem nikdy neuškodí,“ odpověděla Angua nepřítomně.
„Anguo?“
„Hmm? Promiň. Copak?“
„Někdo mi řekl, že je vlkodlak dokonce i v Hlídce! Tomu nemůžu věřit!“
Angua se zastavila a podívala se dolů na Řiťku.
„Víš co? Dřív nebo později se v něm probere ten vlk,“ pokračovala Řiťka ve svých úvahách. „Udivuje mě, že to velitel Elánius dovolí.“
„Ano, je to pravda, v Hlídce je skutečně vlkodlak,“ přikývla Angua.
„Já to hned věděla, že na tom policistovi Postihnoutovi je něco divného.“
Angui mírně poklesla brada.
„Vždycky vypadá tak hladově,“ pokračovala Řiťka, „a pořád se tak divně usmívá. Já poznám vlkodlaka, jen se na něj podívám.“
„On vážně vypadá hladově,“ přikývla Angua, kterou v tu chvíli nenapadlo nic jiného, co by mohla říci.
„No, toho já si tedy budu držet pěkně od těla.“
„Správně,“ přikývla Angua.
„Anguo…“
„Ano?“
„Proč ty vlastně nosíš odznak na pásce kolem krku?“
„Cože? Aha. No… Mám ho tak vždycky hezky po ruce. Znáš to. Za jakýchkoliv okolností.“
„Myslíš, že bych ho tak měla taky nosit?“
„Myslím, že to není potřeba.“

Pan Fuseklar vyskočil. „Dorfle, ty zatracený hovado! Jak si to představuješ, takhle se připlížit zezadu a vyděsit mě, když obsluhuju řezačku sádla? Kolikrát už jsem ti to říkal? Pokus se při chůzi dělat aspoň nějaký zvuky!“
Golem pozvedl svou tabulku, na níž stálo:
DNES V NOCI NEMOHU PRACOVAT.
„Co to má znamenat? Kráječka na sádlo taky nikdy nepotřebuje volno!“
JE SVATÝ DEN.
Fuseklar se zadíval do doutnajících očí. Starej Rybolín mu o tom něco říkal, když Dorfla prodával. Něco jako: „Vobčas

ti na pár hodin vodejde, protože má něco jako svatej den. To ty slova, co má v hlavě. Kdyby totiž nezaběh do toho svýho chrámu, nebo kam to chodí, ty slova by přestaly fungovat, ale proč, to já nevim. V takový chvíli ho nikdo nezastaví.“

Ta věc stála pět set třicet tolarů. Myslel si, že je to dobrý obchod, a byl to dobrý obchod, o tom není pochyb. Ta zatracená věc přestala pracovat jen tehdy, když jí došla práce a nikdo jí včas nepřidělil novou. A někdy ani tehdy ne, pokud má člověk věřit pověstem. Slyšeli jste o golemech, kteří vyplavili dům, protože jim nikdo neřekl, aby přestali nosit vodu ze studny, nebo myli nádobí tak dlouho, že bylo jen jako papír, protože jim nikdo včas neřekl, ať toho nechají. Pitomci - ale užiteční, když si je člověk pohlídal.

Avšak byl tady jeden problém… zvláštní… Pochopil, proč si je nikdy nikdo nenechal dlouho. Bylo to tím, jak ta zatracená věc vždycky stála, nechala si všechno líbit a ukládala si to… kam? A nikdy si nestěžovala. A nemluvila.

Dost lidí si možná z takového obchodu mohlo dělat hlavu, a tak cítilo zatracenou úlevu, když podepsali potvrzenku novému majiteli.

„Mám dojem, že v poslední době jsi měl nějak zatraceně moc těch tvejch svatejch dnů,“ řekl Fuseklar.

JSOU ČASY, KDY JE VÍC SVATÝCH DNŮ NEŽ JINDY.

Oni se přece nemohli ulejvat z práce, že? Práce, to bylo to, od čeho tady golemové byli.

„Nevím, jak se nám podaří zajistit…“ začal Fuseklar.

JE SVATÝ DEN.

„No jo, pořád. Můžeš mít volno zejtra.“

DNES. SVATÝ DEN ZAČÍNÁ PŘI ZÁPADU SLUNCE.

„Tak se ale rychle vrať,“ řekl Fuseklar nepříliš důrazně. „Nebo tě… Vrať se rychle, slyšíš!“

To byl další problém! Bylo zbytečné jim vyhrožovat. Nemohli jste jim nedat výplatu, protože žádnou nedostávali. Nemohli jste je vystrašit. Rybolín mu vyprávěl, jak jeden tkadlec za Ospalým vrškem poručil svému golemovi, aby se rozbil na kusy kladivem - a golem to udělal.

ANO. SLYŠÍM.

Svým způsobem nezáleželo na tom, co to bylo za lidi. Přesněji řečeno, jejich anonymita byla součástí celého obchodu. Oni si mysleli, že jsou součástí historického pochodu, přílivem pokroku a vlny budoucnosti. Byli to muži, kteří se domnívali, že nadešel čas. Vládnoucí systém dokáže přežít barbarské hordy, šílené teroristy a maskované tajné společnosti, ale rozhodně se ocitne ve velkém nebezpečí, když se bohatí a neznámí lidé sejdou u jednoho velkého stolu a začnou spřádat plány.

Jeden řekl: „No takhle je to alespoň čisté, žádná krev.“

Druhý: „A je to samozřejmě pro blaho města.“

Všichni vážně přisvědčili. Nikdo jim nemusel vysvětlovat, že co je dobré pro ně, je dobré i pro Ankh-Morpork.

„On tedy nezemře?“

„No, je jasné, že může být udržován ve stavu, kdy mu prostě jen nebude… dobře. Dávka se dá upravovat, jak mi řekli.“

„Výborně. Budu raději, když mu bude špatně, než kdyby byl mrtev. Nevěřil bych totiž, že Vetinariho udržíme v hrobě.“

„Slyšel jsem, že prý řekl, že by se dal raději zpopelnit než jen tak pohřbít.“

„V tom případě bychom museli dohlédnout, aby jeho popel rozptýlili opravdu široce.“

„A co Hlídka?“

„Co s ní?“

„Hm.“

Lord Vetinari otevřel oči. Proti všem zákonům logiky ho bolely vlasy.

Soustředil se a šmouha vedle postele se postupně zaostřila, až na sebe přijala podobu sira Samuela Elánia.

„Ah, Elánie,“ řekl Patricij slabě.

„Jak se cítíte, sire?“

„Příšerně. Kdo byl ten mrňavý mužík s těma nemožně křivýma nohama?“

„To byl Kuba Kobliha, pane. Kdysi jezdil jako jockey na neobyčejně tlustém koni.“

„Na závodním?“

„Pravděpodobně ano.“

„Tlustý závodní kůň? To přece nikdy nemohli vyhrát?“

„Myslím, že taky nikdy nevyhráli, sire. Ale Kuba Kobliha vydělal spoustu peněz díky tomu, že mnoho závodů nevyhrál.“

„Aha. Dal mi mléko a nějakou ulepenou a hnusnou břečku.“ Vetinari se soustředil. „Málem jsem se pak vyzvrátil z podoby.“

„Ano, myslel jsem si to,“

„To je ale hloupá fráze. Vyzvrátil se z podoby. Vždyť je to hloupost. Zní to vlastně… legračně. Skoro vesele! Vesele! Ale řeknu vám, Elánie, jak mně při tom bylo smutno…“

„Chápu, sire.“

„Cítím se, jako kdybych měl záchvat chřipky, Elánie. Hlava mi nějak neslouží.“

„Skutečně, pane?“

Patrici se na chvilku zamyslel. Bylo jasné, že má něco na mysli. „Proč ten chlap pořád ještě páchne koňmi, Elánie?“

„Je to koňský doktor, sire. A po čertech dobrý. Slyšel jsem, že si minulý týden těsně před závodem vzal do parády Děsné štěstí. Ten kůň pak vedl celý dostih a padl až v cílové rovince.“

„To mi nijak zvlášť optimistické nepřipadá, Elánie.“

„No, já bych neřekl, sire. Když si vezmete, že si ho bral do parády, protože ten kůň chcípl, když ho vedli na start…“

„Aha. No, v tom případě… Dobrá, dobrá, dobrá. Jak odporně podezřívavou vy to máte mysl, Elánie.“

„Děkuji vám, sire.“

Patricij se opřel o jeden loket. „Mohou člověka bolet nehty u nohou, Elánie?“

„Tak to já nevím, sire.“

„Myslím, že bych si teď mohl chvilku číst. Život jde dál, že?“

Elánius přešel k oknu. Na okraji balkonu se tam krčila děsivá postava, která jako by vypadla z příšerného snu, a upírala oči do houstnoucí mlhy.

„Všechno v pořádku, policisto Dolutrysku?“

„Ao, fye,“ odpověděla obluda.

„Zavřu okno, mlha se táhne dovnitř.“

„Á-e phau-u, fye.“

Elánius zavřel okno a uvěznil v místnosti několik cárů mlhy, které se ovšem postupně rozptýlily.

„Co to bylo?“ zeptal se Vetinari.

„To byl strážník Dolutrysk, chrlič, sire. Při přehlídkách není k ničemu a ke službě v ulicích se vůbec nehodí, ale když jde o to vydržet někde na jednom místě, sire, tak na něj nikdo nemá. Je to mistr Zeměplochy v umění se nepohnout. Kdybyste měl někdy tipovat mistra světa v disciplíně Sto metrů nehybný, je to on, sire. Strávil tři dny v dešti na střeše, když jsme chytali Srážeče z třídy Zeleně. Neprošla kolem něj nepozorovaně živá duše. Desátník Nebozezsyn hlídkuje na chodbě a strážník Zlotasynovec o patro níž a strážníci Pazourek a Moréna ve vedlejších pokojích. Navážka se bude pohybovat kolem průběžně a stačí, aby tady jen někdo kýchnul, a on mu už nakope zadek, a víte, sire, že když Navážka někomu nakope zadek, tak ten ubožák většinou prorazí zeď, sire.“

„Skvělá práce, Elánie. Je to tak, nebo je to jen můj dojem, že ani jeden z mých strážců není člověk? Vypadá to, že jsou to všechno trollové, chrliče a trpaslíci?“

„Nejbezpečnější kombinace, sire.“

„Myslel jste na všechno, Elánie.“

„To doufám, pane.“

„Díky, Elánie.“ Vetinari si sedl a vzal do rukou hromadu listin ležících na nočním stolku. „A teď už vás nebudu zdržovat.“

Elánius se zatvářil užasle.

Vetinari se na něj podíval. „Přál jste si ještě něco?“ zeptal se.

„No… ani ne, sire. Předpokládám, že bych šel, sire.“

„Kdyby vám to nevadilo. Jsem si také jistý, že se mi v kanceláři nahromadila pěkná dávka korespondence, takže bych vám byl vděčný, kdybyste někomu laskavě řekl, aby mi ji přinesl, ano?“

Elánius za sebou zavřel dveře poněkud prudčeji, než bylo třeba. Bohové, jak ho to rozčilovalo, když ho Patricij takhle zapínal a vypínal jako vypínač na zdi - a vděčnosti měl právě tolik jako aligátor. Patricij spoléhal na to, že Elánius dělá svou práci, on věděl, že dělá svou práci, a to bylo nejdál, kam se v téhle věci v myšlenkách dostal. No, jednoho dne se Elánius sebere, a udělá… udělá…

…udělá zase jenom svou práci, samozřejmě, protože neví, co by udělal jiného. O to, že si to uvědomoval, to všechno bylo horší.

Mlha kolem paláce byla hustá a nažloutlá. Elánius kývl na pozdrav hlídkám u dveří a rozhlédl se po ulepených vířících chomáčích.

Na strážnici v Pseudopolském dvoře to byla skoro přímá cesta. Mlha měla na svědomí, že město vypadalo skoro jako v noci. Na ulicích bylo jen velmi málo lidí, většina obyvatel se zavřela uvnitř a zakryla okna proti vlhkým cárům mlhy, které zdánlivě pronikaly všude.

Ano… prázdné ulice, lezavá noc, vlhkost ve vzduchu…

Chyběla jen jediná věc, aby to bylo dokonalé. Poslal svá nosítka domů a vrátil se k jednomu ze strážných. „Vy jste strážník Štěstina, že?“

„Rozkaz, sire Elánie.“

„Jaké máte číslo bot?“

Štěstina se vyděsil. „Prosím, sire?“

„Taková jednoduchá otázka! Kolikátky máte boty?“

„Sedm a půl.“

„Od starého Zafloka z Novoobuvnické? Ty laciné?“

„Ano, sire!“

„Nemohu dovolit, aby mi palác hlídal chlap v papundeklových botách!“ zvolal Elánius s uštěpačnou veselostí. „Dolů s nimi, strážníku! Vezmete si moje. Mají na sobě sice pořád ještě saní - no ať saně dělají co dělají -, ale budou vám. No, nekoukejte na mě s otevřenou hubou. Dejte mi své boty, člověče. A ty moje si můžete nechat.“ Elánius pak dodal: „Já jich mám dost.“

Policista v němém úžasu zíral, jak si Elánius natáhl laciné boty, postavil se a se zavřenýma očima několikrát zadupal. „Ách,“ přikývl pak s blaženým úsměvem. „Stojím přímo před palácem, že?“

„Ehm… jaksi… ano, sire. Právě jste z něj vyšel. To je tady ta velká budova.“

„Ách," vzdychl znovu slastně Elánius, „vždyť já vím, ale věděl bych to, i kdybych tady předtím nebyl."
„Tedy…"
„To je tím dlážděním," řekl Elánius. „Kameny mají neobvyklou velikost a vždy uprostřed jsou mírně pronešené, nevšiml jste si? Nohy, mládenče! To je ta část těla, kterou by ses měl naučit myslet!"
Zcela zmatený strážník pozoroval, jak jeho nejvyšší nadřízený mizí v mlze a šťastně si podupává.

Právoplatný ctihodný hrabě z Ankhu, desátník Noby Nóblhóch, jediným pohybem otevřel dokořán dveře strážnice a vpotácel se dovnitř.
Seržant Tračník zvedl hlavu od stolu a zalapal po dechu. „Jseš v pořádku, Noby?" zvolal a vyskočil, aby pomohl potácejícímu se druhovi.
„Je to strašný, Frede, děsivý!"
„Podívej, tady si hezky sedni. Jseš zelenej jak sedma."
„Byl jsem pozvednutej, Frede!" zasténal Noby.
„Hnusný! A víš, kdo ti to udělal?"
Noby mu beze slova podal svitek, který mu do rukou vtiskl Dračí král heroldů, a ustoupil. Zpoza ucha si vytáhl polovinu tenké, ručně kroucené cigarety a roztřesenou rukou si zapálil. „Jsem si jistej, že nevim. Člověk dělá, co může, nosí hlavu skloněnou a nezvedne voči, nedělá žádný nepříjemnosti, a pak se ti stane něco takovýho!"
Tračník pomalu slabikoval ve svitku, a vždycky když narazil na obtížná slova jako „ale" nebo „že", začaly se mu pohybovat rty. „Noby, a tys to čet? Řikaj tady, že jsi šlechtic!"
„Ten dědek říkal, že musej udělat hodně ověřováního, ale že si je skoro jistej, dyž mám ten prsten a tak. Frede, co budu dělat?"
„Nó, vopřeš se v křesle a budeš jíst ze zužmelínovejch talířů, řekl bych."
„Vo to de, Frede. Nejsou v tom žádný peníze, žádnej barák, žádný pozemky. Ani vindra!"
„Cože, vůbec nic?"
„Ani miska sušenýho hrachu."
„A já myslel, že všichni ti fouňové nahoře se topějí v penězích."
„Jo, voni možná, ale mě by spíš utopili v močůvce, než by mi přiznali nějaký peníze, Frede. A hele, dyť já vůbec nevím, jak bych dělal nějakýho toho lorda! Nestojím o to nosit načančaný šaty a honit po lesích ptáky a po bálech hraběnky a takový blbosti!"
Seržant Tračník usedl vedle něj. „Hele, a tys nevěděl, že máš někde takový noblesní příbuzenstvo?"
„Ne, akorát mýho bratrance Vincenta jednou šoupli do lapáku kvůlivá tomu, že neslušně obtěžoval služebnou vévodkyně z Quirmu…"
„A to jako pokojsku, nebo kuchyňskou?"
„Myslím, že kuchyňskou."
„Tak to se, mám dojem, nepočítá. A ví o tom ještě někdo?"
„No ona to věděla a šla a řekla o tom…"
„Já myslím o tvé urozenosti?"
„Akorát pan Elánius."
„No prosím, a je to," řekl seržant Tračník a vrátil mu papírový svitek. „Nemusíš to nikomu říkat. Takže nebudeš muset nosit zlatý kalhoty a nebudeš muset honit žádnýho ptáka, pokud ti neuteče. Prostě tady klidně seď a já ti donesu hrnek pořádnýho čaje, co ty na to? My to přežijem, buď klidnej."
„Ty seš fakt nóbl frajer, Frede."
„Tak to jsme dva, milorde!" Tračník zahýbal obočím. „Chápeš, jo? Chápeš?"
„Ani ne, Frede," odpověděl mu Noby unaveně.
Dveře strážnice se otevřely.
Šedá mlha se vlila dovnitř jako voda a v ní rudě doutnaly dvě oči. Řídnoucí kotouče mlhy odhalily mohutnou postavu golema.
„Umpk," polkl nasucho seržant Tračník.
Golem pozvedl svou tabulku.
PŘIŠEL JSEM ZA VÁMI.
„Jo. Jasně. Jasně. Jo. To já… já to… to vidím!" řekl Tračník.
Dorfl obrátil tabulku. Na druhé straně stálo:
HLÁSÍM SE, PROTOŽE JSEM SPÁCHAL VRAŽDU. TO JÁ JSEM ZABIL STARÉHO KNĚZE. ZLOČIN JE VYŘEŠEN.
Když se Tračníkovi přestaly pohybovat rty, odsunul se za náhle velmi nedostatečnou ochranu svého psacího stolu a začal se probírat papíry.
„Ty ho hlídej, Noby," řekl. „A dej pozor, aby ti neutekl!"
„A proč by měl utéct?" zeptal se Noby.
Seržant Tračník našel relativně čistý kus papíru.
„Dobrá, dobrá, dobrá, takže myslím, že bych měl nejspíš… Jak se jmenuješ?"
Golem napsal:
DORFL.

Ve chvíli, kdy se Elánius ocitl na Mosazném mostě (středně velké kameny oblého, hladkého druhu, kterým se říká

kočičí hlavy, poměrně dost jich je vylomených), začínal pomalu uvažovat o tom, jestli udělal dobře.

Podzimní mlhy bývaly vždycky husté, ale takovou snad nepamatoval. Hustá mlžná oblaka dusila všechny zvuky města a měnila i ta nejjasnější světla na pouhé doutnající zbytky, a to slunce teoreticky ještě nezapadlo.

Procházel podél zábradlí. V mlze se objevil zavalitý lesklý tvar. Byl to jeden z dřevěných hrochů, jeden z dávných předků Rudolfa nebo Křesomysla. Na každé straně mostu byli čtyři a všichni hleděli k moři.

Elánius kolem nich prošel snad tisíckrát. Byli to staří známí. Přátelé. Často stál za mrazivých nocí v závětří za jedním z nich, když nebylo po ruce jiné místo, kam by se uchýlil.

Takové to kdysi bývalo. A Elániovi připadalo, jako kdyby to bylo včera. V Hlídce jich byla jen hrstka a jejich hlavní snahou bylo nedostat se do nepříjemností. Pak se objevil Karotka a najednou se úzký kroužek jejich životů otevřel, a teď bylo v Hlídce téměř třicet mužů (samozřejmě včetně trollů, trpaslíků a dalších rozmanitých typů). Už se nemuseli nenápadně plížit městem a vyhýbat se nepříjemnostem, oni teď chodili ulicemi a vyhledávali nepříjemnosti a nacházeli je, kamkoliv se podívali. To bylo komické. Jak prohlásil tím svým obvykle jízlivým způsobem Vetinari, zdá se, že čím víc máte policajtů, tím víc zločinů se páchá. Nicméně Hlídka byla v plné síle, její členové procházeli ulicemi, a i když všichni neuměli zločincům nakopat zadky tak dokonale jako Navážka, rozhodně ty zadky alespoň velmi nepříjemně pošťuchovali.

Rozškrtl sirku o nehet hroší nohy a spojil kolem ní ruce do kornoutku, aby ochránil svůj doutník před vlhkem.

Tak třeba ty vraždy. Nikdo by se o ně nestaral, kdyby se o ně nestarala Hlídka. Dva starci zavraždění v jeden den. Nic nebylo ukradeno… Opravil se: nezjistili jsme, že by něco bylo ukradeno. Samozřejmě, ta zatracená potíž s odcizenou věcí spočívala v tom, že tam prostě nebyla. Téměř jistě neměli pletky se ženami sousedů. Ti už si nejspíš ani nepamatovali, co to takové pletky jsou. Jeden trávil většinu času mezi starými náboženskými knihami, druhý, bohové mu odpusťte, byl specialista na agresivní využití pečených produktů.

Lidé by o nich pravděpodobně řekli, že vedli bezúhonný život.

Jenže Elánius byl policajt. Věděl, že nikdo nežije bezúhonný život. Ten byste mohli vést, kdybyste leželi naprosto nehybně někde v temném sklepě. Tak byste možná přežili pár dnů, aniž byste spáchali nějaký zločin. Ale museli byste mít velké štěstí. Ale i potom byste se pravděpodobně provinili v myšlenkách.

Angua, jak se zdálo, si vzala tenhle případ za svůj. Měla vždycky slabost pro každého zaběhnutého psa či kočku, tedy pro každého chudáka.

Stejnou slabost měl ovšem i Elánius. Jinak to nešlo. Ne snad proto, že by byli milosti hodni a vznešení, to oni nejsou. Člověk musí být na straně těch chudých, slabých a poctivých už jen proto, že nejsou bohatí, silní a nepoctiví.

Každý v tomhle městě se staral jen sám o sebe. K tomu byly cechy. Lidé se spolčovali proti jiným lidem. Cech vás vedl od kolébky až k rakvi, v případě Cechu vrahů často i k mnoha cizím rakvím. Oni dokonce chránili právo, alespoň jistým zvláštním způsobem. Krádež bez licence se trestala smrtí už při prvním pokusu. (*Pozn. autora: V Ankh-Morporku panoval názor, že co se týče zločinu a trestu, měl by trest za zločin první vyloučit spáchání zločinu druhého) Na to už si Cech zlodějů dohlédl. Na první pohled to vypadalo jako zcela nemožná organizace, ale kupodivu to fungovalo.

Fungovalo to jako dokonale namazaný stroj. Všechno bylo v nejlepším pořádku, až na to, že se občas mezi kolečka dostal nějaký ten člověk, kterého stroj rozdrtil.

Vlhké dlažební kameny pod podrážkami bot mu dodávaly na klidu a jistotě.

Bohové, jak mu tohle chybělo! Za starých časů chodil na hlídky sám. Když byl takhle sám a kolem třetí hodiny ranní se mu pod nohama leskly dlažební kameny, dávalo mu to tak nějak smysl…

Zastavil se.

Svět kolem něj se změnil v krystalickou hrůzu, tu zvláštní hrůzu, která nemá nic společného s tesáky, zeleným slizem ani duchy, ale kterou člověk cítí ve chvíli, kdy se známé náhle změní v neznámé.

Něco základního bylo špatně.

Trvalo mu několik strašlivých vteřin, než mu smysly dodaly podrobnosti k tomu, co zaregistrovalo jeho podvědomí. Na zábradlí na téhle straně stálo pět soch.

Ale měly tam být jen čtyři.

Velmi pomalu se obrátil a vrátil se k té první. Byl to skutečně hroch.

I ta další. Na té bylo dokonce něco vyryto. Nic nadpřirozeného na sobě nemohlo mít vyryto: Byli jsme tady - Agáta a Nevili - Lancre.

Zdálo se mu, že u té další byl téměř okamžitě, a když se na ni podíval…

V mlze nad jeho hlavou zaplály dva rudé uhlíky.

Něco obrovského a temného seskočilo ze zábradlí, srazilo ho k zemi a zmizelo v mlze.

Elánius se pracně zvedl na nohy, zavrtěl hlavou a vyrazil za stínem. Nemyslel. Hnal ho prastarý instinkt teriérů a policistů pronásledovat všechno, co se dá na útěk.

Když se rozeběhl, automaticky sáhl po svém zvonku, který by přivolal další policisty, jenže velitel Hlídky žádný zvonec nenosil. Velitelé Hlídky se museli postarat sami o sebe.

Zatím v Elániově kanceláři prohlížel kapitán Karotka kus papíru: Oprava odpadu, strážnice Pseudopolský dvůr. Nová stoupačka, zakázkové koleno 35°, čtyři pravoúhlé nosníky, práce a přezkoušení, 16 tolarů 35 pencí.

Takových tam bylo víc, včetně účtu za holuby strážníka Dolutryska. Věděl, že seržant Tračník je zásadně proti tomu, aby policista dostával svůj plat v holubech, ale Dolutrysk byl chrlič a chrlič nezná peníze. Zato dobře pozná holuba, když se do něj zakousne.

Nicméně věci se přece jen lepšily. Když Karotka nastoupil, byla celá částka určená na provoz Hlídky uložena v polici

vedle dveří v plechovce s nápisem Blýskavá kohorta - Silnorukovo leštidlo na zbroj. A když byly na něco potřeba peníze, stačilo jít, najít Nobyho a přinutit ho, aby peníze vrátil.

Pak tam byl dopis od nějakého nájemníka ze třídy Zeleně, což byla jedna z nejvznešenějších adres ve městě.

Veliteli Elánie,

zdá se, že noční hlídka v naší ulici je sestavena jen z trpaslíků. Nemám nic proti trpaslíkům, když se drží sami mezi sebou, alespoň to nejsou trollové, ale jeden slyší různé historky a já mám pár dcer. Žádám, abyste tuhle situaci co nejrychleji řešil, jinak mi nezbude než projednat celou tu záležitost s lordem Vetinarim, jenž je mým osobním přítelem.

Zůstávám Váš uctivý služebník

Jošt H. Kočkorád

Tak tohle byla policejní práce? Přemýšlel, jestli se mu tím pan Elánius nesnaží něco naznačit. Byly tady i jiné dopisy. Koordinátor pro trpaslíky společnosti Sdružení za stejná práva nestejných výšek žádal, aby bylo trpaslíkům v Hlídce dovoleno nosit místo tradičních mečů sekery a aby byli nasazováni jen na vyšetřování zločinů, které spáchali vysocí lidé. Cech zlodějů si stěžoval, že velitel Elánius veřejně prohlásil, že většina krádeží a loupeží je páchána lupiči a zloději.

Vyřídit je alespoň k nějaké spokojenosti, na to by člověk musel mít moudrost krále Šimonegona. A to byly jen dnešní dopisy.

Vzal do rukou další a četl: „Překlad textu nalezeného v ústech otce Tubelíka. Proč? SE.“

Karotka si s poctivostí sobě vlastní přečetl i přiložený překlad.

„V ústech? Někdo se mu pokusil vložit slova do úst?“ řekl Karotka nahlas do prázdné místnosti.

Otřásl se, ale nebylo to z onoho chladu vyvolávaného strachem. V Elániově kanceláři bylo pořád chladno. Elánius byl člověk zvyklý prodlévat pod širým nebem. Mlha tančila v pootevřeném okně a ve světle se její praménky pohybovaly jako nenechavé prsty.

Další papír na hromádce byl Řiťčin ikonograf. Karotka se díval na dvě rudé rozmazané oči.

„Kapitáne Karotko?“

Pootočil hlavu, ale nespustil oči z obrázku.

„Copak, Frede?“

„Máme ho! Máme toho vraha!“

„Je to golem?“

„Jak to víte?“

Extrakt noci začal pomalu prolínat chladnoucí polévkou odpoledne.

Lord Vetinari zauvažoval nad touhle větou a shledal, že je dobrá. Obzvláště se mu líbil „extrakt“. Extrakt. Extrakt. Bylo to elegantní slovo a příjemně kontrastovalo s obyčejností „polévky“. Odpoledne jako polévka. Ano, V níž by bylo možno najíti osmaženou houstičku čaje o páté.

Uvědomoval si, že má poněkud lehkou hlavu. Za normálního stavu mysli by ho taková věta nikdy nenapadla.

V mlze za oknem, ve světle svíce, které na balkon pronikalo zevnitř, byl vidět nezřetelný obrys přikrčeného strážníka Dolutryska.

Chrlič, co? Vždycky přemýšlel, proč Hlídka vykazovala na výplatní listině také pět holubů týdně. Chrlič v Hlídce, jehož povinností bylo hlídat. To byl určitě nápad kapitána Karotky.

Lord Vetinari opatrně vstal z postele a zavřel okenice. Pomalu přešel k psacímu stolku, vytáhl ze zásuvky svůj deník, po něm svazek popsaných papírů a otevřel lahvičku s inkoustem.

Takže, kde že to skončil?

Kapitola osm, přečetl poněkud roztřeseným hlasem, Lidské obřady.

Aha, ano…

„Pokud se týče pravdy,“ psal, „myslím tím tu, kterou je třeba přizpůsobit momentálním potřebám situace, ale již je později možno vyslechnou při jakékoliv příležitosti…“

Přemýšlel, jak by do svého spisu organicky začlenil „polévku odpoledne“, nebo alespoň „extrakt noci“.

Brk tiše skřípal po papíře.

Na zemi ležel bez povšimnutí tác, který obsahoval misku výživné kaše. Ostatně o tom byl Vetinari pevně rozhodnut promluvit si se svým kuchařem, jen co se bude cítit lépe. Kaši ochutnali přinejmenším tři ochutnávači a ještě seržant Navážka. Bylo velmi nepravděpodobné, že by trolla otrávil jed určený člověku, protože toho by bylo otrávilo dokonce máloco z toho určeného pro trolly.

Dveře byly zamčené. Občas Vetinari slyšel, jak chodba praská pod Navážkovými kroky. Byl to uklidňující zvuk. Venku na balkoně za oknem se srážela mlha na těle strážníka Dolutryska.

Vetinari ponořil pero do inkoustu a nadepsal novou stranu. Každou chvíli při tom listoval ve svém v kůži vázaném deníku a tu a tam si olízl prst, aby mohl snáze otočit slabé listy.

Kolem okenic se kroutily pramínky mlhy a snažily se proniknout dovnitř, dokud je nevyplašilo světlo svící.

Elánius pádil mlhou za prchající postavou navzdory tomu, že ho bolely nohy a několikrát ho varovně bodlo v levém koleně. Nebyla tak rychlá jako on, ale kdykoliv se jí přiblížil na dosah, připletl se mu do cesty bezmyšlenkovitý chodec nebo z vedlejší uličky vyjel vůz, většinou plně naložený. (*Pozn. autora: To se stává při každém policejním pronásledováni kdekoliv. Jakmile začne policie někoho pronásledovat, vždycky vyjede z postranní uličky naložený kamion nebo cisterna. Pokud se do toho nezapletou vozidla, bývá to muž s pojízdným věšákem na šaty, nebo dva muži

s obrovskou tabulí skla. Je velmi pravděpodobné, že je za tím vším nějaká tajná společnost)

Podrážky mu říkaly, že před chvilkou pádil dolů po Široké cestě neboli Broadwayi a že právě zahnul do Unikátní ulice (malé drobné dlažební kostky). Tady byla mlha snad ještě hustší, jako by ji tísnily kmeny stromů v parku.

Elánius však v duchu jásal. Jestli míříš na Stínov, hochu, tak jsi minul odbočku! Teď už máme před sebou jen Ankhský most a tam bude Hlídka hned u…

Jenže nohy mu hlásily něco jiného. Říkaly: „Vlhké listí, to je Unikátní ulice na podzim. Malé čtvercové dlažební kostky a na nich občas velmi zrádná návěj vlhkého listí."

Jenže mu to řekly příliš pozdě.

Elánius dopadl bradou do stoky u chodníku, rychle se zvedl na nohy, ale uklouzl a upadl ještě jednou, protože se mu kolem hlavy roztočil celý vesmír. Znovu vstal, zapotácel se několik kroků špatným směrem, znovu upadl a rozhodl se, že alespoň na chvíli přijme názor většiny, a zůstal ležet.

Dorfl stál tiše uprostřed kanceláře, těžké ruce založeny na hrudi. Před golemem byl na stole položen samostříl seržanta Navážky, který si ho ve volných chvílích upravil ze starého dobývacího stroje. Střílelo se z něj dvoumetrovými kovovými šípy. Za samostřílem seděl Noby s prstem na spoušti.

„Dej to pryč, Noby! Tady z něčeho takového přece nemůžeš střílet!" řekl Karotka. „Víš, že se nám dodnes nepodařilo zjistit, kde se ty šípy zastaví!"

„Vynutili jsme z něj přiznání," prohlásil seržant Tračník a vzrušeně poskakoval sem a tam. „On to neustále přiznával, ale my ho to nakonec přinutili potvrdit! A máme tady ještě nějaké další zločiny, o kterých bychom měli zauvažovat."

Dorfl pozvedl svou tabulku.

JSEM VINEN.

Něco mu vypadlo z ruky.

Bylo to krátké a bílé. Podle vzhledu kousek zápalky. Karotka to pozvedl a prohlédl si to. Pak se podíval na seznam, který Tračník sepsal. Byl dost dlouhý a obsahoval každý nevyřešený zločin, k němuž ve městě došlo za několik posledních měsíců.

„A on tohle všechno přiznal?" zeptal se Karotka.

„Ještě ne," řekl Noby.

„Ještě jsme mu je všechny nestačili přečíst," dodal Tračník.

Dorfl napsal:

UDĚLAL JSEM VŠECHNO.

„No vida!" zabručel spokojeně Tračník. „Pan Elánius s náma bude fakticky spokojenej!"

Karotka přistoupil ke golemovi. V obrových očích slabě žhnulo rudooranžové světlo.

„Zabil jsi otce Tubelíka?"

ANO.

„Vidíš?" řekl seržant Tračník. „S tím nelze polemizovat."

„Proč jsi to udělal?"

Žádná odpověď.

„A co pana Pohopku v Muzeu trpasličího chleba?"

ANO.

„Utloukl jsi ho železnou tyčí?"

ANO.

„Moment," vskočil mu do řeči seržant Tračník, „dyť já myslel, žes říkal, že to byl…"

„Počkej, Frede," řekl Karotka. „Proč jsi ho zabil, Dorfle?"

Žádná odpověď.

„Copak proto musel mít nějakej důvod? Můj táta vždycky říkal, že golemovi se nedá věřit," zabručel Tračník. „Někdy mu stačí jedinej pohled a hned se na tebe vrhne, říkal otec."

„A slyšeli jste o tom, že by někdy někoho zabili?"

„Ale rozhodně o tom hodně přemejšlejí," trval temně na svém Tračník, kterého hned tak něco nezmátlo. „Můj táta říkal, že nějakej čas musel s jedním z nich pracovat a ten že se přej na něj pořád koukal. Ať se votočil, kdy se votočil, ten golem se na něj vždycky koukal."

Dorfl nehybně seděl a díval se před sebe.

„A za vočima jim hoří svíčka!" přidal si svou trošku Noby.

Karotka si přitáhl židli a obkročmo na ni usedl čelem ke golemovi. Napůl nepřítomně v prstech obracel kousek zápalky.

„Vím, že jsi nezabil pana Pohopku, a myslím, že jsi nezabil ani otce Tubelíka," řekl po chvilce. „Mám za to, že otec Tubelík umíral, když jsi ho našel. Myslím, že ses ho dokonce pokoušel zachránit, Dorfle. Jsem si naprosto jistý, že bych to mohl dokázat, ale potřeboval bych se podívat na tvůj šém -"

Světlo, které vyšlehlo z golemových očí, zaplavilo místnost. Pozvedl pěst a udělal krok kupředu.

Noby stiskl spoušť.

Dorfl chytil šíp ve vzduchu. Ozval se zvuk týraného železa a šíp se změnil v tenkou tyč do ruda rozžhaveného kovu.

Jenže to už byl Karotka za golemem a jediným pohybem mu otevřel hlavu. Golem se otočil a pozvedl železnou tyč jako obušek, ale oheň v očích mu náhle pohasl.

„Mám ho," řekl spokojeně Karotka.

Na konci Unikátní ulice byla šibenice, kam se kdysi věšeli zločinci, nebo lépe řečeno lidé odsouzení za nějaký zločin, a tam pak jejich těla visela a tiše se otáčela ve větru, aby tak sloužila jako ukázka spravedlivého trestu a - jak si na nich den po dni vybíralo svou daň počasí - základní anatomie.

Občas sem rodiče vodili své děti, aby jim na tomto příšerném příkladu předvedli nástrahy a nebezpečí, které očekávají všechny kriminálníky, lapky a zkrátka každého, kdo bude v nesprávný čas na nesprávném místě.

Děti si prohlédly děsivé trosky lidských bytostí, jež skřípaly na svých řetězech, vyslechly truchlivá ponaučení a pak obvykle (nezapomeňme, že jsme v Ankh-Morporku) zvolaly nadšeně: „No né! To je skvělý!“ a šly se na mrtvolu zhoupnout.

V těchto dnech mělo město mnohem soukromější a efektivnější způsob, jak se vypořádat s těmi, kteří se svým chováním zařadili k přebytečným, ale z tradice a úcty k předkům viselo na šibenici velmi věrně vyvedené tělo vyřezané ze dřeva. Občas se nějaký hloupější havran pokusil vyzobnout dřevěnému panákovi oko a většinou končil s poněkud delším nosem a kratším zobákem.

Elánius dokulhal právě sem a lapal po dechu. Jeho člověk už teď mohl být kdekoliv. I ten zbytek denního světla, který se ještě před chvílí pracně dral mlhou, svůj boj vzdal.

Elánius stál vedle šibenice, jež praskala a skřípěla.

Byla stavěna tak, aby praskala a skřípěla. Byl by to špatný výhrůžný příklad pro veřejnost, kdyby šibenice nevydávala žádné zlověstné zvuky! V době, kdy bývalo město bohatší, zaměstnávalo staršího muže, který skřípěl šibenicí pomocí slabého provázku, ale teď v ní byl umístěn hodinový stroj, jejž stačilo jednou měsíčně natáhnout.

Z umělého oběšence odkapávala sražená vlhkost.

„Kat aby to všechno spral,“ zabručel Elánius a pokusil se vydat na zpáteční cestu směrem, odkud přišel.

Asi po deseti vteřinách o něco zakopl. Bylo to dřevěné tělo ležící ve stoce u chodníku.

Když doběhl zpět k šibenici, kýval se tam jen prázdný řetěz a jeho cinkot se tiše rozléhal mlhou.

Seržant Tračník zaklepal golemovi na hruď. Udělalo to bumm.

„Jako květináč,“ zabručel Noby. „Jak se můžou hejbat, dyž sou jako květináče? Dyť by měli pořád praskat.“

„A taky jsou blbí,“ přidal si Tračník. „Slyšel jsem, že v Quirmu měli jednoho a tomu přej poručili vykopat příkop. Pak na něj zapomněli a vzpomněli si, až byla najednou všude voda, protože ten pitomec kopal příkop furt pryč, až dorazil k řece…“

Karotka rozbalil na stole golemův šém a položil jej vedle papíru, který našli v ústech otce Tubelíka.

„Je mrtvej, žejo?“ prohlásil znalecky seržant Tračník.

„Je neškodný,“ odpověděl Karotka a očima klouzal z jednoho kusu papíru na druhý.

„Prima. Někde vzadu v kůlně je kovářskej perlík, takže já ho…“

„Ne,“ zavrtěl hlavou Karotka.

„Viděls, jak se choval!“

„Víš, já myslím, že by nás asi nedokázal skutečně uhodit, chtěl nás jenom vystrašit.“

„Tak to se mu teda podařilo!“

„Podívej se na to, Frede.“

Seržant Tračník pohlédl na stůl. „Cizí písmo,“ řekl hlasem, který nezastřeně naznačoval, že tohle zdaleka není to poctivé domácí písmo, na jaké je zvyklý, a ještě to navíc pravděpodobně páchne česnekem.

„Není ti na tom nic divného?“

„No… vypadá to, že jsou stejný,“ usoudil seržant Tračník.

„Ten nažloutlý, to je Dorflův šém. Ten druhý, to je papír z úst otce Tubelíka,“ vysvětloval Karotka. „Slovo od slova, písmeno od písmene stejné.“

„A proč to?“

„Já si myslím, že Dorfl tahle slova napsal a vstrčil je otci Tubelíkovi do úst potom, co ten chudák stařec zemřel,“ řekl Karotka pomalu a stále ještě si pečlivě prohlížel oba papíry.

„Brr, fuj,“ ušklíbl se Noby, „to je ale vodporný…“

„Ne, vy mi nerozumíte,“ zavrtěl Karotka hlavou. „Já tím chci říct, že je napsal, protože byl přesvědčený, že jedině tahle slova budou fungovat.“

„Jak, fungovat?“

„No… víš, co je to polibek života?“ obrátil se Karotka k Nobymu. „Myslím tím první pomoc. Ale vždyť ty víš, Noby, šel jsi tenkrát se mnou, když v YMPA (*Pozn. překl: Young Man Pagan Association (Společnost mladých pohanských mužů, respektive Mladých členů reformované církve vyznavačů božské krve Bel Shamharota). Obdoba pozemské organizace YMCA) pořádali to školení.“

„No jo, ale já s tebou šel akorát proto, žes mi řek, že tam dávaj zadarmo čaj a sušenky,“ odpověděl Noby jakoby na svou obranu. „A kromě toho, když na mě přišla řada, tak ta loutka, co jsme to na ní předváděli, utekla.“

„Je to stejné jako při záchraně života,“ vysvětloval Karotka. „Když chceme, aby lidi dýchali, tak se snažíme udělat všechno pro to, abychom do nich dostali nějaký vzduch…“

Všichni se otočili směrem ke golemovi.

„Jenže golem nedýchá,“ nadhodil Tračník.

„Ne, golem zná jen jedinou věc, která ho udržuje naživu,“ řekl Karotka. „Jsou to ta slova v jeho hlavě.“ Všichni se obrátili k popsaným papírkům na stole.

Pak se všichni obrátili zpět k Dorflovi.

„Kruci, to se tady najednou nějak ochladilo,“ otřásl se Noby. „Já rozhodně cejtil, jak se ve vzduchu zatřepotala aura!

Cítil jsem, jako kdyby někdo…“

„Copak se to tady děje?“ zeptal se Elánius a setřásal vodu ze svého převlečníku.

„…otevřel dveře,“ dopověděl Noby.

Bylo o deset minut později.

Seržant Tračník a Noby si k všeobecné úlevě vzali volno. Zvláště Tračník se jen velmi těžko vyrovnával s představou, že se bude pokračovat ve vyšetřování, přestože se někdo přiznal. To uráželo jeho výcvik i zkušenosti. Máte přiznání a tím to končí. Nebudete přece tak nespolečenští, abyste takovým lidem nevěřili. Lidem nevěříte jen tehdy, když tvrdí, že jsou nevinní. Důvěryhodní jsou jenom ti vinní. Cokoliv jiného útočí na samu podstatu policejní práce.

„Bílý jíl,“ řekl Karotka. „Našli jsme tam bílý jíl. Téměř nevypálený. Dorfl je vyroben z temně červené terakoty a vypálen tak, že je tvrdý jako kámen.“

„Poslední, co kněz uviděl, byl golem,“ řekl Elánius.

„Jsem si jistý, že viděl Dorfla,“ přikývl Karotka. „Ale to neznamená, že je Dorfl vrah. Myslím, že se tam objevil až ve chvíli, kdy ten muž už umíral, to je všechno.“

„Ale? A proč?“

„Nejsem si… tak docela jistý. Ale vídával jsem Dorfla kolem. Vždycky mi připadal jako velmi jemná a citlivá osoba.“

„Vždyť pracuje na jatkách!“

„Možná že to není tak špatná práce pro jemnou osobu, pane,“ řekl Karotka. „Kromě toho jsem prošel všechny záznamy, které jsem našel, a nemyslím, že by golem někdy na někoho skutečně zaútočil. Nebo spáchal jakýkoli jiný zločin.“

„Ale, no tak,“ přerušil ho Elánius. „Každý ví…“ Pak se zarazil, když jeho cynický sluch zaslechl nedůvěru v hlase svého pána. „Cože, nikdy?“

„Víte, lidé často říkají, že znají někoho, kdo měl přítele, jehož dědeček slyšel o tom, jak jeden golem někoho zabil, a to je jediné, co zjistíte, sire. Golemové nesmějí ubližovat lidem. Je to v jejich slovech.“

„Jde mi z nich mráz po zádech, to vám řeknu rovnou,“ zavrčel Elánius.

„Každému z nich jde mráz po zádech.“

„Slyšíte spoustu historek, ve kterých se vypráví, jak udělají tisíc čajových konvic nebo vykopou jámu hlubokou pět kilometrů,“ řekl Elánius.

„Ano, ale to přece není žádná kriminální činnost, nebo ano, sire? To je jen taková obyčejná vzpoura.“

„Co myslíte tím ‚vzpoura‘?“

„Tupě poslouchají příkazy. Víte… Někdo na ně vykřikne ‚dělej hliněné konvice!‘, takže oni jdou a dělají konvice. Nemůžete jim vyčítat, že poslouchají příkazy, pane. Nikdo jim neřekl kolik. Nikdo nechce, aby mysleli, takže si přijdou na své tím, že nemyslí.“

„Chcete říct, že se vlastně bouří tím, že pracují?“

„Je to jen taková myšlenka, sire. Golem by to jistě dokázal vyjádřit mnohem lépe.“

Znovu se všichni obrátili k nehybnému golemovi.

„Myslíte, že nás slyší?“ zeptal se Elánius.

„Myslím, že ne, sire,“ zavrtěl Karotka hlavou.

„A celá ta záležitost se slovy…?“

„Hm… já se domnívám, že oni předpokládají, že mrtvý člověk je prostě někdo, kdo ztratil šém. Mám za to, že oni nemají představu o tom, jak fungujeme.“

„Tak to jsme dva, kapitáne.“

Elánius se obrátil k vyhaslým očím. Vršek Dorflovy hlavy byl stále ještě odklopený, takže světlo volně pronikalo očními otvory. Elánius viděl na ulici mnoho hrozných věcí, ale nehybný, mlčící golem byl ze všeho nejhorší. Dokázali jste si velmi snadno představit oči doutnající ohněm nebo to, jak se hliněný kolos zvedá a kráčí kupředu, zatímco ruce, podobné kovářským kladivům, dopadají na všechny strany. Bylo to víc než pouhá představivost. Zdálo se, že je to něco, co už je přímo vestavěno do věcí.

Potenciál, který zatím získává svůj čas.

Proto je všichni nenávidíme, pomyslel si. Jejich bezvýrazné oči nás neustále pozorují, jejich velké kulaté tváře se za námi obracejí a nevypadá to snad, jako kdyby si do paměti ukládali poznámky a zaznamenávali jména? Když pak uslyšíte, že ten a ten golem někde za Quirmem někomu rozbil hlavu, jestlipak byste tomu moc rádi neuvěřili?

Vnitřní hlas, ten, který se teď v jeho nitru ozýval už jen za tichých nočních hodin, zatímco za starých časů zhruba v polovině láhve whisky, dodal: Když si uvědomíš, jak je využíváme, pak se možná bojíme právě proto, že víme, jaká je naše vina…

Ne… Za těma očima nic takového není. Vždyť je to jen hlína a kouzelná slova.

Elánius pokrčil rameny. „Právě jsem jednoho golema pronásledoval,“ řekl. „Stál na Mosazném mostě. Zatracená věc. Podívejte, máme přiznání a ikonograf těch očí. Jestli nemáte něco lepšího než nějaké… pocity a domněnky, pak budeme muset -“

„Co chcete udělat, pane?“ řekl Karotka. „Nic víc už mu udělat nemůžete. Vždyť je mrtvý.“

„Nehybný, myslíte.“

„Jistě, sire. Když to chcete vyjádřit takhle…“

„Jestli ty starce nezabil Dorfl, kdo to tedy udělal?“

„To nevím, pane, ale myslím si, že Dorfl to ví. Možná že sledoval vraha.“

„Mohl mu někdo přikázat, aby někoho chránil?“
„Možné to je, sire. Nebo se k tomu rozhodl sám.“
„Ještě chvilku a budete mi tvrdit, že mají golemové emoce a city. Kam šla Angua?“
„Napadlo ji, že si zajde ověřit pár věcí,“ odpověděl Karotka. „Dělá mi trochu starost tohle… sire. Měl to v ruce.“ Pozvedl jakýsi předmět.
„Kousek zápalky?“
„Golemové nekouří a nepoužívají oheň. Je to… prostě divné, že by měl mít něco takového u sebe, sire.“
„Aha,“ přikývl Elánius sarkasticky. „Stopa!“

Dorflova stopa byla pro Anguu jako písmo na chodníku. Smíchané pachy jatek plnily Anguiny nozdry.
Cesta se klikatila a točila, ale všeobecně mířila stále jedním směrem. Bylo to, jako kdyby si golem položil na plán města pravítko a pak procházel každou ulici a uličku vedoucí tím správným směrem.
Pak došla do krátké slepé uličky. Na jejím konci byly velké dveře do jakéhosi skladiště. Zavětřila. Ve vzduchu visela celá řada jiných pachů. Těsto. Barva. Omastek. Borovicová pryskyřice. Ostré, hlasité a jasné pachy. Znovu nasála vzduch. Plátno? Vlna?
V prachu bylo celé bludiště stop. Velkých stop.
Malá část Anguy, ta, která by chtěla kráčet po dvou nohou, viděla, že stopy vedoucí z uličky překrývají stopy jdoucí opačným směrem. Znovu zavětřila kolem. Zhruba tucet stvoření, každé se zřetelným vlastním pachem - pachem, který spíše připomínal pach zboží než živých bytostí -, velmi nedávno sešlo po schodišti do skladiště a všech dvanáct se po témže schodišti vrátilo zpět.
Došla ke schodům a narazila na nepřekonatelnou překážku.
Dveře.
Tlapy nebyly uzpůsobeny k otvírání dveří.
Nahlédla přes vrcholek schodiště. Nikde nikdo. Jen husté kotouče mlhy mezi budovami.
Soustředila se a proměnila se. Pak se na okamžik opřela o dveře, počkala, až se jí přestala točit hlava, a pak zkusila kliku.
Za dveřmi byl velký sklep. Ani vlkodlačím pohledem tam nebylo nic vidět.
Musela zůstat v lidské podobě. Když byla v lidské podobě, přece jen myslela mnohem lépe. Naneštěstí právě teď a tady se větší část jejích myšlenek soustřeďovala na to, že je nahá. Každý, kdo by našel ve svém sklepě nahou ženu, by jí chtěl jistě položit několik zásadních otázek. Možná že by se ani žádnými otázkami neunavoval, dokonce ani těmi jednoduchými, jako třeba: „Dovolíte?“ Angua si samozřejmě dovedla poradit i v takových situacích, ale byla vždycky raději, když k tomu nedošlo. Bylo pak vždycky hrozně těžké vysvětlovat, jak došlo k oněm podivným zraněním.
Takže nesmí mařit čas.
Stěny byly pokryty nápisy. Velké litery, malé litery, ale všechny v onom úpravném písmu, které používali golemové. Byly tam věty psané křídou i uhlem a některé jednoduché nápisy byly vyryty přímo do kamene. Táhly se od podlahy až ke stropu a křižovaly se navzájem ne jednou či dvakrát, ale mnohokrát, takže bylo téměř nemožné je rozluštit. Tu a tam ze spleti vystupoval nějaký povědomý shluk hlásek, který dával smysl:
…NESMÍ… TO, CO UDĚLAL, JE… ZUŘIVOST OBRÁCENÁ PROTI STVOŘITELI… ODSOUZEN K TOMU BÝTI BEZ PÁNA… SLOVA… JÍL NAŠICH… PŘIVÉST NÁS…
Prach uprostřed místnosti byl rozchozen a udupán, jako by se tady nějaký čas pohyboval větší počet lidí. Podřepla a prohrábla prach. Sem tam při tom přičichla ke svým prstům. Pachy. Byly tam umělé pachy. Ale na ty by snad ani nepotřebovala zbystřené smysly. Golem není cítit ničím jiným než hlínou a pak tím, s čím právě pracuje..
A… najednou se jí pod prsty něco překulilo. Byl to kousek dřeva, jen několik centimetrů dlouhý. Zápalka bez hlavičky.
Po několika minutách pátrání našla dalších deset zápalek, které ležely v nevelkém kruhu, jako kdyby je tam někdo v zamyšlení odhodil.
Pak tam byla jedna zlomená, která ležela stranou od ostatních.
Její noční vidění se rychle zhoršovalo. Naštěstí čich většinou slábl mnohem pomaleji. A odhozená dřívka měla výrazný zápach - tutéž směs pachů, která ji dovedla až sem, do téhle podzemní místnosti. Vůně jatek, kterou už si zvykla spojovat s Dorflem, však byla jen na oné jediné přelomené zápalce.
Sedla si na bobek a prohlédla si malou hromádku dřeva. Přišlo sem dvanáct lidí (dvanáct lidí, kteří dělali ošklivá a podřadná zaměstnání). Nezůstali tady dlouho. Měli tady… Vedli tady nějaký spor - to bylo jasné z popsaných stěn. Dělali něco, co zahrnovalo dvanáct zápalek (jen dřívka, do sírové směsi je nikdo nenamočil. Možná že ten golem vonící borovou pryskyřicí pracoval v továrně na zápalky?), z toho jednu zlomenou.
Pak všichni vyšli ven a rozešli se.
Dorflova cesta odsud vedla přímo na hlavní strážnici, kde se přihlásil a přiznal k vraždě.
Proč?
Očichala zlomenou zápalku. Nebylo pochyb o směsi pachu krve a masa.
Dorfl se přihlásil a přiznal se k vraždě…
Zadívala se na nápisy na stěnách a otřásla se.

„Tak ať sme tlustý, Frede!“ zahlaholil Noby a pozvedl svou pintu.
„Peníze můžeme vrátit do společný kasy ráno. Nikomu zatím chybět nebudou,“ přikývl seržant Tračník. „A kromě toho můžeme tuhle situaci nazvat kritickou.“

Desátník Nóblhóch se sklíčeně zadíval do své sklenice. To lidé u Zašitého bubnu dělávali často, většinou hned po tom, co ukojili tu nejhroznější žízeň a přišlo na ně poprvé nutkání zjistit, co to vlastně pijí.

„Co budu dělat?“ zasténal. „Dyž seš noblesa, musíš nosit korunku a dlouhý roucha. To musí stát spoustu škváry, tyhle věci. A pak je tady eště něco, co musíš dělat.“ Znovu se dlouze napil ze sklenice. „Se tomu říká neblese oblíže.“

„Noybless oblikej“ opravil ho zasvěceně Tračník (*Pozn. překl.: Noblesse oblige (fr. i angl.). Krátce řečeno, je to morální povinnost šlechtice vyplývající z jeho urozenosti, chovat se tak, aby svému stavu dělal čest. Poddaní si o tom ovšem většinou mysleli své. Tračník to vyjádřil velmi pregnantně a je vidět, že to byl světem protřelý muž). „Jo, jo. To znamená, že se musíš držet v tý společnosti, kam patříš. Dávat prašule na dobročinný účely. Bejt hodnej na chudý. Dát svý šaty zahradníkovi, když bys je moh eště nějakej ten tejden nosit. To znám. Můj strejda dělal majordóma u starý lady Žralounový.“

„Žádnýho zahradníka nemám,“ odpověděl Noby zachmuřeně. „Nemám ani zahradu. Taky nemám žádný starý hadry, až na ty, co mám na sobě.“ Znovu upil. „Tak vona dávala svý starý hadry zahradníkovi, jo?“

Tračník přisvědčil. „Jo. Von nám dycky připadal trochu divnej. Ten zahradník.“ Zamával na hospodského. „Eště dvě pinty Starýho Hlemejždě (*Pozn. překl.: Hlemýždův Starý výstředník, proslulé ankh-morporské pivo), Ronalde.“ Pak se podíval na Nobyho. Jeho druh a přítel vypadal mnohem sklesleji, než ho kdy v životě předtím viděl. Budou muset tyhle těžké životní okamžiky překonat spolu. „A Nobymu radši taky dones rovnou dvě,“ dodal.

„Tak poď, Frede, zakalíme chobot,“ zabrumlal Noby.

Seržant Tračník mírně pozvedl obočí, když viděl, jak v Nobym zmizela při jediném zátahu téměř celá pinta. Noby pak poněkud nejistě postavil sklenici na stůl.

„No, nebylo by to tak špatný, kdyby k tomu byl balík peněz,“ řekl a sáhl po druhé sklenici. „Víš, já si dycky myslel, že nemůžeš bejt hóchman, dyž nejseš aspoň bohatej měšťanosta. Myslel sem si, že ti jednou rukou podaj pytel s penězma a druhou ti připlesknou na hlavu tu korunku. Dyť to nedává smysl, bejt vznešenej a chudej! Blbý na vobě strany!“ Vypil další sklenici a udeřil s ní o stůl.

„To už je lepčí bejt sprostej a bohatej, to bych moh bejt, Frede, to jo!“

Hospodský se natáhl k seržantu Tračníkovi. „Co je to s desátníkem? Obvykle je to půlpinťák. Dneska už pije osmou pintu.“

Fred Tračník se k hospodskému důvěrně naklonil a oznámil koutkem úst: „Nech si to pro sebe, Rone, ale to je tim, že je šlechtic.“

„Fakt? No tak to jdu a raději tady rozhodím ještě nějaké čerstvé piliny.“

Na strážnici zatím Elánius prstem postrkoval po stole zápalky. Neptal se Anguy, zda si je jistá. Angua podle čichu poznala i to, který je den v týdnu.

„Takže kdo byli ti další?“ zeptal se. „Taky golemové?“

„Ze stop je to dost těžké poznat, ale myslím si, že ano. Byla bych je sledovala, ale řekla jsem si, že bude lepší, když půjdu rovnou sem.“

„Proč si myslíš, že to byli další golemové?“

„Otisky nohou. A pak, golem nezanechává žádný pach. Vezmou na sebe pach toho místa, kde pracují, nebo materiálu, se kterým přicházejí do styku. Ničím jiným cítit nejsou…“ Myslela na ta slova na stěnách. „A vedli tam dlouhý rozhovor,“ dodávala. „Golemskou při. Psali si to. A myslím, že byla pěkně prudká.“

Představila si znovu zdi. „Někteří z nich se museli dost rozpálit,“ dodala, když si vzpomněla na velikost některých písmen. „Kdyby to byli lidé, tak na sebe křičeli…“

Elánius se zamračeně díval na zápalky před sebou na stole. Jedenáct kousků dřeva a dvanáctý zlomený. Člověk nemusel být géniem, aby poznal, o co tady šlo. „Tahali los,“ řekl, „a Dorfl prohrál.“

Povzdechl si. „Je to čím dál tím horší,“ řekl. „Ví z vás někdo, kolik golemů je ve městě?“

„Ne, sire,“ odpověděl Karotka. „Je to velmi těžké zjistit. Nikdo už nevyrobil golema celá století, ale oni jsou téměř nezničitelní.“

„Už je nikdo nevyrábí?“

„Je to zakázáno, sire. Kněží po tom jdou jako diví. Říkají, že vyrobit golema znamená stvořit život, sire, a takové věci si prý mohou dovolit jen bohové. S těmi, co už byli hotoví, se jakž takž smířili, ale to především proto, že jsou tak užiteční. Někteří z nich jsou zazděni ve mlýnech nebo na dnech čerpacích šachet. Dělají ty nejhorší práce, víte, a na místech, kam je nebezpečné vstupovat. Dělají skutečně většinu nejhorších prací. Myslím, že jich mohou být stovky…“

„Stovky?“ podíval se na něj Elánius. „A teď se začali tajně scházet a kují pikle? Dobří bohové! Dobrá. Měli bychom je zničit.“

„Proč?“

„Vám se líbí představa, že mají nějaká tajemství? Tedy pochopte, kruci, trollové a trpaslíci - no prosím, dokonce i nemrtví jsou svým způsobem tak nějak živí, i když to musí být pěkně zatracený život -“ Elánius zachytil Anguin pohled a spěšně pokračoval, „- alespoň většinou. Ale tohle? Jsou to jen věci, které vykonávají práci. To je, jako kdyby se nám na kus řeči sešlo pár rýčů!“

„Eh… bylo tady ještě něco jiného, pane,“ začala Angua pomalu a opatrně.

„V tom sklepě?“

„Ano. Hm… jenže se to těžko vysvětluje. Byl to takový… pocit.“

Elánius pokrčil rameny. Dávno už se naučil neusmívat se nad Anguinými pocity, spíše naopak. Vždycky například věděla, kde je Karotka. Když byla na strážnici, vždycky podle toho, jak otočila a upřela oči ke dveřím, poznali, že Karotka přichází.

„Ano?“

„Něco jako… hluboký smutek, sire. Strašlivý, nekonečný žal.“

Elánius přikývl a sevřel si prsty můstek nosu. Byl to hrozně dlouhý a těžký den, a jak se zdálo, ještě zdaleka neskončil.

Teď se potřeboval, opravdu potřeboval, napít. Svět byl velmi pokřivený, a když se na něj člověk podíval dnem láhve, tak se alespoň na nějakou chvilku srovnal.

„Už jste dnes jedl, pane?“ zeptala se Angua.

„Měl jsem něco k snídani, myslím,“ odpověděl nepřítomně Elánius.

„Znáte to slovo, které občas používá seržant Tračník?“

„Myslíte, že si připadá jako ‚zámora‘?“

„Ano, přesně tak teď vypadáte vy. Jestli tady chcete zůstat, tak byste si měl dát alespoň trochu kafe a něco k zakousnutí.“

Při těch slovech Elánius zaváhal. Vždycky si představoval, že zámora je něco jako pocit, který máte v ústech po třech dnech zvracení. Bylo hrozné pomyšlení, že tak může člověk vypadat.

Angua se natáhla pro starou plechovku od kávy, která představovala pokladničku, ve které měli strážní peníze na nějaké to sousto a čaj o páté. Plechovka byla až neuvěřitelně lehká.

„Moment! Tady mělo být alespoň pětadvacet tolarů,“ řekla Angua. „Noby je vybral teprve předevčírem…“

Obrátila plechovku dnem vzhůru. Vypadl z ní jen opravdu velmi malý nedopalek cigarety.

„Není tam ani dlužní úpis?“ zeptal se Karotka.

„Dlužní úpis? My tady mluvíme o Nobym, kapitáne…“

„Aha. Promiň.“

U Zašitého bubnu bylo až nezvykle ticho. Šťastná hodinka prošla jen s docela zanedbatelnou rvačkou. Teď to vypadalo, že se blíží Nešťastná hodinka.

Před Nobym stál les sklenic.

„Mířechni, mi, řechni, kšemu to as je, dyž je všechno řečenýahotový?“

„Hele, a co kdybys ten titul střelil?“ navrhl hostinský.

„Na tom něco je,“ přikývl moudře seržant Tračník. „Existuje kolik bohatejch lidí, který by dali za titul pěknej balík! Myslím takový ty lidi, co už maj velkej barák a tak. Ti by dali bůhvíco, aby byli tak nóbl a hóch jako ty, Nóblhóchu.“

Devátá pinta se zastavila na půli cesty k Nobyho rtům.

„To by mohlo hodit pěknejch pár tisíc tolarů,“ přikyvoval hospodský Ronald.

„A na konci,“ zasnil se Tračník, „by se o to ještě mohli poprat.“

„Stačí, abys to pořádně zahrál, a dostaneš tolik, že bys mohl jít do penze.“

Sklenice na půli cesty se nehýbala. Přes vřídky, otoky a různé další výrůstky se na Nobyho obličeji přelilo několik výrazů a jen letmo naznačily strašlivý boj, který se odehrával kdesi uvnitř.

„To žby uďáli? Síte to vážně?“

Seržant Tračník se poněkud odtáhl a podíval se na Nobyho nejistým pohledem. V hlase jeho přítele totiž náhle zazněl tón, jaký tam nikdy předtím neslyšel.

„Pak bys byl obyčejnej a bohatej, jaks říkal,“ uvažoval nahlas hospodský, který zdaleka neměl tak dokonalý cit pro náhlé změny duševního počasí. „Hogo fogo lidi se budou mačkat jeden přes druhého, jen aby ten titul dostali.“

„Tach já mám prota… pro… dat svý rodinný právo za číču mísovice?“ zavrčel Noby.

„To je ‚mísa čočovice‘, Noby,“ opravil ho Tračník.

„Houby,“ vmísil se do hovoru jeden ze sousedů od vedlejšího stolu, který měl během večera ještě větší průtok než malý desátník, ale přesto debatu zapáleně sledoval. „Správně je to ‚čísa močovice‘,“ prohlásil přesvědčeně.

„Pch! Tach já vám teda něso řechnu,“ řekl Noby a zakýval se. „Sou uršitý věsi, kerý se proto… pro… dat nedaj. Ha! Ha! Kdo mi uchradne šrrr… rajtofli, uchrad věs dosela bez… bez… bezectnou, jasný?“

„Jo, pravda, je to nejbezectnější šrajtofle, jakou jsem kdy viděl,“ dal mu za pravdu hlas dalšího z přítomných.

„- hele, co je to vlastně čísa močovice?“

„- a fůbes, k šemu je balích peněz mně, no?“

Okolní přítomní najednou vypadali zmateně. Tahle otázka jako by byla stejného typu jako: „Je alkohol dobrý, nebo špatný?“ nebo „A co těžká práce, chtěl bys ji dělat?“

„- má to něco společnýho s kouřením fajfky nebo s latrínou?“

„Nó-ó,“ zkusila to nějaká odvážná duše nejistě, „můžeš si za ně koupit velkej dům, spoustu jídla a… chlast… ženský a tak.“

„Tachže to je to, so dělá chlapa spocho… svoko… skokojenýho, jo?“ řekl Noby a v očích měl skelný pohled.

Jeho druhové z Mokré čtvrti na něj mlčky zírali. Tohle se pro ně začínalo měnit v metafyzické bludiště.

„No, já vám teda něso řechnu,“ řekl Noby a kymácel se tak výrazně a pravidelně, že vypadal jako obrácené kyvadlo, „všechny tydli… tydle věce… věci… nejsou nic, nic! Řechnu vám, v podrovnání s pýchou, co má šlověk na svý prapředci… ci.“

„Prapředcici?“ nakrabatil čelo seržant Tračník.

„To je jacho prapradědešek a praprababiška… Já sem jejich zadek… teda jako těch předků… Prostě mám předky, so byli už tenchrát předsi, a to je vís, než ste kdy měli vy všichni!“

Seržantu Tračníkovi zaskočilo pivo.

„Předky má každej,“ odtušil chladně hospodský. „Jináč bychom tady nebyli.“

Noby na něj vrhl skelný pohled a zcela bezúspěšně se pokusil zaostřit. „To máte recht! Jasně!“ pokyvoval hlavou. „Jasně. Jenže… jenže! Jenže já jich mám mnohem vís! V těchdle tepnách tepe chrev chrvavejch chrálůch, nemám pravdu?“

„Dočasně,“ řekl nějaký hlas. Rozlehl se smích, který měl mírně zaujatý přízvuk, jejž se Tračník už dávno naučil znát a respektovat. To mu připomnělo dvě věci: 1) že mu chybí už jen šest týdnů do penze; a: 2) že už si ani nepamatuje, kdy byl naposled na záchodě.

Noby se chvilku přehraboval v kapsách a pak vytáhl pomačkaný svitek papíru. „Díte tayto?“ řekl a s obtížemi papír rozvinul na barový pult. „Díte? Mám právo štítit nos! E… e… e… nosit štít! Díte? Se tady píše ‚hravě‘ díte? Sem já, hravě! Můžete se… může se stát, že jednou pověsíte můj vovraz… jacho hlavu nade dvéře.“

„Jo, to by se mohlo stát,“ řekl barman a pozoroval kolemstojící.

„Víte, so myslim? Mohli byste třeba změnit méno tohodle pajzlu, třeba mu řichat ‚U hravěte z Anchu‘, a já sem budu pravidelně chodit a jíst tady a pít tady a… So řicháte?“ řekl Noby. „Se to roznese hnedka, že vám tady jedí a pije šlichtic, á o budou kšefty potom, hohó. To poletí. A já? Já vám nebudu za to všechno účtovat ani přelámanou groš-li? So vy nato? Si lidi řechnou, to je nóblhóch putyka, to je panečku třída, dyž tam chodí dokonse i lord z Nóblhóchu, jó, to má, má, pane, ňákej tón!“

Někdo chytil Nobyho pod krkem. Tračník útočníka nepoznal. Byl to jen jeden z těch obyčejných, zjizvených, špatně oholených štamgastů, jehož úloha v hospodě touhle dobou spočívala v tom ukázat, jak dokáže otvírat pivní láhve vlastními zuby, nebo - když se večer obzvláště dobře vydaří - zuby někoho jiného.

„Takže ty se nám tady snažíš říct, že pro tebe nejsme dost dobrý?“ zařval chlap.

Noby zamával papírem. Ústa se mu otevřela, aby zarámovala slova jako - a tím si byl seržant Tračník téměř jist: „Dej ze mě pryš ty svý špinavý praschy, ty selschej chráme, neurodilej!“

Díky bleskové mobilizaci inteligence a ještě rychlejšímu rozpuštění všeobecného rozumu seržant Tračník prohlásil: „Jeho lordstvo si přeje, aby se s ním všichni napili na jeho účet.“

Ve srovnání se Zašitým bubnem byla hospoda U kbelíku ve Třpytné ulici pravou oázou netečného klidu. Hlídka ji adoptovala jako svou, jako tichý chrám umění opít se. Nebylo to proto, že by se tam podávalo obzvláště dobré pivo, protože to nebyla pravda. Zato se tam podávalo rychle, tiše a občas i na dluh. Bylo to jedno z mála míst, kde policisté nemuseli vidět všechno a byli jen zcela výjimečně vyrušováni. Nikdo nedokázal nasávat alkohol tak tiše jako policista, který se právě vrátil ze služby po osmi hodinách na obchůzce. Byla to stejná ochranná pomůcka jako hrudní kyrys nebo helma. Svět vás potom už tolik nebolel. A pan Gouda, majitel, byl dobrý posluchač. Poslouchal věci jako „a dejte mi radši dvojitou“ a „noste je sem tak rychle, jak piju“ nebo známou „noste to sem a pište to hráběma“. Uměl zároveň říkat i správné věci, jako: „Na dluh? Jistě, důstojníku.“ Policisté vždycky zaplatili své dluhy, nebo jim dal kapitán Karotka poučení.

Elánius seděl zasmušile nad lahví limonády. Měl strašlivou chuť na panáka a velmi dobře věděl, proč si ho nedal. Pořádné napití by se mu pak muselo přinést v několika lahvích. Ale to, že si to uvědomoval, nezlepšovalo situaci, ani nezmenšovalo jeho chuť na onoho panáka.

Byla tady většina denní směny a spolu s ní jeden nebo dva policisté, kteří měli volno. I když to bylo mizerné místo, jemu se tady líbilo. Ve bzukotu okolních hovorů dokázal nejlépe přemýšlet a nepletl se do cesty svým vlastním myšlenkovým procesům.

Hlavním důvodem, proč pan Gouda dovolil, aby se z jeho podniku stala prakticky pátá městská strážnice, byla ochrana, kterou mu to poskytovalo. Policisté byli všeobecně klidní a tiší pijáci. Sklápěli se z polohy svislé do polohy vodorovné s minimálním množstvím rozruchu, nezačínali velké pranice a málokdy zničili něco ze zařízení podniku. A ještě nikdy se nikdo hospodu nepokusil vyloupit. Policisté dokázali udělat opravdu hodně pro to, aby je v jejich pití nikdo nevyrušoval.

Proto byl dost překvapen, když do hospody vrazili tři muži se samostříly v rukou.

„Nikdo ani hnout! Kdo se hne, je synem smrti!“

Lupiči se zastavili u baru. K vlastnímu úžasu zjišťovali, že jejich akce nevzbudila v hospodě téměř žádný rozruch.

„Ach, bohové, nemohl by někdo zavřít ty zatracené dveře?“ zavrčel nevrle Elánius.

Policista, který byl nejblíže dveřím, to udělal. „A zastrč závoru,“ dodal lhostejně Elánius.

Tři lupiči se ohlédli. Když si jejich oči přivykly na šero v místnosti, začali si uvědomovat převládající sílu ozbrojenosti, doplněnou nezanedbatelným tónem helmovatosti. Ale nikdo v místnosti se nehýbal. Zato všechny přítomné oči se upíraly k lupičům.

„Vy jste ve městě noví, hoši?“ nadhodil pan Gouda, který za pultem nevzrušeně leštil sklenice.

Nejdrzejší z trojice mu zamával pod nosem hrotem střely nasazené v samostřílu. „Naval sem okamžitě všechny prachy!“ zařval. „Jinak…“ otočil se do místnosti, „máte mrtvýho hospodskýho.“

„Ve městě je dost jinejch hospod k vyloupení, hošku,“ ozval s hluboký hlas.

Pan Gouda nezvedl oči od sklenice, kterou právě leštil. „To jste byl vy, policisto Tvrdoskuse,“ řekl vyrovnaně. „A to u mě máte na futru dva tolary a třicet pencí. Budu si to pamatovat.“

Lupiči se semkli do pevnějšího hloučku. Takhle by lidé v hospodě jednat neměli. Navíc měli dojem, že slyší tiché, nenápadné zvuky různých zbraní, vytahovaných z pouzder a od pasů.

„Neviděli jsme se už někde?“ ozval se Karotka.

„Bohové, to je von,“ zasténal jeden z lupičů. „Vrhač chleba!“

„Myslel jsem, že vás měl pan Ocelkůrka odvést do Cechu lupičů,“ pokračoval Karotka.

„No, my jsme se dostali do takového sporu o daních a…“

„Neříkej mu to!“

Karotka si poklepal na čelo. „Daňová přiznání!“ řekl, „Předpokládám, že měl pan Ocelkůrka strach, že jsem na ně zapomněl!“

Zločinci se teď tiskli tak pevně k sobě, že vypadali jako tlustý člověk s šesti rukama a nezvykle velkými účty za klobouky.

„Ehm… policajti nesmějí zabíjet lidi, že ne?“ řekl jeden z nich.

„Ne, pokud jsou ve službě, tak ne,“ odpověděl Elánius.

Ten nejchytřejší z trojice se náhle vrhl kupředu, chytil Anguu a zvedl ji před sebe jako štít. „My odsud teď odejdeme pěkně v klidu a bezpečí, nebo to ta holka schytá,“ řekl. „Jasný?“ procedil výhrůžně mezi zuby.

Někdo se uchechtl.

„Doufám, že nikoho nezabiješ,“ řekl Karotka.

„To nech na nás!“

„Promiň, ale to nepatřilo tobě.“

„Nedělej si starosti, budu v pořádku,“ odpověděla Angua. Rozhlédla se hospodou, aby se ujistila, že tam není Řiťka, a povzdechla si. „Tak pojďte, pánové, ať to máme za sebou.“

„A nehraj si s jídlem!“ řekl jakýsi hlas v pozadí.

Ozvalo se několikeré uchechtnutí, až se Karotka otočil na židli a všichni se najednou začali velmi intenzivně zabývat svými sklenkami.

„To nic,“ řekla Angua.

Zloději, kteří si uvědomovali, že něco není v pořádku, ale nedokázali zjistit co, pomalu couvali ke dveřím. Nikdo se nehýbal, takže odsunuli závory a i s Anguou, kterou před sebou drželi jako štít, vycouvali do mlhy a zavřeli za sebou dveře.

„Neměli bysme radši pomoct?“ ozval se jeden z policistů, který byl v Hlídce nový.

„Oni si žádnou pomoc nezaslouží!“ odmítl ho příkře Elánius.

Zvenčí sem dolehlo zvonění a pak dlouhé zuřivé zavrčení.

A výkřik. A druhý. A třetí, který se změnil v „NENENE-nenenenenenNE!… ahagrrrauauajéé!“ Pak na dveře dopadlo něco těžkého.

Elánius se obrátil ke Karotkovi. „A vy a policistka Angua…“ začal opatrně, „vy… spolu… ehm… jaksi… vycházíte dobře?“

„Skvěle, sire,“ odpověděl Karotka.

„Někteří lidé si myslí, že, hm, by tady mohlo dojít k nějakým, hm, potížím…“

Ozval se další náraz na dveře a pak slabý bublavý zvuk.

„Ty snadno vyřešíme, sire,“ řekl Karotka a pozvedl při tom poněkud hlas.

„Slyšel jsem, že její otec není příliš spokojený s tím, že tady pracuje…“

„V Überwaldu právo příliš nevládne, sire. Oni si myslí, že to je jen pro slabá společenstva. Baron není člověk, který by uvažoval příliš civilizovaně.“

„Podle toho, co jsem o něm slyšel, tak je pěkně krvežíznivý!“

„Ona chce zůstat v Hlídce, sire. Je ráda mezi lidmi.“

Zvenčí sem dolehlo další zabublání. Na okenní sklo zaškrabaly nehty. Pak jejich majitel náhle zmizel.

„No, není na mně, abych to soudil,“ řekl Elánius.

„Ne, sire.“

Po několika minutách hrobového ticha se dveře pomalu otevřely. Vešla Angua, cestou si upravovala šaty a nakonec si sedla ke stolu. Všichni policisté v místnosti se najednou rozhodli udělat si kurs studia piva v pivních sklenicích pro pokročilé.

„Ehm…“ začal Karotka.

„Jen rány, které se zahojí,“ odpověděla Angua. „Ale jeden z nich omylem střelil toho druhého do nohy.“

„No, myslím, že by bylo nejlepší, kdybyste to do svého hlášení uvedla jako ‚zranění, která si zlosyni zasadili sami, když nevhodně odporovali zatčení‘,“ řekl Elánius.

„Rozumím, sire.“

„Všechna snad ne?“ nadhodil Karotka.

„Pokusili se vyloupit naši hospodu a vzali si vlk… policistku Anguu jako rukojmí,“ řekl Elánius.

„Aha, už je mi jasné, kam míříte, sire,“ rozzářil se Karotka. „Udělali si to sami. Samozřejmě, jinak by to ani nešlo, že?“

U Zašitého bubnu bylo ticho. To bylo tím, že je velmi těžké být v bezvědomí a při tom tropit hluk. Seržant Tračník na sebe udělal obrovský dojem vlastní chytrostí. Takže hospodskou rvačku dokáže skutečně zastavit i trocha punče, ale musíte ho uvařit z pětadvaceti litrů rumu a ginu a nasekat do něj patnáct šestnáct citronů.

Několik mužských se však pořád ještě drželo na nohou. To byli seriózní pijáci, kteří vždycky pili, jako by už nikdy nemělo být zítra, a doufali, že už to konečně vyjde.

Fred Tračník se právě dostal do onoho stavu opilosti, v němž má dotyčný pocit, že miluje celý svět a musí to také světu hlásit. „Je tady skvěle, co?“ vypravil ze sebe.

„Jo, no jo, ale co já řechnu svý šeně, no? To bychsem chtěl já vědět, aha!“ zasténal oslovený muž.

„Co já vim? Tach jí řechni, žes… žes… žes… prasoval dlóóuho přes šas,“ radil mu Tračník. „A než vlezeš domů, tak scumlej fefrmincovej bombombom… on, to věčinou pomáhá…“

„Tach já prasoval přes šas, já, jo? Pche. Sem na dlažvě! Já! Řemslnic-chej missr! Patnáct let sem ďál u Střevlícha a

Dědcha, chá-eš, a pak se položili, páč je podfouk a vodstavil starej Doručil, a tach já si sehnal místo u Doručila, chápeš? A v zábětí prásch-o, uš sem zase letěl! Přebytečná síla sem byl, vod minuty. Zasraný golémové! Vyháněj živý lidi z míst! Proč by zrovna voni měli prasovat, no? Nemaj hubu, aby potřebovali žrát, pch! Jenže ty mizerný vo-bludy machaj tach rychle, še ani nevidíš, jak se jim hejbaj ruse!“

„Hammmba!“

„Znišit je, to řikám já. Hele, my měli u starýho EsaDé taky goléma, ale starej Zhlob, jó ten se tam něso nadřel, ale nepoletoval všude pilnej jak moucha masařcha. Měl bysis na ně dát po šertech pozor, mladej, nebo zjistíš, že najednou dělaj tachy tvou zasracenou prási!“

„Tach tohle by s-arej Kamennej Elánus netrpěl,“ prohlásil Tračník a zakýval se na židli sem a tam.

„Nejni u vás šanse na nějakou prási, hoši?“

„Nevim,“ odpověděl pomalu Tračník. Spolustolovník se mu před očima rozdělil ve dva muže. „Co jsi to, chámo, řichal, že děláš?“

„Já sem knotomoš a konsokraječ, kámo,“ řekli ti dva muži.

„To je mi hnet jasný, že je to ušitešný řemeslo!“

„Tak tady se to nese, Frede,“ řekl barman, poklepal seržanta po rameni a položil před něj na stůl kus papíru. Tračník se zájmem pozoroval, jak se před ním v divoké sarabandě roztočila čísla. Pokusil se zaostřit na to úplně dole, ale to bylo příliš velké, než aby se mu ho podařilo vzít na vědomí.

„A co to jako má být?“ zeptal se mdle.

„To je laskavě účet jeho královského lordstva,“ poznamenal suše hostinský.

„Nebuď blázen, nikdo nemůže vypít takový množství chlastu… To neplatím!“

„Je v tom ovšem zahrnuta i cena zlomenin, když dovolíte.“

„Jo? A jakejch?“

Barman vytáhl zpod pultu těžkou hůl z hikorového dřeva. „Ruce? Nohy? Stačí říct.“

„Ale no tak, Ronalde, vždyť se známe celý roky!“

„To je fakt, Frede, a vždycky jsi byl dobrej zákazník. Takže, víš co? Já ti předtím dovolím zavřít oči.“

„Ale to sou všechny peníze, co mám u sebe!“

Hospodský se spokojeně zašklebil. „Ale to je, pane, štěstí, co?“

Pleškot Řiťka se opřela o stěnu vedle dveří do své privátní laboratoře a těžce lapala po dechu. Jak vždycky říkali její učitelé, byly dvě složky charakterizující dobrého alchymistu. Ta atletická a ta intelektuální. Dobrý alchymista prvního druhu byl jedinec, který dokázal přeskočit pracovní stůl a zmizet za dostatečně silnou stěnou během tří vteřin, a alchymista obdařený i darem intelektu byl takový, který navíc přesně věděl, kdy to udělat.

Vybavení laboratoře nebylo nic moc. Ukradla a odnesla sice z Cechu alchymistů, co jen mohla, ale skutečná alchymistická laboratoř by měla být plná onoho druhu skleněných nádob, které vypadají, jako když byly vyrobeny v době, kdy Cech foukačů skla pořádal soutěž ve škytání. Správný alchymista nemusel provádět některé ze svých zkoušek ve džbánku s obrázkem medvídka, který bude nota bene pravděpodobně příčinou mnoha nepříjemností, až desátník Nóblhóch zjistí, že se mu ztratil.

Když usoudila, že se pára dostatečně rozptýlila, odvážila se zpět do své maličké laboratoře.

To byla další taková věc. Její knihy o alchymii byly skvělé, co stránka, to dokonalá ukázka ryteckého umění, ale důležité poznámky typu „než začnete s pokusem, otevřete si okno“ jste tam nenašli. Byly v nich instrukce typu „kapejtež Aqua Quirmis k zinku, až zvednou se oblaka dýmu hustého“, ale nikde už jste tam nenašli např.: „Nekonejžte pošetilost tuto v domově svém“ nebo dokonce: „A řekněte sbohem budiž mé obočí!“

Ale přesto…

Sklo nepokryl černohnědý nálet, který by podle Základů alchymie znamenal přítomnost arzeniku ve zkušebním vzorku. Vyzkoušela vzorky všech jídel i nápojů, jež našla v palácových spížích, a k tomu použila každou láhev a sklenici, kterou našla na strážnici.

Teď to zkoušela ještě jednou se sáčkem, jenž na sobě měl nápis vzorek č. 2. Vypadalo to jako čmouha od sýra. Sýr? Různé pachy a vůně, které se honily ve vzduchu kolem, ji zpomalovaly. Ale musela vzít i vzorky sýrů. Byla si téměř jistá, že vzorek č. 17 byl nějaký modře žilkovaný, nejspíše lancreský. Ten velmi prudce reagoval s kyselinou, prorazil malou díru ve stropě a pokryl polovinu pracovního stolu tmavozelenou látkou, která tuhla jako dehet.

Tuhle zkoušku už ale měla za sebou.

O pět minut později zuřivě probírala poznámky ve svém zápisníku. První vzorek, který vzala ze spíže (jedna porce kachní rolády), měla zanesený pod číslem 3. A co vzorky 1 a 2? Číslo 1 byl vzorek bílého jílu z Nedomyšleného mostu - co tedy bylo č. 2?

Nakonec to našla.

Ale to přece nemůže být pravda!

Podívala se do skleněné nádobky. Šklebil se na ni kovový arzen.

Uchovala si kousek vzorku. Mohla by provést celou zkoušku znovu, ale… Pravděpodobně by bylo lepší, kdyby o tom hned někomu řekla…

Rozeběhla se do hlavní kanceláře, kde měl službu jeden troll. „Kde je velitel Elánius?“

Troll se vesele ušklíbl. „Na Třpytný… Řiťko.“

„Děkuju ti.“

Troll se obrátil zpět, aby znovu oslovil ustaraně vyhlížejícího mnicha v hnědé sutaně. „No a pak?“ řekl.

„Nejlepší by bylo, kdyby vám to řekl sám,“ odpověděl mnich. „Já pracuju u vedlejšího stolu.“ Položil na stůl malou

nádobku s prachem. Kolem hrdla měla uvázaného motýlka.

„Chci si co nejdůrazněji stěžovat," prohlásil prach ostrým slabým hláskem. „Pracoval jsem tam teprve pět minut a pak najednou šplouch. Bude to trvat mnoho dnů, než se dostanu zpět do původního stavu!"

„A kde že jste to pracoval?" zajímal se troll.

„Unikátní chrámové předměty," odpověděl ustaraný mnich ochotně.

„Oddělení svěcené vody," doplnil upír.

„Našel jsi arzenik?" zajímal se Elánius.

„No právě, sire. Spoustu. Ten vzorek je ho plný. Jenže…"

„No?"

„Řiťka upřela pohled na špičky nohou. „Provedl jsem tu zkoušku znovu s původním vzorkem, sire, a je jisté, že se nemýlím…"

„Výborně. Tak v čem to bylo?"

„To je právě ono, sire. Nebylo to vůbec nic z paláce. Protože jsem to trochu popletl a udělal zkoušku s tím, co jsme našli pod nehty otce Tubelíka."

„Cože?"

„Měl pod nehty mastnotu, sire, a já si myslel, že by mohla pocházet z toho, kdo na něj zaútočil. Třeba ze zástěry, nebo tak něco… Pořád ještě mám trošku té původní substance, takže kdybyste chtěl, abych celou zkoušku provedl ještě jednou, udělám to, sire…"

„Co by ten stařík dělal s jedem?" nechápal Karotka.

„Dalo se předpokládat, že mohl poškrabat útočníka," řekla Pleškot. „Víte, jak to bývá… začali se prát…"

„To jako třeba s Arzenovou obludou?" ušklíbla se Angua.

„No nazdar," řekl najednou Elánius. „Kolik je hodin?"

„Kvrk-ping, ping-cink, píp!"

„Ale sakra!"

„Je devět hodin," řekl skřet-organizátor a opatrně vystrčil hlavu Elániovi z kapsy. „Byl jsem nešťastný, že chodím bos, dokud jsem nepotkal muže bez nohou."

Policisté si mezi sebou vyměnili nechápavé pohledy.

„Co jsi říkal?" zeptal se Elánius velmi opatrně.

„No, lidi to maj občas rádi, když přijdu s nějakým aforismem nebo nějakou inspirativní myšlenkou pro celý den," odpověděl skřet.

„A kdy jsi potkal toho beznohého?" zajímal se Elánius.

„No, já ho doopravdy nepotkal," odpověděl rarach. „To bylo všeobecné metaforické prohlášení."

„Tak takhle je to," přikývl Elánius. „Ale kdybys ho byl potkal, mohl by ses ho zeptat, jestli náhodou nemá nějaké boty, pro které už nemá upotřebení."

Pak už se ozvalo jen rozhořčené zaskřehotání, když Elánius nacpal pidimužíka zpět do krabičky, z níž vykukoval, a krabičku do kapsy.

„Ale to ještě není všechno, sire," pokračovala Řiťka.

„Tak dál," povzdechl si unaveně Elánius.

„A tak jsem se velmi opatrně podíval na ten jíl, který jsme našli na místě vraždy," sdělila mu Řiťka. „Láva řekl, že ta hlína má v sobě hodně drti - původního, už vypáleného porcelánu, který někdo roztloukl na prášek a přidal do hlíny. Takže… odškrábl jsem trochu hlíny z Dorfla, abych to porovnal, a nejsem si sice stoprocentně jistý, ale přikázal jsem ikonografickému skřetovi, aby nakreslil co nejmenší detaily a… Myslím si, že je tam nějaký jíl stejný, nebo skoro stejný jako ten Dorflův. Má v sobě hodně kysličníku železa."

Elánius si povzdechl. Všude kolem nich se lidé nalévali alkoholem. Jeden jediný panák - a jak by se to všechno najednou vyjasnilo.

„Ví snad někdo z vás, co by mohla některá z těch věcí znamenat?"

Karotka a Angua zavrtěli hlavami.

„A předpokládá se snad, že bychom měli pochopit, o co jde, ve chvíli, kdy budeme vědět, jak do sebe ty jednotlivé kousky zapadají?" položil Elánius zvýšeným hlasem další otázku.

„Myslíte jako kousky skládačky, sire?" troufla si Řiťka.

„Ano!" přisvědčil Elánius tak hlasitě, že celá místnost utichla. „Takže my teď jenom potřebujeme najít ten rohový kousek, na němž je nebe a vrcholky palem, a najednou se to všechno změní v dokonale jasný obraz?"

„Myslím, sire, že to byl pro každého z nás opravdu dlouhý den," řekl Karotka.

Elániovi poklesla ramena „Tak dobrá," řekl. „Zítra… chtěl bych, Karotko, abys zkontroloval všechny golemy ve městě. Jestli mají něco za lubem, rád bych o tom věděl. A vy, Řiťko… vy prohledáte dům toho stařík, jestli tam ještě někde není další arzen. Byl bych rád, kdybych si mohl myslet, že tam opravdu ještě nějaký najdete."

Angua se nabídla, že doprovodí Řiťku k jejímu bytu. Trpaslici překvapilo, že jí to muži dovolili. Koneckonců to znamenalo, že se Angua bude muset vracet domů sama.

„Nemáš strach?" zeptala se Pleškot, když procházely hustými oblaky mlhy.

„Ani ne."

„Já si ale dovedu představit, že v takové mlze budou všichni lupiči a hrdlořezové venku. A ty jsi říkala, že bydlíš na Stínově."

„To ano. Ale musím říct, že mě už dlouho nikdo neobtěžoval."
„Hm, možná se přece jen bojí uniformy?"
„Možné by to bylo," souhlasila Angua.
„Třeba už se naučili jisté úctě."
„To máš taky asi pravdu."
„Ehm… promiň, ale… ale jste vy s kapitánem Karotkou…?"
Angua mlčky a způsobně čekala.
„…ehm…"
„To ano," přikývla Angua, které se trpaslice zželelo. „Jsme ehm. Ale já bydlím v penzionu paní Bochánkové, protože v takovémhle městě člověk potřebuje mít nějaké vlastní místo a soukromí." A taky domácí, která má pochopení pro ty, kdož mají zvláštní potřeby. Jako kliky u dveří, které se dají otevřít i tlapou, a okna otevřená za úplňku. „Potřebuješ prostě místo, kde můžeš být sama sebou. A kromě toho, strážnice smrdí ponožkama."
„Já bydlím u svého strýce Rukouškrtě," řekla Řiťka. „Nestojí to tam za moc. Všichni tam skoro pořád mluví o dolování."
„A ty ne?"
„Ono toho moc není, co by sis mohla o dolování vyprávět. Důl sem, důl tam, jinak je to všechno jedno, doluju v dole, a co je v dole, to je dole, důl, zdraví půl, dva doly celé, důl je důl a kdo nemá důl, to je… a pořád dokola. A pak začnou o zlatě, které je, mezi námi, mnohem nudnější, než si lidé myslí."
„Já myslela, že trpaslíci zlato milují?" podivila se Angua.
„To oni jen tak říkají, aby ho dostali do postele."
„Jsi si jistá, že jsi trpaslík? Promiň. To byl jen žert."
„Musí být spousta jiných zajímavých námětů k hovoru. Vlasy. Šaty. Lidi."
„Dobrý bože! Ty myslíš takové ty ženské řečičky?"
„Já nevím, nikdy předtím jsem ještě ženské řečičky nevedla," odpověděla Řiťka. „Trpaslíci prostě jen žvaní."
„No, v Hlídce je to stejné," řekla Angua. „Je jedno, jakého jsi pohlaví, čeká se od tebe, že se budeš chovat jako chlap. V Hlídce nejsou mužští a ženské, jenom parta mládenců. Jak s nimi mluvit, to se rychle naučíš. V základě je to o tom, kolik piv jsi do sebe nalila včera večer, jak silné bylo to karí, co sis dala potom, a kde jsi to pak všechno vyhodila. Stačí myslet egovarleticky. To se brzo naučíš. A taky musíš počítat s tím, že na strážnici uslyšíš řadu sexuálně zcela jednoznačných vtipů."
Řiťka zčervenala.
„Ale poslyš, jak se zdá, to už teď skončilo," dodávala Angua.
„Proč? Ty sis stěžovala?"
„Ne. Skončilo to tak nějak samo potom, co jsem se do toho dala s nimi," řekla Angua. „A víš, že se ani moc nesmáli? Dokonce se ani nesmáli, když jsem začala dělat takové ty posuňky rukama jako oni a ukazovala, co a jak a odkud pokud. Myslím, že to není fér. A přitom, věř mi, některá ta gesta byla docela maloučká!"
„Nedá se nic dělat, budu se muset odstěhovat," vzdechla si Řiťka. „Cítím se… úplně na nesprávném místě."
Angua sklopila oči k malé postavě poklusávající po jejím boku. Poznávala ty příznaky. Každý potřeboval svůj vlastní prostor, přesně jako Angua, a někdy byl ten prostor, který hledali, uvnitř jejich vlastních hlav. A i když to bylo zvláštní, měla Řiťku ráda. Možná to bylo kvůli její upřímnosti. Nebo kvůli tomu, že s výjimkou Karotky byla jedinou osobou, která nevypadala poněkud vyděšeně, když s Anguou mluvila. I když to bylo proto, že nevěděla. Angua by si ráda uchovala tuhle nevědomost jako malý drahocenný šperk, ale poznala, když někdo potřeboval alespoň částečně změnit život.
„Nejsme daleko od Jilmové ulice," řekla opatrně. „Mohly bychom se tam, jen na skok, zastavit. Mám tam pár věciček, které by sis mohla zatím půjčit…"
Já je potřebovat nebudu, pomyslela si. Až půjdu já, moc si toho s sebou neodnesu.

Strážník Dolutrysk pozoroval mlhu. Pozorování, kromě nehybného vyčkávání na místě, bylo druhou činností, kterou uměl nejlépe. Uměl ale také skvěle nevydávat žádné zvuky. A patřil mezi nejlepší, i když přišlo na to nedělat absolutně nic. Jeho nejsilnější stránkou však přece jen bylo postavit se někam a být absolutně nehybný. Kdyby zazněl svolávací signál pro nejlepší předstírače nehybnosti na světě, ani by ho nehnulo se tam ukázat.
Teď, s rukama v dlaních, pozoroval mlhu.
Mračna se poněkud usadila, takže tady, šest pater nad ulicí, bylo možno uvěřit, že jste na pláži zalité chladným svitem měsíce. Z mračen se tu a tam nořila nějaká věž nebo věžička, ale všechny zvuky byly tlumené a jako by se lekaly samy sebe. Přišla půlnoc, ale dlouho se nezdržela.
Strážník Dolutrysk pozoroval okolí a myslel při tom na holuby.
Vedl vlastně klidný a pomalý život bez větších vzrušení, ale těch několik vášní, které v životě měl, se týkalo holubů.

Skupina postav se plížila, potácela a v jednom případě popojížděla mlhou jako čtyři jezdci z malé Apokalypsy. Jeden měl na hlavě kachnu, ale protože byl jinak téměř normální, s výjimkou této poněkud zvláštní skutečnosti, říkalo se mu Kachní muž. Další neustále kašlal a odplivoval, a proto dostal přezdívku Jindřich Rakvář. Třetímu - beznohému muži na malém vozíčku - se z jakýchsi nejasných důvodů říkalo Podříznutý Arnold a čtvrtý byl z důvodů naopak více než čichatelných pojmenován Starý Smrďa Rum.
Smrďa Rum vlastnil malého, šedohnědého teriéra s potrhanýma ušima, i když pro náhodného pozorovatele by bylo opravdu těžké určit, kdo ke komu patří, kdo koho vede a kdo by - v případě nutnosti - ohnul kolena, kdyby ten druhý

vykřikl „sedni!“. V celém vesmíru jsou sice trénováni psi, kteří pomáhají slepcům, dokonce i hluchým, ale Starý Smrďa Rum byl jediná osoba, která vlastnila Myslícího psa.

Žebráci vedení psem mířili k temnému oblouku Nedomyšleného mostu, kterému říkali „doma“. Alespoň jeden z nich mu říkal „doma“, ostatní to místo nazývali: „Do-hlo-chrchly-hrrm-fuj-ma!“, „Heheheh! Hůpsíi!“ a „Vyprdnoutsenaně, tisícletej brouk a záprtek!“

Jak se tak pomalu přesunovali po náplavce řeky, podávali si z ruky do ruky plechovku, vděčně popíjeli a občas si některý z nich hlasitě říhnul.

Pes se zastavil. Ostatní žebráci postupně narazili jeden do druhého, až zůstali všichni stát.

Po břehu k nim kdosi běžel.

„Bohové?“

„Tfuj!“

„Jupíí!“

„Vyprdnoutsenaco?“

Žebráci se přitiskli ke stěně nábřeží, když se kolem nich mihla bledá postava. Svírala si rukama hlavu tak pevně, jako by se pokoušela zvednout sama sebe ze země za uši a otlouci si hlavu o nejbližší budovu.

Zatímco ji pozorovali, vytáhla z dláždění kovový kotvící kůl a začala se jím tlouci do hlavy. Nakonec se litina ohnula a praskla.

Postava odhodila zbytek sloupu, zaklonila hlavu, otevřela ústa, odkud se vyvalilo rudé světlo, které, být zvukem, znělo by jako řev býka před porážkou. Pak se odpotácela do noci.

„Zase ten golem,“ prohlásil Kachní muž. „Ten bílý.“

„Hahaha, sám mám takovou hlavu některý rána,“ řekl Podříznutý Arnold.

„Já vim vo golémech svý,“ řekl Jindřich Rakvář a zkušeně si odplivl. Jeho slina zasáhla brouka, který se pachtil vzhůru po stěně vzdálené nějakých sedm metrů. „Golemové jsou přece němí!“

„Vyprdnoutsenaně,“ prohlásil Smrďa Rum. „To má vyšplouchaný, jak se vzal tím klackem, záprtek, ale včera minul, páč měl červa na druhý noze. Schválně, čumte!“

„On chce říct, že je to ten samej golem, co jsme ho viděli včera,“ řekl pes, „hned po tom, co vodkrouhli toho starýho kněze.“

„Poslyšte a neměli bychom to někomu říct?“ nadhodil Kachní muž.

Pes zavrtěl hlavou. „Takhle houby,“ vyštěkl. „Teďka, když máme dole pod mostem takovej fajn bejvák, to bysme si to jenom pokazili.“

Pětice se odklátila do vlhkých stínů.

„Nenávidím ty podělaný golémy, co nám berou zaměstnání…“

„Dyť žádný zaměstnání nemáme!“

„No vidíš!“

„Co je k večeři?“

„Bláto a starý boty. Hárrrchly chrchly tfuj!“

„Tisícletej brouk a záprtek, to říkám!“

„Sem rád, že umim mluvit. Aspoň můžu mluvit sám za sebe.“

„Je čas, abys nakrmil kachnu.“

„Jakou kachnu?“

Lepkavá mlha tiše syčela a obtáčela Pátý a sedmý dvůr. Plameny řvaly a osvětlovaly hustá oblaka. Stříkající žhavé železo chladlo ve formách. V dílnách zvonila kladiva. Slévači a kovotepci nepracovali podle hodin, ale podle mnohem důležitějšího režimu roztaveného kovu. I když byla téměř půlnoc, Silnorukovy slévárny, lisovny a kovárny byly plné života.

V Ankh-Morporku žilo mnoho Silnoruků. Bylo to velmi běžné trpasličí jméno. To jistým způsobem ovlivnilo úvahy Thomase Kováře ještě předtím, než díky promyšlenému postupu podnik získal soudní cestou. Zamračený trpaslík s kladivem v obou rukou byl pak výplodem malíře značek. Lidé si mysleli, že železo a ocel „trpaslík made“ jsou mnohem lepší, a Thomas Kovář se rozhodl s nimi nepřít.

Sdružení za stejná práva nestejně vysokých sice protestovalo, ale nakonec se věci poněkud urovnaly. Jednak proto, že nejaktivnější členové sdružení byli především lidé - trpaslíci byli většinou natolik zaměstnaní, že se o takové věci neměli čas starat (*Pozn. autora: A ve většině případů je otázky výšky vůbec nezajímaly. Existuje jedno trpasličí rčení, které praví: „Všechny stromy se podřezávají těsně nad zemí,“ i když se říká, že je to velmi civilizovaná úprava rčení, které doslova zní: „Když jsou jeho ruce výš než tvá hlava, pak je jeho vercajk ve výši tvých zubů.“), a za druhé proto, že postavení trpaslíků ve sdružení záviselo na tom, jestli budou poukazovat na to, že je pan Silnoruka, vlastně Kovář, příliš vysoký. To by pak byla rozměristická diskriminace a ta byla podle vlastních regulí sdružení nepřípustná.

Mezitím si Thomas nechal narůst plnovous, ve chvílích, kdy si myslel, že je nablízku někdo z úřadů, nosil ocelovou přilbu a taky zvedl ceny o dvacet centů na každém tolaru.

Obrovské perlíky postavené v řadě a poháněné velkým kolem, kterým otáčelo několik mohutných volů, dopadaly s pravidelným duněním.

Bylo třeba kovat meče a plátové železo. Jiskry létaly na všechny strany.

Silnoruka si stáhl helmici (někdo z výboru se zase potuloval po slévárně) a utřel ji zevnitř.

„Dybuku? Kde zas vězíš, u všech čertů?“

Pocit vyplněného prostoru ho přinutil se otočit. Několik centimetrů za ním stál železárenský golem a na jeho cihlově

červeném povrchu se odrážela záře tryskající ze žhavého kovu.

„Neříkal jsem ti snad, abys mi tohle nedělal!“ zařval Silnoruka.

ANO.

„Takže jsi byl pryč a zase si někde prováděl ty svý svatý pitomosti? Byl jsi pryč moc dlouho!“

LÍTOST.

„Takže když už ses milostivě ráčil vrátit, převezmi kladivo trojku a pošli mi sem pana Vincenta, ano?“

ANO.

Silnoruka vylezl po schůdcích do své kanceláře. Nahoře se otočil, aby se rozhlédl po rudě blýskající hale továrny. Viděl, jak Dybuk došel ke kladivu a zvedl předákovi k očím tabulku. Viděl, jak se předák Vincent otočil a odchází. Viděl, jak Dybuk vzal do ruky nedohotovenou čepel meče a podržel ji na kovadlině, aby vyčkal dalších úderů, ale pak ji najednou odhodil stranou.

Silnoruka začal rychle sestupovat po kovových schodech.

Když byl v polovině, položil Dybuk hlavu na kovadlinu.

Ve chvíli, kdy Silnoruka konečně seskočil na zem, dopadlo kladivo poprvé.

Než doběhl do poloviny haly pokryté popelem a struskou, zatímco se za ním nic nechápající dělníci otáčeli, dopadlo kladivo podruhé.

Když dorazil k Dybukovi, dopadlo kladivo potřetí.

Zář v golemových očích pohasla. Na nevýrazné tváři se objevila prasklina.

Kladivo se počtvrté zvedlo…

„K zemi!“ zařval Silnoruka…

…a vzduch se naplnil keramickými střepy.

Když hrom odezněl, vstal majitel slévárny a oprášil se. Podlaha byla poseta prachem a troskami. Kladivo vyskočilo ze závěsu a leželo vedle kovadliny v hromadě střepů z golemova těla.

Silnoruka zmateně pozvedl kus nohy, odhodil ji stranou, pak se znovu sklonil a vytáhl ze střepů golemovu tabulku.

Bylo na ní napsáno:

STARÝ MUŽ NÁM POMOHL!
NEZABIJEŠ!
JÍL MÉHO JÍLU!
STUD.
ŽAL

Předák nahlédl Silnorukovi přes rameno. „Proč to ta věc udělala?“

„Jak to mám vědět?“ odsekl mu Silnoruka.

„No, ale odpoledne roznesl čaj jako vždycky. Pak šel na pár hodin ven a teď tohle…“

Silnoruka pokrčil rameny. Golem byl golem a tím je to vyřízené, ale když si vzpomněl, jak se ta prázdná tvář položila pod obrovské kladivo, otřáslo to s ním.

„Včera jsem slyšel, že pilař v Šerošedé by prodal toho golema, co mají,“ ozval se předák. „Rozřezal jim prej na sirky nějakej vzácnej mahagonovej kus nebo něco takovýho. Mám tam zajít a dát řeč?“

Silnoruka se znovu podíval na tabulku.

Dybuk toho nikdy moc nenamluvil. Nosil do ruda rozžhavené ingoty. Vykovával polotovary na meče holou pěstí, vytloukal strusku z tavicí pece, když ještě byla příliš horká, než aby se jí mohl člověk dotknout… a nikdy neřekl ani slovo. Samozřejmě, on nemohl říci ani slovo, ale vždycky vypadal tak, jako že i kdyby mohl mluvit, stejně by neřekl ani slovo. Jen pracoval. Tohle byl největší počet slov, který kdy najednou napsal.

Ta slova mluvila k Silnorukovi o černém zoufalství a o mozku, který by byl křičel, kdyby jen dokázal vydat nějaký zvuk. Což byl samozřejmě holý nesmysl! Ty věci nedokázaly spáchat sebevraždu!

„Šéfe?“ opakoval předák. „Povídám, chcete, abych někde sehnal jiného?“

Silnoruka prudce odstrčil tabulku a s pocitem úlevy viděl, jak narazila do zdi a rozbila se. „Ne,“ zavrtěl hlavou. „Jen to tady dejte do pořádku. Ukliďte tu věc. A spravte to zadělaný kladivo!“

Seržantu Tračníkovi se po vynaložení nezanedbatelného úsilí podařilo zvednout hlavu ze stoky u cesty.

„Jste… v pořádku, desátníku lorde z Nobblesů?“ zamumlal.

„Nevim, Frede. Čí je tenhle ksicht?“

„To je můj, Noby.“

„Díky bohům za ty dary, já už se lek, že můj…“

Tračník spustil hlavu zpět. „Ležíme ve stoce, Noby,“ zasténal. „Óóó!“

„Všichni ležíme ve stoce, Frede. Ale některý z nás upíraj pohled ke hvězdám…“

Po několika neúspěšných pokusech se jim oběma podařilo vstát. Hlavně díky tomu, že byli jeden druhému oporou.

„A kdeže to vlastně jsme, Noby?“

„No, sem si jistej, že Buben jsme vopustili… Mám pocit, že mám přes hlavu nějakej hadr!“

„To je mlha, Noby.“

„A co ty nohy tam dole?“

„Řek bych, že jsou to tvoje nohy, Noby. Já svý mám.“

„Dobře. Tak dobře. Oó. Řek bych, že jsem dost pil, seržo.“

„Ožralej jak lord, co?“

Noby neohrabaně zvedl ruku ke své helmě. Někdo mu na ni nastrčil papírovou korunku. Jeho tápající ruka nahmátla

za uchem cigaretového špačka.

Byla to ta nepříjemná doba opilcova rána, kdy po několika hodinách kvalitního spánku v příkopu cítíte, jak se k vám pomalu navrací střízlivost, ale pořád ještě jste dost opilý na to, aby vám to strašlivě vadilo.

„Jak jsme se sem dostali, seržo?“

Tračník se začal škrabat za uchem, ale rychle přestal, protože ho z toho zvuku okamžitě rozbolela hlava.

„Já myslím…“ začal opatrně a snažil se zmobilizovat útržky posledních krátkodobých vzpomínek. „Já mám dojem…, že jsme se rozhodli… zaútočit na palác a dožadovat se tvejch urozenejch práv…“

Nobymu zaskočilo a vyplivl zbytek cigarety. „Ale neudělali sme to, že ne?“

„Tys vykřikoval, že bysme to měli udělat…“

„Oh, bohové…“ zasténal Noby.

„Ale mám dojem, že naštěstí to na tebe v tý chvíli přišlo a vrhls první rouráž…“

„No, tak to se mi každopádně ulevilo.“

„Nó… tou první rourou jsi vohodil Hamouna Hoškina. Ten naštěstí vo někoho zakopl dřív, než nás stačil chytit.“

Tračník si najednou začal poklepávat po kapsách. „A já mám pořád ještě ty peníze na čaj a na sváču,“ řekl. Po slunečném nebi dokonalého zapomnění mu přelétl temný obláček vzpomínky. „No… zbyly z nich tři pence…“

Naléhavost této skutečnosti pronikla i k Nobyho alkoholem opevněnému mozku. „Jenom třípence?“

„No jo… víš, když jsi potom začal objednávat pro celou hospodu drahý pití… Rozumíš, tys neměl peníze, a tak nezbejvalo nic jinýho, než abych zaplatil, nebo…“ Tračník si přejel prstem přes krk a řekl: „Fik!“

„Tím mi snad chceš říct, že jsme u Bubnu zaplatili všem Šťastnou hodinku?“

„Kdyby to byla jen Šťastná hodinka,“ zabručel nešťastně Tračník. „Bylo to Sto padesát minut extatickýho vytržení! Já až doteďka nevěděl, že se gin dá kupovat po pintách!“

Noby se pokusil zaostřit na mlhu. „Nikdo nedokáže pít gin po pintách, seržo.“

„No, přesně to jsem ti pořád říkal, ale copak tys mě poslouchal?“

Noby zavětřil. „Jsme někde blízko řeky,“ prohlásil. „Zkusme se odsud dostat…“

Něco nedaleko nich zabučelo. Bylo to dlouhé, hluboké zadunění, jako hlas rohu, který signalizuje vážné nebezpečí. Podobný zvuk jste mohli zaslechnout za nervózní noci z ohrady s dobytkem, a hlas pokračoval znovu a znovu a pak zmlkl tak rychle, že zastihl ticho nepřipravené.

„…co nejrychleji a hodně daleko,“ dopověděl Noby. Ten zvuk zapůsobil jako ledová sprcha a litr silné černé kávy.

Tračník se otočil. On by byl potřeboval něco, co by u něj zafungovalo jako pračka. „Odkud se to ozvalo?“ řekl.

„To bylo… táhle odtama, ne?“

„A já myslel, že se to ozvalo támhle.“

V mlze se zdálo, že všechny zvuky přicházejí odevšad.

„Já si myslím…“ řekl pak Tračník pomalu, „že bychom měli jít a co nejrychleji to ohlásit.“

„Dobrá,“ přikývl Noby. „Jak půjdeme?“

„Během, jo?“

Když se nad městem rozlehla ozvěna podivného zvuku, natočily se špičaté plachtovité uši strážníka Dolutryska příslušným směrem. Pak opatrně pootočil hlavu a zaměřoval výšku, směr a vzdálenost. Nakonec si všechny zjištěné údaje pečlivě uložil do paměti.

Výkřik dolehl až na strážnici, i když byl tlumený mlhou.

Vstoupil do otevřené hlavy golema Dorfla, zatočil se uvnitř a jeho ozvěna pronikla až do nepatrných prasklinek v jílu, do míst, kde se téměř mimo hranice slyšitelnosti roztančila droboučká zrníčka.

Nevidoucí oční otvory se upíraly na stěnu. Nikdo nezaslechl výkřik, který se vydral z mrtvé hlavy, protože tady nebyla ústa, která by ho utvořila, ani mozek, který by jej řídil, ale s bolestnou naléhavostí se rozlehl nocí.

HLÍNO MÉ HLÍNY. NEZABIJEŠ! NEZEMŘEŠ!

* * *

Samuel Elánius snil o Stopách neboli Indiciích.

Jeho názor na Stopy byl zkreslen antipatií. Podvědomě jim nedůvěřoval. Pletly se mu do cesty.

Stejně tak nedůvěřoval osobám, které se podívaly na nějakého člověka a řekly vznešeným hlasem svému společníkovi: „Ach, drahý příteli, nemohu vám říci nic jiného, než že je to levák, povoláním kameník, který strávil několik let u obchodního loďstva a nedávno na něj přišly těžké časy,“ a pak rozvinou řeč, v níž obhajují svá prohlášení spoustou pochybných úvah o mozolech, držení těla, stavu mužových bot, přestože přesně tytéž poznámky by se hodily na člověka, který má na sobě staré šaty, protože si právě pro potěšení za domem staví nový zděný gril, dal se tetovat, když mu bylo sedmnáct a byl opilý (*Pozn. autora: Tyto dva termíny často označují tentýž stav), a kráčí kývavou chůzí, protože mu pod nohama klouže mokrý chodník. Jaká nafoukanost! Jaká urážka bohatých, zmatených a mnohotvárných lidských zkušeností!

A podobně tomu bylo i s mnohem očividnějšími důkazy. Otisky nohou v záhonu ve skutečném světě s největší pravděpodobností udělal umývač oken. Výkřik v noci nejspíše pocházel od člověka, který musel vstávat a z výšky došlápl na obrácený kartáč.

Skutečný svět byl příliš skutečný, než aby všude nechával malé úhledné nápovědy. Byl příliš přeplněn věcmi. Pravdu, jakkoliv nepravděpodobnou, jste z něj nedostali vyloučením všeho nemožného, nikoliv, museli jste se k ní

dobrat mnohem těžším způsobem - totiž tak, že jste vyloučili jednu po druhé všechny možnosti. Pracovali jste, trpělivě jste se vyptávali a obhlíželi jste všechno ze všech stran. Chodili jste a kladli otázky a v duchu jste se modlili ke všem bohům, aby nějakému grázlovi praskly nervy a on se přiznal.

Elániovou hlavou propochodovaly události dne. Těžkým krokem prošli mlčenliví golemové. Zamával na něj otec Tubelík, pak mu vybuchla hlava a zasypala Elánia slovy. Pan Pohopka ležel mrtev ve své vlastní troubě a z úst mu vyčníval kus trpasličího chleba. A golemové neustále mlčky pochodovali dál. Támhle byl Dorfl, který za sebou táhl svou nohu, hlavu měl otevřenou, aby slova mohla vlétat dovnitř a zase vylétat ven jako včelí roj. A uprostřed toho všeho tančil Arzen, malý zelený mužík porostlý trny, který praskal a něco blábolil.

V jednom okamžiku měl Elánius dojem, že jeden z golemů vykřikl.

Pak sen, část po části, vybledl. Golemové. Trouba. Slova. Kněz. Dorfl. Pochodující golemové, dunění jejich nohou mění celý sen v pravidelné pulsování…

Elánius otevřel oči.

Lady Berankinová ležící vedle něj řekla „fssflgl“ a obrátila se na druhý bok.

Někdo bušil na hlavní dveře. Elánius byl stále ještě omámený, hlava se mu točila, a proto se pozvedl na loket a prohlásil do tmy spíš jen tak pro sebe: „Sakra, co je to za způsoby? Kolik je to, k čertu, vlastně hodin?“

„Kvrk-ping, ping-cink, píp!“ ozval se optimistický hlásek odněkud od Elániova nočního stolku.

„To snad, prosím…“

„Devětadvacet minut a jednatřicet vteřin po páté ranní. Ušetřená penny je vydělaná penny. Chceš, abych ti přečetl dnešní denní rozvrh? A zatímco to budu dělat, co kdybys ten čas využil k vyplnění své registrační karty?“

„Co? Cože? O čem to mluvíš?“

Bušení do dveří pokračovalo.

Elánius více méně vypadl z postele a začal ve tmě hmatat po sirkách. Nakonec se mu podařilo zapálit svíčku a napůl klusal, napůl se potácel po dlouhém schodišti k hlavnímu vchodu.

Ukázalo se, že do dveří buší strážník Postihnout.

„Jde o lorda Vetinariho, sire! Tentokrát je to ještě horší!“

„Poslal jste někdo pro Koblihu?“

„Ano, sire!“

V tomhle denním čase sváděla mlha s úsvitem boj o zajištění ústupových bodů a díky tomu vypadal celý svět jako vnitřek pingpongového míčku.

„Vstrčil jsem tam hlavu, hned když jsem nastoupil do služby, a on byl mimo sebe, jako když sfouknete svíčku, sire.“

„Jak víte, že nespal?“

„Na podlaze, sire, a kompletně oblečený?“

Ve chvíli, kdy Elánius mírně zadýchaný a s rozbolenými koleny dorazil do paláce, dva strážníci ukládali Patricije do postele. Bohové, pomyslel si, když pracně stoupal do schodů, už to není jako za starých dnů se zvoncem a obuškem. Člověku by ani nenapadlo přemýšlet, jestli dokáže při divoké honičce za zločinci přeběhnout celé město.

Se směsicí pýchy a rozpaků pak v duchu dodal: Ale ani jeden z těch lumpů mě taky nikdy nechytil.

Patricij stále ještě dýchal, ale tvář měl voskovou a vypadal tak, že se zdálo, že smrt by jeho stav spíš o něco vylepšila.

Elániův pohled přeletěl místnost. Ve vzduchu byl známý našedlý závoj.

„Kdo otevřel okno?“ zeptal se.

„Já, sire,“ odpověděl Postihnout. „Těsně předtím než jsem se vypravil pro vás. Vypadal, jako že potřebuje čerstvý vzduch…“

„Byl by čerstvější, kdybyste byl nechal okno zavřené,“ odsekl Elánius. „Dobrá. Chci tady všechny, tedy všechny, kdo tady byli přes noc, a chci je mít pohromadě v hale během dvou minut. Někdo taky doveďte desátníka Řiťku. A řekněte o tom kapitánu Karotkovi.“

Mám starosti a jsem zmatený, pomyslel si. Takže první pravidlo je rozhlásit kolem, co se stalo.

Pomalu se vydal místností. Nepotřebovalo to příliš mnoho přemýšlení, aby poznal, že Vetinari vstal a přesunul se k psacímu stolu, kde podle toho, co bylo na desce, nějakou dobu pracoval. Svíčka vyhořela. Kalamář byl převrácený. To se stalo pravděpodobně ve chvíli, kdy Patricij sklouzl k zemi.

Elánius namočil prst do inkoustu a očichal ho. Pak se natáhl pro brk vedle, zaváhal, vytáhl dýku a s její pomocí dlouhé pero opatrně zvedl. Nezdálo se, že by na něm bylo cokoliv, o co by se mohl Vetinari píchnout. Odložil brk stranou, aby ho mohl Řiťka prozkoumat.

Podíval se na papír, na kterém Vetinari pracoval.

K jeho úžasu tam nebylo písmo, ale pečlivá kresba. Byla na ní zachycena kráčející postava, jenže to nebyla obyčejná postava, tahle byla vytvořena z tisíců maličkých postaviček. Vypadala tak trochu jako jedna z oněch obrovských proutěných model, které si budují některé barbarské kmeny nedaleko Středu, aby s jejich pomocí oslavily velký koloběh Přírody a daly najevo svou úctu k životu. Ta je tak velká, že proutěné modly naplní živými bytostmi až k prasknutí a pak to všechno uctivě zapálí.

Ten složený muž, neboť to byl muž, měl na hlavě korunu.

Elánius odstrčil list papíru stranou a obrátil svou pozornost zpět ke stolní desce. Opatrně zkontroloval celý povrch, zda neobjeví nějaké podezřelé třísky. Přisedl na bobek a prozkoumal spodní stranu desky.

Venku se pomalu rozednívalo. Elánius zašel do obou vedlejších místností a ujistil se, že jsou tam rozhrnuty závěsy, pak se vrátil do Vetinariho pokoje, zatáhl závěsy, zavřel dveře a pomalu a pečlivě prozkoumal obě stěny. Pátral po jakémkoliv světélku, které by naznačovalo přítomnost nějakého otvoru.

Kde by se tak asi měl člověk zastavit? Mohly to být třísky v podlaze? Foukačka v klíčové dírce?

Znovu rozhrnul závěsy.

Včera se Vetinarimu ulevilo. A dnes mu bylo zase hůř. To znamená, že se k němu někdo musel v noci zase dostat. Ale jak? Pomalý jed, to je hrozně složitá věc. Musíte najít způsob, jak jím oběť každý den přikrmit.

Ne, ne tak docela… Nejelegantnější řešení je zařídit to tak, aby si oběť svou dávku každý den sama naservírovala.

Elánius se začal probírat papíry na stole. Bylo jasné, že se Vetinari cítil dost dobře na to, aby vstal, došel, ke stolu a pak se zhroutil.

Nemůžete otrávit hřebík nebo třísku, protože Patricij by se sám každý den úmyslně nepíchl…

Napůl zakrytá papíry tam ležela nějaká kniha a ta byla na mnoha místech založena papírky, většinou útržky různých dopisů.

Co tak asi dělal pravidelně, den co den?

Elánius otevřel knihu. Strana za stranou byly pokryty značkami psanými úhlednou rukou.

Jed jako arzen potřebujete dostat do těla. Nestačí se ho dotknout. Nebo ano? Existuje nějaký jed, který by se vstřebával kůží?

Dovnitř se nedostal nikdo, tím si byl Elánius téměř jistý.

Jídlo a nápoje byly pravděpodobně v pořádku, ale přesto řekl Navážkovi, aby šel a pro všechny případy pozval kuchaře na jeden z těch svých malých pohovorů.

Něco, čeho se nadýchal? Jak by se toho dalo docílit den za dnem, aniž by to vzbudilo pozornost? A kromě toho, jed je potřeba nejdřív dostat do místnosti.

Nebo je to něco, co už v místnosti je? Pleškot dal vyměnit koberec, postel i ložní prádlo. Co jiného by se ještě dalo udělat? Seškrabat omítku ze stropu?

Co to řekl Vetinari o otravách? „Jed je třeba dát někam, kde ho nikdo nebude hledat…“

Elánius si uvědomil, že stále ještě upírá oči na Vetinariho knihu. Nebylo v ní nic, čemu by rozuměl. To znamená, že je to nějaká šifra. Jak znal Vetinariho, nikdo, kdo je normální, ji nebude schopen rozluštit.

Dala by se otrávit kniha? Ale… co z toho? Bylo tady ještě mnoho dalších knih. Museli byste vědět, že bude pracovat přímo s touhle, a to každý den. A i tak, museli byste jed nějak dostat z knihy do jeho organismu. Člověk se mohl jednou píchnout do prstu, ale pak už si dá pozor.

To, jak najednou podezříval všechno, dělalo Elániovi starosti. V okamžiku, kdy začnete přemýšlet o tom, zda můžete člověka otrávit slovy, můžete právě tak klidně prohlásit, že ho tapety přivedly k šílenství. Ostatně, když už je o tom řeč, ta strašlivá zeleň by dokázala přivést k šílenství kohokoliv…

„Kvrk-ping, ping-cink, píp!“

„Ne, teď ne…“

„Tohle je váš ranní signál! Je šest hodin! Dobré ráno! Dnešní den máte naplánovány následující schůzky - sem vložte časy a jména. V deset hodin dopoledne…“

„Zavři zobák! Ať už mám ve svém deníku na dnešní den cokoliv, v žádném případě to není -“

Elánius se zarazil. Zasunul krabičku do kapsy.

Vrátil se zpět ke stolu. Když si uvědomíte, že tady je jedna stránka na den…

Lord Vetinari měl velmi dobrou paměť. Ale každý si tu a tam něco zapíše, ne? Nemůžete si přece pamatovat kdejakou maličkost. Středa: tři hodiny odpoledne - hrůzovláda, 15.15 - vyčistit jámu se škorpiony…

Zvedl organizátor ke rtům. „Udělej záznam,“ řekl.

„Hurá! Tak do toho! Nezapomeň říct na začátku ‚záznam‘!“

„Promluvit s… k sakru… Záznam: Jak to vypadá s Vetinariho deníkem?“

„To je ten záznam?“

„Ano!“

Někdo zaklepal na dveře. Elánius opatrně otevřel. „Aha, to jste vy, Řiťko.“

Zamrkal. Na tom trpaslíkovi něco nebylo v pořádku.

„Hned namíchám tu Koblihovu medicínu, sire.“ Trpaslík vrhl pohled přes Elániovo rameno k lůžku. „Óó… nevypadá dobře…, že?“

„Sežeňte někoho, kdo by ho přenesl do jiné místnosti,“ přikázal Elánius. „Nařiďte sloužícím, aby připravili nový pokoj, rozumíte?“

„Jistě, sire.“

„A pak, až to bude všechno hotovo, vyberte namátkou jiný pokoj a přestěhujte ho tam. A vyměňte všechno, chápete? Každý kousek nábytku, každou vázu, každý koberec -“

„Eh… ano, pane.“

Elánius zaváhal. Teď už dokázal přesně vyjádřit, co mu posledních dvacet vteřin vrtalo hlavou.

„Řiťko…“

„Sire?“

„Vy… hm… vy… na uších?“

„To jsou náušnice, sire,“ odpověděla Pleškot nervózně. „Dala mi je policistka Angua.“

„Skutečně? Ehm… dobrá… já jen myslel, že trpaslíci šperky nenosí.“

„Jsme proslulí svými prsteny, sire.“

„Ano, samozřejmě.“ Prsteny, jistě. Nikdo neumí ukout kouzelný prsten jako trpaslíci. Ale… kouzelné náušnice? No, dobrá. Některé vody byly příliš hluboké, než aby se na ně pouštěl kvůli takovým maličkostem.

Přístup seržanta Navážky k podobným věcem byl podvědomě téměř bezchybný. Dal si nastoupit do řady personál

celého paláce a teď na něj křičel, co mu hlas stačil.

Podívejte se na starého Navážku, pomyslel si Elánius, když scházel po schodech. Před několika lety obyčejný nevzdělaný troll, a teď cenný člen Hlídky, za předpokladu, že se vám podaří přimět ho zopakovat rozkazy, jestli vám dobře rozuměl. Jeho zbroj se leskne snad ještě více než Karotkova, protože ho leštění nikdy nepřestalo bavit. A dokonale ovládl základní postup policejní služby, který se používá v celém vesmíru, což znamená, že policista vztekle řve na člověka tak dlouho, dokud se nepřizná. Jediný důvod, proč ještě ve městě nezavládl teror jednoho trolla, je snadnost, s jakou dokáže jeho myšlenkový proces vykolejit každý, kdo použije něco tak ďábelsky lstivého jako třeba zásadní popření své viny.

„Vím, že jste to udělali! Všichni!“ křičel právě. „Jestli ta osoba, co to udělala, nekápne božskou, tak dám celej personál - a to myslim vážně - zavřít do basy a pak od ní zahodím klíče!“ Ukázal prstem na objemnou kuchyňskou pomocnici. „Takže tos udělala ty, žejo? Vysyp to!“

„Neudělala.“

Navážka se na okamžik odmlčel. Pak: „A kdes byla dneska v noci? Přiznej se!“

„V posteli, samozřejmě!“

„Aha, no to je mi pěkná historka! A bylas tam celou noc? Ven s tím!“

„Samozřejmě.“

„Á… a teď pozor! Máš na to svědky? Nó?“

„To je ale drzost!“

„Aha, takže svědky nemáš! Takže jsi to udělala, kápni božskou!“

„Ne!“

„Oh…“

„Dobrá, dobrá. Děkuji vám seržante. To bude zatím stačit,“ řekl Elánius a poklepal Navážku po rameni. „Jsou tady všichni?“

Rozhlédl se po řadě postav. „No? Jste tady všichni?“

Lidé v zástupu začali klopit oči, šoupat nohama a pak se někde u konce zvedla osamocená ruka.

„Míla Klidníková tady nebyla od včerejška,“ řekl majitel ruky. „To je pokojská z horního patra. Byl tady nějaký hoch se vzkazem. Prý nemůže přijít z rodinných důvodů.“

Elánius ucítil slaboučké zalechtání v zátylku. „Ví snad někdo proč?“

„To nevíme, sire. Nechala tady všechny věci.“

„Dobrá. Seržante, než odejdete ze služby, přikažte někomu, ať ji najde. Pak běžte a pořádně se vyspěte. A vy ostatní, rozchod a běžte si po své práci. A… pane Važuzle?“

Patricijův osobní tajemník, který Navážkovu techniku sledoval se zhrozeným úžasem, obrátil oči k Elániovi. „Prosím, veliteli?“

„Co je tohle za knihu? Je to deník jeho lordstva?“

Važuzel uchopil knihu do rukou. „Každopádně to tak vypadá.“

„Byl byste schopen rozluštit tu šifru?“

„Nevěděl jsem, že jsou jeho zápisky šifrované, sire.“

„Cože? Vy jste se do něj nikdy nedíval?“

„Proč bych to dělal, sire? Není můj!“

„Víte, že se ho jeho poslední tajemník pokusil zabít?“

„Jistě, sire. Rád bych podotkl, sire, že už mě vaši muži velmi vyčerpávajícím způsobem vyslýchali.“ Važuzel otevřel svazek a pozvedl obočí.

„Na co se vás vyptávali?“ zeptal se Elánius.

Važuzel zamyšleně zvedl oči od deníku. „Počkejte… ‚Tys to udělal, kápni božskou, všichni tě viděli, spousta lidí nám řekla, žes to udělal ty, tak žes to udělal, mám pravdu, kápni božskou.‘ Pokud si vzpomínám, tak to byl ústřední motiv. Pak jsem řekl, že jsem to nebyl já, a jak se zdá, to vašeho důstojníka poněkud zaskočilo.“

Važuzel si vznešeným pohybem jemně naslinil prst a otočil stránku.

Elánius ho se zájmem pozoroval.

V ranním vzduchu byl zvuk pil jasný a ostrý. Kapitán Karotka zabušil na vrata skladu dřeva a ta se po chvíli otevřela.

„Dobré ráno, pane,“ řekl. „Pokud jsem dobře informován, tak tady máte golema.“

„Měl jsem,“ řekl obchodník se dřevem.

„Hm, takže další,“ řekla Angua.

To už tedy byli čtyři. Ten ve slévárně položil hlavu na kovadlinu, z toho v kamenictví zbyly jen nohy vyčnívající zpod dvoutunového vápencového balvanu, golema pracujícího v docích naposled viděli na řece, když mířil rozhodným krokem na širé moře, a teď tenhle…

„Bylo to příšerné,“ řekl obchodník a zabušil na golemův hrudník. „Pomocník mi řekl, že ta věc řezala pořád dál, až si uřízla hlavu. Dnes odpoledne mám vyexpedovat náklad jasanových prken. Řekněte mi, kdo mi je teď nařeže?“

Angua zvedla golemovu hlavu. Pokud by se dalo říci, že má nějaký výraz, byl to výraz dokonalého soustředění.

„Poslyšte,“ pokračoval obchodník, „Alf mi vyprávěl, že včera večer slyšel u Bubnu, že golemové vraždí lidi…“

„Vyšetřování pokračuje,“ řekl Karotka. „A teď, pane… Scink Přibík, že? Váš bratr má ten obchod s olejem a lampami v ulici Kotevního řetězu, že? A vaše dcera je služebnou na univerzitě, viďte?“

Muž vypadal velmi užasle. Jenže Karotka znal každého.

„To ano…“

„Neodešel náhodou váš golem včera ze skladu?“

„No, ano, dost brzo… Říkal něco o nějakém svatém dni.“ Podíval se nervózně z jednoho na druhého. „Musíte je pustit, jinak ta slova v jejich hlavách -“

„A pak se vrátil a celou noc pracoval?“

„No jo. Co by mohl dělat jiného. A pak přišel Alf na střídačku a řekl, že ta věc vylezla z pilové jámy, chvilku tam stála a pak…“

„Neřezal náhodou včera borové kmeny?“ zeptala se Angua.

„Správně. A neřekli byste mně náhodou, kde mám tak rychle sehnat dalšího golema?“

„Co je tohle?“ sehnula se Angua a z hromady pilin vytáhla dřevem orámovaný čtverec. „To je jeho tabulka, že?“ Podala ji Karotkovi.

„‚Nezabiješ‘,“ přečetl Karotka první slovo. „‚Hlína mé hlíny. Stud.‘ Víte snad, proč to napsal?“

„Nemám ani zdání,“ odpověděl Scink. „Oni vždycky dělají takové pitomosti.“ Maličko pookřál. „Stydlavej? Třeba šel na hrnec, ha, ha. Hlína, hrnčíř, hrnec - chápete?“

„No, to je ale legrace,“ odpověděl Karotka hrobově. „Tohle si vezmu jako důkaz. Přeju vám hezký den.“

„Proč ses ptala na to borové dřevo?“ obrátil se k Angui, když vyšli ven.

„Cítila jsem v tom sklepě borovou pryskyřici.“

„Borová pryskyřice je jen borová pryskyřice, ne?“

„Ne. Pro mě ne. Ten golem tam byl.“

„Byli tam všichni,“ povzdechl si Karotka. „A teď páchají sebevraždy.“

„Nemůžeš si vzít život, který nemáš,“ řekla Angua.

„Jak tomu tedy budeme říkat? ‚Zničení majetku‘?“ podíval se na ni Karotka. „Bohužel, teď už se jich nemůžeme zeptat…“ Poklepal na tabulku.

„Oni nám dali odpovědi,“ řekl. „Možná se nám podaří zjistit, jak zněly otázky.“

* * *

„Co chcete říct tím ‚nic‘?“ zamračil se Elánius. „Musí to být ten deník! Olizuje si prsty, když obrací stránky, a každý den tak dostane svou malou dávku arzeniku! Jak ďábelsky rafinované!“

„Promiňte, sire,“ řekla Řiťka a ustoupila. „Nenašel jsem tam ani stopy po arzeniku. Použil jsem všechny testy, které znám.“

„Je to jisté?“

„Můžu to ještě poslat na Neviditelnou univerzitu. Postavili si nový morfický rezonátor v budově Silnoproudé magie. Mágové by snadno -“

„Nedělejte to,“ řekl Elánius. „Z tohohle mágy vynecháme. Sakra! Tak asi na půl hodiny jsem si byl jistý, že jsem na to přišel…“

Usedl za svůj stůl. Na trpaslíkovi bylo zase něco nového a divného, ale opět si nedokázal uvědomit, co to je.

„Tady jsme něco přehlédli, Řiťko,“ zabručel.

„Máte pravdu, pane.“

„Tak si proberme fakta. Když chcete někoho pomalu otrávit, musíte mu neustále podávat malé dávky, nebo alespoň jednu denně. Zkontrolovali jsme všechno, co dělá a co k tomu používá. Vzduch v místnosti to být nemůže. Vy i já jsme tam byli každý den. Není to v jídle, tím si můžeme být téměř stoprocentně jisti. Že by to bylo něco, o co by se píchnul? Dá se otrávit vosa? Potřebujeme -“

„Promiňte, sire.“

Elánius se otočil.

„Navážko? Myslel jsem, že už máte po službě?“

„Přinutil jsem je, aby mi dali adresu té pokojské, co se jmenuje Klidníková, jak jste říkal,“ odpověděl Navážka. „Šel jsem tam a tam byl zástup lidí a všichni nahlíželi dovnitř.“

„Co tím myslíte?“

„No, sousedi a tak. A všude kolem dveří brečely ženský. Tak jsem si vzpomněl na to, jak mi dycky říkáte to slovo, jako abych si, než něco udělám, zašel do toho lomu…“

„Diplomacii,“ doplnil ho Elánius.

„Jo. Jako nekřičet na lidi a tak. Tak jsem si pomyslel, že tohle je ta delikát situace. A taky už po mně házeli různý věci. Tak jsem se vrátil sem. Napsal jsem tady její adresu. A teď jdu domů.“ Zasalutoval, mírně se zapotácel díky síle úderu, který si tak uštědřil, a odešel.

„Díky, Navážko,“ zabručel Elánius. Podíval se na papír popsaný trollovým velkým kulatým písmem.

„První patro vzadu, ulice U kotvy a ráhna č. 27. Dobrý bože!“

„Znáte to tam, sire?“

„Aby ne. Já se v té ulici narodil,“ zvolal Elánius. „Už si vzpomínám! Tam skutečně bydlela nějaká paní Klidníková. Hubená ženská. Pořád šila. Veliká rodina. No, my jsme tam byli samé velké rodiny, byl to jediný způsob, jak se v zimě vždycky zahřát…“

Zamračil se na papír. Nevypadalo to jako nějaká důležitá stopa. Pokojské často chodívaly navštěvovat své matky a vždycky to byla malá rodinná událost. Jak to říkávala jeho babička? Syn je pro ženskou syn, dokud se neožení, ale dcera je pro ni dcerou celý život. Poslat tam policistu by bylo v každém případě zbytečné plýtvání časem všech zúčastněných…

„Ale, ale… tak ulice U kotvy a ráhna," opakoval. Znovu se podíval na papír. Klidně bys tu uličku mohl přejmenovat na Uličku vzpomínek. Ne, na takovéhle předem marné pátrání nebude plýtvat časem Hlídky. Ale mohl by se tam podívat sám. Až půjde někdy kolem… dneska.

„Ehm…Řiťko?"

„Sire?"

„To… hm… na vašich rtech. To červené. Ehm. Na rtech…"

„Rtěnka, sire."

„Aha… ehm. Rtěnka? Dobře. Rtěnka."

„Dala mi ji strážnice Angua."

„No, to od ní bylo… laskavé," zabručel Elánius, „asi."

Říkalo se tomu Krysí sál. Teoreticky kvůli výzdobě. Některého z bývalých obyvatel paláce napadlo, že fresky představující tančící krysy budou skutečně trhákem světové výzdoby. Krysí motiv byl vetkán i do koberce. Na stropě tančily krysy krysí kolo a jejich ocasy se proplétaly uprostřed. Po půlhodině strávené v téhle místnosti toužila většina lidí po jediném: po koupeli.

To znamenalo, že brzo se zvedne odběr teplé vody. Místnost se totiž rychle plnila.

Na základě všeobecného mlčenlivého souhlasu do křesla předsedy usedla a dokonale ho vyplnila paní Růžena Dlaňová, hlava Cechu švadlen a šiček (*Pozn. autora: Tak si eufemisticky říkaly. Lidé zase říkali: „Nazývají ten cech Cechem švadlen a šiček. Ehm, ehm, ehm!") a jedna z nejstarších cechovních představených.

„Ticho prosím! Pánové!"

Hladina hluku poněkud klesla.

„Doktore Odkraglli?" řekla.

Představený Cechu vrahů přikývl. „Drazí přátelé, myslím, že si všichni uvědomujeme vážnost situace -" začal.

„Bodejť, hlavně váš účetní, co?" vykřikl někdo v zástupu. Sálem se přelila vlna nervózního smíchu, ale ten dlouho nevydržel, protože člověk se obvykle příliš dlouho nebaví na účet někoho, kdo ví na šesták přesně, jakou máte cenu mrtvý.

Odkraglli se usmál. „Znovu vás ujišťuji, dámy a pánové, že nevím o žádné smlouvě týkající se lorda Vetinariho, kterou bychom uzavřeli. Navíc si nedokážu představit, že by v jeho případě nějaký vrah použil jed. Jeho lordstvo strávilo nějaký čas v našem ústavu. Zná základy opatrnosti. Nepochybuji o tom, že se brzy zotaví."

„A když ne?" nadhodila paní Dlaňová.

„Nikdo nežije věčně," odpověděl Odkraglli s filozofickým klidem člověka, který má tuto pravdu osobně ověřenou. „Pak bychom, bezpochyby, dostali nového vládce."

Místnost se naplnila napjatým tichem. Snad nad každou hlavou se vznášelo nevyřčené slovo: Koho?

„Háček je v tom… totiž problém je…" začal Gerhart Fuseklar, představený Cechu řezníků, „on byl… Musíte připustit, že… na jedné straně s ním… No, představte si někoho jiného…"

V podvědomí přítomných se rozsvítila slova jako „takový lord Picbudka, například…" nebo „tenhle alespoň nebyl šílený" a podobně.

„Musím připustit," ozvala se paní Dlaňová, „že za Vetinariho bylo mnohem bezpečnější šlapat po městských ulicích -"

„No, vy byste to měla vědět, madam," řekl Gerhart Fuseklar.

Paní Dlaňová ho obdařila ledovým pohledem. Ozvalo se několik uchechtnutí.

„Chtěla jsem tím říci, že stačí zaplatit onen rozumný poplatek Cechu zlodějů a člověk je v dokonalém bezpečí," dokončila.

„A každý tak může klidně navštívit dům nevalné -"

„Dokonalých služeb všeho druhu," přerušila ho rychle paní Dlaňová.

„Jistě, a má jistotu, že se neprobudí vysvlečen do naha a ztlučen do krve," přiznal Fuseklar.

„Pokud si to výslovně nepřál," dodávala paní Dlaňová. „Rády posloužíme. Vyhovíme. Na požádání ve všech směrech."

„No, život ve městě byl za Vetinariho opravdu mnohem bezpečnější," řekl pan Korbílek z Cechu pekařů.

„Všechny pouliční komedianty a mimy dal hodit do jámy se škorpiony," pokýval spokojeně hlavou pan Tichošlap z Cechu lupičů.

„Pravda. Ale nezapomeňte, že i on měl své chyby, jako každý. Ten chlap je hrozně vrtošivý."

„Myslíte? Ve srovnání s těmi, co jsme tady zažili předtím, je pevný a neměnný jako skála."

„Picbudka byl spolehlivý," zavrčel Fuseklar zachmuřeně. „Vzpomínáte, jak jmenoval svého koně městským radním?"

„Ale musíte připustit, že to nebyl špatný radní. Když ho srovnáte s některými ostatními."

„No, jestli si dobře vzpomínám, tak další radní v té době byli váza květin, hromada písku a tři lidé, kteří byli popraveni."

„Vzpomínáte si na všechny ty rvačky? Všechny ty partičky malých zlodějíčků, které mezi sebou neustále bojovaly? Pokud si pamatuju, tak tenkrát sotva zbýval čas na to tu a tam něco ukrást," zavzpomínal Tichošlap.

„Každopádně jsou teď věci… mnohem spolehlivější."

Znovu se rozhostilo ticho. To byla pravda. Věci teď byly spolehlivé. Ať už jste si o Vetinarim mysleli cokoliv, pravda je, že se ve většině případů postaral, aby dnešky byly pravidelně následovány zítřky. A když vás náhodou zavraždili v posteli, bylo to ve většině případů na základě řádné smlouvy.

„Jenže za lorda Picbudky jsme si užili víc vzrušení," odvážil se někdo.

„To ano, rozhodně až do chvíle, než vám upadla hlava."

„Potíž je v tom," ozval se zase Tichošlap, „že ta funkce skutečně přivádí lidi k šílenství. Posaďte tam nějakého člověka, který není ani horší, ani lepší než kdokoliv z nás, a za pár měsíců už diskutuje s mechy a lišejníky a nechává péct lidi zaživa."

„Vetinari není blázen."

„No, záleží na tom, jak se na to díváte. Nikdo by nedokázal být tak příčetný jako on, kdyby nebyl alespoň zčásti blázen."

„Já jsem jenom slabá ženská," řekla paní Dlaňová a její výrok vyvolal v několika lidech silné osobní pochyby, „ale zdá se mi, že tady kyne velká příležitost. Buď dojde k vleklým sporům o to, kdo bude jeho nástupcem, a ty se mohou táhnout velmi dlouho, nebo to můžeme vyřídit rovnou tady, na místě, a mít to za sebou. Co říkáte?"

Šéfové cechů se pokusili podívat jeden na druhého a přitom se vyhnout všem ostatním pohledům. Kdo teď bude Patricijem? Kdysi by tady hrozil mnohostranný mocenský boj, ale dnes…

Na jedné straně tady máte moc, ale na druhé straně taky hodně svých starostí. Věci se změnily. Dnes musíte o všech střetech zájmů jednat a žonglovat s nimi opatrně jako s vejci. Už celé roky se nikdo příčetný nepokusil Vetinariho zabít, protože svět s ním byl přece jen stravitelnější, než by byl bez něho.

A kromě toho… Vetinari zkrotil Ankh-Morpork. Zkrotil ho jako psa. Vybral si mezi počišťovači ty skoro nejmenší, posílil jim čelisti, vytrénoval svaly, krmil je jen libovými stejky a obojky jim pořádně okoval. Když je měl takhle připravené, poštval je na krk celému světu.

Vzal všechny gangy a bezprizorné skupiny a otevřel jim oči tak, aby si uvědomily, že je lepší malý kousek koláče na oficiálním základě než neoficiální kousek, ze kterého trčí první šíp. Přinutil je pochopit, že je mnohem lepší spokojit se se slabším plátkem, ale zvětšit celý koláč.

Ankh-Morpork jako jediné město na pláních otevřel své brány trpaslíkům a trollům (jak říkal Vetinari - slitiny jsou vždycky silnější). Fungovalo to. Vyráběli věci. Občas dělali potíže, ale většinou spíš dělali peníze. Výsledkem bylo, že Ankh-Morpork měl sice dost nepřátel, ale ti museli své armády financovat z půjčených peněz. Většina těch peněz byla půjčena v Ankh-Morporku, a to na úroky přímo vražedné. Žádná větší válka už nebyla celé roky. Ankh-Morpork způsobil, že byly proděleč né.

Před tisíci lety stará říše vnutila okolnímu světu Pax Morporkia, který všem říkal: „Nesnažte se válčit, nebo vás zabijeme." Teď tady byl další Pax, ale tentokrát říkal: „Jestli budete válčit, požádáme vás o zaplacení dluhů. A mimochodem, to je moje píka, kterou na mě míříš. A za ten štít jsem taky zaplatil. A když už se mnou mluvíš, sundej si z hlavy tu moji helmu, odporný malý dlužníku!"

Celý ten stroj, který zatím bzučel tak tichounce, že už většina lidí zapomněla, že to vůbec stroj je, a myslila si, že tak funguje sám svět, se teď najednou prudce zakymácel.

Představení cechů prozkoumali své myšlenky a došli k názoru, že to, co oni chtějí, není moc. Chtěli skutečně především to, aby zítřek co možná nejvíc vypadal jako dnešek.

„Máme tady trpaslíky," ozval se pan Tichošlap. „I kdyby jeden z nás - já tím samozřejmě neříkám, že by to byl jeden z nás, že -, ale i kdyby někdo převzal vládu, co s trpaslíky? Kdyby se tam dostal znovu někdo jako Picbudka, budou ulice plné rozsekaných kolen!"

„Nenavrhujete nám tím, doufám, abychom tady tak nějak… hlasovali? Abychom udělali něco jako soutěž popularity?"

„Ne, to ne. Já jen, že… je to prostě… v dnešních dnech mnohem složitější. A víte sami, jak moc stoupá lidem do hlav."

„A pak zbytečně padá moc hlav."

„Přála bych si, abyste to pořád neopakoval, ať už jste kdokoliv," řekla paní Dlaňová. „Jeden by si pomalu myslel, že vám samotnému už hlava upadla."

„Hmm -"

„Ach, to jste vy, pane Kosopáde!"

„Mohu-li se k tomu vyjádřit jako představený Cechu právníků a advokátů," řekl pan Kosopád, nejváženější zombie v Ankh-Morporku, „musím v tomto případě doporučit stabilitu. Myslím, že bych vám mohl nabídnout jistou radu."

„Kolik by nás ta rada stála?" ozval se opatrný pan Fuseklar.

„Stabilita," řekl pan Kosopád, „rovná se monarchie."

„Ale jděte, nechcete nám tím přece říci, abychom -"

„Podívejte se na Klač," trval na svém Kosopád umíněně. „Celé generace serifů. Výsledek? Politická stabilita. Vezměte si Pseudopolis. Nebo Sto Lat. Nebo dokonce Achátovou říši -"

„Ale no tak," přerušil ho Odkraglli. „Každý přece ví, že králové -"

„Okamžik, já vím, že monarchové přicházejí a odcházejí, zbavují se jeden druhého a tak dále," přikývl pan Kosopád. „Ale úřad zůstává. Kromě toho myslím, že zjistíte, že by se tady snadno dala navodit vyhovující situace."

Uvědomil si, že získal pozornost přítomných. Prsty mu nevědomky zabloudily ke švu na krku, který mu spojoval hlavu s tělem. Všechny ty uplynulé roky odmítal pan Kosopád zemřít, dokud nedostane zaplacenu onu vysokou částku, již si nárokoval za to, že se tenkrát ujal své vlastní obhajoby.

„Jak to myslíte?" zajímal se pan Korbílek.

„Podívejte se, otázka vzkříšení ankh-morporské královské dynastie už tady byla vznesena v minulých letech několikrát," řekl Kosopád.

„Jistě. Vždycky za tím byli šílenci. Spodky na hlavě, rozhovor se stromy, zaslíněná brada, nápad, že Ankh-Morpork potřebuje krále…"

„Přesně. Předpokládejme, že by to napadlo příčetného člověka."

„Pokračujte," pobídl ho pan Odkraglli.

„I takové případy už tady byly," rozvíjel svou teorii pan Kosopád. „Monarchie, kde nebyl právoplatný nebo vyhovující monarcha…, si nějakého našly. Někoho, kdo byl vhodného rodu, nejlépe z jiné královské linie. Koneckonců potřebujete vlastně jenom někoho, kdo, hm, jak se myslím říká, v tom umí chodit."

„Promiňte. To nám tady vykládáte, abychom si sehnali nějakého krále odjinud?" podíval se na Kosopáda nedůvěřivě Tichošlap. „To si máme dát něco jako inzerát? ‚Obsadíme volný trůn, korunu si musí kandidát přinést vlastní'?"

„Faktem je," nedal se Kosopád vyvést z míry, „myslím, že za prvního impéria nás Genova požádala, abychom jim poslali jednoho z našich generálů, aby se stal jejich králem. Jejich královské rody vyhynuly, protože se už mnoho let předtím navzájem křížily tak hustě, že poslední král se neustále pokoušel zkřížit sám se sebou. Historické prameny mluví o tom, že jsme jim poslali našeho generála Taktica, velmi schopného a oddaného muže. Hnedle po korunovaci pak vyhlásil válku Ankh-Morporku. Králové jsou… vždycky stejní."

„Zmínil jste se o tom, že by se tady dala udělat nějaká dohoda," naklonil se se zájmem kupředu pan Tichošlap. „To jste tím chtěl naznačit, že bychom my králi říkali, co má dělat?"

„To se mi líbí. Zní to skvěle," broukla si paní Dlaňová.

„A mně se líbí ty ozvěny," přikývl pan Odkraglli. „Nebudeme mu říkat, co má dělat," opravil Tichošlapa Kosopád. „Budeme… s ním souhlasit. Je celkem jasné, že jako král by se musel soustředit na věci už tradičně spojené s vládou a ceremoniálem -"

„Kynutí davům," zamyslel se pan Fuseklar.

„Býti velkodušným," zasnila se paní Dlaňová.

„Vítání vyslanců cizích zemí," přikyvoval pan Korbílek.

„Podávání rukou."

„Srážení hlav -"

„Ne! Ne. To ne, to nebude součástí jeho povinností. Drobné organizační záležitosti státu budou mít na starost -"

„Jeho rádcové?" naklonil lord Odkraglli hlavu ke straně a opřel se v křesle. „Vím velmi přesně, kterým směrem se to ubírá, pane Kosopáde," řekl. „Jenže jakmile si jednou postavíte trůn a posadíte na něj krále, tak se toho pak hrozně špatně zbavujete. Obojího."

„I takové případy už jsme tady měli," upozornil pan Kosopád.

Vrahovy oči se zúžily.

„Jsem dosti zaskočen tím, že ve chvíli, kdy lord Vetinari vážně onemocní, máte okamžitě po ruce takovéhle návrhy. Zní to jako… vítaná, i když dosti výjimečná shoda okolností, že?"

„Na tom není nic záhadného, ujišťuji vás. Osud má své cesty. Jistě už mnozí z vás slyšeli, co se říká. Že tady ve městě je člověk, jehož původ se dá vystopovat až k poslední královské rodině? Někdo, kdo přímo v tomhle městě pracuje, a to v dost podřadném zaměstnání? Konkrétně jako nízko postavený člen Hlídky?"

Tu a tam někdo pokývl hlavou, ale nikdo nebyl příliš důrazný. Byly to takové pohyby hlavy, jaké se mají k přikývnutí asi jako zabručení ke slůvku „ano". Všechny cechy sbíraly informace. Ani jeden z přítomných nechtěl odhalit, kolik toho zná, pro případ, že by toho znal málo nebo, a to by bylo horší, příliš mnoho.

Každopádně, Doc Pseudopolis z Cechu hráčů nasadil pokerovou tvář a řekl: „Nezapomeňte, že se nám blíží třísté výročí města. A za několik let začíná století Krysy. A na přelomu století je něco, z čeho mívají lidé horečky."

„Tak nebo tak, ta osoba existuje," nedal se zviklat Kosopád. „Je to důkaz, kterému můžete pohlédnout tváří v tvář, když se podíváte na správné místo."

„Dobrá," přikývl Tichošlap. „Tak nám řekněte jméno toho kapitána." Často v pokru prohrával poměrně značné částky peněz.

„Kapitána?" nadhodil Kosopád. „S lítostí musím říci, že jeho přirozený talent mu zatím neumožnil dosáhnout této hodnosti. Je to desátník. Desátník C. W. Sv. J. Nóblhóch."

Rozhostilo se tísnivé ticho.

Pak se ozval tichý bublavý zvuk, podobný zvuku, jaký vydává voda, když si proráží cestu částečně ucpaným potrubím.

Královna Molly, představená Cechu žebráků, zatím mlčela, když nepočítáme tiché mlaskavé zvuky, které provázely její pokusy odstranit si zbytky oběda z oněch věcí, jež, protože je měla stále ještě napevno v ústech, musíme nazvat zuby.

Teď se ovšem dala do hlasitého smíchu. Chlupy na všech bradavicích se jí natřásaly. „Noby Nóblhóch?" vykvíkla. „To fakticky mluvíte o Nobym Nóblhóchovi?"

„Je to poslední známý potomek ankhského hraběte, a v jeho předcích lze zase vystopovat spojení až ke vzdálenému bratranci posledního krále," odpověděl pan Kosopád. „To se alespoň ve městě povídá."

„Poslyšte, mně už se začíná jeho podoba vybavovat," řekl dr. Odkraglli. „Takový malý chlapík podobný opici, který téměř neustále kouří velmi krátké cigarety. Pleť plná uhrů. Mačká si je na veřejnosti."

„To je Noby!" zakuckala se smíchem Molly. „Ksicht jak palec slepýho truhláře."

„Aha, ten. Takový třasořitka!"

„Jo, je jak za groš kudla a blbej jak herynek," přikývl pan Tichošlap. „Nedovedu si představit -"

Najednou se zarazil a pak zavládlo zamyšlené ticho, které postupně ovlivňovalo všechny kolem stolu.

„Nó… konečně… nevidím, proč bychom to nemohli… pečlivě uvážit."

Přítomní představení cechů upřeli pohledy na desku stolu. Pak je obrátili ke stropu. Pak se promyšleně začali vyhýbat pohledům těch ostatních.

„Krev se nezapře."

„Když jsem ho pozorovala, jak kráčí ulicí, vždycky jsem si myslela: Tady je muž, který je určen k velkým činům," řekla

paní Dlaňová.

„A ty uhry si mačká přímo s královskou elegancí, když dovolíte. Velmi distingovaně.“

Shromáždění znovu zahalilo ticho. Tentokrát to však bylo ticho velmi činorodé, rušné stejně jako ticho v mraveništi.

„Musím vám ovšem připomenout, dámy a pánové, že ubohý lord Vetinari stále ještě žije,“ ozvala se znovu paní Dlaňová.

„Jistě, jistě,“ přikyvoval spěšně pan Kosopád. „A kéž bohové dají, aby to tak dlouho zůstalo. Já vám jen předestřel jedno z možných řešení pro případ, že by nastal onen den, a kéž by to trvalo ještě hodně dlouho, než k tomu dojde, a my museli uvažovat o… nástupci.“

„V každém případě není pochyb o tom,“ řekl Odkraglli, „že Vetinari to trochu přeháněl. Jestliže to přežije - v což samozřejmě všichni doufáme -, myslím, že bychom ho měli požádat, aby v zájmu vlastního zdraví odstoupil. Skvělá práce, byl jste skvělý, důstojný a důvěryhodný služebník lidu a města, díky, díky a tak dále. Koupíme mu hezký domek někde na venkově. Nebo mu darujeme penzion. Zajistíme, aby dostal pozvánky na všechny oficiální podniky. Je celkem jasné, že jestli se ho teď podařilo tak snadno otrávit, bude jen rád, když ho uvolníme z toho řetězu povinností…“

„A co mágové?“ napadlo pana Tichošlapa.

„Ti se přece nikdy nemíchali do občanských záležitostí,“ připomenul dr. Odkraglli. „Dejte jim čtyři pořádná masitá jídla denně a smekněte na pozdrav, když je potkáte, a budou šťastní jako skřivánci. Ti se o politiku vůbec nestarají.“

Ticho, které následovalo, nakonec přerušila královna Molly z Cechu žebráků. „A co s Elániem?“

Pan Odkraglli pokrčil rameny. „Je to zaměstnanec města.“

„Přesně to jsem měla na mysli.“

„No ale město přece představujeme my.“

„Pch! Tak on se na to jistě dívat nebude. A všichni víte, co si Elánius myslí o králích. Právě jeden z Elániů přece usekl hlavu poslednímu králi. V Elániově rodu je dědičné jisté cosi, co si myslí, že zasvištění sekery dokáže vyřešit cokoliv.“

„Ale no tak, Molly, víš dobře, že Elánius by byl schopen vzít sekeru i na Vetinariho, kdyby si myslel, že by mu to prošlo. Ti se po čertech nemají rádi, tomu věřte.“

„Nebude se mu to líbit. To vám prostě říkám. Vetinari drží Elánia ve formě a nataženého. Nikdo nedokáže předvídat, co by se stalo, kdyby se v něm to pero rozvinulo najednou a -“

„Je to služebník města!“ vyštěkl pan Odkraglli.

Královna Molly udělala ošklivý obličej, což bylo pro někoho obdařeného přírodou tak jako ona skutečně velmi náročné, a sedla si. „Takže takhle se teď budeme dívat na věci?“ zabručela. „Hromada obyčejných lidí sedí kolem stolu, vede řeči a svět je najednou nějaké úplně jiné místo? Ovce se obrátí a vrhne se na svého pastýře?“

„Dnes večer je soirée v domě lady Žralounové,“ řekl lord Odkraglli, aniž si jí všímal. „Myslím, že tam byl pozván i Nóblhóch. Možná bychom mohli… se s ním mohli… seznámit.“

Elánius si v duchu říkal, že jde zkontrolovat, jak pokračuje stavba nové strážnice v ulici Vepřových drobů. Ulice U kotvy a ráhna byla hned za rohem. A on se tam, jen tak pro informaci, zastaví, když už jde náhodou kolem. Byl by nesmysl posílat sem někoho z mužstva, ti teď mají povinností nad hlavu. Se všemi těmi vraždami, otráveným Vetinarim a Navážkovým antinářezovým tažením.

Zahnul za roh a s úžasem se zastavil.

Téměř nic se nezměnilo. To ho zaskočilo nejvíce. Po… hmm, tolika letech… věci neměly právo se neměnit.

Ale prádelní šňůry stále ještě křižovaly tu úzkou šedivou ulici od domu k domu. Prastaré barvy se loupaly právě tak, jak se prastaré barvy loupají, když je jimi natřeno příliš staré a zteřelé dřevo, než aby se na něm barva udržela. Ulice U kotvy a ráhna byla většinou tak chudá, že si nemohla dovolit kvalitní barvu, ale vždycky příliš pyšná na to, než aby použila vápno.

A celé to místo bylo nějak menší, než jak si ho pamatoval. A to bylo všechno.

Kdy tady byl naposled? Už si ani nevzpomínal. Tohle místo leželo až za Stínovem a do doby zcela nedávné měla Hlídka tendenci nechávat je jeho vlastnímu strašlivému osudu.

Oproti Stínovu však byla ulice U kotvy a ráhna čistá, ovšem tou poněkud strašidelnou, prázdnou čistotou, jakou nacházíte tam, kde si lidé nemohou dovolit plýtvat ani špínou. V ulici U kotvy a ráhna totiž žili lidé, kteří na tom byli hůř než chudí, protože nevěděli, jak chudí doopravdy jsou. Kdybyste se jich zeptali, odpověděli by vám pravděpodobně něco jako „si nestěžuju“ nebo „sou na tom lidi hůř než my“ nebo „my sme se dycky udrželi nad vodou sami a nejsme nikomu nic dlužný“.

V uších mu zněla slova jeho babičky: „Nikdo není tak chudý, aby si nemohl koupit kousek mýdla.“ Bohužel, mnoho lidí tak chudých bylo. V ulici U kotvy a kotevního řetězu si ale mýdlo kupovali. Na stolech často nebylo nic k jídlu, ale umyty byly do běla. Tak už to tam často chodívalo; hlavním pokrmem většinou bývala vaše pýcha.

Jaký to na světě panuje zmatek, pomyslel si Elánius. Policista Postihnout mu kdysi řekl, že všechno bohatství světa zdědí chudí, a Elánius nedokázal pochopit, čím si to ti ubozí chudáci zasloužili.

Ulice U kotvy a ráhna by měla ustoupit a nechat chudé projít. Protože v téhle ulici lidi drželo, fyzicky i psychicky, jen jejich vzdálené tušení, že existují nějaká pravidla. Ti lidé procházeli životem naplněni tichou, vzdálenou obavou, že oni se těmi pravidly příliš neřídí.

Lidé říkali, že existují jiné zákony pro chudé a jiné pro bohaté, ale to není tak docela pravda. Zákony by měly být pro všechny stejné, ale jisté je, že neexistují pro ty, kdo je dělali, stejně jako pro ty nenapravitelné překračovače zákonů.

Všechny zákony a pravidla byly vytvořeny pro lidi dost hloupé na to, aby mysleli právě jako obyvatelé ulice U kotvy a řetězu.

Bylo tady podivně ticho. Obyčejně se tady hemžily houfy dětí a řady vozů mířících směrem k dokům, ale dnes se

zdálo, že všichni zavřeli okenice, zamkli domy a odcestovali.

Uprostřed cesty byl křídou nakreslený panák na skákání.

Elánius ucítil, jak mu měknou kolena. Pořád ještě tady byl! Kdy něco takového viděl naposledy? Před pětatřiceti lety? Před čtyřiceti? Takže musel být malován a přemalován tisíckrát.

Byl v něm kdysi dobrý. Samozřejmě, oni měli pravidla upravená, hráli to po ankh-morporsku. Místo kamínku kopali ze čtverce do čtverce Jakuba Sralbotku. Byla to jen jedna z těch mnoha vynalézavých her, které hráli. Většina z nich zahrnovala pronásledování, kopání nebo skákání na Jakuba Sralbotku, což trvalo většinou tak dlouho, dokud se nepoblinkal nebo mu z koutků nezačala téct pěna a nezačal zuřivě bušit sám do sebe.

Elánius tenkrát dokázal kopnout Sralbotku do čtverce, který si zvolil, devětkrát z deseti kopů. Podesáté se mu Jakub většinou zakousl do nohy.

V těch dnech mu připadalo, že když může občas mučit Jakuba a denně najde dost na to, aby se najedl, vede příjemný, jednoduchý a poctivý život. V té době si člověk zdaleka nekladl tolik otázek, na které neznal odpovědi, jako dnes - snad s výjimkou takových jako například, jak zastavit tu otravu v noze?

Sir Samuel se rozhlédl kolem sebe, viděl tu mlčenlivou ulici a vykopl z příkopu malý oblázek. Ten nejdříve kopal ze čtverce do čtverce, pak si upravil plášť a skákal sem a poskakoval po jedné noze tam, na konci se s rozkročenýma nohama skokem otočil a poskakoval dál…

A co že se to vždycky při tom skákání pokřikovalo? „Ocet, líh, olej, klíh, cukr, káva, limonáda, čaj, rum, bum?“ Ne? Nebo to byla ta říkačka, co začínala: „Sralbotka se nemyje, smrdí jako pomyje…?“ Teď mu to bude ležet v hlavě celý den.

Na druhé straně ulice se otevřely dveře. Elánius ztuhl s jednou nohou ve vzduchu, když ze dveří pomalu a opatrně vyšly dvě černě oděné postavy.

Dveřmi se protahovaly dosti obtížně, protože nesly rakev.

Přirozená pochmurnost celé situace byla poněkud zlehčena tím, jak se oba muži kroutili a prohýbali, aby ani v úzkém dveřním otvoru rakev neupustili. Totéž se opakovalo u druhého páru nosičů, kteří se po krátkém cvičení také ocitli na denním světle.

Elánius se vzpamatoval včas, aby spustil zvednutou nohu na zem, a pak ještě natolik, že si strhl z hlavy helmici, aby tak prokázal povinnou úctu mrtvým.

Pak se objevila další rakev. Ta byla mnohem menší. Byla tak malá, že ji nesli jen dva lidé, a i tak se zdálo, že je jich na to o jednoho víc.

Když pak ze dveří začali vycházet truchlící pozůstalí, Elánius zapátral v kapsách po papíru, který mu předal Navážka. Celá ta scéna byla svým způsobem směšná, jako ono známé cirkusové číslo, kdy do manéže přijede kočár a z něj se řine bezpočet klaunů. Nájemní domy tady v okolí se snažily vydělat tak, že oč měly méně pokojů, o to více se do nich muselo brát nájemníků.

Našel papírek a rozložil ho. Zadní trakt domu č. 27 U kotvy a řetězu. První patro.

A to bylo tady. Přišel právě včas na pohřeb. Přesněji řečeno na dva pohřby.

„Vypadá to, jako že dnešní den je pro golemy výjimečně smutný,“ prohlásila Angua. V příkopu u cesty ležela další rozbitá kamenina. „To už je třetí, kterého jsme viděli jen cestou.“

Kdesi před nimi se ozvalo řinčení a oknem více méně vodorovně vyletěl trpaslík. Jeho kovová helmice sice vykřísla z dláždění chvost jisker, ale to, jak se vzápětí ukázalo, nic neznamenalo, protože trpaslík se hned zvedl na nohy a vrhl se otevřenými dveřmi zpět na místo činu.

Po chvíli z okna vyletěl znovu, ale tentokrát ho už ve vzduchu zachytil Karotka, který ho opatrně postavil na nohy.

„Dobrý den, pane Kovkove! Držíte se? A co se to tady vlastně děje?“

„To ten ďábel Nebozez, kapitáne Karotko! Měl byste ho zatknout!“

„Proč, co udělal?“

„Tráví tady lidi, to dělá!“

Karotka se podíval na Anguu a pak zpět na Kovkova. „Jed?“ řekl. „To je velmi vážné obvinění.“

„To říkáte vy mně? Byl jsem s paní Kovkovovou vzhůru celou noc! Nic zvláštního mě nenapadlo, dokud jsem dnes ráno nepřišel sem a tady byla celá řada lidí, kteří si také stěžovali -“

Pokoušel se vykroutit z Karotkova sevření. „Víte co?“ křičel. „Víte co? Porozhlídli jsme se mu v lednici a víte co? Víte co? Víte, co nám prodával jako maso?“

„Nevím, řekněte mi to,“ odpověděl Karotka.

„Vepřové a hovězí!“

„No to snad…!“

„A telecí!“

„C, c.“

„Jen tu a tam kousek krysy!“

Karotka zavrtěl hlavou nad proradností obchodníků.

„A Snori Zlotysynasynovec nám řekl, že měl minulý měsíc Krysí překvapení a že by byl přísahal, že v něm našel kuřecí kost!“

Karotka trpaslíka pustil. „Ty raději zůstaň tady,“ řekl Angui a se skloněnou hlavou vstoupil do Nebozezova obchodu Rychlý krysomls a krysí lahůdky.

Vstříc mu vzduchem zasvištěla sekera. S téměř nepřítomným výrazem ji zachytil ve vzduchu a odhodil stranou.

„Au!“

Kolem pultu se přeléval chumel trpaslíků. Spor už dávno přesáhl hranice původního předmětu hádky, a protože tady šlo o trpaslíky, začal se teď zabývat životně důležitými záležitostmi jako: čí dědeček ukradl čímu dědečkovi před třemi sty lety jeho legálně zabraný rýžovací dílec a čí sekera právě teď trčí z čího krku.

Jenže na Karotkově přítomnosti něco bylo. Boj pomalu utichal a bojující se najednou snažili vypadat, jako kdyby tady stáli čirou náhodou. Celá atmosféra na sebe vzala známou rozpačitou, až komickou podobu: „Sekera? Jaká sekera? Oh, tahle sekera? Já ji akorát ukazoval tuhle mýmu kamarádovi Bjornovi, aby starej dobrej Bjorn nasál tu správnou atmosféru. Von je tady novej.“

„Tak dobrá,“ usmál se Karotka. „Co mají znamenat všechny ty řeči o nějakém jedu? A nejdřív pan Nebozez!“

„To je ďábelská lež!“ vykřikl Nebozez odněkud ze spodní vrstvy hromady těl. „Vedu zdravou a dokonalou restauraci! Moje ubrusy jsou tak čisté, že byste na nich klidně mohli jíst!“

Karotka pozvedl ruku, aby umlčel množství výkřiků, které Nebozezova odpověď vyvolala. „Někdo tady řekl něco o krysách,“ dodal.

„Už jsem jim řekl, že používáme jen ty nejlepší krysy!“ vykřikl Nebozez. „Výjimečně chutné, tučné krysy z vybraných oblastí, žádný póvl nachytaný narychlo někde po latrínách. A nemyslete si, že je tak snadné zajistit si jejich dodávky!“

„A když se je náhodou nepodaří zajistit, pane Nebozezi?“ pokračoval Karotka.

Nebozez se odmlčel. Karotkovi bylo velmi těžké lhát. „No jo,“ zamumlal. „Výjimečně, když opravdu není dost krysího masa, může se stát, že to doplním tu kousíčkem drůbežího, tu kouskem hovězího -“

Opět se zvedla bouře hlasů. „Há! Kousíčkem, co?“

„No to se ví, měl byste vidět jeho lednici, pane Karotko!“

„Bodejť! Používá celý bifteky a z těch vykrajuje malý nožičky a ty polejvá krysí omáčkou!“

„Já tomu nerozumím, člověk se snaží udělat vám pomyšlení, a ještě k tomu za rozumnou cenu, a tohle je vaše vděčnost?“ rozhořčil se pan Nebozez. „Víte, jak těžké je dneska udržet trochu slušné ceny a slušnou kvalitu?“

„Kolikrát v tom není ani kousek správnýho masa!“

Karotka si povzdechl. Neexistovaly žádné veřejné zdravotní předpisy nebo zákony. Pokusit se o něco takového by bylo stejně marné jako instalovat detektory kouře do pekla.

„Dobrá,“ řekl, „ale biftekem se otrávit nemůžete. Věřte mi, skutečně ne. Ne. Ne, teď mlčte, všichni! Ne, nestarám se o to, co vám říkaly vaše matky. A teď bych rád slyšel něco o té otravě, pane Nebozezi.“

Nebozez se vyhrabal na nohy.

„Včera večer jsme připravovali Krysí překvapení pro výroční večeři společnosti Synové krvavé sekery,“ řekl. Ozvalo se všeobecné sténání. „A byla to krysa.“ Když se ozvaly další stížnosti, znovu zesílil hlas. „Na to se nedá použít nic jiného - poslyšte -vždyť víte, že z těsta vám musí vyčnívat čenichy, jasný? Dali jsme do toho jedny z nejlepších krys, které jsme v poslední době dostali, to mi vážně věřte!“

„A všem vám pak bylo špatně?“ zeptal se Karotka a vytáhl z kapsy poznámkový blok.

„Potil jsem se celou noc!“

„Rozostřoval se mi pohled, nic jsem neviděl!“

„A já můžu podrobně popsat každou díru po suku ve dveřích naší latríny!“

„Takže si vaši odpověď zapíšu jako ‚ano, všichni‘,“ zkonstatoval Karotka. „A bylo na tom slavnostním menu ještě něco jiného?“

„Vole-au-vents a Krysí smetánka,“ přikývl Nebozez. „Všechno hygienicky připraveno.“

„Co znamená to vaše ‚hygienicky připraveno‘?“ zeptal se Karotka.

„Šéfkuchař má přísný rozkaz umýt si potom ruce.“

Shromáždění trpaslíci souhlasně přikývli. To bylo skutečně velmi hygienické. Nikdo nestál o to, aby se kolem pohybovali lidé s rukama od krys.

„Kromě toho,“ pokračoval Nebozez, který vycítil onu příznivou změnu nálady, „vy všichni už u mě jíte celé roky, a tady došlo vůbec poprvé k nějakým nepříjemnostem, nebo ne? Moje krysy jsou proslulé!“

„Vaše kuřata budou brzo taky proslulá,“ poznamenal Karotka.

Tentokrát se kolem rozlehl smích. Zasmál se dokonce i sám Nebozez. „Dobrá, lituju těch kuřat. Ale bylo to buď kuřecí, nebo opravdu velmi mizerné krysy a víte, že kupuju jen od Pošuka Lulu Artura. Jinak si o něm říkejte, co chcete, ale v tomhle je naprosto důvěryhodný. Nikdo nemá lepší krysy než on, to ví každý.“

„To bude Pošuk Lulu Artur ze Třpytné ulice?“

„To je on. Na jeho krysách nenajdete většinou ani škrábnutí.“

„A zbyly vám nějaké?“

„Jedna nebo dvě.“ Nebozezův výraz se změnil. „Poslyšte, snad si nemyslíte, že je otrávil? Já tomu malému grázlíkovi nikdy moc nevěřil!“

„Vyšetřování pokračuje,“ odpověděl Karotka. Pak si zasunul zápisník do kapsy. „Přál bych si nějakou krysu. Ty krysy. S sebou. Zabalit.“ Podíval se na menu, poklepal si na kapsu a vrhl otevřenými dveřmi tázavý pohled na Anguu.

„Nemusíš je kupovat,“ odpověděla mu unaveně. „Jsou to důkazy.“

„Nemůžeme ošidit poctivého obchodníka, který může být pouhou obětí nešťastných okolností,“ odpověděl Karotka.

„A přejete si kečup?“ zajímal se Nebozez. „Já jen, že kečup se platí zvlášť.“

Pohřební vůz pomalu projížděl ulicemi. Vypadal dost drahý, ale tak už to v ulici U kotvy a ráhna chodilo. Lidé šetřili. Šetřili na deštivé dny, přestože venku už byla průtrž mračen. A většina z nich by zemřela hanbou, kdyby si o nich lidé měli myslet, že nemají ani na slušný pohřeb.

Za vozem kráčelo půl tuctu černě oděných truchlících pozůstalých spolu s hrstkou dalších lidí, kteří se alespoň

snažili vypadat úctyhodně.

Elánius procesí sledoval z povzdálí až na hřbitov za chrámem Malých bohů, kde se opatrně procházel mezi náhrobky a smutnými hřbitovními stromy, zatímco kněz odříkával svou řeč a modlitby.

Elánia napadlo, že to byli právě bohové, kdo má na svědomí, že lidé z ulice U kotvy a ráhna byli chudí, počestní a opatrní. Mohli by si klidně pověsit na záda cedule s nápisem „nakopni mě“ a spokojit se s tím. A přesto lidé z ulice U kotvy a ráhna inklinovali k víře, i když ne zrovna k té okázalé. Vždycky si odkládali trochu života na deštivou věčnost.

Nakonec se zástup kolem hrobu začal rozcházet a lidé se ubírali jedním směrem s bezcílným výrazem někoho, jehož nejbližší budoucnost obsahuje šunkové rolky s křenovou šlehačkou.

V hlavní skupině zpozoroval Elánius uplakanou mladou ženu a opatrně se k ní připojil. „Ehm… vy jste Miluše Klidníková?“ zeptal se.

Přikývla. „A kdo jste vy?“ Pak si všimla kvality a střihu jeho pláště a dodala: „Pane?“

„Byla to stará paní Klidníková, která Šila šaty?“ pokračoval Elánius a pomalu mladou ženu vyvedl z hloučku.

„Ano, to byla…“

„A ta… menší rakev?“

„To byl náš Jakoubek…“

Dívka vypadala, že se každou vteřinou znovu rozpláče.

„Mohli bychom si promluvit?“ řekl Elánius. „Jsou tady jisté věci a já myslím, že byste mi o nich mohla něco říci.“

Nenáviděl způsob, jakým jeho mozek pracoval. Pořádný člověk by projevil soustrast a dal najevo soucit a pak se tiše odporoučel. Jenže jak tak stál mezi chladnými náhrobními kameny, zmocnila se ho tísnivá představa, že všechny odpovědi jsou tady, na dosah ruky, jen kdyby dokázal najít ty správné otázky.

Rozhlédla se po ostatních truchlících. Ti už mezitím došli k bráně a teď se zvědavě ohlíželi.

„Ehm… já vím, že není vhodná doba, ale když děti na ulici skáčou panáka, jakou říkanku si k tomu zpívají? ‚Ocet, líh, olej, klíh, cukr, káva, limonáda, Čaj, rum, bum?‘, je to tak?“

Podívala se mu do ustarané tváře. „Ne, to je rozpočítadlo,“ odpověděla chladně. Když se skáče panák, říkají: ‚Sralbotka se nemyje, smrdí jako pomyje…‘ Kdo jste?“

„Jsem velitel Elánius z Městské hlídky,“ odpověděl Elánius. Takže nějaký Jakub Sralbotka bude v téhle ulici žít v říkadlech navěky…, zatímco starý Elánius Kamenná tvář je jenom nějaká postava dobrá ke spálení na táboráku…

Pak začala plakat.

„No tak, no,“ řekl Elánius tak konejšivě, jak to jen dokázal. „Já sám jsem vyrostl v ulici U kotvy a ráhna, proto jsem… Víte, myslel jsem… Já tady nejsem… Nepřišel jsem… Podívejte, já vím, že nosíte domů jídlo z paláce. To je podle mě v pořádku. Nejsem tady, abych vás… ksakru, můžu vám půjčit kapesník? Myslím, že ten váš je docela promočený.“

„Každý to dělá!“

„Ano, já vím.“

„A kuchař nikdy nic neřekne…“ začala znovu vzlykat.

„Jistě, jistě.“

„Každý si vezme nějakou tu maličkost,“ opakovala Míla Klidníková. „To není, jako kdybych kradla.“

To samozřejmě je, pomyslel si Elánius tak trochu jízlivě, ale mně je to úplně jedno.

A teď… vzal do rukou dlouhou měděnou tyč a začal šplhat tam nahoru, na místo, kde hřměl hrom. „To poslední jídlo, co jste tam ukr… ehm, vám tam dali,“ řekl. „Co to bylo?“

„Jenom nějaký puding a trochu takového toho…, co se to vaří jako marmeláda, ale z masa.“

„Pâté?“

„Ano. Myslela jsem si, že to bude nejlepší pro…“

Elánius přikývl. Dobré kořeněné jídlo. Jídlo pro hubené dítě a stařenku, která už nemá čím kousat.

Tak teď, když už už stál na střeše, mohl klidně tím sběračem blesků i zamávat.

Otázka byla, jak se ukázalo, špatná.

„Řekněte mi,“ upřel oči ženě do tváře, „na co paní Klidníková zemřela?“

„Dobrá, tak já vám to řeknu jinak,“ prohlásila Řiťka. „Kdyby ty krysy byly otráveny olovem a ne arzenem, mohli byste jim přiostřit čumáky a použít je jako tužku.“

Pak odložila zkumavku.

„Jste si jistý?“ zeptal se Karotka.

„Naprosto.“

„Pošuk Lulu by přece ty krysy neotrávil, že? Zvláště ne krysy určené k jídlu.“

„Slyšela jsem, že nemá trpaslíky zrovna v lásce,“ zamyslela se Angua.“

„Možná, ale kšeft je kšeft. Nikdo, kdo obchoduje s trpaslíky ve velkém, je nemá zvlášť v lásce a on snad zásobuje každou trpasličí kavárnu a lahůdkářství ve městě.“

„Třeba se nažraly arzenu dřív, než je chytil?“ uvažovala Angua. „Lidé ho přece běžně používají jako jed na krysy…“

„Ano,“ přikývl Karotka velmi pomalu, „to je pravda.“

„Nenaznačuješ tím, že Vetinari se každý den s chutí zakousne do jedné šťavnaté krysy, co?“ podívala se na něj Angua.

„Slyšel jsem, že používá krysy jako špiony, takže nemyslím, že by si je dával na svačinku,“ zavrtěl hlavou Karotka. „Ale každopádně by bylo zajímavé zjistit, kde Pošuk Artur ty své krysy bere, co myslíš?“

„Velitel Elánius řekl, že Vetinariho případ řeší on,“ upozornila ho Angua.

„Ale my přece jen zjišťujeme, proč jsou Nebozezovy krysy plné arzeniku,“ odpověděl jí Karotka s nevinným výrazem.

„Stejně jsem ještě chtěl požádat seržanta Tračníka, aby se po tom podíval.“
„Tračník… a… Artur Lulu Pošuk? Vždyť je to blázen!“
„Fred si s sebou bude moci vzít Nobyho. Skočím za ním a řeknu mu to. Hm. Pleškote?“
„Kapitáne?“
„Vy se pokoušíte přede mnou skrýt tvář… oh. Někdo vás uhodil?“
„Ne, pane.“
„Já jen, že máte takové podlitiny kolem očí a vaše rty -“
„Jsem v pořádku, pane!“ zvolala policejní alchymistka zoufale.
„No, dobrá, když to říkáte., Já tedy… ehm, já… půjdu se raději podívat po seržantu Tračníkovi…“
Pomalu a v rozpacích vycouval z místnosti. Tak tam zbyly jen Angua s Pleškot. Mezi námi děvčaty, pomyslela si Angua. No každopádně jedno normální děvče mezi námi je.
„To líčidlo asi není to pravé,“ řekla po chvilce Angua. „Ta rtěnka je dobrá, ale to líčidlo… to raději ne.“
„Myslím, že potřebuju trochu cviku.“
„Opravdu si chceš nechat ten plnovous?“
„To myslíš jako…“ Řiťka zhrozeně ucouvla, „abych si ho oholila?“
„No dobrá… dobrá! A co ta ocelová helma?“
„Patřila mé babičce! Je taková trpasličí!“
„Dobře. Fajn. Jak myslíš. Každopádně už jsi alespoň začala.“
„Ehm… co si myslíš… o tomhle?“ řekla Pleškot a podala Angui kus papíru.
Angua se podívala, co je tam napsáno. Byl to seznam jmen, i když většina z nich byla přeškrtnuta.
Pleškot Řiťka
Pěva
Petronila
Petra
Petula
Priscila Řiťka
Prisca
Pleskot
„No… co si o tom myslíš?“ řekla Řiťka nervózně.
„Priscila?“ nadhodila Angua a pozvedla obočí.
„Vždycky se mi líbilo, jak to jméno zní.“
„Pleskot je docela fajn. Je to jako Margot, ale ne tak… do světa. Kromě toho se to podobá tomu tvému. A přitom, jak lidé v tomhle městě vyslovují, si toho asi ani nevšimnou, dokud je na to neupozorníš.“
Pleškotina ramena poklesla uvolněným napětím. Když už se člověk jednou rozhodne, že vykřičí do světa, kdo je, je vždycky jistým způsobem útěchou, když to může udělat šeptem.
Pleškot, pomyslela si Angua. Tak a teď - co se ti při vyslovení toho jména vybaví? Zahrnuje ten duševní obrázek okované boty, ocelovou helmu, malý ustaraný obličejík a dlouhý plnovous?
No, zatím ano.

Někde pod Ankh-Morporkem se ubírala krysa za svými záležitostmi. Chvíli bezcílně pobíhala mezi nepořádkem ve vlhkém sklepě, ale pak zahnula kolem rohu uličkou, která, jak věděla, vedla k obilnímu skladišti, a téměř vrazila do další krysy.
Tahle ale kráčela po zadních nohou, měla na sobě černé roucho s kápí a malou kosičku. Ta část jejího čenichu, která vyčnívala zpod kápě byla bílá jako kost.
KVÍK? řekla.
Pak zjevení zmizelo a místo něj tam stála o něco menší postava. Na té nebylo nic krysího, kromě její velikosti. Byla lidská, tedy přinejmenším humanoidní. Oblečená byla do kalhot z krysí kůže, od pasu nahoru byla nahá a hruď jí křižovaly dva bandalíry. A kouřila malý doutník.
Pozvedla maličkou kuši a vystřelila.
Krysí duše - protože tvor v tolika směrech podobný člověku má samozřejmě i duši - zasmušile pozorovala, jak ona postavička uchopila její bývalý příbytek za ocas a táhla jej někam pryč. Krysí duše se pak podívala na Krysího smrtě.
„Kvík?“ řekla.
Pochmurný kvíkal přikývl.
KVÍK.
O minutu později se objevil Pošuk Lulu na denním světle a za sebou táhl krysu. Podél stěny jich už bylo narovnáno sedmapadesát, ale bez ohledu na své jméno Pošuk Lulu nikdy nezabíjel ani mláďata, ani březí samice. Je vždycky dobré myslet na to, aby měl člověk nějakou tu práci i zítra.
Nad krysí dírou byla přibita tabulka s jeho nabídkou. Pošuk Lulu Artur, jediný hubitel krys a hmyzu ve městě, který se mohl se svými protivníky utkat jako rovný s rovným, zjistil, že se reklama vyplácí.

„POŠUK LULU“ ARTUR
je tady kvůli těm malým věcičkám,
které vás dokážou umořit
Krysy - *ZDARMA*

Myše: 1 p. za deset ocasů
Krkci 1/2 p. za kus
Vosy: 50 p. hnízdo, Stršni 20 p. kus
Švápi a podobní - dohodou
malé ceny * VELKÁ PRÁCE

Artur vytáhl z kapsy nejmenší zápisníček na světě a kousek olůvka. Tak se na to mrkněme… padesát osm kožek za dvě penny. Městská taxa penny za deset ocasů, tři těla Nebozezovi za dvě pence - mizera trpaslickej, lakomej, s ním je ale jednání…

Najednou na něj padl stín a do míst, kde Artur stál, došlápla obutá noha.

„Skvěle," řekl majitel boty. „Takže ty pořád ještě chytáš krysy bez povolení cechu, co? Nejsnadnějších deset tolarů, co jsme kdy vydělali, Side. Pojďme a-"

Muže něco zvedlo několik centimetrů nad zem, otočilo ve vzduchu a hodilo obličejem proti nedaleké stěně. Jeho společník uhranutě zíral, jak se mu přes botu mihlo něco zaprášeného, ale zareagoval příliš pozdě.

„Vlez mi do kalhot! Leze mi - jauvajs!"

Ozvalo se krak.

„Mý koleno! Mý koleno! Rozbil mi koleno!"

Muž, který ležel u stěny, se pokusil zvednout, ale něco mu spěšně zadusalo po hrudníku a usedlo obkročmo na nos.

„Hej, kámo?" zvolal Pošuk Lulu. „Umí tvoje mutr šít, kámo? Jo? Tak jí řekni, ať ti zašije tohle!"

Každou rukou uchopil ležícího za jedno víčko a vyrazil hlavou kupředu s přesností hodinového strojku. Ozvalo se další prask, jak se obě hlavy srazily.

Muž s rozbitým kolenem se pokoušel odvléci pryč, ale Pošuk Lulu seskočil z jeho omráčeného druha, vrhl se k plazícímu a začal do něj kopat. Kopance muže ne většího než dvacet centimetrů zdánlivě nemohou nikomu ublížit, ale Artur, jak se zdálo, byl hmotnější, než by měl při svých rozměrech být. Když někoho kopl nebo uhodil Pošuk Lulu, bylo to, jako kdyby ho zasáhla ocelová kulička vystřelená z praku. Kopanec, jak se zdálo, měl sílu obyčejného, velkého muže, která ovšem byla bolestivě koncentrována do jediného, velmi malého místa.

„Tak a teď můžete říct těm pochcánkům z Cechu lovců krys, že já makám, pro koho chci, a účtuju si svý ceny," procedil mezi zuby a kopanci. „A ať si daj pozor, taky už by ti smraďoši mohli přestat házet klacky pod nohy malýmu podnikateli…"

Druhému z cechovních vymahačů, který se mezitím potácivě zvedl, se podařilo doběhnout na konec uličky. Artur uštědřil Sidovi poslední kopanec a nechal ho ležet v příkopě.

Pak se Lulu vrátil zpět k práci a smutně při tom potřásal hlavou. Pracoval zadarmo a své zboží prodával oproti vžitým praktikám za poloviční cenu, což byl, pochopitelně, odporný zločin. Jenže Pošuk Lulu i tak pomalu bohatl, protože cech nebyl schopen přinutit své spojené hlavy k tomu, aby pochopily relativitu finančních vztahů.

Artur si za své služby účtoval mnohem více. Je ovšem potřeba říci, že to bylo mnohem více z nízkého hlediska Arturova pohledu. Jednou z věcí, které ještě v Ankh-Morporku nepochopili, bylo, že čím je kdo menší, tím víc si cení peněz a lépe s nimi dokáže hospodařit.

Za tolar si normální člověk koupil bochník chleba, který snědl na několikeré ukousnutí. Artur si za týž tolar koupil tentýž bochník chleba, ale vydržel mu celý týden. A to ho později mohl ještě více vydlabat a použít jako ložnici.

Problém velikostí byl mimo jiné i příčinou jeho téměř neustálé opilosti. Jen málokterý hospodský byl ochoten prodávat pivo po náprstcích nebo malých džbáncích. Když se chtěl Pošuk Artur napít, musel si na to brát plavky.

Svou práci však měl rád. Nikdo nedokázal lovit krysy tak jako Pošuk Lulu. Staré a mazané krysy, které věděly všechno o pastech, sklopcích a otrávených návnadách, byly tváří v tvář jeho útoku zcela bezmocné. Ostatně to bylo přesně to místo, kam většinou útočil. Poslední, co krysy ucítily, bylo, jak je za každé ucho uchopila jedna ruka, a poslední, co spatřily, bylo jeho čelo přibližující se neuvěřitelnou rychlostí.

Zatímco si Pošuk Lulu tiše brumlal pod vousy, vrátil se ke svým výpočtům. Ale ne na dlouho.

Otočil se a bojovně sklonil čelo.

„To jsme jenom my, Pošuku Lulu," řekl seržant Tračník a spěšně o krok ustoupil.

„Pro tebe pan Pošuk Lulu, poldo," řekl Lulu Artur, ale bylo vidět, že se uvolnil.

„Já jsem seržant Tračník a tohle je desátník Nóblhóch," představil se Tračník.

„Jo, pamatuješ si na nás přece, ne?" řekl Noby chlácholivým hlasem. „To jsme my, kdo ti pomohl, když ses minulej tejden pral s těma třema trpaslíkama, vzpomínáš?"

„Ti dva, co mě od nich odtáhli, jsi chtěl říct," ušklíbl se Pošuk Lulu. „A zrovna, když jsem je všechny tři položil."

„Rádi bychom si s tebou promluvili o nějakých krysách," řekl Tračník.

„Další zákazníky už nemůžu přibírat," odpověděl Pošuk Lulu pevně.

„Já mám na mysli krysy, které jsi prodal do Nebozezova lahůdkářství před několika dny."

„A co je s nima?"

„On si myslí, že byly otrávený," řekl Noby, který se ovšem předtím opatrně přesunul za Tračníka.

„Já nikdy jed nepoužívám!"

Tračník si uvědomil, že ustupuje před mužíkem sotva dvacet centimetrů vysokým. „Jo, jistě… Podívej… Věc je v tom… Pořád ty tvoje věčné pranice… A taky nevycházíš s trpaslíky… Někteří lidé by mohli říct… Tedy abys rozuměl… Mohlo by to vypadat, jako kdyžs to udělal naschvál, protože k nim chováš zášť," udělal další krok zpět a málem při tom zakopl o Nobyho.

„Zášť? Proč bych vůči nim měl mít něco takovýho, kámo? Nejsem to já, kdo pokaždý dostane na fousatou hubu," řekl

Pošuk Artur a vyzývavě postoupil kupředu.

„To je pravda. Dobrá připomínka," připustil Tračník. „Jde tady o to, že by nám děsně pomohlo, kdybys nám řekl, kde jsi k nim přišel."

„Jako třeba v patricijským paláci," dodal Noby s nadějí v hlase.

„V paláci? Nikdo nechytá krysy v paláci. To je zakázaný. Ne, ty krysy já si náhodou pamatuju. Byly to pěkný, vypasený krysy, chtěl sem peňáka za každou, ale nakonec to se mnou usmlouval na čtyři za třípenci, ten starej vydřiduch."

„A kdes je teda chytil?"

Pošuk Lulu Artur pokrčil rameny. „Dole ve městě, pod dobytčím trhem. Každý úterky dělám pod dobytčím trhem. Nemůžu vám říct, vodkáď sou přesně. Ty tunely se tam táhnou všude, chápete?"

„Mohly sežrat nějakou otrávenou návnadu, než jsi je chytil?"

Pošuk Lulu se naježil. „Tam nikdo žádný votrávený návnady neklade. To bych nedovolil, jasný? Mám smlouvu na celou tu oblast kolem jatek a nezahodil bych se s žádným kandrdasem, kterej by užíval jed. Já za zabíjení nic neúčtuju. Z toho právě cech šílí. Zato si pečlivě vybírám zákazníky." Pošuk Artur se ďábelsky zašklebil. „Já prostě jenom chodím na místa, kde maj krysy nejlepší žrádlo, lovím je a vydělávám svý šestáky na tom, že je prodávám těm zatracenejm zahradním ozdobám. A kdybych chytil někoho, že na mým území používá jed, tak ho okamžitě prásknu, takovej ať klidně platí cechu ty jejich poplatky, a viděli bysme, jak by se mu to líbilo."

„Vidím, že se z vás jednou stane velký muž v průmyslovém zpracování základních potravin," prohlásil Tračník.

Pošuk Lulu Artur naklonil hlavu ke straně. „Víš, co se stalo s posledním chlápkem, kterej si dělal podobně pitomý žertíčky?"

„Ehm… ne… co?" zamračil se nejistě Tračník.

„To neví nikdo," odpověděl Lulu, „protože ho nikdy nenašli. Je to všechno? Protože já ještě musim zlikvidovat jedno vosí hnízdo, než si budu moct dát padla."

„Takže jsi lovil pod jatkama?" ujišťoval se Tračník.

„Jo, celou tu dobu. To je skvělý místo. Maj tam dílny koželuzi, svíčkaři, řezníci, uzenáři, mydláři… Skvělý žrádlo, kam se podíváš, když seš krysa."

„Jo, to je pravda," souhlasil Tračník. „To je pravda. No dobrá, myslím, že už jsme tě zdrželi dost dlouho -"

„Hele, jak vlastně chytáš vosy?" zajímal se Noby. „To je vykouřiš?"

„Je nesportovní nepustit se s nima do boje na krátko," odpověděl Pošuk Lulu. „Ale já mám většinou dost nabitý dni a v takovým případě si udělám takový malý petardy z černýho prachu číslo jedna, co prodávaj alchymisti." Poklepal si na bandalíry zkřížené na hrudi.

„To je jako vyhazuješ do povětří?" podíval se na něj Noby. „To mi taky moc sportovní nepřipadá."

„Jo? Ne, jo? A užs někdy zkoušel vlízt do vosího hnízda, umístit tam a zapálit půl tuctu náloží a probojovat si cestu od vchodu do bezpečí, než první nálož vybuchne?"

„Honíme se za přízrakama, seržo," prohlásil Noby, když se vydali na zpáteční cestu. „Nějaký krysy někde sežraly jed a von je náhodou ulovil, no. A co se vod nás čeká, že s tím uděláme? Trávení krys nejni nic ilegálního!"

Tračník se poškrabal na bradě. „Obávám se, že bysme se mohli dostat do maléru, Noby," řekl po chvilce. „Podívej, každej se zaměstnává tímhlectím detektývováním a my bysme taky mohli skončit jako párek troubů. Podívej, ty bys teď chtěl, abysme se vrátili na strážnici a tam řekli, že jsme mluvili s Pošukem Lulu Arturem a on nám řek, že on to nebyl, a víc nevíme a je to? Jsme přeci lidi, ne? No dobrá, já vím, že já jsem člověk, a vím, že ty pravděpodobně taky, a sám víš, že my jsme tady poslední zadní voj. Řeknu ti jednu věc, Noby, už to dávno nejni ta moje Hlídka. Trollové, trpaslíci, chrliče… Znáš mě, já proti nim nic nemám, ale už se těším, až si koupim tu malou farmu, co se mi budou kolem dveří hrabat kuřata. A tak by mně nevadilo, kdybych odcházel a měl za sebou něco, na co bych mohl bejt pyšnej."

„Dobře, ale co teda chceš, abysme udělali? Budeme klepat na každý dveře kolem dobytčího trhu a ptát se, jestli nemají doma nějakej arzenik?"

„Jo," přikývl Tračník. „Budem jen tak chodit, vyptávat se a poslouchat. To vždycky říká Elánius."

„Ale vždyť jich budou stovky! A stejně nám všude řeknou ‚ne!'."

„Asi máš pravdu, ale ptát se musíme. Tohle je moderní policejní práce. Detektývování. Dneska musíme vykazovat nějaké výsledky. Podívej, Hlídka je čím dál tím větší. Mně nevadí, že je starej Navážka seržant, neni zlej, když se s ním pořádně seznámíš, ale může nastat den, kdy bude dávat rozkazy trpaslík, Noby. Mně to nevadí, protože to já už si budu hezky na svý farmě a -"

„Honit kuřata kolem vrat," přikývl Noby s pochopením.

„- ale ty bys měl myslet na svou budoucnost. A podle toho, jak se věci vyvíjejí, je možné, že se bude Hlídka brzo rozhlížet po novém kapitánovi. Byla by to fakticky ostuda, kdyby se měl jmenovat nějak jako Silnoruka nebo Břidlice. Takže by bylo dobře, kdybys mohl taky něco ukázat."

„Hele, Frede, a tys nikdy nechtěl bejt kapitán?"

„Já? A lampasák? Já mám svou pejchu, Noby. Já proti lampiónům nic nemám, ale moje parketa to nejni, Noby. Mý místo je mezi vobyčejnejma lidma."

„Jo, taky si přeju, aby tam bylo i mý místo," přikývl Noby zachmuřeně. „Hele, co jsem měl dneska ráno ve služebním chlívku!"

Podal seržantovi obdélník tvrdého kartonku se zlatým lemováním. „Lady Žralounová se bude nalézati ve svém domě dnes odpoledne po páté hodině a ráda by měla to potěšení ze společnosti lorda Nóblhócha," četl.

„Oh."

„Sem slyšel o podobnejch bohatejch starejch ženskejch," pokračoval Noby s odporem. „Vona si asi myslí, že jí budu dělat nějaký čí-kolo nebo co, žejo?"

„Ale kdepak, houbeles," zavrtěl hlavou seržant a upřel pohled na nejméně pravděpodobnou hračku vášní. „Znám to od strejdy. ‚Bude doma' znamená, jako že tě zve na skleničku. Tam se právě sejdou všichni ti nóbl a hóch lidi, Noby. Ty tam prostě seš, popíjíš, děláš společenský ksichty a vedeš řeči vo literatuře a umění."

„Já ale nemám žádný hogo fogo šaty," vzdoroval dál Noby.

„Ahá, a tady je ta věc, ve který máš výhodu," odpověděl Tračník. „Můžeš jít v uniformě, to je dovolený. Dodá ti to na zajímavosti. Zvlášť, když ti sekne," dodával bez ohledu na to, že Noby v uniformě vypadal, jako když někdo několikrát seknul s ním.

„Fakticky?" řekl Noby a obličej se mu maličko rozjasnil. „A kolik už jsem takovejch pozvánek dostal," téměř se chlubil. „Samý takový vznešený kartičky, co vypadaj, jako kdyby je někdo po okrajích ohlodal zlatejma zubama. Večeře, plesy a samý takový věci."

Tračník se podíval na svého přítele. Hlavou se mu plížila podivná, ale neodbytná myšlenka. „No-ó," řekl, „teď už je ale konec společenské sezóny, víš? Čas ti utíká."

„Jakej čas?"

„Hele… je možný, že všechny ty bohatý a vznešený ženský chtěj, aby sis vzal jejich dcery, dokud jsou eště… v sezóně…"

„Cože?"

„Nejni nic lepšího než hrabě, akorát vévoda, a toho žádnýho nemáme. Stejně jako nemáme krále. Hrabě je určitě něco, čemu se říká ‚Velká šance'." Ano, když si to řekl takhle, bylo to snazší. Když si dosadil Noby Nóblhóch za „hrabě z Ankhu", nefungovalo to. Ale fungovalo to, když si jen tak řekl „hrabě z Ankhu". Jistě bylo mnoho žen, které by byly velmi rády tchyněmi hraběte z Ankhu, i kdyby to znamenalo vzít do party Nobyho Nóblhócha.

Tedy, několik by se jich jistě našlo.

Pár.

Nobymu zazářily oči. „Tak tohle mě nikdy nenapadlo," přiznal. „A některý z těch holek maj jistě taky nějakej ten šesták, žejo?"

„Rozhodně víc než ty, Noby."

„A je samozřejmý, že by pak bylo mou povinností k potomkům dohlídnout na to, abysme nevymřeli ani po meči, ani po přeslici," dodával Noby zamyšleně.

Tračník na něj upřel pohled s ustaraným výrazem šíleného doktora, který svému duchovnímu dítku prohnal hlavou šroub, připojil ho na elektrody, do nichž svedl hřmící klikatý blesk, a teď se smíšenými pocity pozoruje, jak jeho výtvor potácivým krokem míří do vesnice.

„No cifix!" řekl Noby a oči se mu mírně rozostřily.

„Správně, ale předtím," prohlásil Tračník, „já projdu všechny domy kolem jatek a ty zase všechny v ulici Vepřových drobů. Pak se vrátíme do Dvora zaprášení, unavení, ale s pocitem dobře vykonané práce! Došlo?"

* * *

„Dobré odpoledne, veliteli Elánie," zahlaholil Karotka a zavřel za sebou dveře. „Kapitán Karotka se hlásí do služby."

Elánius seděl schoulený ve své židli a díval se z okna. Mlha začínala znovu houstnout. Obrysy budovy Opery proti strážnici už se začínaly rozmazávat.

„Tak jsme, ehm, prověřili tolik golemů, kolik jsme našli," začal takticky Karotka a při tom se pokoušel zjistit, jestli někde na stole nebo vedle něj nestojí láhev. „Jenže ono jich už moc nezbylo, pane. Zjistili jsme, že jedenáct z nich se buď rozmačkalo, nebo si uřezalo hlavy a v poledne už je lidi rozbíjeli sami, nebo jim alespoň vytahovali šémy. Vypadá to dost ošklivě, sire. Po celém městě se válejí střepy. Je to, jako kdyby lidé… jen čekali na první příležitost. Fakt zvláštní. Vždyť oni nedělají nic jiného, než že pracují, starají se o sebe a nikomu neubližují. A někteří z těch, co… co se rozbili, nechali… psané vzkazy, sire. Většinou v tom smyslu, že se stydí a litují. A něco o jílu jejich jílů…"

Elánius neodpověděl.

Karotka opatrně natáhl krk a podíval se na zem vedle stolu pro případ, že by láhev stála tam. „A Nebozezovo lahůdkářství prodalo několik otrávených krys, sire. Arzen, sire. Požádal jsem seržanta Tračníka a desátníka Nóblhócha, aby po té stopě šli. Mohla by to být jen náhodná shoda okolností, ale člověk nikdy neví."

Elánius se obrátil. Karotka slyšel jeho dech. Krátké ostré nádechy a výdechy, dech člověka, který se snaží ze všech sil kontrolovat. „Co jsme přehlédli, kapitáne?" řekl nepřítomným hlasem.

„Pane?"

„V ložnici jeho lordstva. Je tam postel. Stůl. Věci na stole. Stolek u postele. Židle. Koberec. To je všechno. Všechno jsme vyměnili. On občas jí. Zkontrolovali jsme potraviny a jídlo, že?"

„Jistě, sire, kompletní spižírnu."

„Skutečně? Možná že jsme se zmýlili. Nechápu, jak je to možné, ale něco není v pořádku. Vím o jistých důkazech, které podporují mou teorii, jak strašlivě jsme se mýlili. Leží na hřbitově." Elánius téměř vrčel. „Co máme jiného? Řiťka tvrdí, že Vetinari nemá na těle jedinou známku, jedinou oděrku. Co dál? Musíme zjistit jak a pak bychom pravděpodobně dokázali zjistit i kdo."

„Dýchá vzduch, si-"

„Ale vždyť jsme ho přestěhovali do jiné místnosti! I kdyby mu někdo…, já nevím co…, pumpoval jed do…, nemohli by to udělat, když jsme v poslední době všichni kolem! Musí to být jídlem!"

„Byl jsem u toho, když se všechno ochutnávalo."
„Tak je tady něco, co pořád nevidíme! Lidé kvůli tomu umřeli, kapitáne! Paní Klidníková je mrtvá!"
„Kdože, sire?"
„Vy jste o ní nikdy neslyšel?"
„Nevzpomínám si, pane. Copak dělala?"
„Dělala? Dost lidí by řeklo, že asi nic, myslím. Vychovala jen devět dětí ve dvou místnostech tak malých, že byste se ani v jedné z nich nedokázal natáhnout na zem. Šila košile za dvě pence za hodinu - za každou tu mizernou hodinu, co na ni bohové seslali, a jenom bez přestání pracovala, starala se sama o sebe a svou rodinu, a teď je mrtvá, kapitáne. A nejen ona, ale i její vnuk. Bylo mu čtrnáct měsíců. Protože její vnučka přinesla z paláce kus žvance. Aby jednou za čas měli trochu pořádného jídla! A víte co? Miluška Klidníková si myslela, že jsem ji přišel zatknout pro krádež! A to na tom mizerném pohřbu, u všech bohů!" Elániovy ruce se otevíraly a zavíraly a klouby mu pokaždé zbělely. „Teď už jde o vraždu. Ne atentát, žádná politika, je to vražda! A to všechno jen proto, že neumíme položit ty správné otázky!"

Dveře se otevřely.
„Dobré odpoledne, blahorodí," prohlásil Tračník žoviálně a klouby ruky klepl do své helmy. „Odpusťte, že vás obtěžuji. Předpokládám, že máte plné ruce práce, ale musím vám položit několik otázek, samozřejmě jen proto, abych vás uchránil dalšího vyšetřování, abychom tak řekli. Používáte tady u vás někde arzenik?"
„Ehm… nenechávejte tam pana důstojníka jen tak stát, Fišpane," prohlásil majitel nervózním hlasem a řemeslník ustoupil stranou. „Dobré odpoledne, důstojníku. Co pro vás mohu udělat?"
„Víte, kontrolujeme jisté věci kolem arzenu, pane. Zdá se, že se ho trocha dostala někam, kam se dostat neměla."
„Ale… dobré nebe! Vážně? Jsem si jistý, že tady žádný arzenik nepoužíváme, ale pojďte dovnitř, proberu to s předákem. A jsem si jistý, že na sporáku je konvice horkého čaje."
Tračník se ohlédl. Mlha se pomalu zvedala. Obloha zešedla. „Na takovou nabídku nemohu říci ne, pane," odpověděl Tračník. Dveře se za ním zavřely.
O chviličku později bylo slyšet tiché zasunování závor.

„Dobrá," řekl Elánius. „Tak začneme znovu."
Zvedl pomyslnou sběračku.
„Jsem kuchař. Uvařil jsem tady tuhle výživnou kašičku, která chutná jako psí moč. Plním tři misky. Každý se na mě dívá. Všechny misky byly dokonale vymyty, je to tak? Dobrá. Ochutnávači si vezmou dvě, jednu, ze které ochutnají oni, a druhou, ze které v těchto dnech vždycky odebírá vzorek Řiťka, a pak sloužící - to jsi jako ty, Karotko - vezme tu třetí a…"
„Vsune ji do kuchyňského výtahu, sire. V každém pokoji je jeden."
„Já myslel, že se jídlo nahoru nosí?"
„Šest poschodí, sire? To by bylo studené jako… psí čumák."
„Dobrá… moment. Zatím jsme došli sem. Vy jste dostal misku. Položil jste ji na podnos?"
„Položil, sire."
„Tak ji tam položte."
Karotka poslušně položil neviditelnou misku na neviditelný podnos.
„Ještě něco?" zeptal se Elánius.
„Kousek chleba, pane. A bochník jsme kontrolovali."
„Polévková lžíce?"
„Ano, pane."
„No, tak tam jen tak nestůjte a přidejte to na podnos…"
Karotka pustil jednou rukou neviditelný tác, aby tam mohl přidat neviditelnou lžíci a neviditelný krajíc chleba.
„Ještě něco jiného?" podíval se na Karotku Elánius. „Sůl a pepř?"
„Myslím, že si vybavuju pepřenku a solničku, pane."
„Sem s nimi."
Elánius ostřížím zrakem pozoroval prostor mezi Karotkovýma rukama.
„Ne," zavrtěl nakonec hlavou. „Něco takového bychom nepřehlédli, co? Určitě ne… Nebo myslíte, že ano?"
Natáhl se a vzal do ruky neviditelný váleček.
„Řekněte mi, že jsme určitě kontrolovali sůl!"
„Tohle je ale pepř, pane," snažil se Karotka.
„Sůl! Hořčice! Ocet! Pepř!" zuřil Elánius. „Nezkontrolovali jsme všechny potraviny a ještě jsme pak dovolili jeho lordstvu, aby si tam přisypával jedu dle své vlastní chuti, co? Arzenik je kov. Netvoří on něco jako… kovové soli? Napadlo nás to? Nebo jsme tak hloupí a nic takového nás nenapadlo?"
„Okamžitě to prověřím," odpověděl Karotka. Zoufale se rozhlížel kolem. „Jen co někam odložím ten podnos…"
„Ještě ne," zarazil ho Elánius. „Byl jsem tady už předtím. Nebudeme vykřikovat hop, dokud jsme zdaleka nepřeskočili. Budeme ještě chvíli pokračovat, ano? Lžíce. Z čeho je vyrobená?"
„Dobrý nápad, pane. Zkontroluji všechno náčiní."
„Tak, teď konečně začíná přihořívat. Co pije?"
„Převařenou vodu, sire. Vodu jsme prověřili. A sklenice jsem kontroloval osobně."
„Dobrá. Takže… máme podnos a vy ho položíte do domácího výtahu a pak co?"
„Muž v kuchyni začne tahat za provaz a výtah vytáhne do šestého patra."

„Žádné zastávky?“

Karotka se zatvářil nepřítomně.

„Musí ho vytáhnout šest pater,“ opakoval Elánius. „Je to přece jen šachta, v níž je velká dřevěná krabice, která se dá vytáhnout nahoru nebo spustit dolů, že? Vsadil bych se, že do té šachty vedou dvířka v každém patře.“

„Některá z těch pater se dnes skoro neužívají sire -“

„Tím lépe pro našeho traviče, hmm? On tam prostě stojí jako teď vy a klidně čeká, až se výtah objeví. Nemůžeme si být jistí, že jídlo, které nahoře vytáhneme z výtahu, je totéž, které tam dole vložili.“

„Skvělá úvaha, sire!“

„Musí se to dít v noci, na to bych přísahal. Večer je skoro v pořádku jako když nic, a ráno má smrt na jazyku. V kolik mu posílají večeři?“

„Když si neřekne jinak, tak kolem šesté, sire,“ odpověděl Karotka. „V té době už bývá tma. Pak pokračuje ve svém psaní.“

„Dobrá. Jak je vidět, čeká náš hodně práce. Pojďme.“

Když Elánius vstoupil, seděl Patricij v posteli a četl. „Ah, Elánius,“ řekl.

„Už brzo dostanete svou večeři, sire,“ řekl Elánius. „A dovolíte, abych vám znovu řekl, že náš úkol by byl mnohem snazší, kdybyste dovolil, abychom vás odstěhovali z paláce?“

„Tomu rád věřím,“ přikývl lord Vetinari.

Od šachty domácího výtahu se ozvaly skřípavé zvuky. Elánius k němu přešel přes místnost a otevřel dvířka.

V krabici seděl trpaslík. V zubech svíral nůž, v každé ruce sekeru a vyzařovalo z něj odhodlané soustředění.

„Dobré nebe,“ vypravil ze sebe Vetinari mdle. „Doufám, že mi k němu dali alespoň trochu hořčice.“

„Nějaké potíže, policisto?“ zeptal se Elánius.

„Vádné, fire,“ odpověděl trpaslík. Protáhl se a vytáhl nůž ze zubů. „Byla to nudná cesta, pane, až nahoru. Je tam ještě několik dalších dveří a většina z nich vypadala nepoužívaně, ale já je stejně všechny zatloukl, jak mi nařídil kapitán.“

„Skvělá práce. Tak a teď zpět.“

Elánius zavřel dveře. Ozvalo se další silné skřípání, když se trpaslík vydal na zpáteční sestup.

„Takže vy jste myslel na každou maličkost, že, Elánie?“

„To doufám, sire.“

Dřevěný výtah znovu dorazil nahoru a tentokrát v něm byl podnos s jídlem. Elánius ho vytáhl.

„Co je to?“

„Klačská ostrá bez ančoviček,“ odpověděl Elánius a zvedl víko. „Dostáváme ji z Ronovy pizzerie za rohem. Jak já to vidím, nikdo nemůže otrávit všechno jídlo ve městě. A příbory jsou z mého domu.“

„Vy myslíte jako skutečný policista.“

„Díky, pane.“

„Vážně mi děkujete? Myslíte, že to byl kompliment?“ Patricij se probíral talířem jako badatel neznámou krajinou.

„Poslyšte, Elánie, nejedl tohle už náhodou někdo?“

„Ne, pane. Oni už to jídlo takhle krájejí.“

„Aha, tak je to tedy. Já myslel, že třeba byli ochutnávači příliš horliví,“ řekl Patricij. „Bohové. Jaká strašlivá nebezpečí mě ještě čekají.“

„Vidím, že se cítíte lépe, sire,“ usekl Elánius.

„Díky, Elánie.“

Když Elánius odešel, snědl lord Vetinari pizzu, nebo přesněji řečeno ty její části, které měl dojem, že poznává. Pak odsunul tác stranou a sfoukl svíčku u postele. Chvilku seděl potmě, pak sáhl pod polštář, opatrně tam zašmátral, až jeho prsty nahmátly malý ostrý nůž a krabičku sirek.

Díky bohům za Elánia. V té jeho nevyčerpatelné, neodbytné, ale především nesprávně směrované starostlivosti bylo něco skoro roztomilého. Jestli to tomu chudáku malému bude trvat ještě dlouho, bude mu muset přistrčit nějaké stopy.

V hlavní kanceláři zatím seděl osamocený Karotka a pozoroval Dorfla.

Golem stál na tom místě, kde ho nechali. Na jednu ruku mu někdo pověsil hadr od nádobí. Vršek hlavy měl odklopený.

Karotka chvíli seděl s bradou v jedné dlani a jen tak nepřítomně zíral. Pak otevřel zásuvku stolu a vytáhl Dorflův šém. Prohlédl si ho. Vstal. Přistoupil ke golemovi a vložil mu slova do hlavy.

V Dorflových očích zaplálo oranžové světlo. To, co bylo předmětem z pálené hlíny, kolem sebe začalo šířit onu téměř nepostřehnutelnou auru, která vyznačovala rozdíl mezi živým a mrtvým.

Karotka našel golemovu tabulku a pisátko, vložil je Dorflovi do rukou a ustoupil.

Planoucí důlky pozorovaly, jak si pak Karotka odepjal opasek s mečem, sňal hrudní i zádový pancíř, sundal koženou kazajku a stáhl si přes hlavu vlněnou blůzu.

Od mohutných svalů se odrazila naoranžovělá záře. Ve světle svíce se matně leskly.

„Žádné zbraně,“ řekl Karotka. „Žádná zbroj. Vidíš? A teď mě poslouchej…“ Dorfl se natáhl kupředu a máchl obrovskou pěstí.

Karotka se ani nepohnul.

Pěst se zastavila na šíři vlasu od Karotkovy brady. Ten ani nemrkl.

„Myslím, že to nemůžeš,“ řekl, když se golem rozmáchl znovu a když se jeho pěst tentokrát zastavila těsně před Karotkovým břichem. „Ale dříve nebo později se mnou budeš stejně muset promluvit. Tedy psát, samozřejmě.“

Dorfl chvilku váhal. Pak se chopil pisátka a tabulky.

TADY JSOU MÁ SLOVA!

„Řekni mi o golemovi, který zabíjel lidi."

Pisátko se ani nehnulo.

„Někteří z vás se zabili."

JÁ VÍM.

„Jak to, že víš?"

Golem ho chvíli pozoroval. Pak napsal:

JÍL MÉHO JÍLU.

„Cítíš, co cítí ostatní golemové?" zeptal se Karotka.

Dorfl přikývl.

„A lidé zabíjejí golemy," řekl Karotka. „Nejsem si jistý, zda to dokážu zastavit. Ale rozhodně to zkusím. Myslím, že vím, co se děje, Dorfle. Alespoň zčásti. Myslím, že vím, koho sledujete. Jíl vašeho jílu. Zostouzí vás všechny. Něco se pokazilo. Vy jste se to pokusili napravit. Mám dojem, že… jste všichni tak trochu doufali… Jenže ta slova ve vaší hlavě vás vždycky porazila…"

Golem se nehýbal.

„Vy jste ho prodali, že?" pokračoval Karotka tiše. „Proč?"

Slova byla napsána rychle..

GOLEM MUSÍ MÍT PÁNA.

„Proč? Protože to říkají ta slova?"

GOLEM MUSÍ MÍT PÁNA!

Karotka si povzdechl. Člověk musí dýchat, ryba plavat, golemové musí mít pána. „Nevím, jestli se mi tohle podaří rozplést a urovnat, ale věř mi, že nikdo jiný se o to ani nepokusí," řekl.

Dorfl se nehýbal.

Karotka k němu přistoupil. „Přemýšlím, jestli ten starý kněz a pan Pohopka udělali něco…, nebo pomohli udělat něco…" řekl a pozorně při tom pozoroval golemovu tvář. „Napadlo mě, jestli pak… potom… se to něco neobrátilo proti nim, když si to uvědomilo, že svět je trochu příliš…"

Dorfl zůstával netečný.

Karotka přikývl. „No, v každém případě můžeš jít. Co se stane teď, záleží jen na tobě. Rád ti pomohu, pokud to půjde. Jestliže je golem jen věc, pak nemůže spáchat vraždu, ale já se stejně pokusím zjistit, proč se tohle všechno děje. Jestliže golem dokáže spáchat vraždu, pak jste živé bytosti a to, co s vámi lidé dělají, je strašné a musí to okamžitě a bezpodmínečně přestat. Tak či tak, Dorfle, vyhráli jste." Pak se ke golemovi otočil zády a přerovnával nějaké papíry na svém stole. „Velká potíž je v tom," dodával, „že každý chce, aby mu lidé nejen četli myšlenky, ale také se starali, aby podle nich správně fungoval svět. Snad i golemové."

Obrátil se ke golemovi opět tváří. „Vím, že vy všichni máte tajemství. Ale podle toho, jak se vyvíjí situace, nezbude z vás nikdo, kdo by si ho mohl podržet."

Podíval se s nadějí na Dorfla.

NE. HLÍNA MÉ HLÍNY. NEZRADÍM.

Karotka si povzdechl. „No, nutit tě nebudu." Pak se usmál. „I když, jak víš, bych možná mohl. Mohl bych na tvůj šém připsat pár slov. Přikázal bych ti v nich, abys mluvil."

Oheň v Dorflových očích zesílil.

„Ale neudělám to. Protože to by bylo nelidské. Ty jsi nikoho nezavraždil. Nemohu tě připravit o tvou svobodu, protože žádnou nemáš. Jen do toho. Můžeš jít. Já přece dobře vím, kde se zdržuješ."

PRACOVAT ZNAMENÁ ŽÍT.

„Co vlastně golemové chtějí, Dorfle? Viděl jsem vás chodit po ulicích města a neustále pracovat, ale o co to vlastně usilujete?"

Pisátko zaskřípalo.

MILOST.

Pak se Dorfl obrátil a vyšel z budovy.

„Do p*ele -" řekl Karotka, což byl úkol málem pro logopeda. Zabubnoval prsty na stůl, pak náhle vstal, oblékl se a vydal se chodbou, aby našel Anguu.

Ta se opírala o stěnu v laboratoři desátnice Řiťky a mluvila s trpaslicí.

„Poslal jsem Dorfla domů," oznámil jí Karotka.

„A má vůbec nějaký?"

„No, já ho každopádně poslal zpátky na jatka. Jenže myslím, že to není ten nejlepší čas pro golema, aby byl sám, takže jsem si myslel, že půjdu za ním a trochu na něj… Není vám nic, desátníku Řiťko?"

„V pořádku, pane," odpověděla Pleskot.

„Máte na sobě… e… e…" Karotkova mysl se vzpírala myšlence na to, co má trpaslík na sobě, a nakonec se rozhodla pro slovo: „Kilt?"

„Ano, pane. Sukni. Koženou sukni, pane."

Karotka se pokusil najít vhodnou odpověď, ale jediné, na co se zmohl, bylo: „Oh."

Angua řekla: „Půjdu s tebou. Pleskot tady dohlédne na úřad."

„To… je to… kilt," opakoval Karotka. „No. Dobrá, hm… prostě se tady postarejte o běžnou agendu. Nebudeme tam dlouho. A… pokud by to šlo… Zdržujte se za stolem, ano?"

„Tak pojď už," zatáhla ho Angua za rukáv.

Když vyšli do mlhy, řekl Karotka: „Nemáš dojem, že na tom Řiťkovi je něco tak trochu divného?"

„No, mně připadá jako docela normální ženská!"

„Ženská? On ti řekl, že je ženská?"

„Ona," opravila ho Angua. „Tohle je přece Ankh-Morpork, nezapomněls? Máme tady potřebná zájmena."

Cítila jeho nedůvěru. Samozřejmě, každý věděl, že pod všemi těmi vrstvami kůže a oceli se dají najít dva různé typy trpaslíků, které mají zajistit další generace trpaslíků. Bylo však známo, že s výjimkou této akutní záležitosti se i během vzájemného dvoření trpaslíci snažili, aby tyto věci nevešly ve všeobecnou známost.

„No, to bych si myslel, že bude mít dost slušnosti, aby si tuhle skutečnost nechala pro sebe," zabručel šokovaně Karotka po chvíli. „Tedy, ne že bych měl něco proti ženám. Jsem si téměř jistý, že můj kmotr je taky žena. Ale upřímně řečeno, nemyslím si, že je právě nejchytřejší chodit kolem a chlubit se tou skutečností."

„Karotko, poslyš, s tvou hlavou není něco v pořádku!" prohlásila Angua.

„Cože?"

„Myslím si, že si tenhle svůj názor můžeš klidně nacpat do zadku! Podívej se… pro milost boží! Trocha make-upu a kousek hadříku a chováš se, jako kdyby se z ní stala miss Va-Va-Vúm, která začala tančit na stole ve Skunk-klubu!"

Zavládlo několik minut šokovaného mlčení, zatímco se oba zabývali představami trpasličí striptýzové tanečnice. Vědomí obou se vzbouřilo.

„No dobře," ozvala se po chvilce Angua, „kdyby lidé nemohli být sami sebou v Ankh-Morporku, kde už jinde?"

„Byly by z toho nepříjemnosti, kdyby si toho všimli ostatní trpaslíci," vrtěl hlavou Karotka. „Vždyť jsem jí skoro viděl kolena!"

„Každý má kolena."

„Možná, ale trpaslík, který je ukazuje, si koleduje o malér. Poslyš, já jsem na kolena zvyklý. Já se můžu podívat na kolena a myslet si ‚ó ano, kolena, to není nic jiného než panty tvých nohou', ale někteří z mládenců -"

Angua si zhluboka povzdechla. „Tady zahnul vlevo… Někteří z mládenců co?"

„No… nedovedu si představit, jak by reagovali, to je všechno. Neměla jsi ji v tom podporovat. Já vím, je jasné, že jsou i trpaslice, ale… podívej, většinou mají dost slušnosti, aby se tím nechlubily."

Slyšel, jak se Angua zhluboka nadechla. Její hlas zněl velmi odtažitě, když řekla: „Karotko, ty víš, že jsem vždycky respektovala tvůj přístup k občanům Ankh-Morporku."

„Ano?"

„Dělalo na mě velký dojem, jak jsi byl zdánlivě slepý k věcem rozlišného tvaru a barvy."

„Ano?"

„A vždycky jsem měla dojem, že se snažíš starat o lidi."

„Ano?"

„Víš taky, že k tobě chovám něco, co by se dalo nazvat více než obyčejnou náklonností."

„Ano?"

„Podívej, jde o to, že ve chvílích, jako je tahle, si říkám…"

„Ano?"

„U všech sakrů, proč vlastně?"

Když desátník Nóblhóch rázným krokem dorazil na místo pozvání, stály před rozlehlým domem lady Žralounové v hustých řadách kočáry. Zabušil na dvojité vstupní dveře.

Otevřel mu uniformovaný sloužící. „Vchodem pro služebnictvo," prohlásil dveřník a pokusil se dveře znovu zavřít.

Jenže Nobyho natažená noha s tím počítala. „Přečti si tohle," řekl a vstrčil sloužícímu do ruky dva kousky papíru.

Na prvním stálo:

Po tom, co jsem vyslechl svědectví mnoha expertů včetně paní Suchokluzké, babicí báby, potvrzuji, že je velmi pravděpodobné, ze nositel této listiny, C. W. Sv. Jan Nóblhóch je lidský tvor.
Lord Vetinari v. r.

Druhý byl list od Dračího krále ze společnosti heroldů.

Dveřníkovy oči se rozšířily. „Oh, je mi to hrozně líto, vaše lordstvo," omlouval se. Pak se znovu užasle zadíval na desátníka Nóblhócha. Ten byl čistě oholen - alespoň s tím úmyslem se holil a byl by jistě čistě oholen, kdyby jeho tvář nepřipomínala pole, jaká primitivní zemědělci získávali známým postupem vykácej, vykluč a vypal.

„Oh, bohové," vypravil ze sebe sloužící. Pak se ale přece jen trochu sebral. „Ostatní návštěvníci se obvykle vykazují kartičkami."

Noby vytáhl z kapsy balíček odřených karet. „Obávám se, že teď budu mít plný ruce nóblhóchování," prohlásil blahosklonně, „ale rád si s váma dám pár partiček Mordýřovy sudé, až tam nahoře skončím."

Dveřník si ho znovu prohlédl od hlavy k patě. Ven příliš nevycházel, ale i on slyšel pověsti o tom - a kdo je neslyšel? -, že v Hlídce pracuje právoplatný král Ankh-Morporku. Musel připustit, že kdyby chtěl někdo ukrýt právoplatného dědice trůnu, nemohl by ho ukrýt důmyslněji než pod tvář desátníka Nóblhócha.

Na druhé straně… dveřník byl něco jako historik-samouk a věděl, že ve své dlouhé historii byl dokonce i trůn mnohokrát obsazen tvory, kteří byli hrbatí, jednoocí, pokřivení a ošklivi jak hřích. Na tomto základě byl Noby stejně královského vzhledu jako kdokoliv z nich. Jestliže se o něm nedalo říci, že je hrbatý, bylo to jen proto, že byl hrbatý zezadu, z boku i ze stran stejně. Jsou občas chvíle, pomyslel si dveřník, kdy se vyplatí připojit svůj vozík ke hvězdě, i

kdyby tou hvězdou byl rudý trpaslík.

„Vy jste ještě nikdy nebyl na takovémhle podniku, milorde?“ nadhodil.

„Dnes poprvé,“ přikývl Noby.

„Jsem si jistý, že urozená krev vašeho lordstva je zárukou, že to vaše lordstvo zvládne,“ prohlásil dveřník mdle.

Budu muset jít, pomyslela si Angua, když pospíchali mlhou. Nedokážu už dál takhle žít, z měsíce na měsíc.

Není to tím, že by nebyl hodný. Nemohla bych si přát pozornějšího a hodnějšího mužského.

To je to. Stará se o každého. Stará se o všechno. Stará se bez rozdílu. Ví všechno o všech, protože ho každý zajímá a jeho starost je všeobecná a nikdy osobní. On si totiž nemyslí, že osobní je totéž jako důležité.

Kdyby měl nějakou klasickou lidskou vlastnost, jako třeba sobectví.

Jsem si jistá, že on o tom takhle vůbec nepřemýšlí, ale cítíte, že ho ta vlkodlačí záležitost hluboko uvnitř irituje. Jemu vadí všechny ty věci, které říkají lidé za mými zády, ne kvůli němu, ale kvůli mně, a neví, jak si s tím poradit.

Co to včera řekl ten trpaslík? Jeden z nich řekl „brzo bude úplněk, ta už cejtí volání“. A ten druhý mu s úšklebkem odpověděl „jo, volání člověčiny“. Viděla jsem, jak se tvářil. Já tyhle věci zvládám… no, většinou…, ale on ne. Kdyby tak alespoň někomu tu a tam jednu ubalil. Ničemu by to nepomohlo, ale on by se cítil líp.

A bude to ještě horší. Přinejlepším mě chytnou v něčím kurníku a pak to vážně začne lítat. Nebo mě chytnou v něčím pokoji…

Pokoušela se tu myšlenku vyhnat z hlavy, ale nedařilo se jí to. Vlkodlaka můžeš jen kontrolovat, ale zkrotit, to ho nemůžeš.

To je to město. Příliš mnoho lidí, příliš mnoho pachů…

Možná by to bylo jinak, kdybychom byli někde jen tak sami, ale kdybych mu řekla „tak buď já, nebo město“, možná by ani nepochopil, že mu dávám na vybranou.

Dříve nebo později se budu muset vrátit domů. To je to nejlepší, co pro něj můžu udělat.

Elánius pomalu kráčel zpět vlhkou nocí. Věděl,

že je příliš rozčílený, než aby dokázal správně myslet.

Nikam se nedostal, přestože kvůli tomu musel urazit dlouhou cestu. Získal celou fůru údajů a udělal všechny ty věci, které se zdály být správné a logické, a přitom někomu někde musel připadat jako úplný hlupák.

I Karotkovi pravděpodobně připadal jako hlupák. Vždycky přišel se zbrusu novým geniálním nápadem - skvělým policejním nápadem - a každý z nich byl jen veliký nesmysl, jak se ukázalo. Byl neurvalý, křičel a udělal všechno, co považoval za správné, ale vůbec mu to nepomohlo. Nenašli ani stopu. Vlastně jen prohloubili míru své neznalosti.

Před jeho duševním zrakem se objevila podoba ducha paní Klidníkové. Příliš si ji nepamatoval. Byl jen jedním v zástupu ušmudlaných dětí a ona byla jedna z těch ustaraných tváří občas vyhlížejících z okna. Jedna z klasických obyvatelek ulice U kotvy a ráhna. Brala si domů šití, aby se jí podařilo vůbec vyjít, a snažila se udržet dekorum a stejně jako všichni ostatní v ulici se pomalu drala životem. O nic neprosila a dostávala ještě míň.

Co jiného ještě mohl udělat? Vždyť prakticky strhali i ty zatracené tapety ze stěn…

Zastavil se.

V obou místnostech byly ty samé tapety. V každé místnosti v tom patře. Ty příšerné zelené tapety.

Ale… ne, to není možné. Vetinari spal v té místnosti několik let, pokud vůbec spal. Člověk se tam přece nemohl vplížit a přelepit tapety, aniž by si toho kdo všiml.

Mlha před ním se najednou stáhla stranou a on na okamžik zachytil obrázek svícemi ozářené místnosti v nedaleké budově, než se vevalila zpět.

Ta mlha. Ano. Vlhkost. Mlha, která se pomalu plíží dovnitř, otírá se o tapety. Ty staré, zaprášené, zatuchlé tapety…

Jestlipak Řiťka testoval tapety? Když o tom tak člověk přemýšlí, vlastně si jich ani nevšimne. Byly v pokoji, protože vlastně určovaly rozměry místnosti. Mohly by člověka skutečně otrávit stěny?

Téměř se neodvažoval připustit si tu myšlenku. Kdyby dovolil svému vědomí, aby se zachytilo na tomhle podezření, bránilo by se mu, vykroutilo by se mu a zmizelo jako všechna ta předchozí.

Ale… tohle bylo to pravé, říkalo mu něco v hlubinách jeho duše. Všechny ty věci kolem, ty náznaky a stopy… To bylo jen něco, co mělo zabavit tělo, zatímco se mozek zapomene… Každý pořádný policajt věděl, že nezačnete tím, že vyrazíte na hon za stopami, abyste zjistili, kdo to udělal. Ne, začnete s poměrně přesnou představou o tom, kdo to udělal. A proto víte, jaké stopy máte hledat.

On už nestráví další den ve zmatku promíchaném s nesmyslně jasnými nápady, že ne? Bylo dost špatné dívat se na výraz desátníka Řiťky, jehož obličej se ostatně Elániovi zdál den ode dne barvitější, hlavně ve chvílích, kdy mu předkládal své nápady.

Řekl: „Arzenik je kov, že ano, to znamená, že by z něj mohly být vyrobeny příbory?“ Nikdy nezapomene na výraz té trpasličí tváře, když mu Řiťka vysvětloval: „Ano takhle by se to dalo udělat, kdybyste měl jistotu, že si nikdo nevšimne, jak rychle se příbory rozpouštějí třeba v polévce.“

Tentokrát bude nejdřív přemýšlet.

* * *

„Hrabě z Ankh-Morporku, desátník lord C. W. Sv. J. Nóblhóch!“

Tichý šum hovoru utichl. Hlavy se obracely. Někde v davu se někdo začal smát a byl rychle umlčen svými sousedy.

Lady Žralounová popošla kupředu. Byla to vysoká, hranatá žena s ostrými rysy a orlím nosem, což byla

charakteristická rodinná podoba. Podobala se sekeře, kterou po vás někdo hodil.

Pak se uklonila.

Všude kolem ní se ozývaly užaslé vzdechy a tu a tam nějaké zachichotání, ale lady Žralounová vrhla na své hosty krátký pohled, a všichni se začali klanět. Kdesi v pozadí místnosti někdo začal: „Ale vždyť ten chlap je neuvěřitelný bur-“, ale někdo ho zarazil.

Noby se rozhlédl po kruhu předkloněných lidí. „Někdo něco ztratil?“ řekl nervózně. „Jestli chcete, pomůžu vám hledat.“

U lokte se mu zjevil sloužící s podnosem plným nápojů. „Něco k pití, milorde?“

„Jo, pintu Starýho Hlemejždě,“ odpověděl Noby.

Mnoho čelistí pokleslo. V lady Žralounové však přece jen zvítězila dáma. „Starého Hlemýždě?“ opakovala, aniž hnula brvou.

„To je značka piva, madam,“ vysvětlil jí sloužící.

Lady Žralounová zaváhala opravdu jen na chviličku. „Myslím, že majordomus pije pivo,“ řekla. „Postarejte se o to, ano? A já si rovněž dám pintu Hlemýždě. Jaký vzácně nový nápad!“

Její prohlášení mělo rozhodující vliv na přítomné, kteří tak poznali, která strana veky je mazána paštikou z husích jater.

„No tohle! Skvělé! To je ale nápad! Kapitální! Dám si taky pintu! Já taky! Tady ještě jednu!“

„Hohó! Úvafné. Hvemýždě sem!“

„Hlemýždě pro všechny!“

„Ale vždyť ten chlap je absolutní bura-“

„Mlč!“

Elánius přešel Mosazný most velmi opatrně a počítal při tom hrochy. Byla tam sice devátá postava, ale ta se opírala o zábradlí a mumlala si svým podivným, ale Elániovi nijak nebezpečným způsobem. Slabý větřík přinesl k Elániovi pach, který přehlušoval i zápach řeky. Byl to odér tak silný, že musel v mnoha lidech doslova budit děs, a Elániovi bylo jasné, že ho může vydávat jen skutečný poděs.

„…vyprdnoutsenaně, vyprdoutsenato, já jim řikal, postavte to a pak stáhněte konec. Stoletej chroust a kreveta! Já jim to řikal, sem jim to, ale copak mě něco poslouchá?“

„Dobrý večer, Rume,“ řekl Elánius, aniž se unavoval tím, aby si postavu prohlédl.

Starý Smrďa Rum se k němu přidal a vykročil po jeho boku. „Vyprdnoutsenaně, vyšoupli mě tak sem šel…“

„Jistě, Rume,“ přikývl Elánius.

„…a kreveta… vyprdnoutsenaně, to řikám já, namazal jsem to po tý straně s máslem… Královna Molly vzkazuje, abyste si hlídal záda, pane.“

„Cože?“

„…lepši usmažit!“ pokračoval Smrďa s nevinným výrazem. „Aby jim kalhoty shořely, vyprdnoutsenaně, vyšoupli mě z toho, voni a ty jejich velký lasičky…!“

Žebrák se odkýval stranou, okraj odřeného kabátu vlekl po špinavé zemi a vzápětí zmizel v mlze. Jeho malý pejsek klusal před ním.

V kuchyni vládl strašlivý zmatek.

„Cože, Starého výstředníka? Hlemýžďova Starého výstředníka?“ vrtěl hlavou butler.

„Další sto čtyři pinty.“

Butler pokrčil rameny: „Hary, Sid, Rob a Jeffrey… každý dva tácy a honem ke Králově hlavě! A co dělá jinak?“

„No, předpokládalo se, že někdo přednese nějaké verše, ale on jim zatím vypráví anekdoty.“

„To jako veselé historky.“

„Hm… tak tímhle slovem bych to nevyjádřil.“

Bylo až neuvěřitelné, že i neproniknutelnou mlhou může pronikat husté mrholení. Vítr fičel otevřeným oknem a točil se místností tak, že musel Elánius okno zavřít. Rozsvítil svíčky na stole a otevřel svůj zápisník.

Pravděpodobně měl použít démonický organizátor, ale on raději viděl své poznámky před sebou, pěkně napsané a srovnané černé na bílém.

Napsal si „arzenik“ a kolem udělal kruh. Kolem kruhu napsal „nehty otce Tubelíka“ pak „krysy“, „Vetinari“ a „pí Klidníková“.

O něco níže na stranu si poznamenal „golemové“ a udělal další kruh. Kolem toho napsal „otec Tubelík?“ a „p. Pohopka?“. Po chvilce zamyšlení připsal „ukradený jíl“ a „směska“.

Pak: „Proč by golem přiznával něco, co neudělal?“

Chvíli upíral pohled do plamene svíce a napsal: „Krysy něco sežraly.“

Uběhla další chvíle.

„Jakou věc měl ten kněz, že ji všichni chtěli?“

Zdola se ozvalo zvonění zbroje. Vrátila se hlídka. Bylo slyšet, jak desátník křičí.

„Slova,“ napsal si Elánius. „Co měl pan Pohopka? Trpasličí chleba? - Nebyl ukraden. Co měl jiného?“

Elánius prostudoval své poznámky a napsal „pekárna“. Chvíli si slovo prohlížel, ale pak je vygumoval a nahradil slovem „pec“. Udělal kroužek kolem „pec“ a kroužek kolem „ukradený jíl“ a oba kroužky spojil linkou.

Pod nehty starého kněze byl arzen. Třeba kladl otrávenou návnadu na krysy. Arzen se používal k mnoha různým účelům. Klidně jste si ho mohli u nejbližšího alchymisty koupit pytlík.

Napsal si „arzeniková obluda“ a s pohledem upřeným na ona dvě slova se znovu zamyslel. Pod nehty býval prach a různá nečistota. Když se lidé s někým prali, našla se za nehty krev a kousky tkání. Ale málokdy se tam našel kvalitní tuk a arzenik.

Znovu si prohlédl stránku a po dalším zamyšlení připsal: „Golemové nejsou živí. Myslí si ale, že jsou. Co dělají věci, které oživnou? - odpov.: Dýchají, jedí, vylučují.“ Chvilku pozoroval kotouče mlhy za oknem a pak velmi pomalu a opatrně napsal: „A vyrábějí další věci.“

Měl dojem, že mu někde těsně za uchem tichounce cinká zvoneček.

Obkroužil jméno nebohého pana Pohopky a tenhle kroužek spojil linkou s jiným, do nějž umístil slova „má velkou pec“.

Hmm. Pleškot řekl, že v peci na chleba se cihlářská hlína dobře nepropeče. Ale třeba se propeče špatně.

Znovu upřel pohled do plamene svíčky.

Tohle přece udělat nemohli, nebo že by ano? Oh, bohov… ne, to jistě ne…

Ale vždyť k tomu koneckonců nepotřebujete vůbec nic než jíl. A nějakého svatého muže, který ví, jak napsat ta slova. A někoho, kdo vymodeluje postavu, pomyslel si Elánius, ale golemové měli stovky a stovky let, během nichž se učili používat ruce… a dobře…

Ty veliké a silné ruce. Ruce, které se podobaly pěstem.

A pak, hnedle zkraje by chtěli zničit důkazy, ne? Oni by si asi vůbec neuvědomovali, že je to zabíjení, uvažovali by o tom spíše jako o jakémsi vypnutí…

Nakreslil v notesu další nepravidelný kruh. Směska. Stará vypálená hlína rozemletá na prach.

Přidali něco ze svého těla. Dorfl měl přece novou nohu, ne? A neudělal si ji dobře. Vložili do nového golema kousky svého já.

To všechno znělo - no, Noby by asi řekl čuňácky. Elánius nevěděl, jak by to měl nazvat on. Znělo to jako nějaká tajná společnost. „Jíl mého jílu.“ Má vlastní krev.

Zatracené obrovské věci. Opičí se po svých stvořitelích!

Elánius zazíval. Spát. Měl by se trochu vyspat. Nebo si odpočinout.

Díval se na popsanou stránku. Jeho ruka se automaticky sunula ke spodní zásuvce stolu, jako ostatně vždycky, když měl starosti a pokoušel se myslet. Ne že by tam poslední dobou snad stávala láhev - ale zvyk je železný…

Ozvalo se tiché skleněné cink a jemné svůdné zašplouchnutí.

Elániova ruka se ze zásuvky vynořila s kulatou lahví. Nálepka hlásala: Medvídkův lihovar: MacArat - nejjemnější sladová whisky.

Tekutina v lahvi nedočkavostí téměř šplhala po stěnách nahoru.

Upřeně na ni zíral. Natáhl do zásuvky ruku po lahvi whisky a ona tam byla.

Ale neměla tam být. Věděl, že ho Karotka i Fred Tračník hlídají, ale od chvíle, kdy se oženil, si nekoupil jedinou láhev, protože to slíbil Sibyle.

A tohle nebyla žádná podezřelá laciná kořalka. Tohle byl MacArat!

Kdysi ho pil. Dnes už si ani přesně nepamatoval proč, protože v těch dnech většinou píval alkohol, který se měl svou jemností k MacAratu jako palice na kamení ke kladívku vnitřního ucha. Kde na něj tenkrát vzal… Ty peníze musel někde najít. Vzpomínal si, že si jen přičichl a už měl pocit, že je Svátek prasečí hlídky… Jen si tak čichnout…

„A vona na to: ‚To je ale psinděra - včera v noci to nic takovýho nedělalo!‘“ dopověděl desátník Nóblhóch.

A vrhl na kolemstojící společnost zářivý úsměv.

Rozhostilo se ticho. Pak se někdo v zástupu začal opatrně smát. Byl to jeden z těch smíchů, jejichž majitel si není jist, zda ho ostatní vzápětí neumlčí. Pak se k němu přidal druhý a další dva. Nakonec celá společnost propukla v bouřlivý chechot. Noby se hřál na výsluní svého úspěchu.

„A znáte ten vo tom Klačanovi, jak příde do baru a nese si s sebou takový malý piánko?“ začal.

„Myslím,“ přerušila jej opatrně, ale pevně madam Žralounová, „že bifé je připraveno.“

„Máte nějaký vepřový nožičky?“ zahájil Noby bezprostřední konverzaci. „Nejni nic lepšího pod Hlemejždě než talíř vepřovejch nožiček.“

„My tady obvykle tak exotická jídla nemíváme,“ odpověděla mu lady Žralounová s vyrovnanou tváří.

„Sendvič s vepřovým kolínkem… hmmm… Nikdy jste neokusila vepřový nožičky? Nemaj chybu.“

„To… pravděpodobně…, ale zase… to nepatří zrovna k delikatesním…“ upadla lady Žralounová do rozpaků.

„Ale děte, když to chcete mít jó vybraný, tak z toho stáhnete kůži a uříznete paznehty, no.“

Seržat Tračník otevřel oči a zasténal. Pekelně ho bolela hlava. Něčím ho praštili. Mohla to být klidně pavlač.

A taky ho svázali. Měl pevně spoutané ruce a nohy.

Kolem byla tma, a jak se zdálo, ležel na nějaké dřevěné podlaze. Ve vzduchu se vznášel mastný pach, který mu připadal neobyčejně známý, ale ke své zuřivosti ho nedokázal poznat a zařadit.

Jak si jeho oči pomalu přivykaly na okolní temnotu, všiml si tenkých světlejších linek, které patrně ohraničovaly dveře. Kromě toho také slyšel hlasy.

Pokusil se zvednout na kolena a znovu zasténal, protože mu hlava téměř vybuchla bolestí.

Když vás lidé svážou, je to většinou špatné znamení. Samozřejmě je to zase lepší, než kdyby vás rovnou zabili, ale taky to může znamenat, že si vás zatím jen tak odložili stranou a zabijí si vás později.

Něco takového se dříve nestávalo, pomyslel si. Za starých časů, když jste chytili někoho při krádeži, většinou jste mu ještě při odchodu podrželi otevřené dveře, což vám zaručilo, že jste nepřišli ani o život, ani o žádnou důležitější část

těla.

S využitím úhlu mezi stěnou a těžkou bednou se mu podařilo postavit. Tím sice svou předchozí pozici příliš nevylepšil, ale když mu utichlo strašlivé dunění v hlavě, doskákal sounož ke dveřím.

Za nimi bylo stále ještě slyšet hlasy.

Zdálo se, že je tady kromě seržanta Tračníka v maléru ještě někdo jiný.

„- šašku! Zavolali jste mě sem kvůli tomuhle? V Hlídce je vlkodlak! Ahá! Ne nějaký takový padělek jako vy. Skutečný dvojtvarec! Když hodíte minci, dokáže ucítit, kterou stranou padne dolů!“

„A co kdybychom ho zabili a tělo potom odtáhli někam jinam?“

„A to si myslíte, že vlkodlak nedokáže poznat rozdíl mezi mrtvým a živým tělem?“

Seržant Tračník tiše zasténal.

„Hm, a co kdybysme ho prostě tou mlhou někam odvedli a pak…“

„Stopu ucítěj stejně dobře, hlupáku! Ah-ha. Proč jste ho nenechali, ať se klidně rozhlédne kolem? Co by tak mohl najít? Toho policajta znám. Je to tlustý starý zbabělec, jehož mozek je sotva větší než… ah-ha prasečí. Neustále páchne strachem.“

Seržant Tračník jen doufal, že v nejbližší chvíli nebude páchnout ještě něčím jiným.

„Pošlete za ním Mešuga, ah-ha.“

„To myslíte vážně, pane? On nám hodně stárne. V noci občas chodí sem a tam a křičí, a to oni většinou nedělají. A hodně praská. Věřit, že ti hloupí golemové něco udělají pořádně, by bylo -“

„Každý ví, že golemům nesmíte důvěřovat. Ah-ha. Tak na něj dohlédněte.“

„Slyšel jsem, že Elánius je…“

„O Elánia se postarám.“

Tračník se opatrně odšoural ode dveří. Neměl nejmenší představu o tom, co je zač tahle věc, kterou vytvořili golemové a které se říkalo Mešuge. Cítil však, že by nebylo špatné být od té věci co nejdále.

Kdyby byl seržant Tračník konstruktivní bytost jako Sam Elánius nebo kapitán Karotka, tak by… našel nějaký hřebík nebo něco, čím by si uvolnil pouta, že? Jenže ta pouta mu objímala zápěstí velmi pevně a zařezávala se mu do masa, protože provaz byl tenký a mnohokrát obtočený. Kdyby našel něco, o co by s nimi mohl třít…

Jenže, naneštěstí a proti vší logice, někdy lidé své oběti uvězní v místnosti, kde není jediný hřebík, jediná třecí plocha, jediný střep nebo podobný vhodný předmět, nemluvě o nářadí, které v případě potřeby umožní hrdinům mnoha příběhů a seriálů postavit provizorní pancéřový automobil.

Podařilo se mu znovu opatrně klesnout na kolena a pomalu se přesouval po prknech. Stačila by větší tříska. Kus kovu. Doširoka otevřené dveře s nápisem „svoboda“. Vzal by zavděk čímkoliv.

Našel jen malý kroužek světla na podlaze. V jednom z prken vypadl suk a otvorem vnikalo dovnitř zlatooranžové světlo.

Tračník si lehl na zem a přiložil oko k otvoru. Naneštěstí to přivedlo do bezprostřední blízkosti otvoru i jeho nos.

Zápach byl strašlivý.

Měl pocit, že tam dole vidí něco vodnatého nebo alespoň tekutého. Musí být nad jedním z mnoha podzemních kanálů, které byly postaveny před dávnými lety a křižovaly celé podzemí města. A tenhle vedl pod jatkami. Pach čpavku se zavrtával Tračníkovi do čichových buněk jako nebozez.

A přece tam dole bylo světlo.

Zadržel dech a znovu přiložil oko k otvoru.

Několik stop pod ním byl velmi malý vor. Na něm leželo půl tuctu krys a uprostřed hořel kratičký zbytek svíčky.

Pak se v jeho zorném poli objevila malá pramička. Na jejím dně ležela mrtvá krysa a na prostřední sedačce seděl a vesloval…

„Pošuku Lulu!“

Skřítek zvedl hlavu. „Kdo je to tam nahoře?“

„To jsem já, tvůj starý dobrý známý, Fred Tračník! Můžeš mi nějak pomoct?“

„A co tam děláš?“

„Jsem svázaný a chtějí mě zabít! Proč to tam dole tak strašně smrdí?“

„To je starej Kotevní potok. Vedou do něj odpady z celých jatek a okolí.“ Pošuk Lulu Artur se zasmál. „Jeden cejtí, jak mu to protahuje všechny trubky, co? Říkej mi Král Zlatý řeky, jo?“

„Chtějí mě zabít, Arture! Tak se moc nezdržuj!“

„Aha, dobrá připomínka.“

V Tračníkově hlavě na okamžik převzaly velení zoufalé nervové buňky. „Byl jsem na stopě těch chlápků, co tráví tvé krysy!“

„To je Cech lovců krys!“ zavrčel temně Lulu a málem upustil vesla. „Já věděl, že to byli oni! Tohle je to místo, odkud mám ty krysy! A taky jsem našel další - jsou tuhý jak cvočky do bot.“

„No vidíš! A já potřebuju ty jména oznámit veliteli Elániovi! Osobně! A se všema rukama a nohama! Zvlášť na tohle je on strašně háklivej!“

„A víš, že ležíš na padacích dveřích?“ nadhodil Lulu. „Počkej na mě.“ Pak odvesloval z dohledu.

Tračník se převrátil na záda. Po chvilce se ozvalo škrabání ve stěně a vzápětí ho někdo kopl do ucha.

„Au!“

„Koukaj z toho nějaký prašule?“ nadhodil Pošuk Lulu a pozvedl zbytek svíčky. Byla to jedna z těch, co se dávají na dětské dorty.

„A co činnost v zájmu veřejného blaha?“

„A jéje, takže žádný prachy, co?“

„Spousta. Slibuju! Rychle mě rozvaž!“

„Je to naštěstí jen nějakej špagátek,“ huhlal si Lulu někde za Tračníkovými zády. „Vůbec to není pořádnej provaz.“

Tračník cítil, jak mu povolují ruce, i když si vzápětí uvědomil, jak má tuhá zápěstí.

„Kde jsou ty padací dveře?“

„Ležíš na nich. Jsou dobrý na vyhazování věcí. Ale zespoda to vypadá, jako že už je dlouho nikdo nepoužíval. Poslyš, tam dole je mrtvá krysa na každým kousku. Macatý jak tvoje hlava a dvakrát tak mrtvý. Já si říkal, že ty, co jsem tenkrát chytal pro Nebozeza, byly nějaký krotký!“

Ozvalo se tiché zadrnčení a Tračník cítil, jak se mu uvolnily nohy. Opatrně si sedl a začal si je masírovat, aby v nich obnovil krevní oběh.

„Nevede odsud nějaká jiná cesta?“ zeptal se.

„Pro mě spousta, ale pro takovýho slona, jako seš ty, ne,“ odpověděl Lulu Artur. „Budeš si to muset odplavat.“

„To chceš, abych skočil do toho?“

„Jen se neboj, utopit se v tom nemůžeš.“

„Jseš si jistej?“

„Jo. Ale moh by ses udusit. Znáš tu řeku, vo který se mluví? Co se po ní každej jednou pustí proti proudu i bez pádel?“

„Ale tohle snad nejni ona, že ne?“ zamračil se Tračník.

„Tohle tak smrdí kvůli jatkám,“ vysvětloval Pošuk Lulu Artur. „Dobytek v ohradách je vždycky trochu nervózní.“

„Živě si dokážu představit, jak se cejtí,“ přikývl Tračník.

Přede dveřmi něco zapraskalo. Tračníkovi se podařilo vstát na nohy.

Dveře se otevřely.

Dveřní otvor vyplnila postava. Proti světlu za dveřmi byla vidět jen obrovská silueta a pár rudých trojúhelníkových očí.

Tračníkovo tělo, které bylo v mnoha ohledech mnohem chytřejší než jeho mozek, převzalo velení. Naplno využilo adrenalinu, který do něj napumpoval zmatený mozek, a jako vymrštěno perem vyskočilo sounož vysoko do vzduchu. Když pak Tračník padal, zamířil špičkami okovaných bot k podlaze a narazil jimi přímo do padacích dveří.

Letitá špína a prorezlé železo povolily.

Tračník propadl dolů. Naštěstí si jeho tělo uvědomilo, že si musí při pádu do oné strašlivě páchnoucí říčky držet vlastní nos. Když dopadl do proudu, udělalo to:

Žžžblloupfff.

Mnoho lidí, kteří z nějakého důvodu spadnou nebo skočí do vody, se snaží co nejrychleji nadechnout. Seržant Tračník se naopak snažil co nejdéle nenadechnout. Ta druhá možnost byla tak strašná, že se obával na ni jen pomyslet.

Vynořil se vysoko nad hladinu a byl na ní udržován mimo jiné i tlakem různých plynů, které se uvolnily při jeho pádu do proudu. Několik kroků od něj se divoce zazmítal vor Pošuka Lulu a plamen svíce vzplanul modrým plamenem.

Někdo mu přistál na helmě, kde se usadil a začal Tračníka pohánět kopanci patami jako žokej při závodech. „Vpravóó v bok! A teď rovně!“

Tračník se dral hustým proudem, napůl plaval a napůl kráčel. Zoufalství mu propůjčilo sílu. Později sice bude od onoho žokeje vyžadovat, aby zaplatil i s úroky, ale teď - teď za sebou Tračník nechával hlubokou brázdu. Trvalo několik vteřin, než se stačila zavřít.

Nezastavil se, dokud mu pokles okolního tlaku nesignalizoval, že se ocitl na volném vzduchu. Zatápal v temnotě a nahmátl hrubé dřevo jednoho z pilířů přístavního můstku a s hlasitým sípěním se k němu přitiskl.

„Co to bylo za věc?“

„To byl golem,“ vydechl Tračník chraptivě.

Podařilo se mu natáhnout ruce tak, že se zachytil vrcholku můstku, pokusil se vytáhnout nahoru, ale s tichým žblunknutím padl zpět do vody.

„Hej, neslyšel jsem něco?“ ozval se Pošuk Lulu Artur.

Seržant Tračník vyletěl z vody jako řízená střela voda-vzduch a přistál na přístavním můstku, kde zůstal s hlasitým oddechováním ležet.

„Pch, byl to nějakej pták,“ odplivl si pohrdavě Pošuk Lulu.

„Jak ti říkají kamarádi, Lulu?“ zabručel Tračník.

„Nevim. Já žádný kámoše nemám.“

„Ale božíčku, to je divný!“

Lord z Nóblhóchu měl teď velké množství přátel. „Tak vzhůru do němoty! Šup s ní pod motejla!“

Kolem se rozlehl výbuch smíchu.

Noby se uprostřed zástupu šťastně usmíval. Nedokázal si vzpomenout, kdy si naposled užil tak skvostnou zábavu a byl při tom celý oblečený. Ve vzdáleném rohu salonu madam Žralounové se tiše zavřely dveře a v pohodlné kuřárně za nimi anonymní lidé pousedali do kožených klubovek a jeden po druhém se začali s očekáváním rozhlížet.

Nakonec jeden řekl: „Je to úžasné. Vážně úžasné. Ten muž má skutečně charizma.“

„Co tím chcete říci?“

„Jen to, že je tak příšerný, že to lidi fascinuje. Stejně jako ty jeho historky… Všimli jste si, jak ho lidé pobízejí, aby pokračoval, protože ve skutečnosti nejsou s to uvěřit, že existuje někdo, kdo dokáže takové vtipy vyprávět ve smíšené společnosti?“

„No, abych řekl pravdu, mně se nejvíc líbil ten o tom mrňavém chlápkovi, co hrál na to piáno -“
„A jak se chová u stolu! Všimli jste si?“
„Ne!“
„No při-ro-ze-ně!“
„A ten zápach, nezapomeňte na ten zápach!“
„Není ani tak hrozný, spíše… zvláštní.“
„Abych se vám přiznal, zjistil jsem, že nos se vám po prvních pár minutách přizpůsobí a pak je to docela -“
„Já jen říkám, že jistým nepochopitelným způsobem přitahuje lidi.“
„Jako veřejná poprava.“ Nastala chvíle přemýšlivého ticha. „Je to veselý malý tatrman, jistým způsobem.“
„Ale rozumu moc nepobral.“
„Dejte mu jeho pintu piva a talíř toho…, těch věcí s kopýtky, a on bude šťastný jak prase v kališti.“
„Řekl bych, že tento výrok byl poněkud urážlivý.“
„Pardon!“
„Já znal několik výstavních prasat.“
„Jakpak by ne.“
„Ale věřte tni, že si klidně dovedu představit, jak sedí, popíjí pivo, jí své vepřové nožičky a při tom podepisuje královské výnosy.“
„Ano, to ano. Ehm. Myslíte, že umí číst?“
„Záleží na tom?“
Další chvíle ticha vyplněná horečnatým během myslí.
Pak někdo řekl: „A ještě jedna věc… Nebudeme si muset lámat hlavu s tím, že by mohl přijít na svět nějaký ten potomek, který by byl nevyhovující.“
„Proč myslíte?“
„Dokážete si představit nějakou princeznu, která by si ho vzala?“
„Nó-ó… říká se o nich, že jsou schopné milovat krkavce a líbat žáby…“
„No ano, ale to jsou jen žáby.“
„A samozřejmě moc a královská hodnost jsou mocná afrodiziaka…“
„Jak byste řekli, že silná?“
Ticho. Pak: „No, takhle silná asi ne.“
„Zatím si vede skvěle.“
„Výtečně.“
„To Drak vymyslel geniálně. Předpokládám, že ten malý šašek není skutečný hrabě ani náhodou, že ne?“
„Nebuďte blázen.“

Pleskot Řiťka seděla neohrabaně na vysoké stoličce za svým psacím stolem. Měla kontrolovat patroly, jak odcházely, střídaly se a zase přicházely na strážnici.
Několik mužů na ni vrhlo podivné pohledy, ale ani jeden z nich nic neřekl a ona už se začínala pomalu uvolňovat, když na strážnici přišli čtyři trpaslíci z Královské cesty.
Ti na ni nezakrytě zírali. Hlavně na její uši.
Jejich oči pomalu putovaly dolů. V Ankh-Morporku neexistovalo u stolů nic takového jako přední krycí panel. Všechno, co bylo obvykle vidět pod stolní deskou, byla dolní polovina seržanta Tračníka. Z velkého množství velmi dobrých důvodů, proč nebylo třeba zakrýt spodní část seržantova těla, bylo nebezpečí, že by vzbudil něčí nezdolatelnou vášeň, až někde mezi posledními.
„To sou… ženský šaty, žejo?“ řekl jeden z trpaslíků.
Řiťka polkla. Proč teď? Tak nějak předpokládala, že bude Angua nablízku. Lidé se vždycky uklidnili, když se na ně Angua zasmála. Bylo to úžasné.
„No?“ vypravila ze sebe. „Co má být? Můžu se snad oblékat, jak chci, ne?“
„A… v uších… é…“
„No?“
„To je… Moje matka by nikdy… urg… To je nechutné. A na veřejnosti. Co by se stalo, kdyby sem náhodou přišly děti!“
„Já vidím vaše kotníky!“ prohlásil další trpaslík.
„Tak o tomhle si promluvím s kapitánem Karotkou!“ prohlásil rozpáleně třetí trpaslík. „V životě mě nenapadlo, že se něčeho takového dožiju.“
Dva z trpaslíků se vydali k celám. Třetí pospíchal za nimi, ale ještě předtím znovu zabloudil pohledem pod stůl. Pak vrhl na Pleskot pološílený pohled.
„Ehm… é… překrásné kotníky,“ řekl a odběhl.
Čtvrtý trpaslík čekal, až byli ti ostatní pryč, a pak se pomalu přisunul ke stolu.
Pleskot se nervózně roztřásla. „Nedovolujte si pronést jediné slovo o mých nohou!“ řekla a zahrozila na něj prstem.
„É…“ Trpaslík se rychle rozhlédl kolem, „to… hm… to máte rtěnku, žejo?“
„Ano, a co má být?“
„Ehm…“ Trpaslík se naklonil ještě více kupředu, znovu se rozhlédl, tentokrát spiklenecky, a zeslabil hlas do sotva slyšitelného šepotu. „Ehm… heleďte, nemohla bych si ji zkusit?“

Angua s Karotkou procházeli hustou mlhou a vyjma kratičkých Anguiných pokynů týkajících se směru šli mlčky.

Pak se zastavili. Až dosud Dorflův pach, tedy přesněji řečeno onen pach starého masa a dobytčího trusu, směřoval přímo do čtvrti jatek.

„Prošel touhle uličkou," řekla. „To znamená, že se prakticky vrací. A… pohybuje se… rychleji… a… je tam spousta lidí a… uzenek?"

Karotka se dal do běhu. Množství lidí a vůně uzenek znamenaly, že se někde odehrává nějaké pouliční představení, kterými Ankh-Morpork žil.

O kus dál v uličce byl chumel lidí. Už tam musel nějakou chvíli být, protože v jeho zadních řadách bylo vidět známou postavu s podnosem, která se stavěla na špičky, aby viděla přes hlavy spoluobčanů.

„Co se to tady děje, pane Kolíku?" zeptal se Karotka.

„Oh, zdravím vás, kapitáne. Chytili tam golema."

„Kdo ho chytil?"

„No nějací chlápci. Teďka si šli akorát pro kladiva…"

Před Karotkou se mačkal dav. Předpažil a spojil ruce, pak je až k ramenům zasunul mezi nějaké dva lidi a rozpažil. S funěním a nadávkami se dav rozevřel jako moře před prorokem vyšší výkonnostní třídy.

Dorfla zahnali do pasti na slepém konci uličky. Ke golemovi se opatrně přibližovali tři muži s kladivy. Přistupovali k němu pomalu, jako člověk, jenž nemá příliš chuť zasadit první ránu, protože se bojí, že by druhá rána už mohla letět jeho směrem.

Golem se krčil u stěny a snažil se ukrýt za svou tabulku, na níž bylo napsáno:

MÁM CENU 530 TOLARŮ.

„Peníze?" zvolal jeden z mužů. „Neumíte myslet na nic jiného než na peníze!"

Znovu se pokusil pozvednout kladivo. Když se mu jako by zaseklo za ramenem, udělal málem přemet.

„Peníze jsou jediné, na co dokážete myslet vy. Stačí, aby vám někdo řekl nějakou cenu," ušklíbl se Karotka a vykroutil mu kladivo z ruky. „Copak se to chystáš udělat, příteli?"

„Nemůžete nás zastavit!" huhlal muž. „Každý ví, že nejsou živí."

„Ale mohu vás zatknout pro úmyslné poškození osobního majetku," upozornil ho Karotka.

„Jeden z nich zabil toho starýho kněze!"

„Cože?" přerušil ho Karotka. „Jestli je to jen věc, jak by mohla spáchat vraždu? Meč je taky jen věc" - vytáhl svůj vlastní meč, který vydal tichoučký, téměř hedvábný zvuk - „a jistě byste neobviňoval meč, kdyby vás jím někdo bodnul, pane."

Muži se zkřížily oči nad kořenem nosu, jak se pokoušel na čepel zaostřit.

A Angua znovu zažila onen známý pocit toho, že se ocitla ve světě jiných lidí. Karotka nikomu nevyhrožoval. Nikdy. On ten meč opravdu vytasil jen proto, aby s jeho pomocí objasnil a zdůraznil jisté… body. A to bylo všechno. Jistě by velmi užasl, kdyby se mu někdo pokusil vysvětlit, že to lidé často berou jinak.

Část jejího já říkala: Někdo musí být uvnitř opravdu velmi složitou osobností, aby mohl navenek být tak jednoduchý jako Karotka.

Muž polkl.

„To je dobrý argument," připustil nakonec.

„Jo, ale… věřit se jim nedá," prohlásil další z nosičů kladiv. „Plíží se kolem, není je slyšet, nemluví. Copak asi mají za lubem?"

Pak Dorfla kopl. Golem se mírně zakolébal.

„No tak," řekl Karotka. „To všechno se teď právě pokouším zjistit. Ale mezitím vás musím požádat, abyste se rozešli po své práci…"

Třetí ničitel do města přišel teprve před nedávnem a měl své nápady, protože takoví lidé existují vždycky.

Pozvedl své kladivo a otevřel ústa, aby řekl „Ale? Vážně?", ale najednou se zarazil, protože těsně vedle ucha uslyšel nebezpečné zavrčení. Bylo tiché a klidné, ale proniklo mu ušima rovnou do toho oválného útvaru na horním konci páteře a stisklo prastaré tlačítko s nápisem Prvotní hrůza.

Otočil se. Přitažlivá policistka, která stála jen kousíček za ním, na něj vrhla přátelský úsměv. Tedy přesněji řečeno, ústa se jí v koutcích zvedla a najednou bylo vidět všechny dokonalé zuby pod půvabně vykrojenými rty.

Upustil si kladivo na nohu.

„Výborně," řekl Karotka. „Vždycky jsem ti říkal, že pořídíš víc laskavým slovem a vlídným úsměvem."

Zástup na něj zíral s oním výrazem, jaký lidé mívali, když se dívali na Karotku. Uvědomovali si s neodbytnou silou, že on skutečně věří tomu, co říká. Ze všech důsledků této myšlenky se většině lidí tajil dech.

Pomalu ustoupili a pak se dav v uličce rychle rozptýlil.

Karotka se obrátil zpět ke golemovi, který klesl na kolena a pokoušel se složit svou rozbitou tabulku.

„Pojďte, pane Dorfle, my vás ten zbytek cesty doprovodíme."

„Copak jste se zbláznili?" zvolal pan Fuseklar a pokusil se zavřít dveře. „Myslíte, že bych tohle chtěl nazpátek?"

„Je to váš majetek," odpověděl mu Karotka. „Lidé se ho pokoušeli rozbít."

„Měli jste je nechat," odsekl řezník, „To jste neslyšeli všechny ty historky? Já nic takového pod svou střechou nechci!"

„Obávám se, že v tom případě se dopouštíte přestupku," oznámil mu Karotka. „Přesně řečeno znečišťování města."

„Ale no tak, mluvte vážně!"

„Vždycky mluvím vážně," odpověděl Karotka.

„Vždycky mluví vážně," řekla Angua.

Fuseklar zmateně zamával rukama. „Může si to odejít, jak chce. Kšá! Nechci, aby na mých jatkách pracoval takový zabiják! Jestli chcete, tak si ho nechtě, když jste tak chytrý!"

Karotka uchopil dveře a jediným zatáhnutím je otevřel. Fuseklar ustoupil dozadu.

„To se pokoušíte podplatit státního úředníka, pane Fuseklare?"

„Jste nepříčetný?"

„Já jsem vždycky příčetný," odpověděl Karotka.

„Je vždycky příčetný," povzdechla si Angua.

„Policisté nemají dovoleno přijímat dary," vysvětloval Karotka. Ohlédl se k Dorflovi, který stál opuštěně na ulici. „Ale já ho od vás koupím. Za slušnou cenu."

Fuseklar se podíval z Karotky na golema a zase zpět. „Koupíte ho? Za peníze?"

„Ano."

Řezník pokrčil rameny. Když vám někdo nabízí peníze, není vhodný čas hovořit o jeho příčetnosti. „No, tak to je něco jiného," řekl. „Stál, když jsem ho kupoval, 530 tolarů, ale teď samozřejmě, se mnoho věcí ještě doučil a -"

Angua zavrčela. Byl to dlouhý večer a pach čerstvého masa a krve jí skutečně brnkal na nervy. „Ještě před chvilkou jste ho chtěl dát zadarmo!"

„Samozřejmě, že jsem ho chtěl dát. Dát, to ano. Ale obchod je -"

„Zaplatím tolar," řekl Karotka.

„Tolar? Ale to je loupež za bílého -"

Anguina ruka vyletěla kupředu a chytila ho pod krkem. Cítila tepny a cévy, pach jeho krve i jeho strachu… Pokoušela se myslet na zelí.

„Už je večer," zavrčela.

Stejně jako onen muž v uličce, i Fuseklar poslechl volání divočiny. „Tolar," zakrákoral. „To je přesně ono. Tolar je slušná cena. Jeden tolar!"

Karotka tolar vytáhl z kapsy. Pak vytáhl ještě zápisník.

„Potvrzenka je taky velmi důležitá věc," řekl. „Úřední převod vlastnictví."

„V pořádku. V pořádku. Rád posloužím."

Fuseklar vrhl zoufalý pohled na Anguu. Z nějakého neznámého důvodu její úsměv nevypadal správně. Spěšně načrtnul několik řádků.

Karotka mu nahlédl přes rameno.

Já, Gerhart Fuseklar, dávám majiteli tohoto podvrzení plná a nasprostá práva na gůlema jménem Dorfl, a to výměnou za jeden tolar, a vše, co onten gulem odtetka udělá, je jen jeho zodpovědností a se mnou touž v žádném případku nemá nic společného.
Podpsy: Gerhart Fuseklar

„Zajímavá stylizace, ale právní formu to víceméně má, ne?" řekl Karotka a vzal si papír. „Děkuji vám, pane Fuseklare. Myslím, že to bylo celkově šťastné rozhodnutí, které bude ku prospěchu všech."

„Je to všechno? Už mohu jít?"

„Jistě a -" Dveře se jim zavřely přímo do tváře.

„Hm, tos provedl dokonale," zabroukla Angua. „Takže teď ti patří golem. Je ti jasné, že za všechno, co teď udělá, zodpovídáš ty?"

„Nevím. Je-li to pravda, tak proč lidé rozbíjejí je?"

„Co s ním budeš dělat?"

Karotka se zamyšleně zadíval na Dorfla, který upíral oči na zem.

„Dorfle?"

Golem zvedl hlavu.

„Tady máš to potvrzení. Nemusíš mít pána."

Golem uchopil lístek papíru mezi dva mocné prsty.

„To znamená, že patříš sám sobě," dodával mu Karotka odvahu. „Vlastníš sám sebe."

Dorfl pokrčil rameny.

„Co jsi čekal," řekla Angua. „Myslels, že vztyčí vlajku?"

„Obávám se, že tomu nerozumí," prohlásil Karotka. „Někdy bývá dost těžké dostat lidem do hlavy novou myšlenku…" Najednou se zarazil.

Karotka vzal papír z Dorflových neodporujících prstů. „Tohle by vážně mohlo zabrat. Je to sice tak trochu agresivní, ale koneckonců jedna věc, které rozumějí, jsou ta slova…" Natáhl se, otevřel Dorflovi hlavu a vložil potvrzení dovnitř.

Golem zamrkal. Přesněji řečeno, oči mu ztmavly a pak se zase rozsvítily. Zvedl velmi pomalu jednu ruku a poklepal si na temeno hlavy. Pak natáhl druhou a obracel si ji před očima sem a pak zase tam, jako kdyby nikdy předtím ruku neviděl. Podíval se dolů na nohy, pak kolem sebe po mlhou zahalených budovách. Pak se podíval na Karotku. Zvedl hlavu a zadíval se na hustá mračna na nebi. Pak se podíval zase na Karotku.

Nakonec se velmi pomalu, aniž ohnul kteroukoliv z ohebných partií svého těla, zřítil dozadu a s dutým zvukem dopadl na záda na dláždění. Světlo v očích mu pohaslo.

„Tak," řekla Angua, „teď jsi ho rozbil. Takže jdeme?"

„Počkej, pořád ještě mu v očích doutná," zavrtěl hlavou Karotka. „Asi to na něj bylo trochu moc. Nemůžeme ho tady

nechat. Možná, že kdybych mu to potvrzení zase z hlavy vytáhl…“

Klekl si vedle golema a natáhl se ke dvířkům do jeho hlavy. Dorflova ruka se pohnula tak rychle, že ten pohyb ani nestačili postřehnout. Najednou tam prostě byla a svírala Karotkovo zápěstí.

„Aha,“ řekl Karotka a pomalu a opatrně odtáhl ruku. „Je jasné, že se cítí… lépe.“

„Pssst,“ řekl Dorfl. Golemův hlas se zatřásl v mlze.

Golemové mají ústa. Ta jsou součástí jejich estetického zpracování. Jenže tahle byla pootevřená a vypadala jako tenká linka rudého světla.

„Oh, bohové,“ řekla Angua a ustoupila. „Oni přece neumějí mluvit!“

„Psst!“ Nebyla to ani tak slabika, jako zvuk unikající páry.

„Najdu ti někde kousek tabulky -“ začal Karotka a spěšně se rozhlížel.

„Psst!“

Dorfl se pomalu a neohrabaně zvedl na nohy. Opatrně Karotku odstrčil a vzápětí zmizel v mlze.

„Tak. Teď už jsi šťastný?“ zeptala se Angua. „Já tu zatracenou věc už dál stopovat nebudu. Třeba se šla konečně hodit do řeky!“

Karotka už se za hliněnou postavou rozeběhl, ale po několika krocích se zastavil a vrátil.

„Proč ty je tak nenávidíš?“

„Tomu ty nemůžeš rozumět. Opravdu si myslím, že tomu nemůžeš rozumět,“ odpověděla Angua. „Je to… nemrtvá věc… Oni nám jakoby vrhají do tváře skutečnost, že nejsou lidští.“

„Ale ty jsi lidská!“

„Tři týdny ze čtyř. Copak nedokážeš pochopit, že když člověk musí být celý čas opatrný jako já, že je hrozně těžké akceptovat podobné věci, jako je Dorfl? Vždyť ani není živý. Chodí jen tak okolo a lidé si ho nevšímají, ani mu nepředhazují uštěpačné poznámky o stříbře nebo česneku… Tedy až dosud se nic takového nedělo, že. Jsou to jen stroje, které mají vykonávat práci!“

„No, každopádně se s nimi tak zachází,“ přikývl Karotka.

„Ty už jsi zase dobrotivě rozumný!“ vyštěkla Angua. „Úmyslně se na to snažíš dívat z hlediska každého zúčastněného! Cožpak nemůžeš zkusit být alespoň jednou nespravedlivý?“

Noby zůstal na okamžik sám, zatímco kolem něj se točil a hlučel dav, takže takticky loktem vytlačil několik číšníků od bifé a teď právě vyškrabával nožem jakousi misku.

„Ah, to je lord Nóblhóch,“ ozval se mu za zády jakýsi hlas.

Otočil se. „No co je?“ řekl, olízl naposled nůž a otřel jej do ubrusu.

„Jste příliš zaměstnám, pane?“

„Ne, jenom si tady chci namazat na kousek chleba trošku týdle fašírky,“ odpověděl Noby.

„To je pâté de foie gras, sire.“

„Tak se tomu nadává? Každopádně to nemá říz Prochládovy pasty z uzenýho masa, to vám říkám rovnou. Nechcete křepelčí vajíčko? Akorát, že sou trochu malý.“

„Ne, děkuji vám -“

„Sou jich tady celý fůry,“ nabízel Noby velkodušně. „A všecko zadarmo. Nemusíte za ně platit.“

„No, ale i tak -“

„Já si jich dokážu nacpat najednou do huby šest, heleďte.“

„Úžasné, vaše lordstvo. Víte, napadlo mě, jestli byste neměl chuť na chvíli se k nám připojit. Sedíme v kuřárně.“

„Fghmf? Mfgmf, fgmf mgghjf?“

„Jistě.“ Kolem Nobyho ramen se obtočila přátelská paže a byl nucen odrazit od bufetu, načež byl bez vlastní vůle navigován ke dveřím do kuřárny. Stačil však ještě předtím sebrat ze stolu talíř kuřecích stehen. „Rádo by si s vámi promluvilo tolik lidí…!“

„Mgffmph?“

Seržant Tračník se pokusil trochu očistit, ale pokoušet se očistit vodou z Ankhu byl velmi obtížný úkol. Nejlepší výsledek, v jaký jste mohli doufat, byla všepokrývající šeď.

Fred Tračník ještě nedosáhl Elániovy úrovně sofistikovaného zoufalství. Elánius byl toho názoru, že život je natolik plný různých věcí, které se náhodně odehrávají na všech stranách, že kdyby náhodou některé z nich ve vzájemném spojení dávaly nějaký logický smysl, bylo by to více než extrémní. Tračník, který byl od přírody mnohem optimističtější a co do inteligence mnohem pomalejší, byl stále ještě ve stadiu „Stopy jsou velmi důležité“.

Proč byl spoután jen slabým provázkem? Ještě teď měl kolem nohou a rukou jeho zbytky.

„Opravdu nevíš, kde jsem to byl?“ řekl.

„Tys tam vlez,“ odpověděl Pošuk Lulu Artur, který mu klusal v patách. „Jak je možný, že to nevíš?“

„Protože byla tma a mlha a já nedával pozor na to, kde jsem, proto. Byla to prostě jenom klasická rutina.“

„Aha, tak tomu i věřím.“

„Hele, nezamlžuj to. Kde jsem to byl?“

„No mě se neptej,“ opakoval Pošuk Lulu. „Já akorát lovím pod celou oblastí jatek. Nestarám se vo to, co je tam nahoře. Jak jsem řekl, ty tunely se táhnou na všechny strany.“

„A je tam někde někdo, kdo vyrábí provázky?“

„To je takovej materiál pro řezníky, to ti řeknu. Párky a buřtíky a takový věci. A už budeme tam, co mi dáš ty peníze?“

Tračník si poklepal na kapsy, které prázdně zavzdychaly.

„Budeš muset zajít na strážnici, Lulu.“
„Mám tady rozjetej kšeft!“
„Beru tě do přísahy jako zvláštního strážníka pro dnešní noc,“ řekl Tračník.
„Jaká je mzda?“
„Tolar za noc.“
Oči Pošuka Lulu Artura zableskly. Rudě.
„U všech bohů, vypadáš hrozně,“ řekl Tračník. „Proč si tak prohlížíš mý ucho?“
Pošuk Lulu Artur mlčel.
Tračník se otočil.
Za ním stál golem. Byl mnohem vyšší než kterýkoliv z těch, co viděl předtím, a mnohem lépe tvarovaný - podobal se spíše lidské soše než obvykle hrubě stylizované figuře. I rysy jeho obličeje byly téměř půvabné - chladným způsobem sochy. Oči mu svítily jako rudé hledáčky.
Golem pozvedl pěst nad hlavu a otevřel ústa. Vytryskl další proud rudého světla.
Zaryčel jako býk.
Pošuk Lulu Artur kopl Tračníka do kotníku.
„Berem roha, nebo co?“ řekl.
Tračník ucouvl a pohled upíral na obrovskou postavu před sebou.
„To je… To je dobrý, voni se nedokážou pohybovat nijak zvlášť rychle…“ zamumlal, ale pak jeho citlivé tělo zradilo hloupý mozek, rozkmitalo nohy, otočilo ho na místě a vypálilo opačným směrem.
Riskoval pohled přes rameno. Golem běžel dlouhými pružnými skoky za ním.
V tom okamžiku ho dohonil Pošuk Lulu.
Tračník byl zvyklý postupovat pomalu. Nebyl stavěn na vysoké rychlosti a taky to řekl. „A ty určitě nedokážeš běžet rychleji než ta věc!“ sípal.
„No, dokuď dokážu běžet rychleji než ty, tak to ani tak nevadí,“ odpověděl Pošuk Lulu. „Teď tudy!“
Po boční stěně jednoho skladiště se táhly vzhůru dlouhé dřevěné schody. Pidimuž po nich vyběhl rychlostí hlodavců, které sám lovil. Tračník, který oddechoval jako parní stroj, ho následoval.
Zastavil se v polovině schodiště a ohlédl se.
Golem doběhl k úpatí schodů. Opatrně je vyzkoušel. Dřevo zaskřípělo a celé schodiště, zašlé věkem, se zatřáslo.
„Neunese jeho váhu!“ vykvíkl spokojeně Lulu Artur. „Ten trouba je zničí.“
Golem postoupil o krok. Dřevo zasténalo.
Tračník se sebral a vyrazil dál po schodišti.
Jak se zdálo, golem za ním se ujistil, že dřevo unese jeho váhu, a začal vystupovat po dvou stupních najednou. Zábradlí pod Tračníkovou rukou se třáslo a celá konstrukce se rozkývala.
„Hele, mrskni sebou, jo?“ zaječel Pošuk Lulu Artur, který už byl nahoře. „Dyť tě dohání!“
Golem se vrhl kupředu. Schody povolily.
Tračník vyrazil a rukama se stačil zachytit okraje střechy. Tělem narazil do stěny budovy. Zdola k němu dolehl zvuk dřeva narážejícího na dláždění.
„Tak dělej,“ pobízel ho Pošuk Lulu Artur. „Vytáhni se nahoru, ty sroulo!“
„Nemůžu!“ hekal Tračník.
„Proč ne?“
„Drží mě za nohu…“

„Doutník, vaše lordstvo?“
„Brandy, můj pane?“
Lord z Nóblhóchu se pohodlně opřel v křesle. Nohy mu sahaly sotva k zemi. Tak brandy a doutníky, ano? To byl ten správný život. Zhluboka z tlustého doutníku zatáhl.
„Právě jsme mluvili, můj pane, o budoucí městské vládě, teď když je lord Vetinari tak těžce nemocen…“
Noby přikývl. Tohle byly ty věci, o kterých člověk vedl řeči, když byl vznešený. K tomuhle se přece narodil.
Brandy mu dodávalo pocitu příjemného tepla.
„Je jasné, že kdybychom v tomto stadiu situace hledali nového Patricije, narušilo by to normální rovnováhu,“ ozvalo se z další klubovky. „Jaký na to máte názor vy, lorde Nóblhóchu?“
„Hm. Ano. Tedy. Cechy se mezi sebou perou jako kočky v pytli,“ prohlásil Noby. „To ví každý.“
„To je mistrovské shrnutí, jestliže se k tomu mohu vyjádřit.“
Z ostatních klubovek se ozval tichý chór souhlasných hlasů.
Noby se spokojeně ušklíbl. Tohle je to pravé, o tom není pochyb. Vznešené řečnění se vznešenými spoluvznešenci, vznešená řeč o velkých věcech místo plytkých úvah o tom, proč je piksla, ve které bývají společné peníze na strážnici, prázdná… ó jé.
Jedna klubovka řekla: „Kromě toho, myslíte, že by některý z představených cechů na takový úkol stačil? Je pochopitelné, že dokážou zorganizovat skupinu obchodníků, ale vládnout celému městu… Tomu nevěřím. Pánové, je možné, že konečně nastala ta pravá chvíle pro nový směr. Možná že nadešel čas, aby se tu objevila čistá krev a přihlásila se o svá práva.“
To bylo dost podivně řečeno, pomyslel si Noby, ale asi je to ten způsob řeči, který se od vás čeká.
„V takových časech,“ pokračovala klubovka, „bude město jistě hledat potomky těch nejvznešenějších rodin. Bylo by v zájmu nás všech, kdyby někdo z nich převzal tohle břímě.“

„Takovej člověk by si měl dát prohlídnout hlavu, estli chcete slyšet, co si o tom myslím já," prohlásil Noby. Pak si dal další hlt brandy a rozpínavě zamával doutníkem.

„Ale nelamte si tím hlavu," prohlásil. „Každej ví, že se nám tady po městě potuluje král. Žádný starosti. Pošlete pro kapitána Karotku, estli vám můžu radit."

V několika vrstvách husté mlhy se na město opět snesl večer.

Když Karotka dorazil zpět na strážnici, udělala na něj desátnice Řiťka obličej a očima ukázala na tři zachmuřené lidi sedící na lavici u stěny místnosti.

„Chtějí mluvit s nějakým důstojníkem," ucedila koutkem úst. „Jenže seržant Tračník se ještě nevrátil, a když jsem klepala na dveře velitele Elánia, vypadalo to, jako když tam není."

Karotka přeskládal obličej do přívětivého úsměvu.

„Paní Dlaňová," řekl, „a pan Tichošlap… a pan Odkraglli. Moc lituju. Máme momentálně velmi mnoho práce, vždyť víte, ty otravy a golemové -"

Představený Cechu vrahů se usmál, ale byl to úsměv, který končí u úst. „Rádi bychom s vámi mluvili právě o těch otravách," řekl. „Nenašlo by se tady nějaké trochu soukromější místo?"

„Máme tady jídelnu," přikývl Karotka. „V téhle noční době bude prázdná. Kdybyste šli laskavě tudy…"

„No, musím říct, že si vedete dobře," řekla paní Dlaňová. „Vlastní jídelna…"

Když prošli dveřmi, zarazila se.

„Tady jedí lidé?"

„No, většinou tady spíš nadávají na kávu," přikývl Karotka. „A píšou hlášení. Na to je velitel Elánius velmi přísný."

„Kapitáne Karotko," přerušil je lord Odkraglli pevně, „musíme si s vámi promluvit o velmi vážné věci - do čeho jsem si to sedl?"

Karotka mu rychle otřel židli. „Promiňte, sire, neměli jsme poslední dobou příliš času na úklid -"

„Na tom teď nezáleží, to není důležité."

Představený Cechu vrahů se naklonil kupředu se sepjatýma rukama.

„Kapitáne Karotko, jsme tady, abychom si s vámi pohovořili o věcech, které se týkají té strašlivé otravy lorda Vetinariho."

„Myslím si, že byste si o tom měli raději promluvit se sirem Elániem -"

„Pokud vím, velitel Elánius se při několika příležitostech o lordu Vetinarim vyjádřil velmi… pohrdavě?" řekl lord Odkraglli.

„To myslíte třeba, jak řekl: ‚Ten by měl viset, ale zatím pro něj nedokázali najít dost pevně upletený provaz'?" podíval se na něj Karotka. „To ano. Ale takové poznámky pronese občas každý."

„Vy také?"

„No, já ne," připustil Karotka.

„A pokud se nemýlím, tak vyšetřování případu s otravami převzal velitel Elánius osobně."

„Ano, to je pravda, ale…"

„Nezdá se vám to trochu podivné?"

„To si tedy nemyslím, pane. Ale ani jsem o tom nijak zvlášť nepřemýšlel. Víte, myslím, že má pro Patricije jistou slabost. Jednou řekl, že když už by měl někdy někdo zabít Patricije, byl by rád, kdyby to mohl být on osobně."

„Skutečně?"

„Ale usmíval se, když to říkal. No jistým způsobem se usmíval."

„On, ehm, navštěvuje jeho lordstvo denně, pokud vím?"

„Ano, pane."

„A jak jsem slyšel, jeho snaha odhalit traviče zatím nepřinesla pražádné ovoce?"

„Zatím ne, pane," přikývl Karotka. „Ale ověřili jsme si velké množství způsobů, jakými nebyl otráven."

Odkraglli kývl na ostatní. „Rádi bychom prohlédli velitelovu pracovnu," prohlásil.

„No, nevím, jestli to je právě -" začal Karotka.

„Prosím, teď uvažujte velmi přesně a opatrně," přerušil ho Odkraglli. „My tři představujeme nejstarší cechy města. Máme dobrý důvod, proč bychom si rádi prohlédli velitelovu pracovnu. A vy nás samozřejmě doprovodíte, abyste byl svědkem toho, že nedošlo k ničemu ilegálnímu."

Zdálo se, že je Karotka v rozpacích. „Předpokládám…, že když půjdu s vámi…" řekl.

„Tak to je v pořádku," přikývl Odkraglli. „Tak to bude alespoň úřední."

Karotka šel první. „Nevím ani, jestli se vrátil," vysvětloval, zatímco stoupali po schodech. Otevřel dveře. „Jak jsem říkal, poslední dobou máme… oh."

Odkraglli se mu natáhl přes rameno a zahlédl postavu ležící horní polovinou těla na desce stolu.

„Jak se zdá, je sir Samuel tady," prohlásil odměřeně, „ale asi je dokonale mimo."

„Až sem cítím nějaký alkohol," prohlásila paní Dlaňová. „Je hrozné, co pití s člověkem udělá."

„Celou láhev Medvídkovy nejlepší," zkonstatoval pan Tichošlap. „To si tak někdo žije, co?"

„Ale celý letošní rok si nedal ani kapku!" řekl Karotka a pokusil se zatřást nehybným Elániem. „Chodí na ty schůze, kde se o tom mluví, a tak dál."

„No, tak teď se podíváme…" řekl Odkraglli.

Vytáhl jednu ze zásuvek stolu.

„Kapitáne Karotko?" řekl. „Jste ochoten odsvědčit, že se tady nachází sáček šedobílého prášku. Já teď -"

Elániova ruka vyletěla jako podrážděný had a přirazila mužovy prsty do zásuvky. Jeho loket se při zpátečním pohybu

zvedl a trefil vraha do žaludku, a jak Odkragllimu poklesla brada, narazil tak nějak náhodou na Elániovo předloktí, které se zvedlo a zasáhlo ho plnou silou do nosu.

Pak Elánius otevřel oči.

„Coseto? Kdoto?“ řekl a pozvedl hlavu. „Doktor Odkraglli? Pan Tichošlap? Karotka? Hmm?“

„Co je? Co se to děje?“ vykřikl Odkraglli. „Vy jste mě uhodil!“ dodával huhlavým hlasem.

„Oh, promiňte, to je mi opravdu líto,“ řekl Elánius a z celého jeho jednání vyzařovala nelíčená účast. Vstal a židle zřejmě nějakou nešťastnou náhodou zasáhla Odkraglliho přímo do klína. „Obávám se, že jsem si trochu zdřímnul, a jistě pochopíte, že když jsem se vzbudil a zjistil, že se mi někdo pokouší vloupat do stolu…“

„Vy jste na mol opilý, člověče!“ prohlásil pan Tichošlap.

Elániovy rysy ztuhly.

„Opravdu? Petře Pepře, nepřepepři toho vepře. Nenaolejuje-li mě Julie, naolejuji se sám. Strč prst skrz krk!“ prohlásil a s každým slovem šťouchl zloděje prstem do prsou. „Mám ještě pokračovat?“ Tichošlap narazil zády na stěnu. „Střízlivější už nebudu!“

„Ha co denhle sháček?“ zahuhňal Odkraglli a svíral si při tom jednou rukou nos a druhou ukazoval na stůl.

Elánius měl stále ještě na tváři tvrdý, nepřátelský výraz. „No ano,“ prohlásil. „Tak tady jste mě dostali. To je vysoce nebezpečná věcička.“

„Aha, takže vy to připouštíte?“

„Samozřejmě, že to připouštím. Předpokládám, že nemám na vybranou a musím se usvědčujícího předmětu zbavit…“ Elánius uchopil sáček, roztrhl jej a nasypal si většinu jeho obsahu do úst.

„Hmm, hmm,“ prohlásil a prášek se rozletěl na všechny strany. „Věřili byste, že to štípe na jazyku?“

„Ale to je arzenik!“ zvolal vyděšeně Tichošlap.

„Ale u všech bohů, vážně?“ podivil se Elánius a polkl. „Úžasné! Viděli jste toho trpaslíka dole? Tak abyste věděli, je to mazaný malý hýzlík a ten tráví většinu času v laboratoři nad zkumavkami a chemikáliemi a takovými věcmi, aby zjistil, co je arzenik a co není, a přitom celou tu dobu tady máme vás, kterému stačí se na to svinstvo podívat, aby věděl co a jak! Tak to to musím předat vám.“

Vtiskl roztržený sáček Tichošlapovi do ruky, ale zloděj ucukl, sáček spadl na podlahu a většina obsahu se rozsypala po zemi.

„Promiňte,“ přerušil je Karotka. Klekl si a upřel oči na rozsypaný prášek.

Mezi policisty je už tradičně rozšířena víra, že většina neznámých látek se dá určit tak, že se očichá a pak se do ní opatrně namočí prst a jazykem ochutná. Tuhle praxi ale Hlídka opustila poté, co strážník Pazourek namočil prst do zásilky určené pro černý trh a zjistil, že je to chlorid amonný smíchaný s radiem. Stačil pak už jen poznamenat: „Ano, je to naprosto určitě Nářez alr vurble buble bléé…“ Načež strávil tři dny přivázaný řetězy ke své posteli, dokud mu z hlavy neodlezli všichni ti pavouci.

Přesto teď Karotka prohlásil: „Jsem si jistý, že to není jedovaté,“ a olízl špičku prstu.

„Je to cukr,“ oznámil.

Odkraglli s velmi nevrlým výrazem zahrozil Elániovi prstem. „Ale vy jste připustil, že je to nebezpečné!“ zvolal.

„Jistě! Snězte ho příliš mnoho a uvidíte, co vám to udělá se zuby!“ zaduněl Elánius. „A co jste si myslel vy, že to je?“

„Dostali jsme informaci…“ začal Tichošlap.

„Aha, tak vy jste dostali informaci, ano?“ zasyčel Elánius. „Slyšel jste to, kapitáne? Oni dostali informaci. Takže všechno je v nejlepším pořádku.“

„Jednali jsme v dobré víře,“ bránil se Tichošlap.

„Tak se na to podívejme,“ uvažoval Elánius nahlas. „Dostali jste informaci ve smyslu: Elánius je namol opilý na strážnici a ve stole má sáček s arzenikem. A já bych se vsadil, že v tom nic jiného než dobrá vůle nebylo, co?“

Paní Dlaňová si odkašlala. „Tohle už zašlo příliš daleko. Máte pravdu, sire Samueli,“ řekla. „Všichni jsme dostali lístek.“ Podala Elániovi proužek papíru. Byl napsán tiskacím písmem. „A já vidím, že jsme byli chybně informováni,“ dodala a vrhla na Tichošlapa a Odkraglliho zářivý úsměv. „Dovolte, abych se vám omluvila. Pojďte, pánové.“

Pak vyplula ze dveří. Tichošlap ji mlčky následoval.

Odkraglli si kapesníkem osušoval nos. „Jaká je cechovní cena na vaši hlavu, sire Samueli?“ řekl.

„Dvacet tisíc tolarů.“

„Skutečně? Myslím si, že ji budeme muset radikálně zvednout.“

„Potěšení na mé straně. Nakoupím nové medvědí pasti.“

„Doprovodím vás ven,“ řekl Karotka.

Když se pak spěšně vrátil, našel Elánia, jak se vyklání z okna a ohmatává stěnu pod ním.

„Ani cihla uvolněná,“ mumlal Elánius. „Ani jedna volná dlaždice… a přední kancelář byla celý den obsazená. To je zvláštní.“

Pokrčil rameny, vrátil se ke stolu a vzal do ruky proužek papíru, který dostal od paní Dlaňové.

„A nevěřím, že tady na tom najdeme nějaké stopy, které by nám pomohly,“ zabručel. „Je na tom příliš mnoho umaštěných otisků.“ Odložil papír a podíval se na Karotku. „Až toho chlapa najdeme,“ zamračil se, „bude hned na začátku výčtu obvinění stát ‚Přinutil velitele Elánia vylít celou láhev skvělé sladové whisky na koberec‘. To je hrdelní zločin.“ Otřásl se. Jsou jisté věci, které by muž neměl nikdy dělat.

„To je nechutné,“ prohlásil Karotka. „Představte si, že oni si dokonce mysleli, že jste otrávil Patricije!“

„Mě se víc dotklo, že mě považují za pitomce, který by si pak nechal jed v šuplíku stolu,“ odpověděl mu Elánius a zapálil si doutník.

„To si myslím,“ přikývl Karotka. „Copak vás někdo může vážně považovat za hlupáka, který by nechal důkazy na

místě, kde by je mohl kdokoliv najít?“

„Správně,“ mrkl na něj Elánius a opřel se v křesle. „Proto jsem si je raději zastrčil do kapsy.“

Položil si nohy na stůl a vyfoukl kouř. Toho koberce se bude muset zbavit. Odmítal strávit zbytek života v pracovním prostředí, kde by strašil duch zbytečně prolitého alkoholu.

Karotkovi se ještě nepodařilo zavřít ústa.

„Ale no tak, dobří bohové,“ ušklíbl se na něj Elánius. „Podívejte se, člověče, je to jednoduché. Čekalo se, že vykřiknu: ‚konečně chlast!‘ a bez rozmyšlení do sebe tu láhev naleju. Pak sem zajdou některé z pilířů společnosti -“ Elánius si vytáhl z koutku úst doutník a odplivl si, „- vás vezmou s sebou, což byl dobrý nápad, a tady najdou mě a důkazy mého zločinu, ukryté, ale ne zas tak dobře, aby se nenašly.“ Zavrtěl smutně hlavou. „Víte, potíž je v tom, že jakmile si na to jednou člověk zvykne, už nikdy se toho nezbaví.“

„Ale byl jste fakticky moc dobrý, sire,“ řekl Karotka. „Neviděl jsem vás vypít ani kapku už od -“

„Aha, tohle,“ ušklíbl se Elánius. „Já mluvil o policejní práci, ne o pití. S potížema kolem alkoholu ti pomůže hodně lidí, ale neexistuje nikdo, kdo by připravil malé shromáždění lidí, kam bys mohl přijít a říct: Jmenuju se Sam a jsem neobyčejně podezřelý zločinec.“

Vytáhl z kapsy papírový sáček. „Tohle teď dáme Řiťkovi, aby se na to podíval,“ řekl „Buďte si jistý, že mě ani v duchu nenapadlo, abych to ochutnal. Zašel jsem do jídelny a naplnil sáček cukrem ze společné mísy. Trochu mě zdrželo, když jsem z něj musel vybírat Nobyho nedopalky.“ Pak otevřel dveře, vystrčil hlavu do chodby a vykřikl: „Řiťkaá!“ Obrátil se ke Karotkovi a dodal: „Víte, cítím, že mi to udělalo dobře. Ten můj starý mozek se znovu rozhýbal. Víte, který z golemů zabíjel?“

„Ano, pane?“

„Ale? A víte také, co na tom bylo tak zvláštní?“

„To mě nenapadá, pane,“ odpověděl Karotka. „Snad kromě toho, že to byl ten nový. Golemové ho udělali sami, myslím. Ale samozřejmě potřebovali kněze, kvůli slovům, a museli si půjčit pec pana Pohopky. Řekl bych, že si oba ti stařici mysleli, že to bude zajímavý experiment. Vždyť to nakonec byli historikové.“

Teď zase byla řada na Elániovi, aby se na Karotku díval s otevřenými ústy.

Nakonec se ovládl. „Ano, ano, jistě,“ řekl a hlas se mu téměř netřásl. „Ano. Víte, je to vlastně očividné. Nápadné jako nos uprostřed obličeje. Ale… hm, přišel jste na to, co ještě je na tom zvláštního?“ dodal a pokoušel se z hlasu vynechat jakoukoliv známku naděje.

„Myslíte to, že se zbláznil, pane?“

„No, faktem je, že jsem ho nepovažoval za kandidáta na výherce ankh-morporské soutěže o titul Mistr Příčetnost!“

„Víte, to oni ho dohnali k šílenství, pane. Ti ostatní golemové. Nechtěli, ale on to měl vestavěné v sobě. Chtěli po něm, aby udělal tolik věcí. Byl jako jejich… dítě, myslím. Všechny jejich naděje a sny. A když zjistili, že zabíjí lidi… Víte, to je pro golema něco strašlivého. Oni nesmějí zabíjet, a teď to udělal jíl jejich jílu…“

„No, lidé z toho obvykle také nejsou nijak nadšení.“

„Ano, jenže oni do něj vložili celou svou budoucnost…“

„Volal jste mě, veliteli?“ ozvala se ve dveřích Řiťka.

„Ano, jistě. Je tohle arzen?“ zeptal se Elánius a podal jí sáček.

Řiťka prášek očichala. „Může to být kyselina arzenová, pane. Musím provést nějaké testy.“

„A já myslel, že kyseliny šplouchají v konvích,“ zabručel Elánius. „Ehm… co to máte… to… na rukou?“

„To je lak na nehty, pane.“

„Lak na nehty?“

„Ano, pane.“

„Eh… dobrá, tak jo. Je to zvláštní, myslel jsem, že bude zelený.“

„Zelený lak vypadá na rukou dost ošklivě, pane.“

„Já myslel ten arzen, Řiťko.“

„Aha, no tak co se toho týče, můžete ho mít v různých barvách. Sirníky - to jsou prakticky rudy, pane - mohou být červené nebo hnědé, žluté nebo šedé, pane. Když je pak povaříte s ledkem, dostanete kyselinu arzenitou, pane. A spoustu ošklivého, opravdu velmi ošklivého kouře.“

„Nebezpečná věcička,“ prohlásil Elánius.

„No, není v ní vážně ani špetka ničeho dobrého. Ale je užitečná, pane,“ pokračovala Řiťka. „Činidla, barviva, laky… Arzenik se nepoužívá jen v jedech.“

„Mě jen překvapuje, že kolem těch výrobků lidé nepadají jako mouchy,“ ušklíbl se Elánius.

„No, víte, pane, oni tam většinou používají golemy -“

Řiťka se zarazila a její slova zůstala viset ve vzduchu.

Elánius zachytil Karotkův pohled a začal si tiše pískat. To je ono, pomyslel si. Teď jsme u toho. Dostali jsme se do situace, kdy jsme tak přeplněni otázkami, že začínají přetékat a stávají se odpověďmi.

Cítil, že žije daleko intenzivněji než dlouho předtím. V žilách ještě cítil nedávné vzrušení, které přinutilo jeho mozek, aby se probral k činnosti. Ale byly to ty jiskry, které se v člověku rozhořívají s vyčerpáním. Byl unaven do morku kostí, unaven tak, že náhlá vlna adrenalinu ho zasáhla jako padající troll. Teď už to přece musí mít všechno. Všechny kousky. Okraje, rohy, celý obrázek. Jsou tady všechny a čekají jen na to, až budou složeny…

„Ti golemové,“ ozval se Karotka. „Ti by mohli být arzenikem pokrytí, že?“

„Možné by to bylo, sire. Viděl jsem jednoho v budově Cechu alchymistů v Quirmu, a che, pane, ten měl na rukou silnou usazeninu arzenu, protože míchal chemikálie v tyglících prstama…“

„Oni necítí žár,“ řekl Elánius.

„Ani bolest," souhlasil Karotka.
„To je pravda," přikývla Řiťka. Podívala se nejistě z jednoho na druhého.
„Ty otrávit nemůžete," řekl Elánius.
„Poslechnou bez odmluvy každý rozkaz," dodával Karotka.
„Golemové dělají prakticky všechny nejhorší a nebezpečné práce," pokračoval Elánius.
„No, o tomhle jsme se mohli doslechnout dřív, Řiťko," uvažoval Karotka.
„Víte, jak to chodí, pane… Golemové tady prostě jsou, pane. Nikdo si jich nevšímá."
„Mastnota za nehty," řekl Elánius spíš pro sebe. „Ten stařík poškrabal vraha. Měl pod nehty mastnotu. A v té byl arzenik."
Podíval se na svůj zápisník, který ležel na stole. Tady to je, pomyslel si. Něco, co jsme přehlédli. Ale my se přitom dívali všude. Takže odpověď jsme museli vidět, ale neuvědomili jsme si, že je to odpověď. A když ji nevidíme teď, v této chvíli, neuvidíme ji nikdy…
„Promiňte, pane," pronikl do jeho myšlenek odněkud z dálky Řiťčin hlas, „tohle nám asi nepomůže. Příliš mnoho různých výrob, které jsou založeny na arzeniku, se neobejde bez mastnoty."
Něco, co nevidíme, přemýšlel horečně Elánius. Něco neviditelného. Věc, kterou nevidíme, protože ji máme neustále na očích. Něco, co vždycky udeří v noci…
A tady to bylo.
Zamrkal. Blikající hvězdy vyčerpání měly na svědomí, že jeho mozek fungoval poněkud nestandardně. Dobrá, myslet logicky tady nepomohlo.
„Nikdo se nehýbejte," řekl. Pak zvedl ruku, aby si vyžádal ticho, „Tady je to," řekl tiše! „Tady. Na mém stole. Vidíte to?"
„Copak, sire?" zeptal se Karotka.
„To chcete říct, že vám to ještě nedošlo?"
„Ale co, sire?"
„Ta věc, která otravuje jeho lordstvo! Vždyť ji mám sám na stole! Vidíte?"
„Váš zápisník?"
„Ne!"
„Pije Medvídkovu whisky?" zkusila to Řiťka.
„O tom pochybuju."
„Piják?" rozhlížel se Karotka po stole. „Otrávený brk? Balíček doutníků?"
„Kde je vidíte?" zeptal se se zájmem Elánius.
„Vyčnívají zpod toho štůsku papírů v košíku ‚vyřídit', pane," odpověděl Karotka. Pak dodal opatrně: „Víte, to jsou ty papíry, co na ně neodpovídáte."
Elánius sáhl po balíčku a vytáhl z něj doutník. „Díky," řekl. „Pch! Já se nezeptal Milušky Klidníkové, co dalšího odnesla. Ale je jasné, že to je další malé přilepšení každého sloužícího! Stará paní Klidníková byla švadlena. Skutečná švadlena! A teď máme podzim! Začínají se nám pomalu prodlužovat noci! Vidíte?"
Karotka si dřepl na paty a prohlédl si desku stolu. „Já tady nic nevidím, pane," řekl nakonec.
„Samozřejmě, že nic nevidíte. Protože tady není nic k vidění. Nemůžete to vidět. Jedině tak poznáte, že je to tady! Kdyby to tady nebylo, brzo byste na to přišli!" Elánius se bláznivě rozesmál. „Jenže teď ne! Je vám to jasné?"
„Jste v pořádku, sire?" řekl Karotka. „Vím, že jste v posledních dnech trošku přepracovaný -"
„Tak já jsem přepracovaný!" ušklíbl se přátelsky Elánius. „Honím se sem a tam a hledám stopy, místo abych si sedl a chvíli pořádně přemýšlel! Co vám vždycky říkám?"
„Ehm… ‚nikdy nikomu nevěř', pane?"
„Ne, to ne."
„Hm… a co… ‚Každý je něčím vinen'?"
„Ani to ne."
„Tak potom… co… ‚To, že je někdo členem nějaké etnické menšiny, ještě neznamená, že to nemůže být mazaný odporný lump'?"
„N- kdy jsem řekl tohle?"
„Minulý týden, pane. Potom, co jsme tady měli návštěvu ze společnosti pro rovná práva, pane."
„No, to taky ne. Chtěl jsem říci… Jsem si jistý, že vždycky říkám jednu věc, která je pro tuhle situaci velmi důležitá. Něco řízného o policejní práci."
„Na nic takového si teď nevzpomínám, pane."
„Dobrá, tak já si, k sakru, něco takového vymyslím a ode dneška to budu říkat co nejčastěji."
„Skvěle, pane," rozzářil se Karotka. „Je prima vidět, že jste zase ve své staré kůži, pane. Už se těším, jak někomu nakopeme pr…, načechráme zadek, pane. Ehm… takže na co jste přišel, pane?"
„Tak s tím můžete počítat! Jdeme do paláce. Sežeňte Anguu. Mohli bychom ji potřebovat. A vezměte s sebou povolení k prohlídce."
„Myslíte kovářské kladivo, pane?"
„Přesně. A seržanta Tračníka."
„Ten se ještě nevrátil, pane," hlásila Řiťka. „Služba mu měla končit před hodinou."
„Ten se pravděpodobně drží někde za větrem a snaží se vyhnout potížím," zabručel Elánius.

Pošuk Lulu Artur nahlédl přes okraj zdi. Pod sebou viděl viset námahou zrudlého seržanta Tračníka, který se držel

stěny s posledním vypětím sil, a pod ním se k Pošukovi obracely rudé golemovy oči.

„Je těžkej, co?“

„Hhh!“

„Nakopni ho druhou nohou!“

Ozval se savý zvuk. Tračník zamrkal. Pak se ozvalo mlask následované chvilkou ticha a pak hlasitým skřípotem a cinkotem kameniny, která se rozbíjela dole na dláždění.

„Ta bota, co se za ni držel, se mi vyzula,“ zasténal Tračník.

„Jak se to stalo?“

„No, já ji trochu zvlhčil…“

Pošuk Lulu ho zatahal za prst. „Tak polez nahoru.“

„Nemůžu.“

„Proč ne? Už tě přece nedrží.“

„Už mám unavené ruce. Ještě deset vteřin a zbude po mně jenom křídovej obrys na dlažbě…“

„Houby, tolik křídy nikdo nemá.“ Pošuk Artur si klekl, takže se jeho oči ocitly v úrovni očí Tračníkových. „Hele, když teda máš v úmyslu umřít, nevadilo by ti, kdybys mi podepsal potvrzení, žes mi slíbil tolar?“

Hluboko dole začaly cinkat kameninové střepy.

„Co to je?“ zeptal se Tračník. „Myslel jsem, že se ta zatracená věc tam dole rozflákala…“

Pošuk Lulu Artur se zadíval dolů. „Hele, věříte v takovou tu věc, co se jí říká reinkarnace, pane Tračník?“

„Tak na něco takovýho bych nesáhl ani za nic,“ odpověděl Tračník.

„No, prostě a jednoduše se to tam dole zase skládá dohromady. Jako jedna z těch skádaček pro zábavu, co jim říkaj pucle.“

„No fajn,“ ušklíbl se Tračník. „Ale je mi jasný, že to říkáš jen proto, abych se pokusil vylézt nahoru, žejo? Rozbitý sochy se přece samy neskládají, když už jsou jednou rozbitý.“

„No, jak myslíte. Teď si to poskládalo skoro celou nohu.“

Tračníkovi se podařilo vrhnout pohled dolů oním malým a páchnoucím prostorem mezi stěnou a podpažím. Pod sebou však viděl jen cáry mlhy a matnou záři.

„Jseš si jistej?“

„Když se jeden pohybuje kolem krysích děr, naučí se vidět potmě jako kočka,“ odpověděl Pošuk Lulu. „Jinak by byl za chvíli mrtvej.“

Těsně pod nohama Tračníkovi něco zasvištělo.

Jednou nohou v ponožce a druhou v botě zoufale zaškrabal po stěně.

„Vono to má trochu trable,“ pokračoval Pošuk Lulu konverzačním tónem. „Vypadá to, že si složil kolena na druhou stranu.“

* * *

Dorfl seděl přikrčený u stěny onoho opuštěného sklepa, kde se golemové předtím sešli. Občas pozvedl hlavu a tiše zasyčel. Z očí se mu linulo rudé světlo. Kdyby něco dokázalo proniknout tou září, prodrat se očními otvory a promítnout se na rudé nebe tam za nimi, bylo by to…

Dorfl se choulil ve svitu vesmíru, jehož tichý šepot však byl velmi vzdálený, tlumený a neměl s Dorflem nic společného.

Na jeho obzoru stála Slova a zvedala se až k nebi.

A tichý hlas říkal „Patříš sám sobě“. Dorfl tu scénu prožíval znovu a znovu, viděl tu soustředěnou tvář plnou účasti, zvedající se ruku, která vyplnila jeho zorné pole, a znovu prožíval ten mrazivý pocit náhlého poznání…

…Patříš sám sobě.

Odráželo se to ozvěnou od Slov a pak se vracelo, převalovalo se to kupředu i zpět, sílilo i sláblo, až zvuk pohltil celý svět mezi Dorflem a Slovy.

Golem Musí Mít Pána. Písmena se črtala na pozadí světa, ale kolem nich zněla ozvěna a hučela jako písečná bouře. Objevily se první praskliny, rozběhly se klikatě po povrchu kamene a pak…

Svět vybuchl. Obrovské kusy Slov, veliké jako celé hory, se rozpadly v prškách rudého písku.

Jejich místo vyplnil vesmír. Dorfl cítil, jak se ho

zmocňuje, otáčí s ním, zvedá ho na nohy a vzhůru…

…a najednou byl golem součástí vesmíru. Cítil ho všude kolem sebe, cítil jeho hukot, zaměstnanost, roztočenou složitost tisícerého obíhání, řev hlubin…

Mezi vesmírem a tebou už nejsou žádná Slova.

Ty patříš jemu a on je tvůj.

Nemůžeš se k němu obrátit zády, protože tady je, přímo před tebou.

Dorfl cítil, že je odpovědný za každé jeho zatikání, za každý jeho záchvěv.

Už nemůžeš říci „mám rozkazy“. Nemůžeš říci „to není fér“. Nikdo ti nebude naslouchat. Slova zmizela. Patříš sám sobě.

Dorfl oblétl dvojici zářících sluncí a vyrazil dál.

Teď už ne Nesmíš! Teď už jen Neměl bych.

Dorfl klesal rudou oblohou a pak před sebou uviděl temný otvor. Golem cítil, jak ho temná skvrna přitahuje, a letěl září a otvor se zvětšoval a začal vyplňovat celé Dorflovo zorné pole…

Golem otevřel oči.
ŽÁDNÝ PÁN!
Dorfl se přestal choulit do klubíčka, jediným pohybem se protáhl a vstal. Zvedl a natáhl prst.
Snadno zastrčil prst do stěny, pokryté nápisy z minulé hádky, a pak jej opatrně táhl praskajícími cihlami. Trvalo mu to několik minut, ale Dorfl cítil, že je to něco, co musí být řečeno.
Dokončil poslední písmeno a udělal za ním tři tečky. Pak golem odešel.
Na stěně po něm zůstal nápis
ŽÁDNÝ PÁN…

Strop kuřárny se téměř ztrácel v modravém závoji dýmu.
„Aha. Hm, ano, kapitán Karotka," ozvala se klubovka. „Ano… samozřejmě…, ale je to ten správný muž?"
„Má mateřský znamínko ve tvaru královský koruny. Já ho viděl," snažil se Noby spolupracovat.
„Ale jeho minulost…"
„Vychovali ho trpaslíci," řekl Noby. Zamával svou napoleonkou na sloužícího. „Ještě jednu, panáčku."
„Nevěřím, že někdo, koho vychovávají trpaslíci, by to mohl dotáhnout nějak vysoko." Ozvaly se náznaky smíchu.
„Jen takové řečičky a povídačky," zabručel někdo.
„Tohle je velké, zaměstnané, ale především velmi složité město. Obávám se, že to, že má někdo mateřské znaménko a jakýsi meč, nepředstavuje žádnou kvalifikaci. My budeme potřebovat krále z rodu, který ví, co to je rozkazovat."
„Jako je váš, můj pane."
Ozval se srkavý a bublavý zvuk, protože Noby v té chvíli zaútočil na novou sklenku brandy. „To je fakt, já jsem skutečně na rozkazování zvyklej," přisvědčil, když spustil sklenku od rtů. „Lidi mně pořád něco rozkazujou."
„Budeme potřebovat krále, který bude mít podporu velkých rodin a hlavních městských cechů."
„Karotku maj lidi rádi," ozval se Noby.
„Oh, lidé…"
„No jo, ale ať už ten kšeft dostane, kdo chce, má po legraci," prohlásil Noby přesvědčeně, „Starej Vetinari furt sedí nad papírama. To nejni žádnej život, sedět celý hodiny, překládat papíry a nemít ani chvilku pro sebe." Natáhl ruku s prázdnou sklenicí. „Ještě jednou to samý, starej kámo. A nalej tam pořádně jo? Jakej to má smysl, mít takovou velikou sklínku, když vám tam nalejou jenom takovou kapku na dno, ne?"
„Většina lidí si chce vychutnat tu vůni," ozvala se tiše zhrozeným hlasem klubovka. „Rádi k brandy čichají."
Noby se zadíval na sklenici žilkami protkanýma očima člověka, který slyšel historky o tom, co všechno se děje ve vznešené společnosti. „Houby," odpověděl. „Já si to raději vychutnám na jazyku, jestli vám to nevadí."
„No, abychom se tedy dostali k jádru věci," ozvala se další klubovka, „král by nemusel strávit všechen čas vládou. Na to by měl přece lidi. Poradce. Kancléře. Zkušené odborníky!"
„Tak co by vlastně dělal?" zajímal se Noby.
„Prostě by vládl," odpověděla klubovka.
„Kynul by davům."
„Předsedal by hostinám."
„Podepisoval papíry."
„Popíjel by skvělou brandy. Odporným způsobem."
„Vládl by."
„To mi připadá jako dobrý zaměstnání," přikývl Noby. „Pro někoho jako dělaný, žejo?"
„Samozřejmě, že králem by mohl být jen ten, kdo by poznal dobrou radu, kdyby mu ji někdo spustil na hlavu z větší výšky," ozval se mluvčí ostře, ale ostatní klubovky ho utišily.
Nobymu se po několika pokusech podařilo najít vlastní ústa a zasunul si do nich doutník, z nějž si dlouze a spokojeně zatáhl. „Tak se mi zdá," prohlásil, „teda mně se zdá, jo, že byste chtěli najít nějakýho nóbl hocha, kterej by na to měl čas, a říct mu: ‚Hej, pocem, dneska máš šťastnej den, ukaž, jak umíš kynout rukou?'"
„Aha! No to je skvělý nápad! A nenapadá vás nějaké jméno, někdo vhodný, vaše lordstvo? Dejte si ještě kapku brandy."
„No, tak teda díky, ste fakticky sekáč. No ale to já taky, ne? To je ono, ty barevnej poskoku, hezky až po vršek. Ne, takhle mě nikdo vhodnej nenapadá."
„No, abych řekl pravdu, můj pane, přemýšleli jsme o tom, že bychom korunu nabídli vám -"
Nobymu vylezly oči z důlků. Pak se mu naduly tváře.
Není to právě nejlepší nápad, rozprsknout kvalitní brandy do místnosti, a když jsou v cestě letícímu aerosolu zapálené doutníky, to už teprve ne. Plamen narazil do vzdálenější stěny, kde po sobě zanechal v dřevěném obložení spáleninu tvaru dokonalé chryzantémy, zatímco Nobyho klubovka, poslušna klasických fyzikálních zákonů, se na svých kolečkách se skřípěním odsunula dozadu a narazila do dveří.
„Král?" vykašlal Noby. Pak ho museli tak dlouho bušit do zad, než se mu znovu podařilo chytit dech. „Král?" zasípal. „A nechat si od sira Elánia useknout hlavu?"
„Všechnu brandy, kterou dokážete vypít, můj pane," řekl vemlouvavý hlas.
„To nejni k ničemu, když nemáte krk, kterým byste ji dostali do žaludku!"
„O čem to mluvíte?"
„Pan Elánius by vyletěl z kůže. Ten by se zbláznil!"
„Dobré nebe, člověče -"
„Můj pane," opravil ho někdo.

„Můj pane, chtěl jsem říci - až budete králem, můžete poručit tomu mizernému siru Samuelovi, co má dělat. Byl byste to, čemu se říká šéf. Mohl byste -“

„Přikazovat starý Kamenný tváři, co má dělat?“ zhrozil se Noby ještě víc.

„Přesně tak.“

„Já budu král a budu přikazovat starý Kamenný tváři, co má dělat?“ opakoval Noby.

„Tak!“

Noby upřel oči do kouře pod stropem.

„Ten se zvencne!“

„Poslyš, ty mrňavej hloupej -“

„Vaše lordstvo -“

„Poslouchej, ty mrňavý hloupý vaše lordstvo, když budeš chtít, tak ho můžete dát klidně popravit!“

„To bych nemoh udělat!“

„Proč ne?“

„To von by se zvencnul!“

„Ten muž si jednou začal říkat důstojník zákona, a čí zákony tedy považuje za ty, jimiž se hodlá řídit? Kde se berou ty jeho zákony?“

„To já nevím,“ zasténal Noby. „On říká, že je vstřebává podrážkami bot!“ Pak se rozhlédl. Zdálo se, že stíny v oblacích kouře se k němu přibližují.

„Já nemůžu bejt král! To by se starej Elánius zvencnul!“

„Přestaň už opakovat tuhle pitomost!“

Noby si vstrčil prst za límeček.

„Je tady dost horko a taky nakouřino,“ zabrumlal. „Kterým směrem bych se dostal k oknu?“

„Tudy -“

Židle se zakývala. Noby narazil do skla helmou, přistál na střeše čekajícího kočáru, odrazil se od ní, sklouzl na zem a vyrazil do noci. Pokoušel se uniknout osudu všeobecně a sekerám konkrétně.

Pleskot Řiťka vkráčela do palácové kuchyně a vystřelila ze svého samostřílu do stropu.

„Nikdo ani hnout!“ zaječela.

Patricijův domácí personál zvedl hlavu od večeře.

„Když říkáte ‚nikdo ani hnout‘,“ začal Važuzel opatrně a štítivě vybíral kousek omítky ze svého talíře, „myslíte tím skutečně -“

„V pořádku, desátníku, převezmu velení,“ ozval se Elánius, který mezitím vstoupil do místnosti a poklepal Řiťku po rameni. „Je tady Miluše Klidníková?“

Všechny hlavy se obrátily jedním směrem.

Míla upustila lžíci do polévky.

„Všechno je v pořádku,“ uklidňoval ji Elánius. „Potřeboval bych vám jen položit ještě několik dalších otázek -“

„Já… lituju, pane… ale…“

„Neudělala jste nic špatného,“ uklidňoval ji Elánius a obcházel stůl. „Ale vy jste domů rodině nenosila jen jídlo, že?“

„P-pane?“

„Co ještě jste domů nosila?“

Miluše se rozhlédla po tvářích ostatního služebnictva, které náhle vypadaly jako vyřezané ze dřeva. „No pár starých prostěradel, ale paní Mokrocopová ř-řekla, že -“

„Ne, to ne,“ zavrtěl hlavou Elánius.

Míla si olízla vyschlé rty. „Pak to byl… nějaký… krém na boty…“

„Podívejte,“ přerušil ji Elánius tak laskavě, jak to jen dokázal, „každý si bere domů nějaké ty maličkosti z místa, kde pracuje. Maličkosti, kterých si nikdo nevšimne. To nikdo nepovažuje za krádež. To je něco jako… jako… vaše právo. Prostě takové drobnosti. Zbytky. Konce. Ostatně, když mluvím o koncích, slečno Klidníková, nic vás nenapadá?“

„Ehm… vy myslíte… konce svíček?“

Elánius se zhluboka nadechl. Byla to úleva, zjistit, že má pravdu, i když se k ní dostal tak, že předtím vyzkoušel všechny chybné možnosti. „Ahá,“ přikývl.

„A-ale to není krádež, sire. Já v životě nic neukradla!“

„Ale nedopalky svíček jste si domů brala? Dávaly světlo ještě alespoň na půl hodiny, když se postavily na talíř, že?“ vyptával se Elánius laskavě.

„Ale to n-není krádež, pane! To je takové to přilepšení!“

Sam Elánius se udeřil do čela. „Přilepšení! No samozřejmě! To bylo to slovo, které jsem hledal! Přilepšení! Každý si přece zaslouží nějaké to přilepšení, že? No, tak to bychom měli v pořádku,“ kývl. „Řekl bych, že vy dostáváte ty z ložnice, ne?“

I přes svou nervozitu se Miluše Klidníková dokázala usmát úsměvem někoho, kdo byl Vybrán, zatímco ostatní nižší bytosti to štěstí neměly. „Ano, pane. Já to mám dovoleno. Jsou mnohem lepší než ty obyčejné ze sálů a ostatních místností, pane.“

„A vy tam také dáváte nové svíce, když je to potřeba, ano?“

„Ano, pane.“

Pravděpodobně trošku častěji, než je nutné, pomyslel si Elánius. Bylo by škoda nechat je dohořet příliš…

„A mohla byste mi ukázat, kam se ty svíčky ukládají?“

Služebná se podívala podél stolu na hospodyni, která se zase podívala na velitele Elánia a pak přikývla. Byla dost chytrá, aby poznala, když něco, co znělo jako otázka, otázkou vůbec nebylo.

„Ukládáme je do zásobárny svíček tady vedle, pane," odpověděla Miluše.

„Ukázala byste mi, kde?"

Nebyla to velká místnost, ale police byly od podlahy ke stropu zarovnány svíčkami. Byly tam ty metrové, které se užívají ve veřejných sálech, i ty malé ke každodennímu užívání, všechny rozdělené podle velikosti a kvality.

„Tohle jsou ty, které používáme v pokojích jeho lordstva, pane." Podala mu třicetícentimetrovou svíci z bílého vosku.

„Ano… skvělá kvalita, to je hned vidět. Číslo pět. Krásný bílý vosk," prohlásil Elánius a pohazoval si svící nahoru a dolů. „Doma jimi také svítíme. Zato ty svíčky, které používáme ve Dvoře, to je skoro čisté vepřové sádlo. My ty naše bereme od Doručila z jatek. Má velmi rozumné ceny. Dříve jsme nakupovali od Střevlíka a Dědka, ale pan Doručil v poslední době ovládl většinu obchodu, že?"

„Ano, pane. A navíc je dodává až do domu."

„A to měníte tyhle svíčky v pokoji jeho lordstva denně?"

„Ano, pane."

„Ještě někde jinde?"

„To ne, pane. Na to je jeho lordstvo velmi háklivý. My používáme svíčky číslo tři."

„A berete si své… é… přilepšení domů?"

„Ano, pane. Babi říkala, že dávají překrásné světlo, pane…"

„Ona sedávala s vaším malým bratříčkem, že? Protože předpokládám, že on onemocněl první, takže s ním proseděla celou noc, a to ne jednu noc, a… hm, jak si pamatuju paní Klidníkovou, jistě při tom šila…"

„Ano, pane."

Chvilku bylo ticho.

„Tumáte, půjčte si můj kapesník," řekl pak Elánius.

„Přijdu o místo, pane?"

„Ne. To je absolutně jisté. Nikdo, koho se to týká, si nezaslouží přijít o zaměstnání," řekl Elánius. Podíval se na svíčku. „Snad až na mě," dodal.

Při odchodu se zastavil na prahu a otočil se. „A kdybyste někdy potřebovala zbytky svíček, budeme jich mít pro vás u nás na strážnici vždycky dost. Noby si prostě začne na chleba kupovat sádlo jako všichni ostatní."

„Co dělá teď?" řekl seržant Tračník.

Pošuk Lulu Artur znovu vyhlédl přes okraj střechy. „Má nějaký potíže s loktama," hlásil nezúčastněně. „Pořád se dívá na jeden z nich a zkouší si ho po celý dýlce ruky, ale zatím mu to nějak nefunguje."

„Takový potíže jsem měl, když jsem měl ženě složit ten kuchyňskej strojek," prohlásil seržant. „Pokyn, jak otevřít krabici s díly, byl zavřenej v tý krabici -"

„Ale, ale, už na to přišel," oznámil lovec krys. „Zdá se, že si je předtím popletl s kolenem."

Tračník dole zaslechl cinkání.

„Teď zmizel za rohem" - ozval se zvuk tříštěného dřeva - „a teď vešel do budovy. Předpokládám, že nahoru vyjde po schodech, ale to tobě vadit nebude."

„Jak to, že ne?"

„No protože tobě stačí se pustit, ne?"

„Vždyť bych se zabil!"

„No právě! Pěknej, rychlej a čistej způsob, jak odejít. Žádný ty hrůzy jako ‚nejdřív vytrháme ručičky a nožičky' a tak dál."

„Chtěl jsem si koupit farmu a v klidu si v ní natáhnout bačkory!" sténal Tračník.

„Proč ne," prohlásil Artur. Znovu nahlédl přes okraj střechy. „Nebo," prohlásil, jako kdyby mu nenabízel řešení o mnoho lepší, „by ses moh chytit tý okapový trubky."

Tračník stočil pohled stranou. O několik decimetrů dál skutečně spatřil okapovou rouru. Kdyby se rozkýval a hodně se snažil, mohl by ji minout jen o vlas, zřítit se a zabít na dlažbě.

„Připadá ti to bezpečné?" zeptal se.

„Ve srovnání s čím, šéfe?"

Tračník se pokusil rozhýbat nohy jako kyvadlo. Svaly rukou až po ten nejmenší na něj zoufale křičely. Věděl, že má přes váhu. Vždycky měl v úmyslu jednoho dne začít cvičit. Nevěděl jen jednu věc, totiž že to bude dnes.

„Mám pocit, že to slyším lézt po schodech," hlásil Pošuk Lulu.

Tračník se pokusil rozhoupat ještě více. „A co budeš dělat ty?" vypravil ze sebe namáhavě,

„No o mě se nestarej," odpověděl mu Lulu Artur. „Mně se nic nemůže stát, já skočím dolu."

„Skočíš dolů?"

„Jasně. Protože jsem normální velikosti, tak je to v pořádku."

„Tak ty si myslíš, že jsi normálně velkej, jo?"

Pošuk Lulu Artur se podíval na své nohy vedle Tračníkových prstů. „A ty tvý paťáty ti připadaj vedle mejch nohou normální?" ušklíbl se.

„Dobrá, dobrá, tak ty jsi normální velikosti. Není to tvoje vina, že ses přistěhoval do města plného obrů," přikyvoval Tračník.

„Jasně. Čím seš menší, tím lehčejc padáš. Známá věc. Pavouk by si takovýhle vejšky ani nevšimnul, myš po takovým pádu klidně odejde, kůň by si polámal každou kost v těle a helefant by se rozple-"

„Oh, bohové," zahuhlal Tračník. Právě pod nohou ucítil okapovou rouru. Jenže k tomu, aby se jí chytil, bude zapotřebí jednoho nekonečně dlouhého, bezedného okamžiku, kdy se už nebude držet střechy a ještě se nebude držet roury. Teď si musí především držet palce, aby se v té chvíli nezřítil k zemi.

Někde na střeše něco znovu těžce zapraskalo.

„Tak jo," ohlásil mu Pošuk Lulu nevzrušeně, „nashle dole."

„Oh… bohové…"

Pidimužík překročil okraj střechy.

„Zatím je to dobrý," vykřikl, když míjel Tračníka.

„Oh… bohové…"

Seržant Tračník zvedl pohled a uviděl nad sebou dva rudé zářící body.

„Pořád ještě dobrý!" hlásil slábnoucí hlásek odněkud zdola.

„Oh… bohové!"

Tračník máchl nohama, chvilku stál v čiročirém vzduchu, pak se mu podařilo zachytit vrcholku roury a sklonit hlavu včas, takže keramická pěst proletěla těsně nad ním. Pak zaslechl ty ošklivé tiché zvuky, jak se rezavé šrouby loučily se stěnou, a zavěšen na trhající se rouře, která se horním koncem stále víc a víc vzdalovala od zdi, zmizel pozpátku v mlze.

Při zvuku otevíraných dveří pozvedl pan Fuseklar hlavu a pak se rychle napůl ukryl za vaničku plnou párků.

„Ty?" zašeptal. „Poslyš, ty se přece nesmíš vracet zpátky! Já jsem tě prodal!"

Dorfl ho několik vteřin mlčky pozoroval, pak prošel kolem něj a z police u stěny vzal největší sekáček na maso.

Fuseklar se začal třást jako osikový list.

„Já-já-já… vždycky j-j-jsem na tebe byl ho-ho-hodný," vypravil ze sebe. „V-vždycky j-j-jsem tě pustil na tvoje s-s-svaté dny -"

Dorfl se na něj znovu zadíval. Je to jenom červené světlo, zajekotal Fuseklar sám pro sebe…

Jenže teď se zdálo zaostřenější. Cítil, jak mu očima vstupuje do hlavy a zkoumá jeho duši.

Golem odstrčil Fuseklara stranou, vyšel z jatek a pustil se směrem k ohradám.

Fuseklar se uvolnil. Oni se přece nikdy nebránili, že ne? Nemohli. Ty zatracené věci tak přece byly vyrobeny.

Rozhlédl se po ostatních zaměstnancích, lidech a trollech stejným dílem. „Tak tady jen tak nestůjte! Na něj!"

Jeden nebo dva z nich zaváhali. Golem držel v ruce opravdu velký sekáček. A když se golem zastavil a rozhlédl se po nich, zdálo se, že je v jeho postoji něco nového. Nevypadal jako někdo, kdo by se nebránil.

Jenže Fuseklar nezaměstnával lidi kvůli svalům v hlavě. Kromě toho golema nikdo z místních zaměstnanců neměl rád.

Jakýsi troll po něm ťal dřevorubeckou sekerou. Dorfl ji zachytil jednou rukou, aniž otočil hlavu, a v prstech zlomil násadu z hikorového dřeva. Dalšímu muži vytrhl z ruky kovářské kladivo a to pak odhodil tak prudce, že proletělo stěnou.

Pak už ho sledovali jen v uctivé vzdálenosti. Dorfl si jich nevšímal.

Pára stoupající z dobytčích ohrad se míchala s hustou mlhou. Když Dorfl procházel mezi ohradami, pozorovaly ho stovky temných očí. Vždycky se stahovaly do pozadí, když byl golem nablízku.

Zastavil se u jedné z největších ohrad. Odněkud z míst za ní zněly hlasy.

„Neříkejte mi, že je chce všechny zabít! Ty bysme v týhle šichtě nestihli rozbourat!"

„Já slyšel o jednom u jednoho truhláře, ten prej se zbláznil a udělal za noc pět tisíc stolů. Zapomněl počítat nebo co."

„Zatím na ně jen tak zírá…"

„Slyšíš, co ti povídám? Pět tisíc stolů. Jeden z nich měl sedmadvacet nohou. Zasekl se u nohou…"

Dorfl udeřil sekáčkem a urazil zámek vrat. Dobytek pozoroval golema s opatrným výrazem, který znamenal, že čeká na to, až se mu v hlavě objeví nějaká další myšlenka.

Přešel k ovčí ohradě a rovněž ji otevřel. Pak přišla na řadu prasata a nakonec drůbež.

„Všechny?"

Pak golem klidně prošel mezi ohradami, aniž si všiml ohromených zaměstnanců, vešel do jatek, a když vyšel ven, vedl na provaze prastarého chlupatého kozla. Prošel kolem čekajících zvířat až k obrovské dvoudílné bráně vedoucí na ulici a tu otevřel. Pak pustil kozla.

Zvíře zavětřilo a zakoulelo kosýma očima. Pak bylo vidět, že došlo k rozhodnutí, že vzdálená vůně zelných polí za městem je mnohem příjemnější než pach, který má teď kolem sebe, a vyklusalo do ulic.

Zvířata ho v hustém zástupu téměř nehlučně následovala; bylo slyšet především klepání jejich kopyt na městské dlažbě. Proudila kolem nehybné Dorflovy postavy. Golem stál a pozoroval je.

Na hlavě mu přistála slepice, vyděšená hromadným úprkem, a začala kvokat.

Fuseklarův strach nakonec ustoupil zlosti. „Co to, k čertu, děláš?" vykřikl a pokoušel se zahnat zpět několik osamocených ovcí, které se vydaly nesprávným směrem. „To všechno, co zdrhá tou branou, jsou prachy, týý-"

Najednou zjistil, že se mu Dorflova ruka svírá kolem krku. Golem ho zvedl do vzduchu a teď držel zmítajícího se muže na délku paže před sebou a otáčel pomalu hlavou sem a tam, jako kdyby uvažoval o tom, co udělá.

Nakonec odhodil sekáček, sáhl pod slepici, která se mu usadila na hlavě, a vytáhl zpod ní malé hnědé vejce. S nezastíranou obřadností je golem pomalu rozmáčkl Fuseklarovi na hlavě a pak upustil řezníka na zem.

Když golem procházel jatkami, uskakovali mu jeho bývalí spolupracovníci z cesty.

Před dveřmi byl velký vývěsní štít. Dorfl se na něj nějakou chvíli díval, pak vzal kus křídy a napsal na něj:

ŽÁDNÝ PÁN…

Křída se mu v rukou rozsypala na prach. Pak Dorfl zmizel v mlze.

Pleskot zvedla hlavu od svého pracovního stolu.

„Ten vosk je plný kyseliny arzenové," řekla. „Skvělá práce! Ta svíčka dokonce váží o něco víc než ostatní!"

„Jak odporný způsob zabíjení!" řekla Angua.

„Jistě velmi důmyslný," přikývl Elánius. „Vetinari prosedí půl noci nad papíry a píše. Ráno je svíčka téměř vyhořelá. Otráven světlem. Světlo je něco, co člověk vlastně nevidí. Kdo se dívá na světlo? Rozhodně ne nějaký udřený starý polda."

„Ale sire, tak starý zase nejste!"

„A co udřený?"

„Ani tak udřený," dodal Karotka „Vždycky jsem všem říkal, že chodíte velmi sebevědomě a cílevědomě."

Elánius na něj vrhl rychlý pátravý pohled, ale neviděl nic než nevinnou tvář, plnou upřímné náklonnosti a touhy pomoci.

„Nedíváme se na světlo, protože světlo je to něco, s jehož pomocí se díváme," pokračoval Elánius. „Dobrá. A teď si myslím, že bychom se měli zajít podívat do té výrobny svíček, že? Pojďte, Řičko, a vezměte si s sebou svůj… Vy jste vyrostl, Řiťko?"

„Boty na vysokém podpatku, sire," odpověděla Pleskot.

„Já myslel, že trpaslíci vždycky nosí okované boty…"

„Ano, pane. Ale já mám na těch svých vysoké podpatky. Přivařil jsem si je tam."

„Aha. No tak to ano. Jistě." Elánius se sebral. „No, jestli v nich i potom ještě můžete chodit, tak si sbalte s sebou to svoje alchymistické nádobíčko a jdeme. Navážka by se měl každou chvilku vrátit ze služby v paláci. Když člověk narazí na zamčené dveře, není nad Navážku. Je to chodící krumpáč. Sebereme ho cestou."

Nabil si samostříl a zapálil si doutník.

„Tak dobrá," zabručel spokojeně. „Zatím jsme to dělali moderním způsobem a teď zkusíme dělat policajty tak, jak to chodívalo za našich dědečků. Je čas -"

„- načechrat někomu zadek, sire?" doplnil ho spěšně Karotka.

„No, skoro," prohlásil Elánius, zhluboka si potáhl z doutníku a vyfoukl dokonalý kroužek. „Ale začneme odpředu."

* * *

Pohled seržanta Tračníka na svět se skutečně měnil. Vždycky ve chvíli, kdy se mu v hlavě chtělo usadit přesvědčení, že nastala nejstrašnější chvíle jeho života, bylo rychle nahrazeno něčím ještě mnohem ošklivějším.

Tak ze všeho nejdříve okapová roura, na které visel, narazila na stěnu protější budovy v uličce. V dobře organizovaném světě by jistě přistál alespoň na požárním schodišti, ale v Ankh-Morporku byly požární úniky neznámá věc a požáry se musely spokojit s tím, že z budov unikaly střechou.

Když se tedy roura takto opřela o protější stěnu, začal Tračník sjíždět přes uličku po diagonále. I to by mohlo představovat šťastný konec, nebýt toho, že Tračník byl těžký muž, a jak se jeho váha přesunovala ke středu jinak ničím nepodpírané roury, ta se prohnula. Je dobře známo, že litina se velmi snadno láme, a to taky teď udělala.

Tračník spadl a přistál na něčem měkkém - rozhodně měkčím než dláždění, a to něco udělalo „m-r-r-r-ů!". Odrazil se od toho a přistál na něčem nižším a ještě měkčím, co udělalo „b-a-a-a-éé!", a z toho se skutálel na něco ještě nižšího, co bylo vyrobeno z peří, a to se zbláznilo. A klovlo ho to.

Ulice byla plná zvířat, která se nejistě pohybovala sem a tam. Když jsou zvířata nejistá, začnou být nervózní a ulice už teď byla dlážděna nervozitou. Bylo štěstím pro seržanta Tračníka, že takhle byla mnohem měkčí než obvykle.

Na ruku mu duplo kopyto. Očichávaly ho dlouhé vlhké čenichy.

Seržant Tračník zatím neměl příliš velké zkušenosti se zvířaty, pokud nebyla naporcovaná. Když byl malý, měl malého růžového čuníka z látky, kterému se říkalo pan Nezpůsoba, a v poslední době se dostal až ke kapitole šest knihy Zvířecí manželství. Byla doplněna dřevořezy. V té ovšem nebylo ani zmínky o páchnoucím dechu a nohách velkých jako talíře. Krávy v knize seržanta Tračníka dělaly „bůů". To vědělo každé dítě. Neměly dělat „m-r-r-r-ů" jako nějaká mořská obluda a celého vás při tom poprskat.

Pokusil se vstát, uklouzl na jednom z kravských projevů strachu a nejistoty a sedl si na ovci. Ta udělala „blfrrheé!". To byl snad zvuk důstojný ovce? Vstál a pokusil se prodrat na chodník. „Hušš! Táhni mi z cesty, ty pitomá ovce! Zmiz!"

Zasyčela na něj husa a natáhla k němu krk. Tračník ustoupil, ale zarazil se o něco za svými zády. Bylo to prase.

Nebyl to ovšem pan Nezpůsoba. Tohle nebylo malé selátko, které šlo na trh, ani to, které zůstalo doma u kamen. Bylo to prase, jehož vepřové nožičky si člověk dokázal jen velmi obtížně představit, a i pak se mu s nimi na mysl drala hustá srst, šupiny a nehty velikosti paraořechů.

Tohle prasátko bylo zhruba velikosti poníka. Tohle prasátko mělo kly. A nebylo růžové. Bylo modročerné a pokryté ostrými štětinami, ale mělo - buďme poctiví, pomyslel si Tračník - malá, rudá a krví podlitá očka.

Tohle malé prasátko se podobalo tomu malému prasátku, které pozabíjelo lovecké psy, rozpáralo koně a sežralo lovce.

Tračník se otočil a stanul tváří v tvář býku, který vypadal jako žulová krychle na nohou. Býk pomalu pohyboval obrovskou hlavou ze strany na stranu, aby si každé z jeho krvavých očí mohlo prohlédnout seržanta, ale bylo jasné, že ani jednomu z nich se nijak zvlášť nelíbí.

Býk sklonil hlavu. Na to, aby zaútočil, nebylo dost místa, ale pořádně strčit, to mohl.

Když se zvířata kolem Tračníka stáhla, pokusil se uniknout jedinou cestou, která mu zbývala.

V celé uličce se choulili lidé.

„Ale nazdárek, dobrý den, copak se to tady děje," hlaholil Karotka.

Muž, který sténal a svíral si paži, zvedl hlavu. „Podnikli na nás zákeřný útok!"

„Na takové hlouposti teď nemáme čas," řekl Elánius.

„Možná, že ano," řekla Angua. Položila mu ruku na rameno a ukázala na protější stěnu, na které bylo napsáno známým rukopisem:

ŽÁDNÝ PÁN…

Karotka se sehnul a promluvil k raněným: „Zaútočil na vás golem, je to tak?"

„Samozřejmě. Hnusnej grázl! Jen tak se vobjevil z mlhy a vrhnul se na nás! Dyť víte, jaký sou!"

Karotka se na muže povzbudivě usmál. Pak jeho pohled přelétl mužovo tělo a skončil u obrovského kladiva, které leželo v odpadním žlábku. Pokračoval dál k různému nářadí poházenému po dvoře. Některé z nástrojů měly polámané rukojeti. Byl tam například dlouhý krumpáč stočený do téměř dokonalého kruhu.

„Bylo jenom štěstí, že jste byli tak dobře ozbrojeni," poznamenal.

„Vrhnul se na nás," opakoval muž. Pokusil se lusknout prsty. „Jen tak - auvajs!"

„Zdá se, že máte poraněné prsty…"

„To teda máte sakra pravdu!"

„No, já jenom pořád nechápu, proč by se na vás vrhal hned, jak vystoupil z mlhy," zajímal se Karotka.

„Každej přece ví, že se nesměj bránit!"

„Bránit se," opakoval Karotka.

„To není v pořádku, když si takhle můžou chodit po ulicích," zamumlal muž a odvrátil pohled.

Za nimi se ozval zvuk běžících nohou a objevil se pár mužů v krví zbrocených zástěrách. „Šel támhletudy!" zaječel jeden z nich „Když si pospíšíte, mohli byste ho chytit."

„Tak jdeme, nezdržujte se! Na co platíme daně!"

„Obešel celý jatky a všechny zvířata vypustil z vohrad! Všechny zvířata! Na Prasečím vršku není k hnutí!"

„Golem vypustil zvířata z ohrad?" ujišťoval se Elánius. „A proč?"

„Jak to mám vědět? Vzal Fuseklarova kozla Jidáše a ty zatracený zvířata táhnou za ním! Pak šel a strčil starýho Voždíka do stroje na výrobu klobás -"

„Cože?"

„No, on ten stroj nespustil, jenom Voždíkovi nacpal do huby hrst petržele, do kalhot pár cibulí, posypal ho strouhankou a hodil na násypku."

Anguina ramena se začala třást, a dokonce i na Elániově tváři se objevil úsměv.

„Pak šel k obchodníkovi s drůbeží, chytil pana Červilíka a -" muž se zarazil, protože si uvědomil, že je přítomna dáma, i když ta vydávala tiché chrochtavé zvuky, jak se bránila smíchu, a neohrabaně pokračoval: „- a pak použil cibulovou nádivku, jestli mi rozumíte…"

„To chcete říct, že -" začal Elánius.

„No právě!"

Jeho společník smutně pokýval hlavou. „Chudák starej Červilík se nedokáže podívat na cibulovou nádivku do konce života."

„Podle toho, jak to vyprávíte, je to poslední věc, kterou bych na jeho místě udělal," souhlasil Elánius.

Angua se musela otočit zády.

„Řekni mu, co se stalo u vás, u vepřovejch řezníků," řekl mužův společník.

„Myslím, že ani nemusíte," řekl Elánius. „Vidím v tom jistý systém."

„No jasně! A chudák mladej Smil je jenom učedník, ale nezasloužil si to, co mu ten golem udělal!"

„Ach, přátelé," povzdechl si Karotka. „Ehm… myslím, že mám takovou mast, která by -"

„Myslíte, že by pomohla na to, aby to jablko povolilo?"

„On mu nacpal do úst jablko?"

„Právě že ne do úst."

Elánius zamrkal. „Ach ouvej…"

„Tak co s tím budeme dělat, no?" řekl řezník s obličejem několik centimetrů od obličeje Elániova.

„No, kdyby se vám podařilo zachytit stopku -"

„To není k smíchu! Co budete dělat? Platím daně a znám svá práva!"

Prstem při tom pošťuchoval velitele Hlídky do hradního plátu. Elániův výraz zdřevěněl. Podíval se na řezníkův prst a pak zpět na mužův rozměrný červený nos.

„V tom případě bych vám navrhoval, abyste vzal další jablko a -"

„Promiňte, pane," přerušil Elánia dost hlasitě Karotka. „Vy jste pan Maxilup, že? Máte obchod v Jatkách?"

„Ano, to je pravda. A co má být?"

„Já jen, že bych přísahal, že jsem vaše jméno neviděl v seznamu plátců daní, což je velmi zvláštní, protože vy jste právě teď tvrdil, že jste daňový poplatník. Je mi jasné, že byste o takové vážné věci nelhal, takže jsem vás chtěl jen upozornit, že když jste zaplatil své daně, tak jste na to dostal potvrzenku, na to je totiž zákon, víte, a jsem si jistý, že když se doma dobře podíváte, najdete ji a -"

Řezník rychle spustil prst. „Ehm, ano…"

„Můžu se u vás zastavit a pomoci vám hledat, kdybyste chtěl," nabízel Karotka.

Řezník vrhl na Elánia zoufalý pohled.

„On ty věci opravdu čte," přikývl Elánius. „Jen tak, pro radost. Karotko, co takhle zaskočit -? Bohové, co je to za pekelnou věc?" O kus dá na ulici se ozvalo děsivé zabučení.

Podivným, přihrbeným poklusem se blížilo něco obrovského a zabláceného. V šeru to vzdáleně vypadalo jako velmi tlustý kentaur, napůl muž a napůl… přesněji řečeno, teď když se obluda dozmítala blíž, si Elánius uvědomil, že je to napůl Tračník a napůl býk.

Seržant Tračník ztratil svou helmu a jisté známky na oděvu i tváři svědčily o tom, že měl v posledních chvílích velmi blízko k rodné hroudě.

Když mohutný býk produsal kolem, seržant divoce zakoulel očima a volal: „Nedokážu z něj slízt! Mám strach z něj slízt!“

„A jak ses, Frede, dostal na něj?“ zvolal Elánius.

„No, to taky nebylo snadný, sire! Chytil jsem ho za rohy a vzápětí už jsem mu seděl za krkem!“

„Dobrá, tak teď se drž!“

„Rozumím, pane. Rozkaz pane! Držím se, pane!“

Býci Roberti byli zlostní a netrpěliví, což se u dospělých býků považuje za normální stav mysli. (*Pozn. autora: Kvůli mocné kostnaté hmotě býčího čela, byl pohled býků Robertů na vesmír a svět tvořen dvěma nepřekrývajícími se polokulovitými prostory, jak je býk vidí každým okem zvlášť. Protože tady máme dva oddělené pohledy, tvrdili Roberti, že se teoreticky jedná o dva býky (nezapomeňte, že býci nebyli pěstováni kvůli pronikavému ani logickému myšlení). Většina býků uvažuje stejně, a to je důvod, proč otáčejí hlavou ze strany na stranu, když se na vás dívají. Chtějí vás prostě vidět oba)

Teď k tomu ještě navíc měli důvod. Hovězí dobytek má svou víru. Jsou to hluboce duchovně založená zvířata. Věří, že až hodný a poslušný dobytek zemře, projde kouzelnými dveřmi na mnohem lepší místo. Nevědí, co bude pak, ale slyšeli, že to zahrnuje mnohem lepší pastvu a z nějakého neznámého důvodu křen.

Roberti se na to velmi těšili. V posledních dnech už jim trochu skřípaly kosti a krávy, jak se zdálo, běhaly mnohem rychleji, než když byli Roberti mladí. Bylo skoro na čase ochutnat božský křen…

Místo toho však byli zahnáni do přeplněné ohrady, kde strávili celý den, a pak se otevřela dvířka, jenže místo do kouzelného světa je někdo vyhnal do ulic města přeplněných zvířaty, kde to ani zdaleka nevypadalo jako Země zaslíbená.

A k tomu všemu jim ještě někdo seděl na zádech. Několikrát se ho pokusili shodit. V jejich nejslavnějších dnech už by z toho člověka zbývalo jen pár masitých krvavých cárů rozházených po zemi, ale teď se artritidou trpící býci rozhodli, že to prozatím vzdají a počkají, až narazí na nějaký vhodný strom, o nějž toho dotěru rozmáčknou.

Byli by si jen přáli, aby ten prokletý muž přestal ječet.

Elánius udělal několik nerozhodných kroků za býkem.

„Karotko? Anguo? Vy dva okamžitě doběhněte do Doručilova svíčkařství. Nic nedělejte, jen to tam pohlídejte, než dorazíme my ostatní, pochopili? Pořádně si to místo prohlédněte, ale nelezte dovnitř, jasné? Dovnitř nesmíte za žádných okolností. Jen zůstaňte nablízku. Rozumíte?“

„Jistě, pane,“ přikývl Karotka.

Dav před býkem rychle mizel. Tunový chovný býk si neláme hlavu s dopravní zacpou, rozhodně ne dlouho.

„Nemůžeš seskočit, Frede?“ zaječel Elánius a rozeběhl se za býkem.

„To bych snad raději ani nezkoušel, sire!“

„Dobrá, a nemůžeš ho nějak řídit?“

„A jak, pane?“

„Chyť toho býka za rohy, člověče!“

Tračník se opatrně natáhl kupředu a chytil se každou rukou jednoho rohu. Býkové Roberti otočili hlavou a málem ho setřásli.

„On je o něco silnější než já, sire! Abych řekl pravdu, tak o hodně silnější!“

„Mohl bych mu prostřelit hlavu svým samostřílem, pane Elánius,“ ozval se v té chvíli Navážka a potěžkal své přestavěné dobývací zařízení.

„Ta ulice je plná lidí, seržante. Střela by mohla zasáhnout nevinného člověka, dokonce i tady v Ankh-Morporku.“

„Promiňte, pane.“ Navážka se poněkud rozveselil. „Ale kdyby se to stalo, dycky bysme mohli říct, že ten člověk něco proved, ne?“

„Ne, to by… Co to dělá to kuře?“

Ulicí pádil malý černý kohoutek, proběhl klusajícímu býku pod nohama a smykem zastavil přímo před Roberty. Ze zad se mu svezla malá postavička, vyskočila nahoru, zachytila se kovového kruhu v býkových nozdrách a vyšvihla se vzhůru, takže se ocitla v kadeřavé srsti na býkově čele, a nakonec do každé ruky pevně uchopila hrst černé srsti.

„Von vypadá jako ten… tento… sakrařítek, pane… Pošuk Lulu Artur, pane,“ řekl Navážka. „Von se… pokouší toho bejka… vomráčit…“

Ozval se zvuk, který zněl, jako by se dosti pomalý datel pustil do práce na obzvláště tvrdém stromě, a ten přerušoval plynulý proud stížností, který se linul z místa někde mezi býčíma očima.

„Tak tohle si za rámeček nedáš, vobludo, ber, todle ti přidám zadarmo a…“

Býk se zastavil. Pokusil se otočit hlavu, aby alespoň jeden z Robertů viděl, co je to, u čerta, tak strašně buší do čela, ale to si právě tak mohli zkusit nahlédnout do vlastního ucha.

Pak se zvíře zapotácelo zpět.

„Frede,“ zašeptal Elánius, „sklouzni mu ze zad, dokud je zaměstnaný.“

S pohledem plným paniky přehodil Tračník nohu přes býkův mohutný hřbet a sklouzl na zem. Elánius ho chytil za

ruku a vtáhl do vchodu nejbližšího domu. Pak ho zase rychle vytáhl ven. Úzký vchod byl příliš těsný, než aby se v něm člověk mohl mačkat se seržantem Tračníkem. „Proč jsi celý umazaný od toho příšerného svinstva, Frede?“

„Víte, pane, začalo to na tom potoku, po kterém se jezdí bez pádel, a bylo to čím dál tím horší.“

„Dobrý bože! Vážně to bylo tak špatné?“

„Dovolíte, abych si skočil dát koupel, pane?“

„Ne, ale můžeš o nějaký metr ustoupit. Kde máš helmu?“

„Když jsem ji viděl naposled, měla ji na hlavě jedna ovce, sire. Byl jsem svázán, pane, hodili mě do sklepa a já se hrdinsky osvobodil! A pronásledoval mě jeden z těch golemů!“

„Kde to bylo?“

Tračník doufal, že tahle otázka nepadne. „No, bylo to na jednom místě v jatkách,“ odpověděl. „Jenže jak byla ta strašlivá mlha, tak jsem -“

Elánius chytil Tračníka za zápěstí. „Co je to?“

„Svázali mě provázkem, sire! Ale s vysokým osobním rizikem, s nasazením života a všech končetin -“

„Tohle mi nepřipadá jako provázek,“ zavrtěl Elánius hlavou.

„Ne, pane?“

„Ne. Mně to připadá spíš jako… svíčkový knot!“

Tračník se zatvářil nechápavě.

„Je to Stopa, pane?“ řekl s výrazem plným naděje.

Ozvalo se začvachtání, jak ho Elánius popleskal po zádech. „Dobrá práce, Frede,“ řekl a otřel si ruku do nohavice. „Tak tohle je skutečný důkaz.“

„Přesně to jsem si myslel!“ zvolal Tračník rychle. „Tohle je zásadní důkaz a já se musím dostat k mistru Elániovi tak rychle, jak je to jen možné, bez ohledu jak…“

„Proč ten skřítek tak buší do toho býka, Frede?“

„To je Pošuk Lulu Artur, pane. Dlužíme mu tolar. On… tak trochu mi pomohl, pane.“

Býci Robertové už byli na kolenou, nevěřili svým očím a začínala je obestírat mlha. Ne že by mohl Pošuk Lulu zasadit smrtící úder, ale byl prostě vytrvalý. Po nějaké chvíli zvuk neustálého bušení čela o čelo začal lidem jít na nervy.

„Neměli bychom mu pomoci?“ zeptal se Elánius.

„Zatím to vypadá, že na to stačí sám, pane,“ odpověděl Tračník.

Pošuk Lulu zvedl hlavu a vesele se ušklíbl. „Tak jeden tolar, slyšel jste, sire? A žádný vměšování, nebo du po vás! Jedno z těch hnusnejch zvířat kdysi zašláplo našeho dědu!“

„A stalo se mu něco?“

„Jo, přišlo vo jeden roh, pane.“

Elánius uchopil seržanta Tračníka pevně za paži. „Tak pojďme, Frede, ten se rozhodl prorazit čelem zeď. A mám pocit, že tam vzadu to už puklo.“

„Máte recht, sire, a už to taky pleská na dláždění!“

„Hej! Povídám! Vy tam! Jste policajti, ne? Tak pojďte sem!“

Elánius se obrátil. Davem lidí se prodíral jakýsi muž.

No nazdar, pomyslil si Tračník, je možné, že nejhorší chvíle mého života ještě nenadešla. Elánius měl sklony reagovat poměrně výrazně na slova jako „Hej vy tam? Povídám!“ zvláště tehdy, když byla pronesena podobným hlasem. Zněl jako koňské zaržání.

Mluvčí měl šlechtický zjev a k němu rozhořčený výraz člověka, který není zvyklý na nepřízně osudu a právě zjišťuje, že ho něco takového právě potkalo.

Elánius švihácky zasalutoval. „Ano, pane. Jsem policista, pane.“

„Dobrá, tak račte jít laskavě se mnou a zatknout tu věc. Ruší lidi v práci.“

„Jakou věc, pane?“

„No přece toho golema, člověče! Vešel do továrny, jako by se nechumelilo, a začal malovat po stěnách.“

„V jaké továrně?“

„Jen pojďte se mnou, člověče. Jsem shodou okolností velmi dobrý přítel vašeho velitele a nemohu říci, že by se mi váš přístup nějak zvláště zamlouval.“

„To je mi líto, pane,“ odpověděl velitel Elánius s bodrostí, jíž se Tračník už dávno naučil obávat.

Na druhé straně ulice byla jakási blíže nedefinovatelná továrna. Muž zamířil přímo k ní.

„Ehm…“ upozorňoval Tračník opatrně. „On řekl ‚golem‘, sire.“

Elánius znal Alfréda Tračníka dlouho. „Ano, Frede, a proto je životně důležité, abys zůstal tady na místě a hlídal,“ prohlásil.

Úleva začala unikat ze všech pórů Tračníkova těla jako pára. „Rozkaz, pane! Máte pravdu, pane!“

Továrna byla plná šicích strojů. Za nimi seděli otrávení lidé. Byla to jedna z těch věcí, které cechy nenáviděly, ale protože Cech švadlen a šiček se o šití příliš nezajímal, nezajímal se o továrnu nikdo. A kde není žalobce… Od strojů se táhly nekonečné pásy k pohonným převodům, upevněným na dlouhé hřídeli nízko pod stropem. A ta byla poháněna… Elániův pohled sledoval hřídel po celé délce dlouhé dílny… Na konci bylo kolo podobné tomu, v němž běhají veverky, jenže obrovské. Teď se nehýbalo a zdálo se, že je na něm něco porouchaného. Hned vedle něj opuštěně stála dvojice bezradných golemů.

Ještě kousek dál byla ve zdi velká díra a nad ni někdo napsal rudou barvou:

DĚLNÍCI! ŽÁDNÝ PÁN. JEN VY!

Elánius se spokojeně usmál.

„Prorazil tuhle díru do zdi, vlezl dovnitř, rozbil šlapací kolo, vytáhl z něj moje golemy, napsal na stěnu tady ten hloupý vzkaz a zase odešel!“ stěžoval si muž vedle něj.

„Hmm, ano, je mi to jasné. Většina lidí používá ve svých šlapacích kolech volky,“ začal Elánius opatrně.

„A co to s tím má co společného? Když už jste s tím začal, tak dobytek nevydrží šlapat kolem dokola celých čtyřiadvacet hodin denně.“

Elániův pohled pomalu klouzal po řadách lidí od jednoho zaměstnance k druhému. Jejich tváře měly onen ustaraný vzhled obyvatel ulice U kotvy a ráhna, jaký mají lidé, které si oškliví pýcha právě tak jako moc.

„To jistě ne,“ přikývl. „Většina těch krejčovských dílen je nahoře na Ospalém kopci, ale tady je výroba levnější, že? Nižší platy, hm?“

„Lidé jsou po čertech rádi, že tady mohou pracovat!“

„Jistě,“ přikývl Elánius a znovu se rozhlédl po ustaraných, odevzdaných tvářích. „Rádi.“ Všiml si, že golemové na druhém konci místnosti se pokoušejí opravit hnací kolo.

„Tak a teď mě dobře poslouchejte. Řeknu vám, co chci, abyste udělal -“ začal majitel továrny.

Elánius chytil muže za límec pod krkem a přitáhl ho k sobě tak, že jeho obličej byl sotva nějaký ten centimetr od jeho.

„Ne, teď poslouchej ty mě!“ zasyčel. „Já se denně stýkám s lumpy, zloději a vrahy a nijak zvlášť mi to nevadí, ale stačila ta chvilka s tebou a už teď cítím, že se musím pořádně vykoupat. A jestli najdu toho zatraceného golema, tak mu s velkým potěšením potřesu rukou, slyšíš mě?“

K upřímnému překvapení té Elániovy části, která se netřásla vztekem, měl muž ještě dost odvahy, aby řekl: „Jak se opovažujete? Vy přece máte chránit právo!“

Elániův prst málem projel muži zespodu nosem.

„A kde bych měl začít?“ zařval. Pak se podíval na oba golemy. „A vy dva šašci, proč opravujete to pitomé kolo?“ vykřikl směrem k nim. „Dobrý bože, copak nevidíte, že se chováte jako tup… Copak nemáte trochu zdravého rozumu?“

Pak vztekle vyrazil z budovy. Seržant Tračník zanechal pokusů oškrabat se dočista a rozběhl se, aby ho dohonil.

„Slyšel jsem pár lidí, kteří říkali, že zadními dveřmi vyšel golem, červený golem. Z červené hlíny, víte, co myslím. Ale ten, co honil mě, ten byl bílej, pane. Hele, Same, ty si namíchnutej?“

„Co je to za chlapa? Ten majitel továrny?“

„To je Jošt Kočkorád. Ten, co vám pořád píše dopisy o tom, že je v Hlídce příliš mnoho zástupců toho, čemu on říká nižší rasa. Víte, co myslím… trpaslíků a trollů…“

Seržant musel poklusávat, aby mu stačil.

„Přiberte nějaké zombie,“ zasyčel Elánius.

„Vždycky jste se velmi živě vyjadřoval o tom, jak smrtelně vážně jste proti mrtvým v hlídce, promiňte, že žertuju,“ řekl Tračník.

„Ale víš o některých, kteří by chtěli vstoupit do Hlídky, ne?“

„Jistě, sire. Pár dobrých mládenců, a nebýt toho, že z nich ta jejich šedá kůže tu a tam visí v proužkách, přísahal byste, pane, že je museli pohřbít před pěti minutama.“

„Tak hned zítra je vezměte do přísahy.“

„Rozumím, pane. Skvělý nápad. A nezapomeňte, že na tom hodně ušetříme, protože je nemusíme zahrnout do penzijního fondu.“

„Mohou patrolovat na Královském návrší. Vždyť jsou to nakonec taky jenom lidé.“

„Dobrá, pane.“ Když je Sam v takovéhle náladě, pomyslel si Tračník, bude souhlasit s čímkoliv. „Konečně jste přišel na chuť těmhle všeobecně společenským akcím, pane?“

„V téhle chvíli bych vzal do sboru klidně i Gorgonu!“

„No, pořád ještě je tady pan Pustochmůr, pane, už má plné zuby své práce u košér řezníka a -“

„Ne upíry. Nikdy žádného upíra. Tak a teď jdeme dál, Frede.“

Noby Nóblhóch to měl vědět. Přesně to si říkal, když rychlými kroky procházel ulicemi. Všechny ty řeči o králích a další věci - oni po něm chtěli…

To byla příšerná myšlenka…

Dobrovolníka.

Noby strávil prakticky celý život v nějaké uniformě. A jedna z prvních a nejdůležitějších věcí, které se naučil, byla, že lidé s rudými tvářemi a mazlavým hlasem nikdy nenabízejí lidem, jako je Noby, výhodná zaměstnání, kde by se bral vysoký plat za minimum pohodlné práce. Oni požádají o dobrovolníka, který by vykonal něco jako „velkou a očistnou práci“, a vy skončíte tím, že budete čistit největší padací most v celém městě; zeptají se: „Kdo z vás máte rád dobré jídlo?“ a zjistíte, že škrabete brambory, kterých musí být dost na celý týden pro všechny. Nikdy se k ničemu nehlaste dobrovolně. Ani v případě, že by před vámi stál seržant a tvrdil vám do očí: „Potřebujeme někoho, kdo by pil alkohol, celé láhve, a vášnivě se pomiloval s několika ženami, a to vše jen pro čiročirou radost.“ Vždycky je v tom nějaký háček. Kdyby se objevil sbor andělský a požádal, aby kupředu postoupili dobrovolníci, kteří chtějí do ráje, udělal by Noby jeden mazaný krok vzad.

Až by došlo k tomu, že by se něco podobného mělo přihodit desátníku Nóblhóchovi, nezastihne ho takové volání do zbraně nepřipraveného. Ono ho nezastihne vůbec.

Noby se vyhnul stádu prasat kvičících na ulici.

Dokonce ani pan Elánius od něj nečekal, že se bude hlásit na některé úkoly dobrovolně. Respektoval totiž Nobyho pýchu.

Desátníka Nóblhócha pekelně bolela hlava.

Musela to být ta křepelčí vajíčka, to si teď už byl jistý. Nemohli to být zdraví ptáci, když kladli takové vaječné miniatury.

Protáhl se kolem krávy, která se hlavou zachytila v něčím okně a nemohla ven.

Noby jako král? Oh, ano. Noby nikdy od nikoho nic nedostal zadarmo, snad jen nějakou tu kožní chorobu nebo pětadvacet ran. Byl to krutý svět, v němž byl vlk Nobymu vlkem. Kdyby se na světě pořádal závod pro outsidery, byl by se stal Noby jistě vítězem, byl by poslední.

Najednou přestal utíkat a vrhl se k zemi u jednoho z domovních vchodů. V jeho velmi vítaném stínu si zpoza ucha vytáhl dost krátký cigaretový nedopalek a zapálil si.

Teď se cítil natolik v bezpečí, že dokázal myslet víc na ta zvířata, kterými se hemžily ulice, než na svůj útěk. Oproti rodinnému stromu, který na svých posledních výhonech přinesl ovoce v podobě Freda Tračníka, liány Nóblhóchů od svého prvopočátku rostly jen uvnitř městských hradeb. Noby si jakýmsi vzdáleným způsobem uvědomoval, že různá zvířata jsou ve svém přírodním stavu výchozím produktem k výrobě jedné ze základních potravin, a to mu jako informace stačilo. Byl si ale téměř jistý, že není obvyklé, aby takhle bez ladu a skladu pobíhala po ulicích.

Skupiny mužů se pokoušely zavřít zvířata zpět do ohrad. Protože byli unavení a navzájem si spíše překáželi než pomáhali a zvířata byla hladová a poplašená, jediným výsledkem veškerého lidského snažení bylo, že ulice byly čím dál tím špinavější.

Noby si najednou uvědomil, že se v domovním vchodu neskrývá sám.

Podíval se dolů. Kromě něj se ve stínech schovával kozel. Byl rozčepýřený a páchl, ale pootočil hlavu a vrhl na Nobyho nejvědoucnější pohled, jaký kdy malý policista viděl na tváři zvířete. Zcela neočekávaně a naprosto necharakteristicky byl zaplaven pocitem neodbytného soudružství.

Udusil zbyteček cigarety a podal ho kozlovi, který ho spokojeně zhltnul.

„Ty a já, my sme ale dvojka!“

Poplašený dobytek se vyděšeně rozebíhal na všechny strany, když se Karotka s Anguou a Řiťkou pustili napříč jatkami. Řiťka měla podivný dojem, že se před nimi posouvá jakási neviditelná bariéra. Některá zvířata se pokoušela vylézt na zdi a většina ostatních se s vyděšenými výrazy mačkala do postranních uliček.

„Proč jsou tak vyplašená?“ nechápala Řiťka.

„Nemám nejmenší představu,“ odpověděla jí Angua.

Když procházeli kolem továrny na svíčky, prchalo před nimi několik pološílených ovcí. Světla z vysoko položených továrních oken dávala tušit, že výroba svíček pokračuje i celou noc.

„Prý vyrábějí půl milionu svíček každých čtyřiadvacet hodin,“ řekl Karotka. „Slyšel jsem, že tam mají nějaké velmi moderní strojové vybavení. Zní to moc zajímavě, rád se na to podívám.“

Vzadu za budovami zářila do mlhy světla. Dělníci tam nakládali bedny svíček na čekající řadu vozíků.

„Vypadá to tady docela normálně,“ uvažoval nahlas Karotka, když se ocitli v zastíněném vchodu. „Zdá se, že mají napilno.“

„Nevím, k čemu bude naše návštěva tady dobrá,“ zavrtěla hlavou Angua. „Ve chvíli, kdy nás uvidí, zničí všechny stopy a důkazy. A i kdybychom našli arzenik, tak co? Vlastnit arzen přece ještě není zločin, že?“

„Ehm… a není zločin vlastnit támhleto?“ zašeptala Pleskot.

Uličkou pomalu procházel golem. Vypadal úplně jinak než ostatní golemové. Ti všichni byli prastaří a opravovali sami sebe tolikrát, že se podobali spíše beztvarým chlebovým mužíčkům, ale tenhle vypadal jako člověk nebo jako něco, jako co by si člověk přál, aby mohl vypadat. Připomínal sochu vyrobenou z bílého jílu. A součástí jeho hlavy byla koruna.

„Takže jsem měl pravdu,“ zašeptal Karotka. „Udělali si golema. Chudáci! Mysleli, že když budou mít krále, ten je osvobodí.“

„Podívejte se mu na nohy,“ ozvala se Angua.

Jak golem šel, po celých nohou, na trupu i na pažích se mu objevovaly a zase mizely tenké rudé linky.

„Praská,“ řekla.

„Já věděla, že nikdo nedokáže vypálit keramiku ve staré peci na chleba!“ poznamenala Řiťka. „A taky nemá ten správný tvar.“

Golem strčil do dveří a zmizel v továrně.

„Pojďme,“ sykl Karotka.

„Velitel Elánius říkal, abychom na něj počkali,“ upozorňovala ho Angua.

„To je pravda, ale nevíme, co všechno tam vevnitř může dělat,“ odpověděl Karotka. „A víte, že velitel je rád, když jsme iniciativní. Nemůžem tady teď jen stát a čekat.“

Přeběhl uličku a opatrně otevřel dveře.

Vevnitř stály vysoko naskládané bedny a mezi nimi byla úzká ulička. Ze všech stran, i když mírně tlumen stěnami beden, přicházel hukot, chřestění a šum pracující továrny. Vzduch byl cítit horkým voskem.

Řiťka naslouchala hovoru vedenému šeptem několik desítek centimetrů nad vrcholkem její helmy.

„Byla bych raději, kdyby velitel netrval na tom, abychom ji brali s sebou. Co kdyby se jí něco stalo?“

„O čem to mluvíš?“

„No… víš… Je to děvče.“

„No a co? V Hlídce už jsou přinejmenším tři trpaslice a o ty sis nikdy žádné starosti nedělala!“

„Ale jdi… Tak mi jmenuj alespoň jednu.“

„Tak třeba Lars Zlebkopij.“

„Ne! Vážně?“

„Chceš mi snad říct, že lžu?“

„Ale ten přece minulý týden sám a holýma rukama rozehnal tu rvačku u Kovkopa!“

„No a? To si snad myslíš, že ženské jsou slabší? Určitě by sis nedělala takové starosti, kdybych stál proti zdivočelému davu v hospodě já.“

„Pomohla bych, kdyby to bylo potřeba.“

„Mně, nebo jim?“

„No tak, to nebylo fér!“

„Ne?“

„Víš dobře, že jim bych nepomohla, dokud bys na ně nezačal být opravdu příliš tvrdý!“

„Aha? A to se říká, že rytířství už dávno vymizelo…“

„No, ale počkej. Pleskot je trochu… jiná. Jsem si jistá, že je skvělá alchymistka, ale v boji bychom jí měli pro jistotu pohlídat záda. Počkej…“

Vstoupili do továrny.

Nad hlavou se jim posouvaly svíčky, celé tisíce svíček, které visely za knoty z nekonečného pásu tvořeného složitými dřevěnými články. Pás se klikatil několikrát sem a tam pod stropem dlouhé haly.

„Tak o tom jsem slyšel,“ liboval si Karotka. „Říkají tomu výrobní linka. Je to způsob, jak rychle vyrobit tisíce úplně stejných věcí. Ale podívejte se na tu rychlost! To tedy žasnu, jak může otáčivý buben vyvinout takovou -“

Angua ukázala bradou. Kousek vedle ní se se skřípěním a praskáním otáčelo obrovské šlapací kolo, ale uvnitř nikdo nebyl.

„Něco to všechno musí pohánět,“ řekla Angua.

Karotka zvedl ruku. O kus dál v hale se všechny kličky a záhyby dřevěného pásu sbíhaly v jakémsi velmi komplikovaném uzlu. V jeho středu stála postava a pohybovala tak rychle pažemi, že se při prvním pohledu rozmazávaly před očima.

Hned vedle Karotky končil pás nad velkým dřevěným korytem, do kterého se neustále řinuly svíčky. Zdálo se, že koryto už nějakou dobu nikdo nevyprázdnil, protože bylo přeplněno a svíčky přepadávaly přes okraj na zem.

„Pleskot,“ obrátil se Karotka k trpaslici, „umíte zacházet s nějakou zbraní?“

„Ehm… ne, kapitáne.“

„Dobrá. Takže počkejte venku v uličce, ano? Nechci, aby se vám něco stalo.“

Pomalu a s viditelnou úlevou odcupala ven.

Angua zavětřila. „Byl tady upír,“ řekla.

„Myslím, že bychom měli -“ začal Karotka.

„Věděl jsem, že na to nakonec přijdete! Přál bych si, abych tu zatracenou věc nikdy nekoupil! A teď mám luk! Varuju vás! Mám nabitý samostříl!“

Obrátili se. „Ale to je pan Doručil,“ prohlásil Karotka s přátelským úsměvem. Vytáhl svůj odznak. „Kapitán Karotka, ankh-morporská Městská hlídka -“

„Já vím, co jste zač! Já vás znám! Vím taky, co jste zač. Věděl jsem, že přijdete! Mám samostříl a nemám strach ho použít!“ Hrot střely se nejistě pohyboval sem a tam a dokazoval, že pak Doručil zdaleka není tak klidný, jak inzeruje.

„Vážně?“ usmála se na něj i Angua. „A co tedy jsme?“

„Já s tím nechtěl mít nic společného!“ křičel dál Doručil. „Ta věc zabila ty dva starce, že ano?“

„Ano,“ přikývl Karotka.

„Ale proč? Já mu nic takového neporučil!“

„Protože oni ho pomáhali vyrobit, řekl bych,“ odpověděl Karotka. „Vím, kdo za to nese vinu.“

„Prodali mi ho golemové!“ pokračoval pan Doručil. „Já si myslel, že to pozvedne obchod, ale ta zatracená věc se nezastaví a nezastaví -“

Podíval se na nekonečnou řadu svíček, které se jim posouvaly nad hlavou, ale znovu ji sklonil dřív, než se Angua stačila pohnout.

„Pracuje těžce, co?“ řekla.

„Pch!“ Doručil nevypadal jako někdo, koho takový žertík pobaví. Připomínal člověka, který podstupuje jakási soukromá muka. „Musel jsem propustit všechny s výjimkou děvčat v balírně, a ta musí pracovat na tři směny a ještě k tomu přes čas! Mám čtyři chlapy, kteří se starají o vosk, dva o knoty a tři, kteří se snaží někde koupit další skladové prostory!“

„Tak tomu řekněte, aby to přestalo vyrábět svíčky,“ radil Karotka.

„Vždycky, když nám dojde vosk, vyrazí to do ulic. Chcete snad, aby se potuloval po ulicích a hledal si nějakou práci? Hej, hej, vy dva! Držte se pohromadě,“ vykřikl Doručil a zamával samostřílem.

„Poslyšte, vždyť vám stačí změnit mu slova, která nosí v hlavě,“ řekl Karotka.

„To mi nedovolí! Myslíte, že jsem to nezkoušel?“

„Nemůže vám to nedovolit,“ zavrtěl hlavou Karotka. „Golemové vás musí -“

„Povídám, že mi to nedovolí!“

„A jak je to s těmi otrávenými svícemi?“ řekl Karotka.

„To nebyl můj nápad!“

„A čí to byl nápad?“

Doručilův samostříl se zakýval sem a tam. Svíčkař si olízl rty. „Už to všechno zašlo příliš daleko,“ řekl. „Já už prostě končím.“

„Čí to byl nápad?“

„Já nestojím o to skončit v nějaké temné uličce a mít v žilách stejně krve jako banán!“

„Ale no tak, pane Doručile, my přece nic takového neděláme,“ řekl Karotka.

Z Doručila vyzařovala hrůza. Angua cítila, jak z něj proudí všemi póry. Mohl by zmáčknout spoušť z čiré hrůzy.

Pak cítila ještě něco jiného. „Jak se jmenuje ten upír?“ řekla.

Na okamžik to vypadalo, že Doručil skutečně vystřelí. „Neřekl jsem o něm ani slovo!“

„Máte v kapse česnek,“ řekla Angua. „A celé to místo páchne upírem.“

„Tvrdil, že můžeme golemovi přikázat, aby udělal cokoliv,“ zamumlal Doručil.

„Jako třeba aby vyráběl otrávené svíčky?“

„Ano, ale on říkal, že chce jen udržet Vetinariho z cesty,“ přikývl Doručil. Zdálo se, že se začíná pomaličku sbírat. „A Vetinari není mrtev, jinak bych se o tom musel doslechnout,“ pokračoval. „Myslím, že to, že je nemocný, nám nikdo nemůže připsat jako zločin, takže vlastně ani nemůžete -“

„Ty svíčky zabily další dva lidi,“ řekl Karotka.

Bylo vidět, že Doručil znovu začíná propadat panice. „Koho?“

„Jednu starou paní a dítě v ulici U kotvy a ráhna.“

„Byli nějak důležití?“ zeptal se Doručil.

Karotka spíš sám pro sebe přikývl. „Víte, skoro mi vás bylo líto,“ řekl. „Až do tohoto okamžiku. Jste šťastný člověk, pane Doručile.“

„Myslíte?“

„Ale jistě. Dostali jsme se k vám dřív než velitel Elánius. Takže teď pomalu odložte ten samostříl a můžeme si promluvit o tom -“

Něco se ozvalo. Nebo to spíš utichl jakýsi zvuk, který zněl až dosud s takovou pravidelností a intenzitou, že ho už člověk podvědomě nevnímal.

Klepající výrobní pás se zastavil. Ozvala se dlouhá řada tichých voskových klepnutí, když zavěšené svíce narazily jedna na druhou, a pak nastalo podivné ticho. Poslední svíčka spadla z linky, skutálela se po hromadě v korytě a padla na zem.

V nastalém tichu se ozvaly kroky.

Doručil začal pomalu couvat. „Už je pozdě!“ zasténal.

Karotka i Angua viděli, jak sebou jeho prst na spoušti trhl.

Angua odstrčila Karotku z cesty, když pojistka uvolnila tětivu, ale on něco takového čekal, takže jeho ruka vyletěla vzhůru a před Anguin obličej. Zaslechla odporný, tupě trhavý náraz, při němž se jí zvedl žaludek. Jeho dlaň jí náhle zmizela z očí a ozvalo se Karotkovo tiché zasténání, když ho síla střely otočila stranou.

Dopadl těžce na zem a svíral si levou ruku. Z dlaně mu trčela zadní polovina střely, ze hřbetu hrot.

Angua k němu bleskově přidřepla. „Nezdá se, že by měla zpětné háčky, počkej, já ti ji -“

Karotka ji rychle uchopil za zápěstí. „Hrot je ze stříbra! Nedotýkej se toho!“

Oba zvedli hlavy, když na ně dopadl stín.

Ze své výše na ně shlížel golem-král.

Angua cítila, jak se jí začínají prodlužovat zuby a nehty.

Pak zahlédla, jak za velkou hromadou beden zvědavě vyhlíží malá kulatá tvář Pleskot Řiťky. Angua s vypětím sil potlačila své vlkodlačí instinkty a vykřikla na trpaslici a současně na každý ze sílících vlasů na svém zátylku: „Zůstaň, kde jsi!“ Pak bleskově řešila situaci, zda běžet za prchajícím Doručilem, nebo se pokusit odtáhnout Karotku do bezpečí.

Musela přesvědčit své tělo, že vlčí podoba tentokrát není řešení. Bylo tady příliš mnoho podivných pachů a příliš mnoho ohně…

Golem se leskl tukem a voskem.

Pomalu ustupovala.

Viděla, jak se Řiťka sklání nad sténajícím Karotkou a pak zvedá pohled k požárnické sekeře visící na stěně. Trpaslice ji sundala a nepřítomně ji potěžkala v rukou.

„Nezkoušej žádnou pi-“ začala Angua.

„T’dr’duzk b’hazg t’t!“

„Oh, ne!“ zasténal Karotka. „Ne tohohle!“

Pleskot doběhla ke golemovi a přímo v běhu se mu pokusila zatnout sekeru někam do výše pasu. Sekera se odrazila, ale Pleskot se otočila i s ní jakoby v piruetě a po dokončení kruhu udeřila bílou postavu do stehna a urazila kus keramické hmoty.

Angua zaváhala. Řiťčina sekera poletovala v lesklých kruzích kolem golema, zatímco trpaslice pokřikovala stále odvážnější bojová hesla. Angua sice nerozuměla slovům, ale mnoho trpasličích pokřiků se slovy vůbec neunavuje. Vrhají na nepřítele sonickou formou přímo emoce. Jak údery dopadaly, odráželo se od dřevěných beden stále víc keramických úlomků.

„Co to křičela?“ zeptala se Angua, když odtáhla Karotku z cesty.

„To je nejstrašnější a nejvýhrůžnější trpasličí válečný pokřik! Jakmile byl jednou vysloven, někdo musí být zabit.“

„A co přesně znamená?“

„Dnes je dobrý den na to, aby zemřel někdo jiný!“

Golem bez jediného náznaku zvědavosti pozoroval trpaslici. Podobal se slonu, který se dívá, jak na něj zaútočilo potulné kuře.

Pak zachytil sekeru ve vzduchu, a zatímco za ní jako kometu táhl Pleskot, která zbraň samozřejmě nepustila, odhodil sekeru i s její majitelkou stranou.

Angua zvedla Karotku na nohy. Z ruky mu tekla krev. Pokusila se uzavřít si nozdry. Zítra je úplněk. Nemám moc na vybranou.

„Možná bychom se s ním mohli pokusit dohodnout -“ začal Karotka.

„Pozor! Teď zas kousek reálného světa!“ vykřikla Angua.

Karotka vytáhl meč. „Zatýkám tě pro -“ začal.

Golem mávl rukou. Meč vyletěl Karotkovi z pěsti a zarazil se až po rukojeť do bedny se svíčkami.

„Máš ještě nějaký podobný chytrý nápad?“ zeptala se Angua, když začali ustupovat. „Nebo už můžeme zmizet?“

„Nemůžeme. Musíme ho někde zastavit.“

Zády narazili na bedny se svíčkami.

„Myslím, že jsme takové místo našli,“ řekla Angua, když golem znovu pozvedl pěsti.

„Ty uhneš vpravo, já vlevo. Možná, že -“

Strašlivá rána otřásla dveřmi na vzdálenější straně haly.

Hlava golema-krále se natočila tím směrem.

Dveře se znovu otřásly a prolomily se dovnitř. Na okamžik se v nich jako v rámu obrazu zastavil Dorfl. Pak rudý golem sklonil hlavu, rozpřáhl ruce a zaútočil.

Nebyl to příliš rychlý běh, ale měl strašlivou setrvačnost, sílu posunujícího se ledovce. Dřevěná podlaha pod ním skřípěla a praskala.

Oba golemové se s hlasitým klanng srazili uprostřed sálu. Na králově těle se zaklikatily ohnivé linie a tam, kde se praskliny pod nárazem otevřely, vyskočily plamínky. Pak bílý golem zuřivě zařval, uchopil Dorfla kolem pasu a udeřil s ním o stěnu.

„Tak pojď,“ obrátila se Angua ke Karotkovi. „Teď můžeme najít Pleskot a vypadnout odsud, ne?“

„Měli bychom mu pomoci,“ řekl Karotka, když se golemové znovu srazili.

„Jak? Jestli toho bílého nedokáže zastavit on, jak si představuješ, že bychom to dokázali my? Tak pojď!“

Karotka její ruku setřásl.

Dorfl se sebral z hromady cihel a znovu zaútočil. Golemové se setkali a pokoušeli se jeden druhého nějak vhodně uchopit. Chvilku zůstali stát v nehybném sevření a tiše skřípěli. Pak se zvedla Dorflova ruka a svírala podivný předmět. Dorfl se vytrhl ze soupeřova sevření a udeřil bílého golema do hlavy jeho vlastní nohou. Král se otočil a Dorfl se mu pokusil zasadit další úder rukou. Bílý golem se s podivnou elegancí zapotácel, sevřel Dorfla a padl s ním na zem. Převalil se přes něj a kopal zbývající nohou. Dorfl mu kopance oplácel. Rozhodil ruce, aby se zastavil, a s úžasem viděl, jak mu po děsivém úderu královského golema odlétají obě nohy ke stěně.

Král pak zvedl svou vlastní nohu, chvilku balancoval na jedné a opravil se.

Pak přejel rudým pohledem vnitřek haly, a když spatřil Karotku, vyrazil mu z očí blesk.

„Musí tady být nějaký zadní východ,“ mumlala horečně Angua. „Kary, vypadni!“

Král se rozeběhl k nim, ale musel se vyrovnat s okamžitým problémem. Nasadil si nohu špičkou dozadu. Teď kulhal v kruhu, ale i tak se k nim neustále přibližoval.

„Nemůžeme tam nechat Dorfla jen tak ležet,“ řekl Karotka.

Vytáhl z jedné nádrže na rozpouštění vosku dlouhou kovovou tyč a pomalu se spustil na tukem pokrytou podlahu.

Král se kýval směrem k nim. Karotka poodstoupil, rozkročil se a máchl tyčí.

Golem zvedl ruku, zachytil tyč v letu a odhodil ji stranou. Pak pozvedl obě pěsti a pokusil se postoupit kupředu.

Zjistil, že se nedokáže pohnout. Podíval se dolů.

„Ssss!“ řeklo to, co zbývalo z Dorfla a co teď svíralo golemu-králi nohy v kolenou.

Král se sehnul, máchl jednou rukou s dlaní napjatou jako prkno a zcela chladnokrevně oddělil Dorflovi temeno hlavy. Pak mu z ní vytáhl šém, zmačkal ho a odhodil.

Zář v Dorflových očích pohasla.

Angua vrazila do Karotky tak prudce, že málem upadl. Objala ho oběma rukama a táhla ho za sebou.

„Vždyť on právě zabil Dorfla!“ bránil se Karotka.

„Je to ostuda, to ano,“ přisvědčila Ángua. „Nebo by spíš byla, kdyby byl Dorfl živý. Karotko, vždyť oni jsou jako… stroje! Podívej, musíme se dostat ke dveřím -“

Karotka její ruce setřásl. „Je to vražda,“ řekl. „My jsme Hlídka. Nemůžeme jen… přihlížet. Zabil ho.“

„Je to trochu jinak, takže -“

„Velitel Elánius řekl, že někdo musí mluvit i za ty občany, kteří nedokážou mluvit sami za sebe!“

On tomu skutečně věří, pomyslela si Angua. Elánius mu vložil do hlavy slova.

„Pokus se ho nějak zaměstnat!“ vykřikl a vrhl se stranou.

„Jak, to si s ním mám zazpívat?“

„Mám plán!“

„Oh, bohové!“

Elánius se podíval na vchod továrny na svíčky. Matně viděl štít, jejž z obou stran osvětlovaly koše s hořícím dřevěným uhlím. „Tak se na to podívejte. Barva na tom ještě není suchá, a on už si tu věc vyvěsí na odiv celému světu!“

„Co je to, pane?“

„Ten jeho zatracený erb!“

Navážka si obrázek pozorně prohlédl. „Proč tam má rybu s vohněm v hubě?“ zeptal se.

„V heraldice se říká rybě cizozemským jazykem poisson,“ prohlásil Elánius trpce, „ono záleží na tom, jak se to napíše,

může to znamenat i jed, ale v tomhle případě to má představovat něco jako lampu. Lampa ve tvaru ryby.“

„Takže jedovatý světlo,“ zabručel Navážka. „To je ale věc.“

„Alespoň nápis že to má v obyčejným jazyce,“ doplňoval seržant Tračník. „Ne jako u těch starejch erbů, kde tomu nikdo nerozuměl. ‚O umění pozvednouti svíci.‘“

Elánius stál mezi oběma seržanty a cítil, jak se mu v hlavě otevírá černá díra.

„Proklatě!“ řekl. „Proklatě, proklatě, proklatě! Všechno mi to pověsil přímo na nos! ‚Chudák blbeček Elánius. Ten si určitě nevšimne!‘ Přesně to je ono! A měl pravdu!“

„No, tak zlý to zase nebylo, pane,“ odporoval mu Tračník. „To jste ještě prakticky nic nevěděl, takže -“

„Víš co, Frede? Zavři hubu!“ vyštěkl Elánius.

„Už ji zavírám, sire.“

„Ta drzost a nadutost toho… Kdo je to?“

Z budovy vyrazila postava, spěšně se rozhlédla sem a tam a dala se na útěk dlouhou ulicí.

„To je on!“ řekl Elánius. Nevykřikl dokonce ani tradiční „Za ním!“, ale než stačil doříci svou větu, už se hnal za uprchlíkem. Pádící postava občas zakličkovala mezi skupinkami ovcí, krav a prasat a neměla ani v nejmenším špatnou rychlost. Elánia však hnal nezkrotný vztek a měl k pronásledovanému pouhých několik metrů, když ten zahnul do úzké uličky.

Elánius se u jejího ústí zastavil smykem a zachytil se zdi. Zahlédl stín samostřílu. Jedna z věcí, které se v Hlídce naučíte - nebo přesněji jedna z těch věcí, které se budete moci při jisté dávce štěstí naučit -, je, že je pěkně hloupé sledovat někoho se samostřílem do temné uličky, v jejímž ústí budete stát proti světlu, děj se co děj.

„Vím, že jste to vy, Doručile,“ zvolal.

„Mám samostříl!“

„Můžete vystřelit jen jednou.“

„Chtěl bych vydat svědectví proti viníkům!“

„Vy snad nejste viník? Ouha!“

Doručil poněkud snížil hlas. „Oni mi jen tvrdili, že stačí, když to přikážu tomu pitomému golemovi. Předpokládal jsem, že se nikomu nic nestane!“

„Samozřejmě, to je jasné!“ pokyvoval hlavou Elánius. „Vyráběl jste otrávené svíčky, protože jasněji svítí, že?“

„Víte dobře, co tím myslím! Řekli mi, že to všechno bude v pořádku, že jen potřebují na nějakou chvíli -“

„A kdopak by to tak mohl být ti ‚oni‘?“

„Říkali, že na to nikdy nikdo nepřijde!“

„Skutečně?“

„Heleďte, oni tvrdili, že mohou…“ Hlas se odmlčel a pak v něm zazněl onen zvláštní tón, jaký používají tupí suchaři, když chtějí znít jako ostře mazaní.

„Když vám všechno řeknu, necháte mě jít, ano?“

To už dorazili na místo i oba seržanti. Elánius k sobě přitáhl Navážku, i když to nakonec vyšlo tak, že se vlastně přitahoval on, Elánius, k Navážkovi.

„Doběhni k tomu domu z druhé strany a dohlídni, aby se nám nezratil zadem,“ zašeptal. Troll přikývl.

„Copak jste mi to chtěl říci, pane Doručile?“ zvolal Elánius do temnoty uličky.

„Tak co, dohodneme se?“

„Cože?“

„Jestli se nějak dohodneme?“

„Nechápu?“

„Dohoda.“

„Ne, k sakru! Žádná dohoda, pane Doručile! Já nejsem obchodník! Ale něco vám řeknu, pane Doručile. Zradili vás!“

Tma na chvíli oněměla a pak se z ní ozvalo něco jako povzdech.

Za Elániem podupával na dlažbě seržant Tračník, aby se zahřál.

„Nemůžete tam zůstat celou noc, pane Doručile,“ řekl Elánius.

Pak se ozval jiný zvuk, podivný, kožnatý. Elánius zvedl hlavu a upřel oči do kotoučů mlhy. „Něco není v pořádku. Pojďte!“

Rozběhl se do uličky. Tračník ho následoval, veden myšlenkou, že vběhnout do úzké uličky, kde se ukrývá zločinec se zbraní, je dosti bezpečné za předpokladu, že jste ukryt za něčími zády.

„Navážko?“

„Pane?“

„Kam utekl? V celé té uličce nejsou dveře?“

Pak si jeho oči začaly zvykat na temnotu. Viděl schoulený obrys u úpatí stěny a nohou zavadil o kuši. „Pane Doručile?“

Klekl si a zapálil sirku.

„Ale ne, to je ošklivé,“ vypravil ze sebe seržant Tračník. „Někdo mu zlomil vaz…“

„Je mrtvý?“ zajímal se Navážka. „Chcete, abych kolem něj namaloval obrys křídou?“

„Myslím, že se tím nemusíme unavovat, seržante.“

„Mě to neunavuje. Mám křídu s sebou.“

Elánius zvedl hlavu. Uličku plnila mlha, ale i tak bylo vidět, že nikde nejsou žádné žebříky ani příhodné nízké střechy.

„Pojďme odsud,“ řekl.

Angua stála tváří v tvář králi golemů.

Stěží vzdorovala neodbytnému nutkání Přeměnit se. Ani vlkodlačí čelisti by patrně neměly na tohle stvoření žádný účinek. Golemové krční tepnu nemají.

Neodvážila se odtrhnout od něj oči. Král se pohyboval nejistě, krátkými trhavými pohyby, které by u člověka signalizovaly přinejmenším nervovou vadu. Ruce se mu sice pohybovaly rychle, ale zmateně, jako kdyby signály, které jsou jim zasílány, nedocházely celé. Dorflův útok ho zřejmě poškodil. Pokaždé když se pohnul, zazářilo rudé světlo z dalších prasklin.

„Praskáš!“ vykřikla. „Ta pec se nehodila na vypálení keramiky!“

Král se po ní natáhl. Rychle se skrčila a slyšela, jak jeho ruka proletěla policí plnou svíček. „Jsi vadný! Upečený sotva jako chleba! Jsi nedopečený!“

Vytáhla meč. Obvykle jí připadal zbytečný. Zjistila, že jí většinou stačí vhodný úsměv.

Bílá ruka urazila horní třetinu čepele.

Chvilku se s hrůzou dívala na zmrzačenou zbraň a pak se vrhla dokonalým saltem dozadu. Se slyšitelným zahučením jí obrovská bílá ruka proletěla těsně kolem obličeje.

Noha jí uklouzla po svíčce a Angua se těžce zřítila k zemi. Naštěstí stačila včas nohu povolit a překulit se, takže se jí celkem nic nestalo.

„Kam jsi zmizel?“ zaječela.

„Nemohla bys ho nějak přivést blíž ke dveřím?“ ozval se hlas z temnoty nad její hlavou.

Karotka, jak se zdálo, vylezl nahoru a ukrýval se někde ve směsi trámoví, které podpíralo střechu výrobní haly.

„Karotko!“

„Už jsem skoro na místě…“

Král ji chytil za nohu. Vykopla druhou nohou a ze všech sil zasáhla golema do kolena. To kupodivu popraskalo. Ale uvnitř neustále plál strašlivý žár. Kousky kameniny na něm plavaly jako malé pevné ostrůvky. Bez ohledu na to, kdo golema vyrobil, udělal to tak, že tvor mohl existovat prakticky kdykoliv a pokračovat v práci, i kdyby byl vlastně jen prachovou slupkou na žhavém podkladě.

„Ano, to je ono,“ zvolal Karotka a seskočil z trámů pod střechou.

Přistál králi na zádech, jednou rukou se ho zachytil kolem krku a začal ho bušit do hlavy jílcem meče. Golem se zapotácel a snažil se ho setřást.

„Musím mu z hlavy dostat ta slova!“ křičel Karotka, když se k němu zvedly golemovy ruce. „To je jediná možnost!“

Král se zapotácel kupředu, narazil na hromadu beden, které se rozpadly a vychrlily na podlahu vodopád svíček. Karotka chytil golema za uši a pokoušel se jimi kroutit.

Angua slyšela, že přerývaně odříkává: „Máte… právo… nevypovídat…“

„Karotko! Neunavuj se těma zatracenejma právama!“

„Máte… právo…-“

„Řekni mu jen to poslední!“

V otevřených dveřích se něco pohnulo a dovnitř vběhl Elánius s taseným mečem. „Oh, bohové… seržante Navážko!“

Hned za ním se objevil Navážka. „Pane?“

„Střelu ze samostřílu. Chci, abyste mi prohnal tu hlavu železem!“

„Když to říkáte, pane…“

„Hlavu toho golema, ne moji, ta je v pořádku! Karotko, slezte z té věci!“

„Když já nemůžu otevřít tu jeho zatracenou hlavu, pane!“

„Teď to zkusíme dvěma metry chladné oceli, jen co mu seskočíš z ramen!“

Karotka se pevněji zachytil královych ramen, počkal, až se golem zapotácel kupředu, a skočil.

Dost nešťastně skončil na kluzké hromadě svíček. Zvrtla se mu noha, povolila a on se kutálel dolů, až se s nárazem zastavil o nehybnou skořápku toho, co bývalo Dorflem.

„Hej, koukněte tímhle směrem, panáčku!“ zaduněl Navážkův hlas.

Král se obrátil.

Elánius nestačil sledovat, co všechno se pak najednou odehrálo, protože se to odehrálo strašlivě rychle. Uvědomil si jen náhlé proudění vzduchu, pak zaslechl kovové gloinng odražené střely, za nímž vzápětí následovalo dřevěné zadunění, to když se střela zarazila vedle něj do dveřního rámu.

A golem se znovu začal shýbat ke Karotkovi, který se pokoušel odplazit se mu z cesty.

Král pozvedl pěst a švihl s ní dolů…

Elánius neviděl, že by se Dorflova paže pohnula, ale najednou tam prostě byla a svírala královo zápěstí.

V Dorflových očích se rozhořela droboučká světélka, jako novy ve vzdálené galaxii.

„Ssss!“

Král sebou překvapeně trhl. Dorfl se zvedl na to, co mu zbývalo z nohou. A spolu s tím, jak se zvedl, zvedla se i jeho pěst.

Čas se zpomalil. V celém vesmíru se nehýbalo nic, pouze Dorflova pěst.

Pohybovala se jako planeta - bez nějaké zvláštní rychlosti, ale s majestátností, která říkala: Nepokoušej se mě zastavit.

Pak se králův výraz změnil. Těsně předtím, než Dorflova pěst dopadla, se král usmál.

Pak jeho hlava explodovala. Elánius všechno vnímal jakoby ve zpomalených záběrech - jedna nekonečná vteřina letících kameninových střepů. A slov. Vyletěly útržky papíru, tucty, přehršle, a pomalu se snášely na zem.

Pomalu, mírumilovně se golem-král zřítil k zemi. Rudé světlo v něm vyhaslo, praskliny se rozestoupily a pak zbyly jen… kousky.

Dorfl padl na ně.

Angua a Elánius doběhli ke Karotkovi současně.

„On obživl!“ řekl Karotka a zvedl se na nohy. „Ta věc se mě chystala zabít a Dorfl ožil! A přitom mu ta věc předtím vyrazila slova z hlavy! Golem přece musí mít slova!“

„Oni tomu svému dali slov příliš mnoho, to vidím i já,“ řekl Elánius.

Zvedl některé z útržků.

…STVOŘ MÍR A SPRAVEDLNOST PRO VŠECHNY…

…VLÁDNI NÁM MOUDŘE…

…NAUČ NÁS SVOBODĚ…

…VEĎ NÁS K…

Chudák, pomyslel si.

„Pojď, vezmeme tě domů. Ta ruka potřebuje ošetření -“ řekla Angua.

„Poslouchej, buď tak hodná!“ trval na svém Karotka. „On je živý!“

Elánius si klekl vedle Dorfla. Rozbitá keramická hlava vypadala jako skořápka vejce na tvrdo, které měl někdo včera ke snídani. Ale v každém očním důlku stále ještě doutnalo po jiskřičce rudého světla.

„Hsss,“ zasyčel Dorfl tak slabě, že si Elánius nebyl jistý, zda se mu to nezdálo.

Po zemi zaškrabal prst.

„Nepokouší se něco napsat?“ napadlo Anguu.

Elánius vytáhl blok, vsunul ho pod Dorflovu ruku a jemně vtiskl golemovi do prstů tužku. Pozorovali, jak ruka píše - trošku nejistě, ale s dokonalou precizností golema - slova.

Pak se zastavila. Tužka vypadla z nehybných prstů. Světla v Dorflových očích ztmavla a vyhasla.

„Dobrý bože,“ vydechla Angua. „Takže oni nepotřebují slova v hlavách…“

„Můžeme ho opravit,“ ozval se podivně chraptivým hlasem Karotka.

„Máme všechno, co k tomu potřebujeme.“

Elánius se podíval na slova a pak na to, co zbylo z Dorfla.

„Pane Elánie?“ ozval se Karotka.

„Udělejte to,“ přikývl Elánius.

Karotka zamrkal.

„Okamžitě,“ pokračoval Elánius. Podíval se na kostrbatý nápis ve svém zápisníku.

SLOVA V SRDCI NEMOHOU BÍT VZATA.

„A až ho opravíte,“ pokračoval Elánius, „až ho dáte do pořádku… dejte mu hlas, rozumíte? A vám ať se někdo podívá na tu ruku.“

„Hlas, sire?“

„Udělejte, co říkám!“

„Ano, pane!“

„Dobrá.“ Elánius se sebral. „Policistka Angua a já se tady rozhlédneme. A vy ostatní - do práce.“

Pozoroval, jak Karotka s trollem odnášejí zbytky golema. „Dobrá,“ přikývl. „Hledáme arzen. Možná že tady bude nějaká malá dílna. Nemyslím, že by stáli o to, aby se jim ty otrávené svíce pomíchaly s ostatními. Řiťka už bude vědět, po čem se… Kde je desátník Řiťka?“

„Ehm… myslím, že už se tady neudržím…“

Zvedli hlavy.

Pleskot visela na pásu svíček.

„Jak jste se tam dostal?“ zajímal se Elánius.

„No, tak nějak jsem letěla kolem, sire.“

„A to se nemůžete jen tak pustit? Vždyť nejste tak vysoko - oh…“

„Hned pod Řitkou byla obrovská vana roztopeného stearinu. Občas se na jejím povrchu vzedmula bublina a udělala plop.

„Hm… jak to asi může být horké?“ syknul Elánius koutkem úst k Angui.

„Ukápl jste na sebe někdy horká povidla?“ odpověděla.

Elánius zesílil hlas. „Nemohl byste se trochu rozhoupat, desátníku?“

„Všechno je to tady strašlivě mastné!“

„Desátníku Řiťko, já vám přikazuji, abyste nespadl!“

„Rozkaz, pane.“

Elánius si stáhl kabát. „Podržte mi tohle. Zkusím, jestli by se mi podařilo vylézt nahoru…“ zamumlal.

„To asi nepůjde,“ upozorňovala ho Angua. „Už takhle to tam všechno drží jen na čestné slovo…“

„Cítím, jak mi kloužou ruce, sire.“

„Dobrý bože, proč už jste nevolal dřív?“

„Zdálo se, že jste všichni dost zaměstnaní, sire.“

„Obraťte se, sire,“ řekla Angua a začala si rozepínat přezky hradního plátu. „Hned, prosím. A zavřete oči!“

„Proč… Co se…“

„Prrosím sirre!“

„Aha… ano…“

Elánius slyšel, jak se Angua vrací podél stroje na svíčky a její kroky jsou zdůrazňovány chřestěním odhazované výstroje. Pak se rozeběhla, a jak běžela, její krok se náhle změnil.

Otevřel oči.

Vlk vyletěl velkým obloukem pomalu vzhůru, sevřel trpasličino rameno do zubů, a jak Řiťčino sevření povolilo, škubl s ní tak, že jak vlk, tak nebohá Řiťka dopadli k zemi na druhé straně vany.

Angua se s kňučením překulila.

Řiťka se zvedla na nohy. „To je vlkodlak!“

Angua ve vlčí podobě se válela sem a tam a tlapou si otírala tlamu.

„Co se mu to stalo?“ nechápala Pleskot a její panika poněkud ustoupila. „Vypadá, jako když se mu něco… stalo. A kde je Angua? Oh…“

Elánius se podíval na trpasličínu roztrženou koženou kazajku. „Vy nosíte kroužkovou zbroj pod šaty?“ podivil se.

„No ale… to je moje stříbrná vesta… Zdědila jsem ji po babičce, ale Angua o ní věděla. Řekla jsem jí přece, že…“

Elánius chytil Anguu za obojek. „Proč jste mi to neřekla hned?“ Ohnala se, aby ho kousla, ale pak zachytila jeho pohled a odvrátila hlavu.

„Vždyť do toho stříbra jen kousla,“ uvažovala nepřítomně Pleskot.

Angua se pracně zvedla na nohy, podívala se na ně a odvlekla se za hromadu beden. Slyšeli její kničení, které se rychle měnilo v hlas.

„Zatracení trpaslíci a jejich pitomé vesty…“

„Jste v pořádku, strážnice?“ zavolal Elánius.

„…čert dlužen, stříbrné spodní prádlo… můžete mi sem někdo hodit moje šaty, prosím?“

Elánius posbíral Anguinu uniformu a s očima decentně sklopenýma ji podal za bedny.

„Nikdo mi neřekl, že ona je vlko-“ zasténala Řiťka.

„Podívejte se na to takhle, desátnice,“ obrátil se k ní Elánius tak trpělivě, jak to jen dokázal. „Kdyby nebyla vlkodlakem, byla byste touhle dobou největší modelovou svíčkou na světě, jasné?“

Zpoza beden vyšla Angua a třela si rukou ústa. Pleť kolem měla silně zarudlou…

„Spálilo tě to?“ popošla k ní Pleskot.

„To se zahojí,“ odpověděla Angua.

„Neřekla jsi mi, že jsi vlkodlak!“

„A jak bych ti to asi měla říct, nevíš, při tom, co jsi mi vykládala?“

„No dobrá,“ ozval se Elánius. „Takže jestli jste si to už vyříkaly, dámy, rád bych prohledal tohle místo. Jasné?“

„Mám skvělou mast,“ řekla provinile Pleskot.

„Díky.“

Ve sklepě našli pytel. V něm bylo několik krabic svíček. A spousta mrtvých krys.

Troll Láva otevřel na skulinku vrata svého hrnčířství. Původně měl v úmyslu pootevřít tak na jednu šestnáctinu, ale někdo se do vrat okamžitě opřel a otevřel je více než ze tří čtvrtin.

„Moment, co to má znamenat?“ protestoval, když Navážka s Karotkou a Dorflovými pozůstatky prošli na dvůr. „Nemůžete sem jen tak vpadnout a -“

„My jsme sem jen tak nevpadli,“ opáčil Navážka.

„Tohle je neslýchané! Násilné vniknutí!“ protestoval Láva. „Nemáte nejmenší právo ani důvod sem takhle vlézt a -“

Navážka pustil zbytky golema a otočil se. Ruka mu vyletěla a chytila Lávu pod krkem. „Ty, vidíš támdlecty sochy Monolitovy? Jo? Vidíš je?“ zavrčel Navážka a násilím otočil hlavu druhého trolla směrem k řadě náboženských soch na druhé straně dílenské haly. „Chceš, abych jednu rozmlátil, podíval se, čím je naplněná, a našel tam nějakej důvod ke vniknutí?“

Lávovy šikmé štěrbinovité oči přeletěly sem a tam. Možná že měl potíže s přemýšlením, ale rozhodně poznal, když ve vzduchu poletovala vražedná nálada. „To je zbytečné, já Hlídce vždycky rád pomůžu,“ zamumlal. „Co pro vás můžu udělat?“

Karotka položil golema na pracovní stůl. „Tak se do toho pusť,“ řekl. „Sprav ho. Použij k tomu co nejvíc toho starého jílu, rozumíš?“

„K čemu to bude, když v něm vyhaslo světlo?“ ozval se teď Navážka, který stále ještě nechápal, k čemu je tahle milosrdná akce.

„Řekl, že jíl si pamatuje!“

Seržant se otřásl.

„A udělejte mu jazyk!“ dodával Karotka.

Zdálo se, že to byla i pro Lávu trochu silná káva. „To neudělám,“ zavrtěl hlavou. „Každý ví, že když golem mluví, je to rouhání.“

„Tak rouhání, jo?“ zavrčel vztekle Navážka. Přešel halou k řadě soch na druhé straně a vrhl na ně ošklivý pohled. Pak začal klidně odříkávat: „A hopla, tady jsem náhodou zakopl, ojoj! Tady jsem se musel jedné z těch soch zachytit, abych neupadl, ale sakra, koukejte, ulomila se jí jedna ruka, to je ale díra, a jak asi vypadá taková socha vevnitř, fuj, jsem to ale směšně zvědavý troll, ale když můžu, tak už se kouknu… Božíčku, co je to za podivný bílý prášek, který se nám tady náhodou vysypal na zem?“

Olízl si prst a opatrně prášek ochutnal.

„Nářez,“ zavrčel a pomalu přešel k roztřesenému Lávovi. „Ty mně chceš povídat něco o rouhání, ty koprolite z kalových usazenin? (*Pozn. překl.: Slovo koprolit najdete v každém slovníku cizích slov *Pozn. Mira: abych vám to usnadnil – „zkamenělé výkaly vymřelých živočichů“) Uděláš okamžitě, co ti říká kapitán Karotka, nebo tě odsud vlastnoručně odnesu v pytli!“

„To je policejní brutalita…“ zamumlal Láva.

„Ne, tohle je zatím policejní křik!“ zaječel Navážka. „Jestli chceš poznat i policejní brutalitu, rád ti posloužím!“

Láva se obrátil ke Karotkovi. „To není správné, nosí odznak, chce mi jen nahnat strach, nic takového by nemohl udělat!“

Karotka přikývl. V jeho oku se však objevil záblesk, kterého si měl nešťastný Láva všimnout.

„To je pravda,“ přikývl. „Seržante Navážko?“

„Pane?“

„Byl to dlouhý a těžký den, pro všechny. Od tohoto okamžiku máte volno.“

„Rozkaz, pane!“ zvolal Navážka s nezastíranou radostí. Odepnul si odznak a pečlivě jej odložil. Pak si začal odepínat brnění.

„Podívejte se na to takhle,“ řekl Karotka Lávovi. „Víte, my tady nejsme jen proto, abychom si vydělali na živobytí, my se prostě snažíme dát životu prostor, kde by mohl opravdu žít.“

Láva se okamžitě vzdal. „Dobrá, dobrá,“ mumlal. „Já to udělám. Udělám.“

Podíval se na hromadu smíchaných střepů a úlomků všech velikostí, která představovala všechno, co zbylo z Dorfla, a poškrabal se v lišejníku na bradě.

„Zdá se, že máte většinu kousků,“ řekl, protože profesionální zájem na okamžik převýšil jeho odpor a strach. „Mohl bych ho slepit lepidlem na keramiku. To by tomu mělo pomoct, když ho pak opatrně přes noc usušíme. Takže momentík… Kam jsem to jenom…“

Navážka se podíval na vlastní prst, který byl stále ještě pokryt bílým práškem, a pomalu se přišoural ke Karotkovi. „Olízl jsem to před chvilkou, žejo?“

„Ehm… ano.“

„Díky bohům za to,“ přikývl Navážka a zuřivě zamrkal. „Hrozně nerad bych věřil, že je tahle místnost doopravdy plná obrovských chlupatých pavou… víbl, víbl, sklup…“

Zřítil se na podlahu, ale ve tváři měl šťastný úsměv.

„Ale i kdybyste dokázali, aby znovu obživl,“ reptal Láva, který se vracel ke svému pracovnímu stolu, „stejně nenajdete kněze, který by mu napsal ty slova, co potřebuje do hlavy.“

„On si udělá svoje vlastní slova,“ odbyl ho Karotka.

„A kdo bude hlídat u pece?“ zajímal se Láva. „Bude to trvat alespoň do rána…“

„Na zbytek noci jsem stejně neměl žádné plány,“ řekl Karotka a sundal si helmu.

Elánius se vzbudil kolem čtvrté. Usnul za stolem. Nechtěl, ale tělo se mu jednoduše vypnulo.

Nebylo to poprvé, co otevřel kalné oči na tomhle místě. Ale tentokrát alespoň neležel v ničem ulepeném.

Zaostřil na napůl napsané hlášení. Vedle listu papíru ležel jeho poznámkový blok a strana za stranou pracného hranatého písma mu připomínaly, že se svou jednoduchou myslí snažil pochopit všechna ta složitá slova.

Zazíval a vyhlédl ven do pozdní noci.

Neměl žádné důkazy. Vůbec žádné skutečné důkazy. Měl rozhovor s téměř nepříčetným desátníkem Nóblhóchem, který ve skutečnosti nic neviděl. Elánius neměl nic, co by nezmizelo jako mlha po ránu. Jediné, co mu zbylo, bylo několik podezření a velké množství podivných okolností, které podpíraly jedna druhou jako karty v domečku, kde ještě navíc ve spodní řadě nějaká ta karta chybí…

Nahlédl do zápisníku.

Jak se zdá, někdo tady tvrdě pracoval. Oh, ano. To byl on.

Hlavou mu proběhly události poslední noci. Proč si tady napsal všechny ty poznámky o tom erbu?

Aha, ano…

Ano!

O deset minut později už otvíral vrata v hrnčířství. Do lepivé noci vydechl teplý oblak.

Našel Karotku a Navážku spát na podlaze, každého z jedné strany vypalovací pece. Zatraceně. Potřeboval někoho, komu by mohl důvěřovat, ale neměl to srdce je probudit. Posledních několik dnů je opravdu prohánělo velmi tvrdě…

Něco zaklepalo na dveře pece.

Pak se jejich rukojeť začala sama otáčet.

Dveře se otevřely tak daleko, jak to jen šlo, a něco napůl vyklouzlo a napůl vypadlo na podlahu.

Elánius se stále ještě tak docela neprobral. Na periferii jeho vědomí syčelo vyčerpání a neodbytní duchové adrenalinu, ale zůstal nehybně stát a pozoroval, jak se schoulená hořící postava pomalu narovnává a staví na vlastní nohy.

Do ruda rozpálené tělo začínalo pomalu vychládat a vydávalo slaboučké pink-pink. Podlaha kolem jeho nohou kouřila a černala.

Golem zvedl hlavu a rozhlédl se kolem.

„Vy!“ řekl Elánius a ukázal na něj nejistým prstem. „Pojďte se mnou!“

„Jistě,“ odpověděl Dorfl.

Dračí král heroldů vstoupil do knihovny. Prach na malém okénku vysoko pod stropem a neprostupná mlha zaručovaly, že tady nikdy nebylo nic jiného než husté šero, ale desítky svíček šířily kolem měkké umělé světlo.

Sedl si ke stolu, přitáhl si objemný svazek a začal psát.

Po chvíli přestal a zadíval se před sebe. Bylo naprosté ticho, rušené jen tu a tam tichým zapraskáním některé svíce.

„Ah-ha. Já vás cítím, veliteli Elánie,“ řekl. „Pustili vás dovnitř heroldové?“

„Našel jsem si vlastní cestu, díky za optání," odpověděl Elánius a vystoupil ze stínů.

Upír znovu začenichal. „Jste sám?"

„Myslíte, že bych s sebou měl někoho mít?"

„Čemu vděčím za to potěšení z vaší návštěvy?"

„Potěšení je zcela na mé straně. Přišel jsem vás zatknout," odpověděl Elánius.

„Ale tohle! Ah-ha. A mohu se zeptat, co jsem udělal?"

„Mohl bych vás požádat, abyste laskavě věnoval pozornost střele v tomhle samostřílu?" řekl Elánius. „Žádný kovový hrot, vidíte? Poctivý dub po celé délce."

„Jak důmyslné. Ah-ha." Dračí král heroldů na Elánia mrkl. „Ale pořád ještě jste mi neřekl, z čeho jsem obviněn."

„Pro začátek je to spoluvina na vraždě paní Flory Klidníkové a jejího vnuka Viléma Klidníka."

„Obávám se, že tahle jména mi nic neříkají."

Elániův prst na spoušti sebou trhl. „Ne," zaskřípěl jeho hlas a velitel si zhluboka vydechl, „pravděpodobně ne. Provádíme další šetření a k tomuto obvinění může přibýt ještě několik dalších. Skutečnost, že pomalu trávíte Paricije, budu považovat za polehčující okolnost."

„Takže vy jste sem vážně přišel s úmyslem mě obvinit?"

„Já jsem sem přišel s úmyslem spáchat na vás brachiální násilí," odpověděl mu Elánius zuřivě, „ale musím se spokojit jen s obviněním."

Upír se opřel v křesle. „Slyšel jsem, že jste v posledních dnech velmi tvrdě pracoval, veliteli," řekl. „Takže vaši návštěvu nebudu považovat za -"

„Máme svědectví pana Doručila," lhal Elánius. „Nebožtíka pana Doručila."

Na Drakově obličeji se nepohnul ani ten nejmenší sval. „Já skutečně nevím, ah-ha, o čem to mluvíte, sire Samueli."

„Do mé kanceláře se mohl dostat jen někdo, kdo umí létat."

„Obávám se, že vám skutečně nerozumím, pane."

„Pan Doručil byl zabit dnes v noci," pokračoval Elánius, „a to někým, kdo dokázal uprchnout z uličky střežené na obou koncích. A vím také, že v jeho továrně byl upír!"

„Pokouším se stále ještě hrát s vámi tu vaši hru, veliteli, a pochopit, co mi to tady vyprávíte," odpověděl Dračí král heroldů. „Nevím nic o smrti pana Doručila, a kromě toho, ve městě je přece tolik upírů! Navíc se obávám, že vaše nechuť k nim je… dostatečně známá."

„Nerad vidím, když se s lidmi zachází jako s dobytkem," odpověděl mu Elánius. Krátce se rozhlédl po knihách nashromážděných v místnosti. „A to je přesně to, jak jste s nimi zacházel celý život, že? Tady máte ty hromady knih o Ankh-Morporku." Samostříl se rychle vrátil zpět k upírovi, který se ovšem ani nepohnul. „Moc manipulovat s lidmi. To je touha všech upírů. Ta krev, to je jen takové vyrovnávání účtů. Zajímalo by mě, jaký vliv jste za ty roky získal."

„Tu a tam… Ale jinak máte v těchto věcech celkem pravdu."

„‚Osoba dobrého rodu nebo původu'," řekl pohrdavě Elánius. „Dobrý bože. Dobrá, věřím, že někteří lidé by si přáli, aby jim Vetinari zmizel z cesty, ale jistě ho nechtějí mrtvého. Kdyby zemřel, stalo by se příliš rychle příliš mnoho věcí. Je Noby skutečně hrabě?"

„Všechny důkazy tomu nasvědčují."

„Ale to jsou vaše důkazy, že? Podívejte, já nevěřím, že má v sobě vznešenou krev. Noby je tak obyčejný jako bláto na cestě. To je jedna z jeho dobrých vlastností. Na ten prsten bych příliš nespoléhal. Podle množství věcí, které si někde jejich rodina ‚vypůjčila', byste mohl klidně dokázat, že je Noby vévoda z Pseudopolisu, Serif Klačský a hraběnka-vdova Quirmská. Vloni mi ukradl krabici na doutníky a jsem si po čertech jistý, že není já! Ne, nemyslím si, že je Noby šlechtic. Věřím však, že pro vás byl vyhovující."

Elánius měl dojem, že se Drak ve svém křesle zvětšuje, ale možná že to byl jen trik světla mnoha svící. Jednotlivé plameny se mírně kolébaly sem a tam a vosk tiše syčel a popraskával.

„A mě jste taky dokázal skvěle využít, že?" pokračoval Elánius. „Vyhýbal jsem se setkání s vámi celé měsíce. Předpokládám, že už jste musel být dost netrpělivý? Byl jste tak překvapený, když jsem vám řekl o Nobym, hm? Jinak byste si pro něj byl už dávno poslal nebo něco podobného. Ale takhle ho objevil velitel Elánius, že? To vypadá dobře. Je to skoro úřední. Jenže já si pak začal říkat: Kdopak by si ještě mohl přát krále? Prosím, skoro všichni. Lidé to mají vrozeno. Za králů bývá lépe. Legrační, nemám pravdu? Dokonce ani ti lidé, kteří Vetinarimu děkují doslova za všechno, ho nemají rádi. Před deseti lety byli představení jednotlivých cechů jen smečkou hrdlořezů a teď… Dobrá, je to pořád ještě smečka hrdlořezů, ale byl to Vetinari, kdo jim dal čas a dost sil na to, aby teď mohli prohlašovat, že ho nikdy v životě nepotřebovali. Pak se objevil mladý Karotka, plný svého charizma, a má to mateřské znaménko a podivný meč. Všichni začnou mít podivné otázky a říkají: ‚Hele, tak se nám všechno pozdává, že se nám vrátil král.' Pak ho chvíli pozorují a řeknou: ‚U všech všudy, ten mladý Karotka je opravdu poctivý a jemný a správný, stejně jako bývají králové v pohádkách! Hopla! Kdyby se tenhle mládenec dostal na trůn, budeme v opravdickém maléru! Mohlo by se ukázat, že je to jeden z těch neobyčejných vládců z dávné minulosti, kteří chodili v přestrojení mezi obyčejné lidi a rozmlouvali s nimi o -'"

„A vy snad fandíte sprostým lidem?" řekl znechuceně Drak.

„Sprostí lidé?" opakoval po něm Elánius. „Na těch není nic zvláštního. Jsou jiní než bohatí, a mnohdy jen proto, že nemají moc a sílu. Ale od toho by tady mělo být právo, aby takovéhle věci udrželo alespoň zčásti v rovnováze. Takže ode mě se tak trochu předpokládá, že budu na jejich straně."

„Vy, muž, který se oženil s nejbohatší ženou ve městě?"

Elánius pokrčil rameny. „Policejní helma není jako královská koruna. I když si ji člověk sundá z hlavy, v hlavě se jí nezbaví."

„To je zajímavé zhodnocení vašeho postavení, sire Samueli, a já jsem první mezi těmi, kdo obdivují způsob, jakým jste se vyrovnal s historickou rolí vaší rodiny, ale -“

„Nehýbejte se!“ Elánius opatrně přehmátl na ořechové pažbě samostřílu. „A mimochodem… Karotka by byl nestačil, ale novinka se šířila rychle a pak někoho napadlo: ‚Prima, pořiďme si krále, ale takového, kterého bychom mohli kontrolovat. Všechny ty pověsti říkají, že král je ponížený služebník, tak si takového najděme.‘ A tak se pánové pěkně rozhlédnou a zjistí, že pokud se týče poníženosti, nikdo nedokáže porazit Nobyho Nóblhócha. Ale… myslím si, že si pánové nebyli doopravdy jistí. Zabít Vetinariho nebyla volba. Jak jsem řekl, stalo by se příliš mnoho věcí najednou. Ale prostě ho odstranit tak, aby tady byl a současně nebyl, zatímco každý si bude v hlavě převalovat tu myšlénku co kdyby… To byl skvělý tah. A proto někdo přemluvil pana Doručila, aby vyrobil ty otrávené svíce. Měl golema. Golemové nemluví. Nikdo se o tom nedozví. Ale jak se ukázalo, bylo to tak trochu… nevyzpytatelné.“

„Zdá se, že byste mě do toho rád zatáhl,“ řekl Dračí král. „O tom muži nevím nic jiného, než že je to jeden z našich -“

Elánius přešel místnost a zvedl ze stolní desky kus pergamenu. „Sestavoval jste pro něj erb!“ vykřikl vztekle. „Dokonce jste mi ho ukázal, když jsem tady byl! Řezník, pekař a svíčkař! Vzpomínáte?“

Přikrčená postava mlčela.

„Když jsem tady tehdy byl a vy jste mi ukazoval Doručilův erb,“ pokračoval Elánius, „udělal jste z toho celé představení. Myslel jsem si v té chvíli, že je to nějaké divné, ale kvůli všem těm řečičkám kolem Nobyho mi to pro tu chvíli vypadlo z hlavy. Ale jednu věc jsem si pamatoval. Připomínal mi tak trochu erb Cechu vrahů.“

Elánius naklonil pergamen ke světlu.

„Tak jsem si včera večer sedl a díval se na ten obrázek. Pak jsem snížil svůj smysl pro humor asi o deset stupňů, rozostřil ho a podíval se na ten klenot na erbu, na tu rybu ve tvaru lampy. Lampe au poisson se tomu říká, že? Je to taková dvojjazyčná hra se slovíčky. Poisson - ryba, poison - jed. Takže ‚jedovatá lampa‘? Aby člověka napadlo něco takového, musel by mít inteligenci starého Navážky. A Fred Tračník mluvil o tom, že je lepší, když je heslo na erbu ve srozumitelné řeči a ne v latině, a mě napadlo, že s tím nebude taky všechno v pořádku. Tak jsem si sedl se slovníkem a našel si slovíčka a vyšlo mi něco, co by se dalo zhruba zapsat ‚Ars Enixa Est Candelam‘. Ars Enixa. To vás muselo opravdu velice pobavit. Vy jste v tom erbu říkal, kdo to udělal a jak to udělal, dokonce i čím to udělal, a pak jste ten erb dal tomu chudákovi, aby na něj byl pyšný. Nezáleželo na tom, že na to nikdo jiný nepřijde. To vy jste se při tom cítil skvěle. Protože my, obyčejní smrtelníci, prostě nejsme tak chytří jako vy, že?“ Elánius zavrtěl hlavou. „Dobrý bože, erb! Byl snad ten erb tím úplatkem, za který to udělal? Stačilo tak málo?“

Drak se ve svém křesle jakoby sesul.

„Pak jsem se zamyslel nad tím, co z toho máte vy,“ pokračoval Elánius. „Myslím, že je v tom namočeno větší množství lidí z těchže starých, stále se opakujících důvodů a příčin. Ale vy? Víte, moje žena chová draky. Z čiročirého zájmu. Není to tak trochu podobné i s vámi? Takový malý koníček, který by vám pomohl ukrátit ubíhající staletí? Nebo snad chutná modrá krev sladčeji? Víte, doufám, že to bylo z nějakého podobného důvodu. Z nějakého nesmyslného a šíleně sobeckého.“

„Možná kdyby už někdo něco takového dělal, a já pochopitelně důrazně trvám na onom ‚kdyby‘, ah-ha -, nemohlo by to být zcela jednoduše proto, že by myslel na vylepšení lidské rasy?“ řekl obrys ukrytý ve stínech.

„Myslíte křížení, které má za následek ustupující brady nebo králičí předkus a takové věci?“ ušklíbl se Elánius. „Ano, je mi jasné, že by to bylo mnohem jednodušší, kdybyste měl k dispozici krále a královský dvůr s oficiální šlechtou. Všechny ty dvorní plesy. Všechny ty malé intriky, možnosti, jak zařídit, aby se sešli ti podle vás praví hoši a dívky. Máte s tím přece tisícileté zkušenosti, že? A každý se s vámi radí. Víte, odkud vyrůstají všechny rodové stromy. Jenže za Vetinariho se vám to hodně zaplevelilo, co? Nahoru se dostala spousta nepravých lidí. Vím, jak Sibyla nadává, když někdo nechá otevřená dvířka u kotců v dračinci; hrozně jí to narušuje celý chovatelský program.“

„Co se týče kapitána Karotky, tak se mýlíte, ah-ha. Město ví, jak si poradit s… obtížnými králi. Ale myslíte, že by chtělo v budoucnosti krále, kterému by se dalo opravdu říkat rex?“

Elániovi se na tváři objevil nechápavý výraz. Ze stínů se ozval povzdech. „Teď narážím na jeho, ah-ha, očividně stálý vztah s vlkodlačicí.“

Elánius se zamračil. Pak se mu ale pomalu rozsvítilo. „Vy myslíte, že by mohli mít štěňata?“

„Genetika vlkodlaků není jednoznačná, ah-ha, ale pouhá možnost, že by k něčemu takovému mohlo dojít, by byla považována za nepřijatelnou. Kdyby už ovšem někdo podobným způsobem přemýšlel.“

„U bohů, tak v tom to je?“

Obrys ve stínu se měnil. Drak se stále choulil ve svém křesle, ale jeho obrys jako by se rozmazával.

„Ať už byl motiv jakýkoliv, pane, ah-ha, Elánie, neexistuje pro něj žádný jiný důkaz než předpoklady a náhodné shody okolností a věřte, že spojit mě s nějakým pokusem o útok na, ah-ha, Vetinariho život by bylo velmi…“

Hlava starého upíra poklesla ještě níže na hruď. Stíny ramen jako by se prodloužily.

„Bylo to odporné, zaplést do toho golemy,“ řekl Elánius a pozoroval stíny. „Oni cítili, co dělá jejich ‚král‘. Ten možná nebyl od začátku zcela příčetný, dejme tomu, ale oni jiného neměli. Jíl jejich jílu. Ti ubozí chudáci neměli nic než svůj jíl, svou hlínu, a vy, vy mizerní všiváci, jste jim vzali i to -“

Drak najednou rozepjal netopýří křídla a vrhl se kupředu. Elánius byl sražen k zemi a jeho dřevěná šipka zachřestila někde pod stropem.

„Vy jste si vážně myslel, že mě můžete zatknout jen s kouskem dřívka?“ zasípal starý upír a sevřel ruce kolem Elániova krku.

„Ne,“ vypravil Elánius pracně ze sevřeného hrdla. „To všechno… bylo mnohem… poetičtější, než… si… myslíte. Musel jsem… jen… dost dlouho… mluvit. Cítíte se… slabý, že? To je hrozné…, že? A přitom… jak legrační!“ Usmál se.

Upír se zatvářil udiveně, pak ale pootočil hlavu a zadíval se na svíčky. „Vy… vy jste dal něco… do svíček? Vážně?“

„Věděl… jsem, že česnek… by… byl cítit…, ale naše alchymistka přišla… na to…, že když vezmete svěcenou vodu… a namočíte… do ní… knoty…, voda se odpaří… a nechá po sobě jen svatost.“

Tlak na jeho hrdle povolil. Dračí král heroldů si přisedl na paty. Tvář se mu změnila, protáhla se kupředu a dala mu tak vzdálenou podobu lišky.

Pak zavrtěl hlavou. „Ne,“ řekl a tentokrát se usmál on. „Ne, to jsou jen slova. Tak by to nešlo…“

„Vsadíte… na to svůj… neživot?“ zachraptěl Elánius a masíroval si krk. „To je mnohem lepší způsob, jak vzít zasvé, než jaký potkal starého Doručila, že?“

„Pokoušíte se mě vyprovokovat k přiznání, sire Elánie?“

„Oh, to už přeci mám,“ odpověděl mu Elánius. „Přiznal jste se, když jste se podíval přímo na ty svíčky.“

„Skutečně? Ah-ha. Ale viděl mě při tom ještě někdo jiný?“

Ze stínů se ozval hlas připomínající zvuk vzdálené bouře.

„Já Vás Viděl,“ řekl Dorfl.

Upír se podíval z golema na Elánia.

„Vy jste dal jednomu z nich hlas?“ sykl nevěřícně.

„Ano,“ odpověděl Dorfl místo Elánia. Pak se sehnul a jednou rukou zvedl upíra do výšky. „Mohl Bych Tě Zabít,“ řekl. „Je To Jedna Z Možností, Které Mám Jako Svobodně Myslící Jedinec. Ale Já To Neudělám Na Základě Své Morální Volby.“

„U všech bohů,“ vydechl tiše Elánius.

„To je rouhání!“ vykřikl upír.

Pak zalapal po dechu, protože Elánius na něj vrhl pohled jasný jako sluneční paprsek. „To lidé říkají vždycky, když promluví ti, kteří zatím neměli hlas.

Odnes ho pryč, Dorfle. Zavři ho v palácovém podzemí.“

„Mohl Bych Si Toho Rozkazu Nevšímat, Ale Rozhodl Jsem Se Ho Vykonat Ze Získané Úcty A Společenské Zodpovědnosti -“

„Dobrá, dobrá, prima,“ pospíšil si Elánius.

Upír se pokusil golemovi nějak ublížit. Se stejným výsledkem by mohl kopat do hory.

„Živý Či Neživý, Půjdeš Se Mnou,“ prohlásil Dorfl.

„Cožpak řada vašich zločinů nikdy neskončí, Elánie? Udělal jste z téhle… věci policistu?“ sípal upír, když ho Dorfl odnášel.

„Ne, ale je to velmi svůdná myšlenka, co říkáte?“ usmál se Elánius.

Zůstal sám v hustě sametovém šeru dračí lóže.

A Vetinari ho pustí, pomyslel si. Protože tohle je politika. Protože tahle zkamenělina je součástí chodu města. Kromě toho je tady otázka důkazů. Mám jich dost, abych to všechno dokázal sobě, ale…

Ale já budu vědět… pomyslel si.

Jistě, upír bude od této chvíle velmi dobře pozorován a možná jednoho dne, až bude Vetinari připraven, vyšle za ním skutečně dobrého vraha s dýkou namočenou v česnekové šťávě a všechno se odehraje rychle a potmě. Tak se v tomhle městě dělá politika. Je to šachová hra. Kdo se stará o to, že při tom vezme zasvé nějaký ten pěšák?

Budu vědět. A budu jediný, kdo bude vědět.

Rukama automaticky ohmatával kapsy, aby našel doutník.

Zabít upíra bylo velmi těžké. Mohli jste jim prorazit srdce kůlem a spálit jejich těla na popel a pak, třeba po deseti letech, někdo ukápne trochu krve na nesprávné místo - a podívejme, kdo se nám to vrátil? Vraceli se častěji než syrová brokolice.

Věděl, že tohle jsou nebezpečné myšlenky. Byly to ty myšlenky, které se objevovaly v hlavě každého policajta, když hon skončil, zbyli jste jen vy dva a dívali se jeden na druhého v tom štipci bezdechého ticha, které nastává mezi zločinem a trestem.

Je možné, že policista, který už viděl civilizaci tolikrát staženou za živa z kůže různými lumpy, přestal jednat a myslet jako policista a začal se chovat jako normální lidská bytost. Uvědomil si, že stačí zadrnčení samostřílu nebo máchnutí mečem a svět bude tak nádherně čistý.

Ale takhle nesmíte uvažovat, ani o upírech ne. I když oni sami berou životy jiných lidí, protože na životech obyčejných lidiček vůbec nezáleží a co by kdo, u ďábla, mohl vzít jim?

Nesmíte takhle uvažovat, protože vám dali meč a placku a to vás změnilo, stali jste se člověkem, v jehož hlavě se prostě jisté myšlenky nesmějí objevit.

Jen zločiny se mohou odehrávat v temnotě. Trest musí být vykonán na světle. To bylo zaměstnání dobrého policisty, jak říkal Karotka. Zapálit ve tmě svíci.

Nakonec doutník našel. Teď jeho ruce začaly automaticky hledat sirky.

Knihy se hromadily kolem stěn. Světlo svíček se odráželo od bohatého zlacení a matného lesku kůže. Takže tady byly - rodové linie, knihy heraldických podrobností, Kdo je Kdo za minulá staletí, chovatelské knihy města. K nim přicházeli lidé, aby se podívali do minulosti.

Žádné zápalky.

V zaprášeném tichu přepychové místnosti zvedl Elánius jeden z drahocenných svícnů a zapálil si doutník.

Dopřál si několik pomalých, požitkářských zátahů a zamyšleně se rozhlédl po okolních knihách. Ve svícnu v jeho ruce tiše prskaly svíce a jejich plamínky se pomalu kývaly sem a tam.

Hodiny nerytmicky odtikávaly čas. Nakonec dokulhaly k jedné hodině, Elánius vstal a vydal se do Oválné kanceláře.

„Ah, Elánie!“ řekl Vetinari, když zvedl hlavu.

„Ano, pane.“

Elániovi se podařilo utrhnout několik hodin spánku a podnikl dokonce pokus se oholit.

Patricij přehodil několik papírů na stole. „Zdá se, že podle všeho jste měli tuhle noc plné ruce práce…“

„To je pravda, sire.“ Elánius stál v pozoru. Všichni uniformovaní muži měli v duši uloženo vědění, jak se mají chovat v podobné situaci. Tak především dívat se přímo před sebe.

„Jak to vypadá, mám v jedné z cel v podzemí paláce samotného Dračího krále heroldů,“ pokračoval Patricij.

„Ano, pane.“

„Četl jsem vaše hlášení. Důkazy jsou poněkud slabé, obávám se.“

„Pane?“

„Jedna z vašich svědkyň dokonce není ani člověk, Elánie.“

„Ne, pane. To ale není ani podezřelý. Technicky.“

„Jenže on je velmi důležitou postavou veřejného života. Je odborníkem ve svém oboru.“

„Jistě, sire.“

Lord Vetinari přehodil další papíry na stole. Jeden z nich byl pokryt otisky prstů evidentně umazaných od sazí. „A jak to podle všeho vypadá, musím vám udělit výjimečnou pochvalu, veliteli.“

„Pane?“

„Heraldici královské heraldické společnosti, nebo alespoň členové toho, co z ní zbylo, mně poslali zprávu v níž se praví, jak statečně jste se této noci zachoval.“

„Sire?“

„Když jste vyvedl všechna heraldická zvířata z jejich ohrad a kurníků, vyvolal poplach a tak dále. Nazývají vás tady věží síly. Pokud dobře chápu, přestěhovala se většina zvířat prozatímně do vašeho domu?“

„To je pravda, sire. Nemohl jsem být tak lhostejný a nechat je trpět, sire. Stejně jsme měli nějaká volná stání a Rudolfovi s Křesomyslem se v jezírku daří skvěle. Moc se jim zalíbila Sibyla, sire.“

Lord Vetinari se rozkašlal. Pak se chvilku díval ke stropu. „Takže vy jste pomáhal s tím ohněm.“

„Ano, pane, považoval jsem to za svou občanskou povinnost.“

„Pokud jsem to dobře pochopil, tak oheň vznikl od toho, jak se někdy během vašeho zápasu s hlavním heraldikem převrátil svícen.“

„Myslím, že to jinak ani není možné, sire.“

„A právě to si myslí i heraldici.“

„Už to někdo oznámil Dračímu králi? Ano? Přijal to doufám statečně?“

„Děsivě křičel, Elánie. Tak, až to rvalo srdce, jak mi řekli. A pokud jsem tomu dobře rozuměl, z nějakého neznámého důvodu vám strašlivě vyhrožoval. Nevíte proč?“

„Udělám si na něj čas ve svém přeplněném rozvrhu, pane,“ usmál se Elánius.

„Kvrk-ping, ping-cink, píp!“ ozval se slabý skřehotavý hlásek. Elánius energicky pleskl dlaní na kapsu blůzy.

Vetinari chvilku mlčel. Prsty bubnoval na desku stolu. „Mám dojem, že tam bylo obrovské množství vzácných knih a rukopisů. Zcela nedocenitelných.“

„Jistě, sire. I já věřím, že byly zcela bezcenné.“

„Je možné, že jste nerozuměl tomu, co jsem právě řekl, veliteli?“

„Mohlo se to stát, sire.“

„V tom kouři zmizely záznamy o původu mnoha starých rodin a rodů, veliteli. Je samozřejmé, že heraldikové udělají, co bude v jejich silách, a mnoho rodin si vede své vlastní záznamy, ale upřímně, jak tomu rozumím, teď už to bude jen takové flikování a hádání. Výjimečně obtížná věc. Všichni jsou skutečně v rozpacích. To byl úsměv, veliteli?“

„Pravděpodobně jen nějaký trik světla, pane.“

„Veliteli, vždycky jsem měl dojem, že v sobě máte velkou dávku anti-autoritativního myšlení.“

„Pane?“

„A jak se zdá, podařilo se vám uchovat si ho, i když jste se sám stal autoritou.“

„Pane?“

„To je zen v praxi.“

„Pane?“

„Zatím to tedy vypadá tak, že se mi udělalo na několik dnů nevolno a vám se podařilo vyplašit téměř všechny důležité osobnosti tohoto města.“

„Pane.“

„A tohle bylo co? ‚Ano, pane‘, nebo ‚ne, pane‘?“

„To bylo jen ‚pane‘, pane.“

Lord Vetinari se podíval na kus papíru před sebou. „Skutečně jste udeřil představeného Cechu vrahů?“

„Ano, pane.“

„Proč?“

„Neměl jsem dýku, pane.“

Vetinari náhle obrátil téma hovoru. „Sdružení chrámů, templů, kostelů, modliteben, svatých hájů a posvátných kamenů požaduje… no, dost věcí, několik z nich dokonce divoké koně. Teď ale všichni požadují, abych vás dal potrestat.“

„Ano, pane?“

„Celkem jsem dostal sedmnáct žádostí, abych vás zbavil hodnosti a odznaku. Některé z nich chtějí, abych k tomu

odznaku přidal ještě různé části vašeho těla. Musíte vždycky všechny tak popudit?“

„Obávám se, že je to vrozený dar, sire.“

„Ale řekněte mi, co si tím chcete dokázat?“

„Podívejte se, pane. Požádal jste, abychom zjistili, kdo zabil otce Tubelíka a pana Pohopku a kdo se pokouší otrávit vás.“ Elánius se odmlčel. „Dva ze tří, to není tak špatné, pane.“

Vetinari znovu probral papíry před sebou. „Majitelé dílen, vrazi, kněží, řezníci… Jak se zdá, rozzuřil jste většinu předních občanů města.“ Ztěžka si povzdechl. „Myslím, že vážně nemám na vybranou. Počínajíc tímto týdnem se zpětnou platností vám zvyšuji plat.“

Elánius zamrkal. „Pane?“

„No, nic moc, o deset tolarů měsíčně. A předpokládám, že mládenci na strážnici potřebují nový terč na šipky, že? Obvykle ho potřebují.“

„To Navážka,“ odpověděl Elánius, jehož mysl v tom okamžiku nedokázala přijít s ničím jiným než poctivou odpovědí. „Po jeho hodech má terč vždycky sklony se rozpadat.“

„Ano, chápu. A když už mluvíme o tom rozpadání, Elánie, zajímalo by mě, zda by nedovedl váš logicky uvažující a předvídavý duch vyřešit jistou hádanku, kterou jsem objevil dnes ráno.“ Patricij vstal a zamířil ke schodišti.

„Ano, sire? O co se jedná?“ zajímal se Elánius, který mu kráčel v patách.

„Je to v Krysím sále, veliteli.“

„Skutečně, pane?“

Vetinari otevřel dvoukřídlé dveře. „Voilá,“ řekl.

„To je nějaký hudební nástroj, že, pane?“

„Ne, veliteli. To je takové univerzální slovíčko, kterým se v tomto případě ptám: ‚Copak je to tam na tom stole?‘,“ odpověděl Patricij přísně.

Elánius nahlédl do místnosti. Nikdo tam nebyl. Dlouhý mahagonový stůl byl holý a prázdný.

Až na tu sekeru. Byla zaražena hluboko do dřeva; rána byla tak silná, že málem rozštípla celý obrovský stůl podél. Někdo přišel ke stolu a zaťal sekeru přímo do jeho středu, veškerou silou, kterou měl, a pak ji tam nechal s topůrkem trčícím k obloze.

„To je sekera,“ zkonstatoval Elánius.

„Úžasné,“ řekl lord Vetinari. „A to jste ani neměl čas si ji pořádně prostudovat. Proč je tady?“

„To skutečně nedokážu říci, pane.“

„Podle služebnictva, sire Samueli, jste přisel do paláce dnes ráno v šest hodin…“

„Ó, to ano, pane. Abych zkontroloval, zda je ten lump bezpečně uvězněn ve své cele. A samozřejmě dohlédnout na to, že je v pořádku i všechno ostatní.“

„Nevstoupil jste do téhle místnosti?“

Elániův zrak ulpěl kdesi na obzoru. „Proč bych to dělal, sire?“

Patricij poklepal na topůrko sekery. Jemně se zachvělo. „Myslím, že tady dnes ráno jednala část městské rady. Rozhodně sem někteří její členové přišli. Bylo mi řečeno, že pak opouštěli budovu velmi ve spěchu. A prý byli velmi rozrušení, slyšel jsem.“

„Možná že to udělal některý z nich, sire,“ odpověděl Elánius.

„To je, samozřejmě, jedna z možností,“ přikývl Vetinari. „Předpokládám, že tady byste nedokázal najít některou z těch vašich proslulých stop, která by nám tu věc alespoň částečně objasnila?“

„Myslím, že ne, pane. Ne, když sám vidíte všechny ty otisky prstů na topůrku.“

„Byla by to hrozná věc, viďte, kdyby lidé došli k názoru, že mohou vzít zákon do vlastních rukou…“

„Oh, sire, nemějte obavy. Na to velmi přísně dohlížím.“

Lord Vetinari znovu zaťukal na topůrko. „Řekněte mi, sire Samueli, znáte to rčení Quis custodiet ipsos custodes?“

Tohle rčení občas používal Karotka, ale Elánius nebyl v náladě, kdy by měl chuť připustit cokoliv. „Myslím, že ne, pane,“ odpověděl. „Nějaký kvíz o průvodcích?“

„Znamená to ‚Kdo střeží strážce?‘, sire Samueli.“

„Aha.“

„Nuže?“

„Pane?“

„Kdo hlídá Hlídku? To mě jen tak napadlo.“

„Ale to je jednoduché, pane. My hlídáme jeden druhého.“

„Skutečně? A to je velmi zajímavá věc…“ Patricij vyšel z místnosti a vrátil se do hlavního sálu. Elánius mu kráčel v patách. „A ještě jednu věc,“ prohlásil Vetinari. „V zájmu zachování klidu a míru musíte toho golema zničit.“

„Ne, pane.“

„Musím vám svůj pokyn zřejmě opakovat.“

„Ne, pane.“

„Mám dojem, že jsem vám právě vydal rozkaz, veliteli. Rozhodně jsem cítil, jak pohybuji rty a vydávám zvuk.“

„Nezničíme ho, pane. On je živý, pane.“

„Je to jen věc z hlíny, Elánie.“

„A nejsme snad všichni jen z hlíny, pane? Podle těch letáků, které rozdává policista Postihnout, rozhodně. A pane, on si myslí, že je živý, a mně to stačí.“

Patricij mávl rukou ke schodišti a své kanceláři plné papírů. „Bohužel, veliteli, mám na stole přinejmenším devět nevybíravým stylem psaných dopisů od vedoucích osobností různých náboženských církví a sdružení, které shodně

prohlašují, že ten golem je obludnost.“

„Jistě, pane. Víte, hodně jsem o tomto hledisku přemýšlel a došel jsem k následujícímu závěru: Ať si všichni políbí díru, sire.“

Patricij si na okamžik zakryl ústa rukou. „Sire Samueli, vy jste nemilosrdný vyjednávač. Snad víte, co znamená slovo ‚kompromis‘.“

„Myslím, že nikoliv, sire.“ Elánius došel k hlavním dveřím a otevřel je.

„Mlha se zvedla, pane. Máme trochu pod mrakem, ale je vidět až na druhý konec Mosazného mostu -“

„K čemu použijete toho svého golema?“

„Nepoužiju, pane. Zaměstnám. Myslím si, že by mohl být užitečný k udržení míru a pořádku.“

„Jako policista?“

„Ano, pane,“ přikývl Elánius. „Cožpak jste to neslyšel, sire? Že gólemové dělají všechny ty nejšpinavější práce?“

Vetinari pozoroval, jak Elánius odchází, a pak si povzdechl. „Když on tak miluje dramatické odchody,“ řekl.

„Pravda, můj pane,“ přisvědčil Važuzel, který se mu naprosto nehlučně vynořil za zády.

„Ještě jednu věc, Važuzle,“ řekl Patricij a vytáhl z kapsy kus svíčky. „Zbavte se toho, ale nějak bezpečně, aby to nenapáchalo žádnou škodu, ano?“

„Ano. Pane?“

„To je svíčka z předvčerejší noci.“

„Cožpak ona neshořela, pane? Ale já viděl ve svícnu jen zbytek a…“

„No, samozřejmě, že jsem z té svíčky odřízl tolik, aby to vypadalo jako zbytek, a zapálil jsem na chvilku knot, aby ohořel. Nechtěl jsem, aby náš skvělý policista poznal, že jsem na to přišel sám. Rozhodně ne, když na tom pracoval s takovým úsilím a tak si užíval, že může být naplno… Elániem. Já zase nejsem tak docela bez srdce, abys věděl.“

„Ale, můj pane, pokud je to tak, mohl jste to všechno vyřídit velmi diplomaticky jednáním! On se místo toho potuloval po městě, vyvolával zmatky, rozzlobil a vyděsil množství lidí a -“

„Ano. Ale božíčku. Cc.“

„Aha,“ řekl Važuzel.

„No právě,“ přikývl Patricij.

„Přejete si, abych dal opravit ten stůl v Krysím sále?“

„Ne, Važuzle, nech tu sekeru, kde je. Myslím, že poslouží jako skvělý… předmět hovoru.“

„Mohu vyjádřit svůj názor, sire?“

„Samozřejmě, že ano,“ přikývl Vetinari a díval se, jak velitel Elánius prochází palácovými branami do města.

„Napadá mě, pane, že kdyby velitel Elánius neexistoval, musel byste si ho vytvořit.“

„Víš, Važuzle, já si skoro myslím, že přesně to jsem udělal.“

„Ateismus Je Také Náboženské Stanovisko,“ zaduněl Dorfl.

„Ne, to není!“ prohlásil policista Postihnout. „Ateismus je popírání boha.“

„Takže Je To Náboženské Stanovisko,“ opáčil Dorfl. „Samozřejmě, Správný Věřící Myslí Na Boha Neustále, Třebaže Ho V Myšlenkách Popírá. To Znamená, Že Ateismus Je Formou Víry. Kdyby Ateista Skutečně Nevěřil, Neunavoval By Se Popíráním.“

„Četl jsi ty příručky, které jsem ti dal?“ zeptal se Postihnout podezřívavě.

„Jistě. Většina Z Nich Nedává Žádný Smysl. Ale Rád Bych Si Přečetl Nějaké Další.“

„Skutečně?“ podíval se na něj Postihnout. „Ty bys skutečně chtěl ještě nějaké další příručky?“

„Jistě. Je V Nich Mnoho Věcí, O Kterých Bych Rád Diskutoval. Jestli Znáš Nějakého Kněze, Rád Bych Se Zúčastnil Dišputace.“

„Dobrá, dobrá,“ přerušil je seržant Tračník, „takže seš ochotnej odříkat tu podělanou přísahu, Dorfle, nebo ne?“

Dorfl pozvedl dlaň velikosti lopaty. „Já Dorfl Diskutující O Možnosti Jsoucna Božstva, Jehož Existence By Obstála V Racionální Debatě, Přísahám Při Momentálních Zásadách Sebou Navrženého Morálního Systému -“

„Ty vážně chceš další příručky?“

Seržant Tračník obrátil oči k nebi.

„Oh, můj bože!“ zvolal Postihnout a propukl v pláč. „Ještě nikdy mě nikdo nepožádal o další brožurky!“

Tračník se otočil, když si uvědomil, že Elánius celou scénu pozoruje. „Není to k ničemu, pane,“ řekl. „Už se ho pokouším vzít do přísahy víc než půl hodiny, a vždycky skončíme u pře o nějakou kletbu nebo něco takového.“

„Chceš být strážníkem, Dorfle?“ zeptal se Elánius.

„Ano.“

„Dobrá. To je pro mě stejně dobré jako přísaha. Dej mu odznak, Frede. A tohle je pro tebe, Dorfle. Je to papír, který potvrzuje, že jsi úředně živý, pro případ, že bys narazil na nějaké potíže. Vždyť víš… s lidmi.“

„Díky,“ přikývl Dorfl zachmuřeně. „Kdybych Měl Někdy Pocit, Že Nejsem Živý, Přečtu Si To.“

„Jaké jsou tvé povinnosti?“ zeptal s Elánius.

„Sloužit Ve Prospěch Všeobecného Blaha, Chránit Nevinné A Zlým Vážně Nakopávat Zadky, Pane,“ odpověděl Dorfl.

„Učí se rychle, žejo?“ řekl Tračník. „To poslední jsem mu ani neřekl.“

„To se lidem líbit nebude,“ řekl Noby. „To rozhodně nebude zvlášť populární - golem jako policajt.“

„Jaká Lepší Jest Práce Pro Toho, Kdo Miluje Svobodu, Než Zaměstnání Policisty? Zákon Je Služebníkem Svobody. Neomezená Svoboda Je Jen Slovo,“ řekl Dorfl těžkopádně.

„Víš,“ obrátil se k němu seržant Tračník, „kdyby ti to u policie nešlo, vsadil bych se, že bys mohl vydělat pěkný

peníze na pečení koláčků štěstí.“

„To je srandovní věc,“ ozval se Noby. „V těch koláčcích člověk nikdy nenajde předpověď neštěstí, všimli jste si? Nikdy tam nenajdete lístky s nápisem: ‚Achich ouvej, teď to bude zlý, hochu!‘ Teda, tím chci říct, že to vlastně nikdy nejsou koláčky neštěstí, chápete?“

Elánius si zapálil doutník a zamával sirkou, aby ji uhasil. „To, desátníku, má na svědomí základní hnací síla celého vesmíru.“

„Co? To jako, že lidé, kteří kupují koláčky štěstí, jsou fakticky ty šťastný?“ podíval se na něj Noby.

„Ne. Je to tím, že lidé, kteří koláčky prodávají, je chtějí prodávat dál. Pojďte, strážníku Dorfle, my se spolu půjdeme projít.“

„Je tady spousta papírování, sire,“ upozornil velitele seržant Tračník.

„Řekněte kapitánovi Karotkovi, že mu vzkazuju, aby se na to podíval,“ řekl Elánius už mezi dveřmi.

„Karotka ještě nepřišel, pane.“

„Chvíli to počká.“

„Dobrá, pane.“

Tračník šel a usedl za svůj stůl. Došel k názoru, že je to příjemné místo. Tady nehrozilo absolutně žádné nebezpečí, že by narazil na nějakou Přírodu. Dnes ráno měl podivuhodný rozhovor s paní Tračníkovou a vysvětlil jí naprosto jasně, že nemá v úmyslu přiblížit se k půdě, protože on už byl tak blízko k půdě, jak jen je možno se k půdě dostat, a jak se ukázalo, půda je vlastně jen prach a špína. Došel k rozhodnutí, že pořádné, poctivé dláždění z kočičích hlav je přesně ta vzdálenost, na jakou se chce k Přírodě přiblížit. A kromě toho má Příroda sklony čvachtat.

„Musím vyrazit do služby,“ ozval se Noby. „Kapitán Karotka chce, abych se věnoval prevenci zločinu v ulici Broskvové bublaniny.“

„A jak to chceš provést?“ zajímal se Tračník.

„‚Drž se stranou od všech malérů‘ mi řek.“

„Hele, Noby, co je pravdy na tom, že nakonec vlastně vůbec nejseš žádnej lord?“ zeptal se Tračník opatrně.

„No, dostal jsem se z toho,“ přikývl spokojeně Noby. „Je to fakt úleva. To nóbl jídlo za moc nestojí a jejich pití - to jsou, upřímně řečeno, kozí chcanky.“

„Tak tos měl fakticky kliku,“ souhlasil Tračník. „Aspoň nebudeš muset dávat svý šaty zahradníkovi a vůbec.“

„Jo. Přál bych si, abych jim vo tom prstenu nikdá neřek.“

„No, každopádně by sis byl ušetřil hodně nepříjemností,“ přikyvoval Tračník.

Noby plivl na svůj odznak a pečlivě ho přeleštil rukávem. Zaplať ještě pánbůh, že jsem jim neřek vo tý tiáře, korunce a třech zlatejch medailoncích, liboval si v duchu.

„Kam Jdeme?“ zeptal se Dorfl, když se Elánius pustil přes Mosazný most.

„Myslel jsem, že bych tě pomalu zasvětil do strážní služby u a kolem paláce,“ odpověděl Elánius.

„Aha. Tam Také Slouží Můj Nový Přítel Strážník Postihnout,“ přikývl Dorfl.

„Výborně!“

„Rád Bych Vám Položil Otázku,“ řekl po chvilce Dorfl.

„Ano?“

„Rozbil Jsem Pohonné Kolo, Ale Golemové Ho Zase Spravili. Proč? A Vypustil Jsem Všechna Zvířata, Ale Ta Jen Hloupě Pobíhala Sem A Tam. Některá Z Nich Se Dokonce Vrátila Do Ohrad Na Jatkách. Proč?“

„Vítejte do světa, policisto Dorfle.“

„Je To Snad Hrozné, Být Svobodný?“

„Řekl jste to sám.“

„Vy Říkáte Lidem ‚Setřeste Své Okovy‘ A Oni Si Sami Udělají Nové Okovy?“

„Ano. Jak se zdá, to patří k základním lidským činnostem.“

Dorfl chvilku tiše duněl pro sebe a probíral si tuhle myšlenku. „Ano,“ řekl nakonec. „Chápu Proč. Svoboda To Je Jako Když Máš Otevřený Vršek Hlavy.“

„Nevím, ale v tomto případě věřím vašim slovům, policisto.“

„A Budete Mně Platit Dvakrát Více Než Ostatním Policistům?“ řekl Dorfl.

„Myslíte?“

„Ano. Já Nespím. Mohu Pracovat Neustále. Jsem Dobrý Obchod. Nepotřebuji Volné Dny Na To, Abych Pohřbil Svou Babičku.“

Jak rychle se učí, pomyslel si Elánius. Pak řekl: „Ale budete si vybírat své svaté dny, kdy máte volno, ne?“

„Buď Jsou Svaté Všechny Dny, Nebo Žádný. Ještě Jsem Se Nerozhodl.“

„Ehm… na co vlastně ty potřebuješ peníze, Dorfle?“

„Budu Šetřit A Koupím Golema Klutze, Který Pracuje V Konzervárně, A Dám Ho Jemu Samému. Pak Dohromady Našetříme Na Golema Bobkese, Který Pracuje U Obchodníka S Uhlím. My Tři Budeme Šetřit A Koupíme Golema Shmatu Pracujícího V Krejčovství U Sedmi Tolarů V Ulici Broskvové Bublaniny. Pak Budeme My Čtyři Zase Šetřit -“

„Někteří lidé by se rozhodli osvobodit své přátele silou a krvavou revolucí,“ řekl Elánius. „Ne že bych vám něco takového navrhoval, samozřejmě.“

„Ne. To By Byla Krádež. My Jsme Prodáváni A Kupováni. Proto Se Vykoupíme. Osvobodíme Se Svou Prací. Nikdo Jiný To Pro Nás Neudělá. Musíme To Udělat My Sami.“

Elánius se usmál sám pro sebe. Pravděpodobně žádný jiný živý druh by spolu se svou svobodou nevyžadoval účtenku. Některé věci se prostě změnit nedají.

„Podívejme," řekl. „Jak se zdá, tady si s námi chce někdo promluvit…"

Přes most se k nim blížil zástup lidí - směsice šedých, černých a šafránových rouch. Skládal se ze samých kněží. Vypadali rozhořčeně. Jak se prodírali mezi ostatními občany, srazilo se nad jejich hlavami několik svatozáří.

V jejich čele kráčel Hugolín Výsměšek, velekněz Slepého Io a postavením nejblíže tomu, co by se dalo nazvat oficiálním mluvčím ankh-morporského svazu církví a věr. Zpozoroval Elánia a s prstem káravě pozvednutým zamířil přímo k němu.

„Tak, podívejte, Elánie…" začal a zarazil se. Pohlédl na Dorfla.

„To je ono?" ucedil.

„Jestli myslíte toho golema, pak ano, to je on," přikývl Elánius. „Policista Dorfl, vaše velebnosti."

Dorfl se uctivě dotkl své helmy. „Jak Vám Můžeme Být Prospěšní?"

„Tak tentokrát jste to přehnal, Elánie!" prohlásil Hugolín, aniž si golema všímal. „Tentokrát jste zašel příliš daleko. Přinutil jste tuhle věc mluvit, a přitom není ani živá!"

„Chceme, aby byl zničen!"

„Svatokrádež!

„To lidé nestrpí!"

Velekněz se rozhlédl po ostatních kněžích. „Mluvím já," řekl. Pak se obrátil zpět k Elániovi. „Tohle by se dalo posuzovat jako obrovské rouhání, uctívání idolů -"

„Já ho neuctívám. Já ho jen zaměstnávám," odpověděl Elánius, který se začínal bavit. „A zdaleka není neužitečný." Zhluboka se nadechl. „A jestli hledáte nějakou skutečnou svatokrádež -"

„Promiňte," zaduněl Dorflův hlas.

„Tebe my neposloucháme! Vždyť ty ani nejsi skutečně živý!" osopil se na něj jeden z kněží.

Dorfl přikývl. „To Je V Zásadě Pravda."

„Vidíte? On to dokonce připouští!"

„Navrhuji, Abyste Mě Vzali A Rozbili A Rozemleli Na Kousky A Kousky Rozemleli Na Drť a Drť Na Nejjemnější Prach, A Věřím, Že Nenajdete Jediný Atom Života -"

„To je pravda! Udělejme to!"

„Ale Aby Tato Zkouška Byla Průkazná, Je Třeba, Aby Některý Z Vás Podstoupil Stejný Proces."

Zavládlo ticho.

„To není poctivé," prohlásil po chvilce kněz. „Vždyť pak stačí, aby tvůj prach někdo vzal a znovu vypálil a ty zase obživneš…"

Zavládlo hlubší ticho.

Hugolín Výsměšek najednou prohlásil: „Zdá se mi to, nebo jsme se najednou ocitli na velmi zrádné půdě teologické diskuse?"

Zavládlo velmi hluboké ticho.

Ozval se další kněz: „Je pravda, že jste řekl, že budete věřit v každého boha, jehož existence se dá dokázat v logické debatě?"

„Ano."

Elánius najednou s téměř věšteckým darem pochopil, kudy se bude ubírat nejbližší budoucnost, a poodstoupil několik kroků od Dorfla.

„Ale bohové zcela jasně existují," řekl kněz.

„Není To Evidentní."

Z mraků vyletěl blesk a zasáhl Dorfla přímo do policejní helmy. Zazářil oslňující plamen a ozval se bublavý zvuk. Kov z Dorflovy roztavené zbroje tvořil malé kaluže kolem jeho do běla rozžhavených nohou.

„Tohle Pro Mě Není Žádný Argument," ozval se Dorflův chladný hlas z oblaku kouře a páry.

„Obvykle tenhle argument došel sluchu," řekl Elánius. „Až dosud."

Velekněz Slepého Io se obrátil k ostatním kněžím. „Dobrá, lidičky, myslím, že není zapotřebí demonstrovat své -"

„Jenže Offler je mstivý bůh," řekl jakýsi kněz v pozadí zástupu.

„Hlavně je to uspěchaný střelec od boku," zabručel Výsměšek. Z oblohy se zaklikatil další blesk, ale několik metrů nad hlavou velekněze zahnul v pravém úhlu a uzemnil se do jednoho z dřevěných hrochů, který praskl vedví. Velekněz se zlomyslně pousmál a obrátil se k Dorflovi, který chladl a vydával při tom tiché cinkavé zvuky.

„To znamená, že ty skutečně trváš na tom, že uznáš existenci kteréhokoliv boha, jehož bytí lze dokázat v diskusi?"

„Ano," přikývl Dorfl.

Velekněz si zamnul ruce. „To není žádný problém, můj drahý porceláne," prohlásil. „Takže nejprve si vezměme -"

„Promiňte," přerušil ho Dorfl. Sehnul se a zvedl svůj odznak. Blesk mu dodal zajímavě polorozpustilý vzhled.

„Copak to děláš?"

„Někde Se Děje Zločin," odpověděl Dorfl. „Ale Až Budu Po Službě, Budu Rád Diskutovat S Knězem Nejctihodnějšího Boha."

Pak se otočil a vykročil přes most. Elánius rychle pozdravil šokované kněžstvo a vyrazil za ním. Vzali jsme ho a vypálili ho v ohni a on se stal svobodným, pomyslel si. Už žádná slova v hlavě kromě těch, která si tam uloží sám. A není jen ateista, je to keramický ateista. Ohnivzdorný!

Začínal mít dojem, že to bude nádherný den.

Za nimi, na mostě, se strhla pranice.

Angua balila. Přesněji řečeno nevěděla, co balit. Její zavazadlo mohlo být jen tak těžké, aby ho unesla v zubech.

Trocha peněz (většinu jídla si kupovat nebude) a nějaké šaty na převléknutí (pro ty příležitosti, kdy by si mohla obléci šaty) mnoho místa nezaberou.

„Boty jsou problém," řekla nahlas.

„Možná že kdybys svázala tkaničky, mohla bys je nést kolem krku?" řekla Pleskot, sedící na úzké posteli.

„Dobrý nápad. Nechceš tyhle šaty? Nikdy jsem se nedostala k tomu vzít si je na sebe. Myslím, že by sis je mohla ustřihnout."

Pleskot vzala šaty do rukou. „Jsou z hedvábí!"

„Myslím, že je na nich dost materiálu, aby sis z nich mohla spíchnout dvoje."

„Nevadilo by ti, kdybych se o ně rozdělila? Já jen, že někteří… některé dámy na strážnici -" Pleskot si slovo dámy doslova vychutnávala, „- už začínají taky přemýšlet…"

„Rozhodly se, že setřesou své helmice?" usmála se Angua.

„Ne, to ne. Ale možná že by ty helmy mohly být přece jen elegantnější, co myslíš? A, hm…"

„Ano?"

„Víš…"

Pleskot nejistě přešlápla.

„Že jsi nikdy nikoho doopravdy nesežrala, že ne? Víš, co myslím… praskání kostí a tak dál?"

„Ne."

„Víš, já jen slyšela, že mého bratrance z druhého kolena snědl vlkodlak. Bratranec se jmenoval Sfen."

„Žádné takové jméno si nevybavuju," zavrtěla Angua hlavou.

Pleskot se pokusila o úsměv. „Takže je to v pořádku," řekla.

„Takže nebudeš potřebovat tu stříbrnou lžičku, kterou máš v kapse," mrkla na ni Angua.

Pleskot spadla brada a pak se jí z úst vyřinula slova jedno přes druhé. „No… já… hele, já nevím, jak se mi tam dostala, musela mi tam spadnout, když jsem myla nádobí, nebo co, já se tě v žádném případě nechtěla -"

„Mně to nevadí, fakticky. Jsem na to zvyklá."

„Ale mě ani ve snu nenapadalo, že bys chtěla -"

„Podívej, aby sis o tom nedělala nějaké mylné představy. To není otázka toho nechtít," zarazila ji Angua, „nějaké to chtění by se snadno našlo, ale nedělat."

„Poslyš, ty přece nemusíš doopravdy odejít, nebo ano?"

„Víš, já si pořád nejsem jistá, jestli mám brát Hlídku vážně a… a občas začínám mít dojem, že Karotka uvažuje o tom, že mě požádá o… a prostě a jednoduše, nefungovalo by to. To ten jeho způsob, jak všechno samozřejmě předpokládá, víš? Proto bude nejlepší, když odejdu," lhala Angua.

„Nepokusí se tě Karotka zastavit?"

„Ano, ale nemá žádné argumenty, které by mohl použít."

„Bude rozrušený."

„Bude," přikývla Angua krátce a hodila na postel další šaty. „A pak se s tím vyrovná."

„Hrolf Pevnoskus mě pozval na rande," přiznala se stydlivě Pleskot s očima upřenýma na podlahu. „A jsem si skoro jistá, že je to muž!"

„To ráda slyším!"

Řiťka vstala. „Doprovodím tě alespoň ke strážnici. Stejně nastupuju službu."

Byly v polovině Jilmové ulice, když proti sobě nad hlavami zástupu uviděly Karotkova ramena a hlavu.

„Vypadá to, jako když jde k tobě na návštěvu," řekla Pleskot. „No… co myslíš, nemám se vypařit?"

„Už je pozdě…"

„Ale, dobré ráno, desátnice slečno Řiťko!" zahlaholil Karotka. „Ahoj, Anguo. Přišel jsem za tebou, ale nejdřív jsem musel napsat dopis domů, vždyť víš."

Sundal si helmu a uhladil si vlasy. „Ehm…" začal.

„Vím, co se mě chceš zeptat," řekla Angua.

„Vážně?"

„Vím, že o tom už nějakou dobu přemýšlíš. Víš taky, že já uvažuju o tom, zda ano, či ne."

„Takže to je celkem jasné, ne?"

„Moje odpověď je ne. Přála bych si, aby to mohlo být ano."

Karotka se zatvářil užasle. „Ani ve snu mě nenapadlo, že bys mohla říci ne," zasmušil se. „Proč bys měla?"

„Dobrý bože, ty mě překvapuješ," zavrtěla hlavou. „Vážně."

„Myslel jsem si, že je to něco, co bys doopravdy chtěla udělat," řekl Karotka. Ztěžka si povzdechl. „No dobrá…, ale ono na tom vlastně tolik nezáleží."

Angua měla pocit, že jí někdo podkopl židli pod nohama. „Nezáleží na tom?" opakovala.

„No, ne tak docela, víš, bylo by to jistě hezké, ale abych kvůli tomu zase nespal, to ne. Tak moc si to zase neberu."

„Tak nebereš?"

„No, to víš, že ne. Jistě máš spoustu jiných věcí na práci. To je v pořádku. Já jen myslel, že by se ti to mohlo líbit. Tak to udělám sám."

„Cože? Jak bys to mohl…?" Angua se zarazila. „Poslyš, o čem to vlastně mluvíš, Karotko?"

„No přece o Muzeu trpasličího chleba. Slíbil jsem sestře pana Pohopky, že to tam dám do pořádku. Chápeš, že roztřídím a uspořádám exponáty. Ona na tom není nijak dobře a já myslím, že by se na tom daly vydělat nějaké peníze. Důvěrně, jen mezi námi, je tam několik kolekcí, které by se daly prezentovat mnohem lépe, ale myslím, že pan Pohopka byl v tomto směru dost umíněný. Ve městě je hodně trpaslíků, kteří by se tam jistě rádi zašli podívat, kdyby o tom místě

věděli, a samozřejmě tady taky žije hodně mladých, kteří by se měli naučit víc o svém hrdém dědictví. Chce to pořádně oprášit a tu a tam nějaká ta troška nové barvy s tím udělá pravé divy. Zvláště co se týče starších bochníků. Nevadí mi, když na to padne pár volných dní. Myslel jsem si, že by tě to pobavilo, ale je mi jasné, že chleba nemusí být pro každého to pravé sousto.“

Angua na něj nehybně zírala. Byl to ten pohled, který si Karotka vysloužil už mnohokrát a od mnoha lidí. Zkoumal každou částečku jeho tváře, hledal nejmenší známku toho, že to všechno je jen nějaký žert. Promyšlený žert, který jde na útraty všech ostatních. Každá částečka jejího těla o tom byla přesvědčená, ale v Karotkově obličeji se nepohnul jediný sval, nic nedokazovalo, že by to žert byl.

„Ano,“ přikývla chabě a stále nedokázala odtrhnout oči od jeho tváře. „Jsem přesvědčená, že by to mohl být malý zlatý důl.“

„Muzea musí být dnes mnohem zajímavější než dřív. A představ si, že tam má celou velkou sbírku chlebových placek určených pro gerilový boj, kterou zatím ani nezkatalogizoval! A několik obranných dalamánků z prvotního období?“

„No páni,“ řekla Angua. „Poslyš, a co takhle namalovat nějaký velký transparent s nápisem ‚Trpasličí chleba - zážitek nad zážitky!‘?“

„To by na trpaslíky asi moc nezabíralo,“ odpověděl Karotka, který nevěděl, co je to sarkasmus. „Trpasličí zážitky s chlebem jsou většinou krátké. Ale jak vidím, tak už tě ta věc zaujala.“

Budu muset odejít, přemýšlela Angua, když kráčeli po ulici. Dřív nebo později si uvědomí, že nám to doopravdy nemůže fungovat. Vlkodlaci a lidé… Jak jedni, tak druzí mají příliš mnoho co ztratit. Dříve nebo později ho budu muset opustit.

Ale pro tentokrát ať je to někdy zítra.

„Chceš vrátit ty šaty?“ ozvala se za ní Řiťka.

„Možná… jedny nebo dvoje,“ odpověděla jí Angua.

(Převod4PDA - 2006 - Mira)